
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ: Ε.Υ.Π.

ΤΜΗΜΑ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ :

Απροστάτευτο Παιδί. Ιδρυματική προστασία–Υιοθεσία – Αναδοχή».

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

Κα ΠΑΝΤΑΖΑΚΑ ΑΘΑΝΑΣΙΑ

ΜΕΤΕΧΟΥΣΕΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:

ΛΙΑΡΑΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΑ

ΜΠΑΛΤΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΣΟΝΙΑ

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

Αισθανόμαστε την ανάγκη να ευχαριστήσουμε θερμά όλους αυτούς οι οποίοι στάθηκαν δίπλα μας όλο αυτό το διάστημα και μας στήριξαν ηθικά και υλικά για την επίτευξη του στόχου μας.

Ευχαριστούμε θερμά την Κυρία Πανταζάκα Αθανασία για την συνεργασία , τις κατευθύνσεις της και την εποπτεία της μελέτης αυτής., καθώς και όλους τους συνάδελφους από τις υπηρεσίες και τους φορείς παιδικής προστασίας με τους οποίους ήρθαμε σε επαφή.

Ευχαριστούμε τις οικογένειες μας για την συμπαράσταση και την κατανόηση που έδειξαν όλο αυτό το διάστημα , την φίλη και συνάδελφο Καρασιώτου Βαρβάρα για την έμπρακτη βοήθεια στην επιμέλεια της εργασίας αυτής καθώς επίσης και τον μικρό Αλέξανδρο που ενέπνευσε τα βήματα της μαμάς του.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η βιβλιογραφική μελέτη του θεσμού της παιδικής προστασίας και ειδικότερα των προστατευτικών δομών: παιδική ιδρυματική φροντίδα, υιοθεσία, αναδοχή. Η ανάγκη του παιδιού για προστασία και ασφάλεια αποτελεί αδιαμφισβήτητα και αναφαίρετα δικαίωμα του.

Η πτυχιακή εργασία αποτελείται από πέντε κεφάλαια, τα οποία ειδικότερα περιλαμβάνουν :

- ◆ Το πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζει το πρόβλημα της παιδικής προστασίας, το σκοπό της μελέτης αλλά και τους επιμέρους στόχους οι οποίοι πρόκειται να επιτευχθούν μέσα από αυτή την μελέτη.
- ◆ Το δεύτερο κεφάλαιο περιλαμβάνει την μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την εκπόνηση της μελέτης αυτής.

Στην συνέχεια το θέμα αναπτύσσεται σε πέντε κύριες ενότητες:

- ◆ Το τρίτο κεφάλαιο περιλαμβάνει τις τέσσερις υπό μελέτη ενότητες στις οποίες αναλύονται ο θεσμός της παιδικής προστασίας και οι τρεις δομές φροντίδας του παιδιού: ιδρυματική περίθαλψη, υιοθεσία, αναδοχή.
- ◆ Το τέταρτο κεφάλαιο της μελέτης αυτής αναφέρεται στα αποτελέσματα και συμπεράσματα της βιβλιογραφικής ανασκόπησης.
- ◆ Το πέμπτο κεφάλαιο με το οποίο κλείνει η πτυχιακή εργασία παρουσιάζει τις εισηγήσεις και προτάσεις οι οποίες προκύπτουν μέσα από την αναγνώριση και προσέγγιση του απροστάτευτου παιδιού.
- ◆ Τέλος στο παράρτημα αναφέρεται το νομοθετικό πλαίσιο της παιδικής προστασίας, της υιοθεσίας και της αναδοχής, καθώς επίσης, πίνακες ερευνών και οι φορείς και τα προγράμματα φροντίδας του απροστάτευτου παιδιού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αναγνώριση	2
Περίληψη μελέτης	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι	
<hr/>	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
Το πρόβλημα	7
Σκοπός μελέτης	9
Ορισμοί	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ	
<hr/>	
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ	
<hr/>	
ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ	
A. ΤΟ ΑΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΟ ΠΑΙΔΙ(ΑΝΑΓΚΕΣ – ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ)	14
1. Ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο παιδικής προστασίας	15
2. Παιδική Προστασία – Απροστάτευτο παιδί	18
3. Τα δικαιώματα του παιδιού	23
4. Οι ανάγκες του παιδιού	26
5. Η ανάγκη του παιδιού να έχει τη δική του οικογένεια- παράγοντες κινδύνου	30
B. ΠΑΙΔΙΚΗ ΙΔΡΥΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ	
1. Η ιδρυματική περίθαλψη μέσα στο σύστημα της παιδικής προστασίας	35
2. Ιδρυματική φροντίδα	38
3. Αποχωρισμός του παιδιού από τους γονείς του	42
4. Το παιδί στο ίδρυμα	46
5. Η θεωρία της μάθησης και η ψυχαναλυτική θεωρία σχετικά με την επίδραση του ιδρύματος στην εξέλιξη του παιδιού	52
6. Ο Κοινωνικός λειτουργός στο ίδρυμα	55
Γ. ΥΙΟΘΕΣΙΑ	
1. Ιστορική ανασκόπηση	61
2. Προϋποθέσεις υιοθεσίας	63

3. Προετοιμασία για την υιοθεσία	66
α) προετοιμασία βιολογικών γονέων	67
β) προετοιμασία του παιδιού που προορίζεται για υιοθεσία	68
4. Συμβουλευτική βοήθεια στα υιοθετημένα άτομα	69
5. Κατηγορίες φυσικών γονέων που δίνουν τα παιδιά τους για υιοθεσία	71
6. Κίνητρα υιοθεσίας	73
7. Φόβοι των θετών γονέων για την υιοθεσία	74
8. Κριτήρια επιλογής των θετών γονέων	76
9. Αποκάλυψη στο παιδί ότι είναι υιοθετημένο	78
10. Δυσκολίες που αντιμετωπίζει το υιοθετημένο παιδί	83
11. Ηλικία του παιδιού κατά την υιοθεσία	86
12. Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού στην υιοθεσία	87
13. Ανοικτή υιοθεσία	91
14. Νομικό πλαίσιο του θεσμού της υιοθεσίας	94
15. Φυσικοί γονείς	98
16. Φορείς παιδικής προστασίας	101
α) Πατριωτικό Ίδρυμα Κοινωνικής Προστασίας και Αντίληψης	103
Δ. ΑΝΑΔΟΧΗ	
1. Η εξέλιξη του θεσμού της υιοθεσίας	108
2. Διάφοροι τύποι αναδοχής	113
3. Η Έρευνα στις ανάδοχες οικογένειες	118
4. Το παιδί στην ανάδοχη οικογένεια	119
5. Προετοιμασία & προσαρμογή του παιδιού στην ανάδοχη οικογένεια	120
6. Στάδια τοποθέτησης στην αναδοχή οικογένεια	121
7. Αναδοχή γονείς	122
8. Οι φυσικοί γονείς	124
9. Ο ρόλος της οργάνωσης και του κοινωνικού λειτουργού	127
10. Η ευαισθητοποίηση του πολίτη στο θεσμό της αναδοχής & η συμμετοχή της κοινότητας	129
11. Η αναδοχή στην Ελλάδα. Νομικό πλαίσιο προβληματική του θεσμού	132

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	135
---------------------------	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	141
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α	144
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β	147
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	234

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Η «ανηλικότητα» αποτελούσε μέχρι πρόσφατα σημαντικό παράγοντα διαιώνισης κοινωνικών ανισοτήτων, άνισης κατανομής της δύναμης και των οικονομικών πόρων, καθώς και αποκλεισμού από την άσκηση βασικών δικαιωμάτων.

Αν και έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος σε σχέση με τα δικαιώματα του παιδιού, την προστασία του και την ευημερία του σε σύγκριση με παλαιότερες εποχές, η παιδική ηλικία στερείται ακόμα και σήμερα επίσημου λόγου, ενώ ο προσδιορισμός και η αποδοχή των αναγκών των μελών της εξαρτάται από τους ενήλικους σε συνάρτηση με το οικογενειακό και σχολικό περιβάλλον.

Η οικογένεια ούσα η θεμελιώδης μονάδα της κοινωνίας και το φυσικό περιβάλλον για την ανάπτυξη και την ευημερία όλων των μελών της, και ιδιαίτερα των παιδιών, έχει ανάγκη από προστασία και υποστήριξη για να μπορέσει να διαδραματίσει πληρέστερα τον ρόλο της.

Κάθε παιδί έχει την ανάγκη ειδικής βοήθειας, υποστήριξης και προστασίας με σκοπό την αρμονική ανάπτυξη της προσωπικότητας του τόσο πριν όσο και μετά την γέννησή του. Οποιαδήποτε αναπτυξιακή – πολιτισμική πολιτική δεν αρκεί από μόνη της για την παραγωγή του αποτελέσματος. Έχει ανάγκη ενός διαμέσου, ενός ενεργού κοινωνικού κύτταρου, που η φύση και η υποδομή του το καθιστούν καλό αγωγό πολιτισμικών μηνυμάτων και ταυτόχρονα, εφελτήριο ατομικής ανάπτυξης για τον τελικό αποδέκτη των μηνυμάτων. Το προσφορότερο κύτταρο, αποτελεί η οικογένεια.

Πως είναι δυνατόν να λειτουργήσει δυναμικά η οικογένεια ως πόλος και εφελτήριο ανάπτυξης του παιδιού όταν η ίδια ως κοινωνικό μόρφωμα διέρχεται κρίση. Η παιδική ηλικία απειλείται ποικιλοτρόπως στα πλαίσια του σύγχρονου κοινωνικού γίνεσθαι μέσα από πράξεις ή παραλείψεις, για αυτόν τον λόγο είναι απαραίτητη η εδραίωση προστατευτικών μηχανισμών, στον κοινωνικοπρονοιακό τομέα, οι οποίοι θα εναντιώνονται στις απειλές που επιβαρύνουν την ομαλή ψυχοκοινωνική ανάπτυξη του παιδιού.

Μια σημαντική διαπίστωση είναι ότι μόνο το 15% όλων των παιδιών σε κλειστή περίθαλψη, έχουν χάσει τον έναν ή και τους δύο γονείς. Τα πιο πολλά (71%) προέρχονται από διαλυμένες οικογένειες ενώ ένας μικρός αριθμός είναι παιδιά εκτός γάμου. Ευνόητο είναι ότι η κακή οικονομική κατάσταση της διαλυμένης οικογένειας είναι ο κύριος λόγος για την εισαγωγή ενός παιδιού σε ίδρυμα. (Αγάθωνος.Ε.,Μαραγκός.Κ.,1986,σελ:103).

ΣΚΟΠΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η βιβλιογραφική μελέτη του θεσμού της Παιδικής Προστασίας. Ειδικότερα η διερεύνηση των περιβαλλοντικών παραγόντων κίνδυνου που επηρεάζουν την ομαλή ανάπτυξη του παιδιού και καθιστούν αυτό απροστάτευτο, όπως επίσης και η αναζήτηση των συστημάτων υποστήριξης που δρουν προστατευτικά απέναντι στο παιδί και την οικογένεια.

Εξετάζονται οι εξής επιμέρους στόχοι:

- ◆ Πως διαμορφώνονται οι ανάγκες και τα δικαιώματα του παιδιού, κατά την εξέλιξη της ιστορίας και της ανθρωπότητας.
- ◆ Ποιοι είναι οι παράγοντες που αναστέλλουν την ψυχική, διανοητική, σωματική, και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού, μέσα στο πλαίσιο της οικογένειας η οποία διέρχεται κρίση.
- ◆ Ποιοι είναι οι μηχανισμοί εκείνοι που προστατεύουν τα παιδιά, οι φορείς δηλαδή Παιδικής Προστασίας .
- ◆ Η ιδρυματική προστασία.
- ◆ Ο θεσμός της υιοθεσίας ως φορέας προστασίας του παιδιού.
- ◆ Ο θεσμός της αναδοχής και η προβληματική του θεσμού στην Ελλάδα.
- ◆ Η συμβολή της διεπιστημονικής ομάδας και ειδικότερα ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού σε κάθε μορφή παιδικής προστασίας και αναλύεται στην εργασία αυτή.

ΟΡΙΣΜΟΙ ΕΝΝΟΙΩΝ

Ως θέμα της εργασίας μας ορίσαμε:

«Απροστάτευτο Παιδί. Ιδρυματική προστασία – Υιοθεσία – Αναδοχή».

Έχοντας ως δεδομένο αυτό το θέμα, κρίνεται απαραίτητο να οριστούν τα επιμέρους στοιχεία του, με στόχο να διευκρινιστεί ο τρόπος με τον οποίο γίνονται αντιληπτά στα πλαίσια αυτής της εργασίας.

Ο ορισμός των επιμέρους εννοιών που εμπερικλείονται στο θέμα, γίνονται με την λογική αλληλουχία τους. Με τον τρόπο αυτό θα ορίσουμε τις έννοιες :

Απροστάτευτο, ίδρυμα, παιδική μέριμνα, υιοθεσία, αναδοχή οικογένεια.

Απροστάτευτος: εκείνος που δεν προστατεύεται, που δεν έχει προστασία, κηδεμονία, «απροστάτευτο παιδί, οικογένεια»

(Τ. Παπά, 1978. 3^{ος} τόμος , σελ: 277)

Ίδρυμα: οργανισμός ο οποίος σχεδιάζεται για να παρουσιάσει μια καθιερωμένη άποψη ή φάση της κοινωνικής πολιτικής, πολιτιστικής, ή θρησκευτικής ζωής. Οργανώνεται με βάση σύστημα κανόνων και αρχών και υπόκειται σε αυτούς. Έχει συνήθως μόνιμο χαρακτήρα.

(Αλεβίζος Β. 1993, 4^{ος} τόμος, σελ:2398)

Παιδική μέριμνα: η ελληνική πολιτεία, προστατεύει το παιδί, μέσα από διατάξεις του συντάγματος, όσο και με νόμους, προγράμματα και ειδικές υπηρεσίες. Ο Ο.Η.Ε. και άλλοι διεθνείς οργανισμοί, έχουν υιοθετήσει διακηρύξεις και προγράμματα για τα δικαιώματα του παιδιού (1959). Πέρα όμως από την μέριμνα για την παιδική ηλικία , υπάρχουν και εξειδικευμένα προγράμματα τα οποία απευθύνονται σε υγιή παιδιά τα οποία στερούνται κατάλληλου οικογενειακού περιβάλλοντος ή υφίσταται την πλήρη έλλειψη αυτού.

Οι υπηρεσίες για την μέριμνα των παιδιών διακρίνονται σε δυο βασικές κατηγορίες : **α) στην ιδρυματική περίθαλψη & β) στην έξω – ιδρυματική περίθαλψη.** Η ιδρυματική περίθαλψη απευθύνεται και περιορίζεται σε παιδιά για τα οποία δεν υπάρχουν άλλες υπηρεσίες στην κοινότητα ή σε παιδιά τα οποία έχουν ανάγκη από ιδρυματική φροντίδα για λόγους ασφάλειας τους.

Η έξω – ιδρυματική περίθαλψη περιλαμβάνει υπηρεσίες προς τις ανάδοχες οικογένειες, την υιοθεσία , παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς, σχολική υγιεινή, παιδικές χαρές, κατασκηνώσεις κ.τ.λ.

(Π. Σταθόπουλος , 1993, 6^{ος} τόμος, σελ: 3640)

Υιοθεσία: « Μια διαδικασία με την οποία, ένα παιδί που έχει ανάγκη μιας οικογένειας , γίνεται με νόμιμο τρόπο – μια δικαστική πράξη - μόνιμο μέλος μιας οικογένειας άλλης από την δική του» (E.Y. Mech, 1993, 9^{ος} τόμος σελ: 4883)

Ανάδοχη οικογένεια: « ανάδοχη οικογένεια, με την ευρεία έννοια του όρου, θεωρείται κάθε οικογένεια που αναλαμβάνει με ή χωρίς οικονομικές παροχές τη φροντίδα και ανατροφή παιδιού, το οποίο δεν μπορούν να φροντίσουν, για διάφορους λόγους , οι γονείς του, στα πλαίσια της κοινωνικής πρόνοιας».

(Κουσίδου Τ., 1993,1^{ος} τόμος , σελ: 323)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Στάδιο 1^ο: αρχική επιδίωξη ήταν η διερεύνηση των σύγχρονων προβλημάτων που πλήττουν τον θεσμό οικογένεια – παιδί, και η αναζήτηση των μηχανισμών προστασίας του. Με αυτόν τον προσανατολισμό ξεκίνησε η αναζήτηση σχετικού υλικού στις εξής βιβλιοθήκες:

1. στην βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Πατρών
2. στην βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
3. στην βιβλιοθήκη του Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών
4. στην βιβλιοθήκη του Τ.Ε.Ι Αθηνών
5. στην βιβλιοθήκη του Τ.Ε.Ι Πατρών
6. στην δημοτική βιβλιοθήκη Άρτας
7. στην δημοτική βιβλιοθήκη Καβάλας
8. στην δημοτική βιβλιοθήκη Σπάρτης
9. στην βιβλιοθήκη του δήμου Πατρών και του παραρτήματος της

Στις εξής υπηρεσίες:

1. Κέντρο βρεφών “ΜΗΤΕΡΑ,” Αθήνα
2. Εθνικός Οργανισμός Κοινωνικής Φροντίδας (Π.Ι.Κ.Π.Α.) , Αθήνα
3. Δημοτικό Βρεφοκομείο «Άγιος Στυλιανός» Θεσ\νίκη
4. Παιδικά Χώρια SOS, Αθήνα
5. Κέντρο Μελέτης και Πρόληψης της Κακοποίησης \ Παραμέληση του Παιδιού, Αθήνα.
6. Παιδοψυχιατρική Εταιρία Ελλάδος , Αθήνα
7. “ Το Χαμόγελο του Παιδιού”
8. Κοινωνική υπηρεσία , Νοσοκομείου Άρτας

9. Άσυλο του Παιδιού, » Θεσλνίκη
10. Διεύθυνση Πρόνοιας Άρτας
11. Διεύθυνση Πρόνοιας Καβάλας
12. Διεύθυνση Πρόνοιας Σπάρτης
13. Διεύθυνση Πρόνοιας Πάτρας

Αναζητήθηκαν τέλος σχετικές μελέτες στο διαδίκτυο

Στάδιο 2^ο : αποτέλεσμα της βιβλιογραφικής αναζήτησης ήταν η τελική διαμόρφωση του αρχικού προβληματισμού , ο προσανατολισμός στον σκοπό και τις επιμέρους επιδιώξεις .

Στάδιο 3^ο : σχεδιάστηκε το πλάνο της δομής της πτυχιακής, έγινε ο καταμερισμός του υλικού και η μελέτη των σχετικών συγγραμάτων, όπως επίσης και η συγγραφή της παρούσας εργασίας μας.

Στάδιο 4^ο : πραγματοποιήθηκε η τελική δομή της μελέτης, προχωρώντας στην ενοποίηση των κεφαλαίων και στην διαμόρφωση συμπερασμάτων και προτάσεων για το θέμα που ερευνήθηκε στην εργασία αυτή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ.

Α. ΤΟ ΑΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΟ ΠΑΙΔΙ (ΑΝΑΓΚΕΣ – ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ)

Επίκεντρο του κεφαλαίου αυτού, αποτελεί η ανάπτυξη της εξελικτικής πορείας της θεώρησης για την παιδική ηλικία και την παιδική προστασία καθώς και των διαδικασιών για την πραγμάτωση των δικαιωμάτων του παιδιού στο Ευρωπαϊκό, κοινωνικό, πολιτικό, νομοθετικό γίνεσθαι.

Αναφέρεται στις ανάγκες τις παιδικής ηλικίας οι οποίες αφορούν την αρμονική ανάπτυξη και την βαθμιαία κατάκτηση της αυτονομίας της. Μέσα από την καλλιέργεια αισθημάτων ασφάλειας, ενθάρρυνσης, στοργής και σταθερότητας. Δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην ανάγκη του παιδιού για σταθερό οικογενειακό περιβάλλον, το οποίο αποτελεί το συναισθηματικό και ψυχολογικό υπόβαθρο ανατροφής των παιδιών.

Επίσης στο κεφαλαίο αυτό, αναλύεται η ανάγκη του παιδιού για προστασία – που αποτελεί ταυτόχρονα και αναφαίρετο δικαίωμα – όταν η οικογένεια δυσλειτουργεί.

« τα παιδιά έχουν πραγματική ανάγκη να ανατραφούν και μάλιστα να ανατραφούν σε ένα ζεστό οικογενειακό περιβάλλον . Έχουν ανάγκη από αγάπη, σταθερότητα, συνέπεια, και σαφή φροντίδα, καθώς και μόνιμες σχέσεις με ανθρώπους που ενδιαφέρονται αρκετά για αυτά και να τα φροντίσουν με ζεστασιά, χαρά και υπομονή» (J. Holt, 1989, σελ: 43).

Επισημαίνεται τέλος ότι από κοινωνιολογικής άποψης ο όρος « παιδί» αναφέρεται στον κοινωνικό ρόλο ατόμων ηλικίας 0- 16 ετών, ενώ ο όρος«παιδική ηλικία» σε μια κοινωνική ομάδα που ξεχωρίζει από την ομάδα των ενήλικων.

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Η έννοια «παιδί» αναφέρεται σε μια συγκεκριμένη ηλικιακή περίοδο και χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα φυσικά και ψυχολογικά χαρακτηριστικά. Αυτά ακριβώς τα ιδιαίτερα γνωρίσματα προσδίδουν στην παιδική ηλικία τον χαρακτήρα μιας άλλης κοινωνικής κατηγορίας με ιδιαίτερες ανάγκες, οι οποίες αναμφίβολα αποτελούν συγχρόνως και δικαιώματα του παιδιού.

Η ιστορία της παιδικής ηλικίας αποτέλεσε αντικείμενο μελέτης από κοινωνιολόγους και ιστορικούς που εστιάζουν στην κοινωνική θέση των παιδιών, όπως αυτή μεταβάλλεται ιστορικά και πολιτισμικά.

Κατά των μεσαίωνων δεν υπήρχε διαχωρισμός ανάμεσα στους μικρούς και τους μεγάλους. Η περίοδος 1500 μέχρι 1700 θεωρεί τα παιδιά αθώα αλλά κυρίως αφελή και ατελή όντα με περιορισμένες βιολογικές και νοητικές λειτουργίες, οι οποίες τα εμπόδιζαν, να ενταχθούν πλήρως στην κοινωνία

(Α. Χουντουμάδη, 1998, σελ: 141)

Εκείνη την περίοδο τα παιδιά δεν δέχονταν τρυφερές εκδηλώσεις από τους μεγάλους, διότι δεν αποτελούσαν αντικείμενο ιδιαίτερης συναισθηματικής έκφρασης.

Η έννοια της παιδικής ηλικίας γεννήθηκε στην Ευρώπη με την επικράτηση του Διαφωτισμού, όπου το παιδί αντιμετωπίζεται ως ιδιαίτερο ον σε σχέση με τους μεγάλους.

Το πνεύμα της εποχής επηρεάζεται από την φιλοσοφία του John Locke, σύμφωνα με την οποία ο άνθρωπος γεννιέται σαν άγραφο χαρτί αλλά με άπειρες δυνατότητες ως αποτέλεσμα των κατάλληλων εμπειριών, τις οποίες οι γονείς και οι παιδαγωγοί οφείλουν να του παράσχουν (Α. Χουντουμάδη, 1998, σελ: 142).

Έτσι καθώς το παιδί αντιμετωπίζονταν ως ιδιαίτερο ον σε σχέση με τους μεγάλους, η έννοια της παιδικής ηλικίας διαφοροποιείται.

Κατά τον 19^ο αιώνα ιδεολογικές αλλαγές που υποστηρίζουν και προβάλλουν χαρακτηριστικά του παιδιού , όπως η ηθική απειρία και το εύπλαστο του χαρακτήρα του, οριστικοποιούν τον διαχωρισμό της θέσης του από εκείνη των μεγάλων.

Παρουσιάστηκε το φαινόμενο της «πόλωσης» της κοινωνίας γύρω από την οικογένεια , ως υπεύθυνο διδάσκαλο και επόπτη της ανάπτυξης και της εξέλιξης του παιδιού σε ενήλικα.

Η επιβίωση και η υγεία του παιδιού – μελλοντικού πολίτη – απέκτησε ιδιαίτερη σημασία , άρχισε η φροντίδα με σκοπό την μείωση των υψηλών ποσοστών βρεφονηπιακής και παιδικής θνησιμότητας. Το παιδί βρέθηκε στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος μόνο ως μελλοντικός ενήλικας. Τα διάφορα ιδρύματα είχαν ως στόχο την προπαρασκευή του παιδιού για τον ρόλο του ενήλικου. Εξέχουσα θέση κατέχει η έννοια της κοινωνικοποίησης.

Η νομική προστασία είχε ως στόχο την προστασία διάφορων έννομων Αγάθων όπως την οικογενειακή τάξη, την πατρική εξουσία και τα ήθη και ελάχιστα στόχευε στην προστασία της ίδιας της παιδικής ηλικίας.

Στον 20^ο αιώνα ο νόμος υιοθέτησε μια σύγχρονη έννοια του παιδιού ως υποκειμένου με δικαιώματα στην εκπαίδευση και της ευημερία, οδηγώντας στην εξατομίκευση των παιδιών και στην ουσιαστική αναγνώριση της παιδικής ηλικίας ως ξεχωριστής ομάδας. Τα παιδιά θεωρούνται αυθύπαρκτα κοινωνικά όντα με εξειδικευμένες ανάγκες και ιδιαιτερότητες.

Οι ανάγκες και τα αιτήματα της παιδικής ηλικίας εκφράζονται μέσω των ενήλικων. Πόσο όμως εκείνοι που ασχολούνται με την ιδιαίτερη αυτή ομάδα μπορούν να αντιληφθούν , να αποκωδικοποιήσουν και να ερμηνεύσουν τόσο τα λεκτικά όσο και τα μη λεκτικά αιτήματα των παιδιών;

Η ανταπόκριση στις ιδιαιτερότητες της παιδικής ηλικίας εμπλέκει θέματα θεσμικά και μη θεσμικά. Θεσμικές απαντήσεις θεωρούνται αυτές που προτείνουν υπηρεσίες και ειδικοί, και μη θεσμικές (με ιδιαίτερη σημασία στην σύγχρονη κοινωνία), η οικογενειακή αλληλέγγυη , η κοινωνική στήριξη σε επίπεδο γειτονίας και κοινότητας, καθώς και οι δραστηριότητες μη κυβερνητικών οργανώσεων και άλλων φορέων.

Στις μέρες μας , η παιδική ηλικία βιώνεται με διαφορετικό τρόπο, εφ 'όσον η πορεία της ανθρώπινης εξέλιξης καθορίζεται από τις εκάστοτε κοινωνικό – πολιτισμικές συνθήκες και η ατομική εξέλιξη συνδέεται άμεσα με την συλλογική εξέλιξη της οικογενειακής ομάδας.

« Ο κόσμος για το οποίο θέλουμε να προετοιμάσουμε το παιδί είναι ο δικός μας και η συμπεριφορά μας , των μεγάλων, θεωρείται υποδειγματική και δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση. Τα παιδιά είναι άνθρωποι σε εξέλιξη, για αυτό εναπόκειται στους μεγάλους να τα διαμορφώσουν και να τα προστατέψουν».

(Α.Χουντουμάδη,1998,σελ:143)

2.ΠΑΙΔΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ-ΑΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΟ ΠΑΙΔΙ

Κάθε παιδί έχει ανάγκη λόγω της φυσικής και πνευματικής ανωριμότητας, από ιδιαίτερη προφύλαξη και φροντίδα,όπως επίσης και της κατάλληλης νομικής προστασίας, τόσο πριν όσο και μετά την γέννηση του.

Η παιδική προστασία ή πρόνοια για το παιδί έχει διάφορες έννοιες. Ο όρος αυτός σημαίνει τις πράξεις που γίνονται και προβλέπονται με σκοπό το καλό του παιδιού , και την κοινωνική εργασία που απευθύνεται προς τα παιδιά. Σε ευρεία έννοια η παιδική προστασία καλύπτει όλους εκείνους τους τομείς που έχουν σκοπό να δημιουργήσουν συνθήκες ευνοϊκές για την κανονική ανάπτυξη και εξέλιξη των προσωπικών ικανοτήτων κάθε παιδιού.

Περιλαμβάνει εκείνες τις υπηρεσίες και τις οργανώσεις που προσπαθούν να επισημάνουν, να βελτιώσουν και να εξαλείψουν τους παράγοντες κινδύνου οι οποίοι επηρεάζουν την ομαλή σωματική και ψυχοκοινωνική ανάπτυξη του παιδιού.

Η παιδική προστασία στρέφει το ενδιαφέρον της προς την επάρκεια και την καλή λειτουργία των μέσων, τα οποία συντελούν στην επίτευξη των στόχων της και ιδιαίτερα στην ικανοποίηση της ανάγκης του παιδιού για προστασία , ασφάλεια και σταθερότητα , καθώς επίσης και στην κοινωνική προσαρμογή των παιδιών .

Τα μέσα προστασίας του παιδιού είναι διάφοροι οργανισμοί , υπηρεσίες , ιδρύματα , τόσο κρατικά όσο και ιδιωτικά τα οποία ασχολούνται με την φροντίδα για το παιδί . Αλλά το βασικό μέσο προστασίας του παιδιού είναι η οικογένεια , αφού εκείνη έχει την πρωταρχική ευθύνη ενδυνάμωσης , στήριξης και ασφάλειας του παιδιού .(Τσαγκαρη Μ.-Αγάθωνος Ε.,1999,σελ:157-159).

Ως απροστάτευτα παιδιά θεωρούνται ακόμη και σήμερα , εκείνα τα παιδιά ηλικίας από 0-16 χρονών που είναι ορφανά από τον έναν ή και από τους δύο

γονείς κι εκείνα των οποίων ο πατέρας λείπει από το σπίτι για μεγάλο χρονικό διάστημα , επειδή υπηρετεί στο στρατό , είναι φυλακισμένος ή έχει εισαχθεί σε ψυχιατρείο ή νοσοκομείο . Θεωρείται επίσης ότι ο πατέρας λείπει όταν είναι διαζευγμένος , έχει εγκαταλείψει τη συζυγική στέγη ή βρίσκεται ως μετανάστης μακριά από το σπίτι του .

Απροστάτευτα παιδιά θεωρούνται ακόμη εκείνα των οποίων ο πατέρας δεν μπορεί να ασκήσει πατρική εξουσία επειδή είναι ηθικά ανάξιος ή ανάπηρος που δεν μπορεί να εργαστεί.

Μια ακόμη κατηγορία απροστάτευτων παιδιών είναι εκείνα τα οποία δεν έχουν νόμιμο πατέρα , γιατί οι γονείς τους συζούν και τα παιδιά είναι εκτός γάμου .

Τέλος θεωρούνται απροστάτευτα τα παιδιά εκείνα που ζούν με συγγενείς ή άλλα πρόσωπα τα οποία , δεν έχουν υποχρέωση από το νόμο να τα συντήρουν , να τους προσφέρουν στέγη και διατροφή (Π.Α. Σταθόπουλος , **1996** , σελ:281) .

Τα συμπεράσματα της πρώτης συνδιάσκεψης του Λευκού Οίκου η οποία πραγματοποιήθηκε το **1909** όσον αφορά τα βασικά θέματα της παιδικής προστασίας είχαν επίκεντρο την οικογένεια ορίζοντας αυτήν ως το φυσικό πλαίσιο για την διαμόρφωση του πνεύματος και του χαρακτήρα του παιδιού . Τα παιδιά δεν πρέπει να την στερηθούν αν δεν συντρέχουν ειδικοί και επείγοντες λόγοι που αναστέλλουν την ανάπτυξη του παιδιού και παρεμποδίζουν την ικανοποίηση βασικών αναγκών του .

Η προστασία του παιδιού συνίσταται στην λήψη μέτρων τα οποία , αποβλέπουν στην εξασφάλιση κατάλληλου περιβάλλοντος μέσα στο οποίο θα καλλιεργηθούν και θα αναπτυχθούν , οι σωματικές , πνευματικές και ψυχικές δυνατότητες του παιδιού .

Όλα τα μέτρα στοχεύουν στην υποστήριξη της οικογένειας η οποία θεωρείται το πλέον κατάλληλο περιβάλλον για την ανατροφή του παιδιού .

Τα προγράμματα παιδικής προστασίας ασχολούνται κυρίως με το τμήμα του παιδικού πληθυσμού που μεγαλώνει κάτω από δυσμενείς συνθήκες , που δημιουργούνται από αντίξοες κοινωνικοοικονομικές καταστάσεις , συναισθηματικά προβλήματα που ανακύπτουν από τη ζωή μέσα σε διαταραγμένες οικογένειες ή από ειδικά προβλήματα-θέματα των ίδιων των παιδιών , τα οποία , οι γονείς δεν μπορούν ή δεν είναι προετοιμασμένοι να αντιμετωπίσουν.

Στην Ελλάδα για πρώτη φορά μετά την λήξη του Β' Παγκοσμίου πολέμου σχεδιάστηκε ένα πρόγραμμα παιδικής προστασίας το οποίο περιλάμβανε χρηματική ενίσχυση η οποία δινόταν στη μητέρα ή σε εκείνο το άτομο που είχε την ευθύνη νόμιμα , για το απροστάτευτο παιδί . Το πρόγραμμα θεσπίστηκε για πρώτη φορά το **1950** και την διαχείριση του προγράμματος ανέλαβε το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας . Οι κοινωνικοί λειτουργοί είχαν την αρμοδιότητα να διαπιστώσουν την απορία μέσα από επισκέψεις που πραγματοποιούσαν στην οικογένεια και ερευνώντας τις οικογενειακές συνθήκες και την οικονομική κατάσταση . (Σταθόπουλος,Π.,**1996**,σελ:**280**).

Το **1960** ψηφίστηκε ο Νόμος **4051/60** περί ενισχύσεως των απροστάτευτων παιδιών , ο οποίος περιλάμβανε μηνιαία οικονομική ενίσχυση και πάσης φύσεως προστασίας των παιδιών **0-16** ετών στα πλαίσια της οικογένειας .

Το **1961** με Διάταγμα υπ ' αριθμόν **669** ορίζονται οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια ενίσχυσης των απροστάτευτων παιδιών όπως επίσης και η καταλληλότητα των οικογενειών από ηθικής και ψυχολογικής άποψης και η δυνατότητα της καλής προσαρμογής και της ομαλής διαβίωσης του παιδιού σε αυτές .

Η νομοθεσία περί ενισχύσεως των απροστάτευτων παιδιών αναφέρεται αναλυτικότερα στο παράρτημα Α' .

Τα μέτρα προστασίας του παιδιού μπορούν να ταξινομηθούν σε δύο κατηγορίες:

Στην πρώτη περιλαμβάνονται όλα εκείνα τα μέτρα που έχουν ως στόχο την ενίσχυση της φυσικής οικογένειας ώστε να επιτελέσει τις λειτουργίες της αναπαραγωγής και της ανατροφής των παιδιών μέχρι την ενηλικίωσή τους . Είναι τα προγράμματα Ανοιχτής Παιδικής Προστασίας τα οποία περιλαμβάνουν Κέντρα Οικογενειακού Προγραμματισμού , Συμβουλευτικοί Σταθμοί Μητρότητας , Βρεφονηπιακοί Σταθμοί , Παιδικές Χαρές , Νηπιαγωγεία-Νηπιοτροφεία , Επιδότηση Απροστάτευτων Παιδιών , Κατασκηνώσεις , Κέντρα Νεότητας , Οργανώσεις Νέων , Σχολές Γονέων , Οικοτροφεία , Μέριμνα Πολυτέκνων , Επαγγελματικός Προσανατολισμός .

Στη δεύτερη κατηγορία εντάσσονται όλα τα μέτρα για την προστασία των παιδιών που βοηθούνται έξω από τη φυσική τους οικογένεια , είναι τα προγράμματα Παιδικής Προστασίας τα οποία περιλαμβάνουν: Βρεφοκομεία , Κέντρα Παιδικής Μέριμνας-Παιδουπόλεις , Ανάδοχες Οικογένειες , Υιοθεσία .

Οι κυριότεροι φορείς προστασίας που εφαρμόζουν προγράμματα Ανοιχτής Παιδικής Προστασίας και Ιδρυματικής Φροντίδας συνοψίζονται στον πίνακα του παραρτήματος Α' .

Οι αντιλήψεις κάθε γενιάς ως προς τα θέματα που αφορούν τις ανάγκες των παιδιών και την ευθύνη απέναντι τους καθρεπτίζονται στην άσκηση της παιδικής προστασίας . Η σύγχρονη εποχή με την διεύρυνση των επιστημονικών γνώσεων γύρω από τις ανάγκες του παιδιού και με την Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του (1989) , καθορίζει τα πλαίσια μέσα στα οποία πραγματοποιείται η άσκηση αυτή .

Καθορίζει ότι όλα τα παιδιά έχουν ανάγκη από ένα σταθερό οικογενειακό περιβάλλον , επαρκές εισόδημα και στέγη , υγεία και ιατρική φροντίδα για την διατήρηση της υγείας τους , εκπαίδευση και μάθηση των ηθικών αξιών , ιδανικά και νομική προστασία . (Τσιάντης,Γ., Πρακτικά Συνεδρίου,1997, Αθήνα)

Η άσκηση της παιδικής προστασίας θα πρέπει να γίνεται χωρίς προκατάληψη και να παρέχεται η ίδια φροντίδα σε όλα τα παιδιά ανεξάρτητα από φυλή , θρησκεία , γλώσσα , πολιτικές πεποιθήσεις , νομιμότητα ή μη κατά τη γέννηση τους , κοινωνική τάξη προέλευσης τους .

Οι ειδικότεροι στόχοι της παιδικής προστασίας είναι η πρόληψη , η εκτίμηση και η θεραπεία καταστάσεων , οι οποίες οδηγούν σε ανεπαρκή φροντίδα , παραμέληση , κακή μεταχείριση ή ακόμα και εκμετάλλευση των παιδιών .

Η πρόοδος στον τομέα της παιδικής προστασίας απαιτεί καλό συντονισμό ανάμεσα στις υπηρεσίες και στους επαγγελματίες καθώς και αποτελεσματική διάρθρωση ανάμεσα στις θεσμικές λύσεις και την κοινωνική στήριξη στα πλαίσια της κοινότητας .

3. ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Το τέλος του Β' Παγκοσμίου πολέμου , του καταστρεπτικότερου πολέμου στην ιστορία της ανθρωπότητας , βρήκε τα παιδιά της Ευρώπης σε απελπιστική κατάσταση , φτώχειας , πείνας , υγείας και ανάπτυξης .

Η τραγική αυτή διαπίστωση οδήγησε τα Ηνωμένα Έθνη να φροντίσουν να βρουν δρόμους που θα έβγαζαν τα παιδιά από την δυστυχία και θα τα οδηγούσαν στον δρόμο της ανάπτυξης και της ευημερίας .

Η φτώχεια , ο υποσιτισμός , η αφυδάτωση , οι παιδικές ασθένειες απειλούσαν εκατομμύρια παιδιά κάθε χρόνο και πολλά άλλα ήταν τα ορφανά παιδιά , τα παιδιά πρόσφυγες , τα σωματικά και ψυχικά τραυματισμένα παιδιά , τα εργαζόμενα παιδιά και τα παιδιά θύματα κακοποίησης και σεξουαλικής εκμετάλλευσης .

Γεννήθηκε έτσι η ανάγκη αναγνώρισης των δικαιωμάτων του παιδιού και η σκέψη της κατοχύρωσης τους σε παγκόσμια κλίμακα .

Η τελική υπογραφή της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του παιδιού πραγματοποιήθηκε από όλους σχεδόν τους αρχηγούς κρατών του κόσμου το **1990** . Στην Ελλάδα επικυρώθηκε το **1992** και έκτοτε αποτελεί νόμο του κράτους (Νόμος § **2101/2-12-1992**) . Τα άρθρα της σύμβασης των Δικαιωμάτων του παιδιού παρουσιάζονται στο παράρτημα Α'.

Η σύμβαση επισημαίνει ότι το παιδί και ο νέος πρέπει να αντιμετωπίζονται ως ισότιμοι και αυτόνομοι πολίτες της κοινωνίας χωρίς αυτό να αντιδιαστέλλεται με την ανάγκη προστασίας τους (Τσάγκαρη Μ.-Αγάθωνος.Ε.,**1999**,σελ:**160**).

Επισημαίνει επίσης ότι οτιδήποτε αναστέλλει την ομαλή σωματική , νοητική , συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού ή του εφήβου , σαφώς παραβιάζει τα δικαιώματα του .

Το παιδί και ο έφηβος θεωρούνται πλέον ως υποκείμενα δικαιωμάτων και όχι ως αντικείμενα προστασίας . Το δικαίωμα προστασίας παιδιών και εφήβων , καθώς και το δικαίωμα ευτυχισμένης διαβίωσης και δημιουργικής ανάπτυξης , πρέπει να είναι ο στόχος κάθε ευνομούμενης κοινωνίας για την καλύτερη δυνατή ευεξία των μελών της . (Ε. Αγάθωνος-Γεωργοπούλου, Μ. Τσαγκάρη , Εκλογή , τομος 55 , 1999 , σελ: 158-161) .

Το παιδί θα απολαμβάνει ιδιαίτερη προστασία και θα πρέπει να του παρέχονται με νομοθετικά ή άλλα μέσα , οι δυνατότητες για να μπορέσει να αναπτυχθεί σωματικά , ψυχικά , ηθικά , πνευματικά και κοινωνικά με τρόπο φυσιολογικό και υγιεινό , σε συνθήκες ελευθερίας και αξιοπρέπειας .

Κάθε παιδί θα απολαμβάνει τα δικαιώματα της κοινωνικής ασφάλισης και θα του αναγνωρίζεται το δικαίωμα να αναπτύσσεται με υγεία . Η μητέρα και το παιδί είναι πρόσωπα που έχουν ανάγκη από ιδιαίτερη φροντίδα και προστασία . Αναγνωρίζεται το δικαίωμα ιατρικής περίθαλψης , αξιοπρεπούς διαβίωσης , σωστής διατροφής , στεγάσεως και ψυχαγωγίας .

Όλα τα παιδιά έχουν ανάγκη να αναπτυχθούν αρμονικά μέσα σε μια ατμόσφαιρα αγάπης , στοργής , ηθικής και υλικής ασφάλειας . Το παιδί της τρυφερής ηλικίας δεν θα χωρίζεται από την μητέρα του παρά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις . Οι υπηρεσίες που εμπλέκονται σε θέματα παιδικής προστασίας έχουν καθήκον να παρέχουν ιδιαίτερη φροντίδα σε παιδιά που δεν έχουν επαρκή μέσα συντήρησης και στα παιδιά χωρίς οικογένεια .

Η προσπάθεια για την επιβίωση , την υγεία , τη μόρφωση , την προστασία και την ανάπτυξη της προσωπικότητας των παιδιών, θα πρέπει να είναι καθολική , έντονη και συνεχής .

Το παιδί αντιμετωπίζεται ως ξεχωριστή οντότητα με ιδιαίτερα δικαιώματα και μάλιστα αυξημένα αφού μόνο του δεν έχει την δύναμη και τα μέσα να τα υπερασπιστεί .

Οι κοινωνίες έχουν θεσμοθετήσει νομοθετικά κείμενα εθνικού , ευρωπαϊκού αλλά και διεθνούς χαρακτήρα με στόχο την στήριξη τόσο των φορέων όσο και των επαγγελματιών , οι οποίοι ασχολούνται με θέματα παιδικής προστασίας , και με πρωταρχικό σκοπό κάθε παιδί να μπορεί να ζήσει ευτυχισμένο τα παιδικά του χρόνια .

4.ΟΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Είναι δύσκολο να δοθεί μια ολοκληρωμένη εικόνα των αναγκών του παιδιού . Κοινά αποδεκτό θεωρείται ότι το παιδί μέσα σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο , χρειάζεται αγάπη , στοργή , ασφάλεια , καλή ποιότητα ζωής , μόρφωση , ενωμένη οικογένεια και φυσικά προστασία . Ανάγκες βασικές που αποτελούν ταυτόχρονα και αναφαίρετα δικαιώματα του παιδιού .

Η έννοια της ανάγκης ερμηνεύεται ως αυτό που χρειάζεται το άτομο και πρέπει να αντιμετωπιστεί και να καλυφθεί . Η αντιμετώπιση και η κάλυψη των αναγκών ενός βρέφους ή ενός παιδιού είναι δυνατή μόνο εάν υπάρχει πλήρης γνώση των αναγκών αυτών και παραδοχή ότι « το παιδί συνιστά υπαρκτική έκπληξη που οικοδομείται με σταθερή ψυχική αρμονία , έτσι ώστε να πετύχει την μεγαλύτερη δυνατή ανάπτυξη των ικανοτήτων του»(R.Pinker , Πρόνοια , τόμος 1^{ος} ,1992 , σελ:18-19) .

Η πρώτη ανάγκη για την ανάπτυξη ενός ατόμου είναι η εξασφάλιση του κατάλληλου ενδομητρίου περιβάλλοντος , αφού αυτό επηρεάζει την σωματική , τη νοητική αλλά και την ψυχική του εξέλιξη .

Ο Winnicot (1964) τόνισε ότι «...Η ιστορία ενός ανθρώπου δεν αρχίζει σε ηλικία πέντε ή δύο χρονών ή στους έξι μήνες αλλά με τη γέννηση – μάλιστα πριν τη γέννηση. Κάθε βρέφος είναι εξαρχής ένα πρόσωπο (Γ. Κουγιουμτζάκης ,2001 ,σελ:7) .

Τονίζεται ιδιαίτερα (Nilsson,1973) πως οι επιπλοκές κατά την διάρκεια της εγκυμοσύνης και η ψυχοσωματική κατάσταση της εγκύου , βρέθηκε να συνδέονται με ψυχιατρική διαταραχή ή προβλήματα συμπεριφοράς σε παιδιά προσχολικής ή σχολικής ηλικίας (Γ.Τσιαντής , Θ. Δραγώνα , 1999, σελ:158)

Τα προγεννητικά αισθητηριακά ερεθίσματα θα επηρεάσουν σημαντικά την ανάπτυξη των μεταγεννητικών αντιληπτικών ικανοτήτων . Καθοριστικός

παράγοντας εκπλήρωσης της πρώτης αυτής ανάγκης του ανθρώπου είναι η ψυχοσωματική ισορροπία της γυναίκας που κυοφορεί.

Η δεύτερη ανάγκη είναι να εξασφαλιστεί για το μελλοντικό άτομο μια ομαλή μετάβαση από την ενδομήτρια στην εξωμήτρια ζωή.

Η μετάβαση στο εξωμήτριο περιβάλλον και η πρώτη προσαρμογή του νεογνού στην βιολογική ανεξαρτητοποίηση που συνεπάγεται η νέα αυτή κατάσταση εγκλείουν ποικίλους κινδύνους . Λέγεται ότι η διαδρομή των 15 εκατοστών που διανύει το άτομο κατά τον τοκετό είναι το πιο επικίνδυνο ταξίδι που θα μπορούσε να κάνει στη ζωή του.(Ι. Ν. Παρασκευόπουλος , 1985 , τόμος 1^{ος} , σελ:110).

Αυτό σημαίνει σωστός και τακτικός προγεννητικός έλεγχος και εξασφάλιση του τοκετού σε μέρος όπου υπάρχει κατάλληλη ιατρική βοήθεια και γνώση .

Μέσα από την κάλυψη των δύο προαναφερθέντων αναγκών επιτυγχάνεται η ελάττωση της νεογνικής νοσηρότητας και της βρεφικής θνησιμότητας . Στον τομέα της προστασίας του παιδιού , αυτό είναι ένα κομμάτι που μόλις τα τελευταία χρόνια έχει δοθεί η απαιτούμενη σημασία.

Η τρίτη ανάγκη του παιδιού αναφέρεται στην υγιή σωματική του εξέλιξη , αυτό σημαίνει την προσφορά εκείνων των ουσιών και των προϋποθέσεων που εξασφαλίζουν σε κάθε κύτταρο την άριστη του ανάπτυξη.

Οι βιοσωματικές ανάγκες καλύπτονται μέσα από σωστές συνθήκες διατροφής και διαβίωσης του παιδιού σε ένα κατάλληλα διαμορφωμένο περιβάλλον , με τακτική ιατροπαιδαγωγική παρακολούθηση , με σκοπό την υγιή ανάπτυξη του παιδιού που βρίσκεται σε συνάφεια με την ψυχική του ισορροπία .

Ο τρόπος με τον οποίο τα σημαντικά πρόσωπα στο περιβάλλον του παιδιού θα χειριστούν τις βιολογικές του ανάγκες διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του παιδιού (Ι. Ν. Παρασκευόπουλος , 1985 , τόμος 1^{ος} , σελ:134).

Η τέταρτη ανάγκη αναφέρεται στη γνωστική ανάπτυξη όπου τεράστια σημασία αποκτά η στάση των προσώπων στο περιβάλλον του παιδιού , απέναντι στις προσπάθειες του για εξερεύνηση του κόσμου γύρω του , καθώς επίσης και η φροντίδα των προσώπων αυτών να παρέχουν μαθησιακές ευκαιρίες που είναι ανάλογες προς το εκάστοτε επίπεδο ωριμότητας του παιδιού.

Τεράστια σημασία επίσης έχει η ενθάρρυνση που παρέχουν τα πρόσωπα προς το παιδί να επιχειρεί να λύνει προβλήματα ,οι ευκαιρίες που του παρέχουν για επιτεύγματα , η ικανοποίηση και ο ενθουσιασμός που εκφράζουν για τα επιτεύγματα του παιδιού (Ι.Ν.Παρασκευόπουλος , 1985 , σελ:187).

Σε αυτό το σημείο συμπεριλαμβάνεται η ανάγκη αλληλεπίδρασης του παιδιού με το πρόσωπο που το φροντίζει , η παρουσία και μόνο του προσώπου δεν αρκεί , το παιδί έχει άμεση ανάγκη από συστηματική ανταπόκριση , καθοδήγηση , στήριξη και ενθάρρυνση σε όλα τα βήματα της ζωής του .

Οι **Maslow & Kelmer-Pringle** επισημαίνουν οτι οι ανάγκες της παιδικής ηλικίας , οι οποίες αφορούν την αρμονική ανάπτυξη και την βαθμιαία κατάκτηση της αυτονομίας της , είναι η στοργή , η σταθερότητα , η απόδοση ευθυνών αναλόγων της ηλικίας και τα αισθήματα ασφάλειας , ενθάρρυνσης και αυτοεκτίμησης (Ε.Αγάθωνος –Γεωργοπούλου, Μ. Τσαγκάρη ,Εκλογή , τόμος 55^{οs} ,1999 ,σελ:157).

Έτσι οδηγούμαστε στην πέμπτη ανάγκη του παιδιού, όπου παράλληλα με τις διάφορες βιοκινητικές και γνωστικές ικανότητες έχει την ανάγκη να βιώσει θετικές διαπροσωπικές σχέσεις και συναισθηματικές καταστάσεις σε ένα περιβάλλον σταθερότητας και ασφάλειας .

Τα παιδιά αναπτύσσονται μέσα από την συναλλαγή τους με το περιβάλλον , που περιλαμβάνει τόσο τους άλλους όσο και τα άψυχα αντικείμενα . Αναζητούν ερεθίσματα και επαφή .Ταυτόχρονα προσπαθούν συνεχώς να κατανοήσουν την

πραγματικότητα γύρω τους και να την προσεγγίσουν , ανάλογα με το επίπεδο της γνωστικής τους ανάπτυξης (Α. Χουντουμάδη , **1998** , σελ:13).

Το πρώτο περιβάλλον μέσα στο οποίο εισέρχεται το παιδί είναι η οικογενειακή μονάδα , η οποία αποτελεί κοινωνικοψυχολογική ομάδα με συναισθηματικές λειτουργίες ,τον χώρο όπου εκφράζονται συναισθήματα και βαθιές ανάγκες. Όλες οι διαδικασίες που ενεργοποιούνται στο οικογενειακό πλαίσιο αποτελούν τη βάση για τη μορφή των μετέπειτα σχέσεων του παιδιού στη ζωή του.

5. Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΝΑ ΕΧΕΙ ΤΗΝ ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ – ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Η οικογένεια θεωρείται , στις περισσότερες κοινωνίες ως η πιο διαμορφωτική δύναμη στη ζωή των ανθρώπων . Διαμέσου αυτής συντελείται κατά κανόνα , η πρώτη συνάντηση του παιδιού με την κοινωνία , τις αξίες και τους κανόνες της.

Οι σχέσεις στην οικογένεια διαμορφώνουν τις πρώτες εντυπώσεις , που διαρκούν μια ζωή και διδάσκουν τον τρόπο συναλλαγής με τους άλλους και την αποδεκτή/κρατούσα μορφή έκφρασης των διαφόρων συναισθημάτων (Α.Χουντουμάδη ,1998 , σελ:59).

Η οικογένεια και ο ρόλος που η ίδια διαδραματίζει στη ζωή του παιδιού αποτέλεσαν αντικείμενο συστηματικής μελέτης , το οικογενειακό περιβάλλον θεωρείται ως ο σπουδαιότερος καθοριστικός παράγοντας στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του παιδιού . Πιο συγκεκριμένα η οικογένεια έχει αναλάβει και επιτελεί σε σχέση με το παιδί τις εξής τέσσερις λειτουργίες :

- Την φροντίδα για την ικανοποίηση των βασικών βιολογικών αναγκών και την ευθύνη για την σωματική ακεραιότητα και υγεία του παιδιού.
- Την φροντίδα για την κοινωνικοποίηση του παιδιού , δηλαδή την μάθηση των μορφών συμπεριφοράς που απαιτεί η κοινωνική ομάδα από κάθε μέλος της , να έχει αποκτήσει.
- Την φροντίδα για την διατήρηση της ψυχοκοινωνικής ισορροπίας και προσαρμογής του παιδιού, την οικοδόμηση δηλαδή υγιούς προσωπικότητας .
- Την φροντίδα για την εξασφάλιση περιβάλλοντος πλούσιου σε μορφωτικά ερεθίσματα και την ευθύνη για την πλήρη ενεργοποίηση και αξιοποίηση των νοητικών ικανοτήτων του παιδιού.

Ο ρόλος που διαδραματίζει η οικογένεια και η τεράστια ευθύνη της ,στην ψυχοπνευματική ανάπτυξη του ατόμου , αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης τόσο των ανθρωπολόγων και των κοινωνιολόγων όσο και των ψυχολόγων.

Αρχικά ο νευροψυχίατρος **Sigmund Freud** στην προσπάθεια του να διαγνώσει τα αίτια της νευρωσικής συμπεριφοράς και να εξεύρει τρόπους θεραπείας της , διαπίστωσε ότι πολλές μορφές παθολογικής συμπεριφοράς των ενηλίκων έχουν τις ρίζες τους , στις πρώτες εμπειρίες του ατόμου μέσα στην οικογένεια.

Ιδιαίτερη σημασία δίδεται στην καθημερινή φροντίδα και αντιμετώπιση του παιδιού , εκ μέρους των γονέων , στην εν γένει ψυχοσεξουαλική του ανάπτυξη . Καταλυτικός θεωρείται ο συναισθηματικός δεσμός μητέρας –παιδιού ο οποίος αποτελεί το πρότυπο για όλες τις μετέπειτα διαπροσωπικές σχέσεις του παιδιού.

Η προσωπικότητα διαμορφώνεται κάτω από την επίδραση των σημαντικών αυτών προσώπων τελεσίδικα στα πρώτα χρόνια ζωής του παιδιού.(Ι.Ν.Παρασκευόπουλος ,1985 , τόμος 1^{ος} ,σελ:52)

Πιο πρόσφατες εξελικτικές θεωρίες που βασιζονται στον **Freud** , τονίζουν τα ψυχολογικά πλεονεκτήματα μιας φροντίδας που χαρακτηρίζεται από στοργή , συνέπεια ,σταθερότητα και τρυφερότητα πέρα από την ικανοποίηση των βιολογικών αναγκών του παιδιού.

Ο **Erik Erikson** υποστηρίζει ότι το κρίσιμο εξελικτικό γεγονός κατά τη διάρκεια της βρεφικής ηλικίας , είναι η δημιουργία μιας αίσθησης εμπιστοσύνης που αναπτύσσεται ως αποτέλεσμα μιας ικανοποιητικής στοργικής φροντίδας που απολαμβάνει το βρέφος (Α.Χουντουμάδη ,1998 ,σελ:153).

Ο **Alfred Adler** θεωρεί την συμπεριφορά ως αποτέλεσμα του ιδιαίτερου τρόπου ζωής (**life style**) που έχει υιοθετήσει το άτομο κατά τη διάρκεια της παιδικής του ηλικίας μέσα στην οικογένεια.

Ο **Fairbairn** διατύπωσε πρώτος τη θέση ότι η ικανοποίηση των ενορμήσεων δεν είναι ο αποκλειστικός ή ο κυριότερος στόχος του ανθρώπου . Το βασικότερο κίνητρο είναι η αναζήτηση ενός ατόμου κατάλληλου για τη δημιουργία μιας ανθρώπινης σχέσης μέσω της οποίας ικανοποιούνται οι ανάγκες και παρέχεται αίσθηση ασφάλειας . Οι εσωτερικευμένες πρώιμες σχέσεις , καθώς και τα συναισθήματα που τις συνοδεύουν είναι αυτά τα οποία συνθέτουν την αντίληψη που έχει το άτομο για τον εαυτό του σε κάθε χρονική στιγμή.(Γ.Α.Ποταμιάνος ,2002 ,σελ:153)

Ο **Winnicott** απέδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στην σχέση μητέρας-παιδιού . Η ικανότητα του παιδιού να αναπτυχθεί και να πορευθεί προς την ανεξαρτητοποίηση , εξαρτάται και καθορίζεται από την ποιότητα της μητρικής φροντίδας.

«Στην αρχή η αγάπη μπορεί να εκφραστεί αποτελεσματικά μόνο με την μορφή της φροντίδας του βρέφους και του παιδιού γεγονός που για εμάς σημαίνει ότι πρέπει να του εξασφαλίσουμε ένα θετικό ή αρκετά σωστό περιβάλλον . Για το μωρό , σημαίνει την ευκαιρία να αναπτυχθεί με τον δικό του τρόπο σύμφωνα με την σταθερή πορεία της διαδικασίας ωρίμανσης ...»(J.Swigard, 1992 , σελ:39).

Ο **John Bowlby** αναφέρεται στην πρώτη διαπροσωπική σχέση που διαμορφώνει το παιδί με την μητέρα του ή και με άλλα πρόσωπα του άμεσου περιβάλλοντος του(προσκόλληση) ,οι επιπτώσεις της οποίας είναι σημαντικές στην περαιτέρω συναισθηματική και κοινωνική του ανάπτυξη.

Η **Benn** διερεύνησε τα αποτελέσματα στην εξέλιξη του παιδιού μέσα από την ύπαρξη διαφόρων περιβαλλοντικών παραγόντων οι οποίοι επηρεάζουν την ομαλή ανάπτυξη του παιδιού και ονομάζονται παράγοντες κινδύνου,που όταν διαπιστωθεί ότι υπάρχουν, πρέπει να αποτελούν κριτήριο εφαρμογής παρεμβάσεων σε αυτά τα παιδιά και στις οικογένειες τους. Αναλυτικότερα αναφέρονται οι εξής παράγοντες:

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (BENN)

- Η συναλλαγή γονέων –παιδιού/γονική συμπεριφορά
- Χρόνια ή οξεία ψυχική διαταραχή ενός γονέα ,εξελικτική ανικανότητα/καθυστέρηση
- Γονέας εξαρτημένος από αλκοόλ ή τοξικές ουσίες
- Διαταραγμένος δεσμός γονέα-παιδιού
- Μητρότητα κατά την εφηβεία(ηλικία έως και το 20^ο έτος)
- Οικογένεια χωρίς στέγη
- Οξεία οικογενειακή κρίση
- Χρόνια διαταραχή στις οικογενειακές συναλλαγές
- Ιστορικό γονέων με χαρακτηριστικά απώλειας ή κακοποίησης
- Χρόνια νόσος ατόμου που φροντίζει το παιδί
- Αποχωρισμοί παιδιού-γονέα(π.χ.διαζύγιο,νοσοκομειακή νοσηλεία)
- Έλλειψη προγεννητικής φροντίδας
- Φυσική , πολιτισμική ή κοινωνική απομόνωση
- Έλλειψη επαρκούς στήριξης από το περιβάλλον
- Ανεργία γονέα
- Οικογένεια με ένα γονέα
- Κακοποίηση – Παραμέληση παιδιού
- Πολυμελής οικογένεια
- Παρουσία ενός από κοινωνικούς/πολιτισμικούς /οικολογικούς παράγοντες που μπορεί να επηρεάζουν αρνητικά το παιδί (π.χ.έλλειψη σταθερής κατοικίας , περιοχή υψηλής εγκληματικότητας ,χρόνια φτώχεια στην οικογένεια)

Τα ουσιώδη χαρακτηριστικά αυτής της προσέγγισης είναι η ποιότητα της σχέσης γονιών-παιδιών , ο βαθμός στον οποίο η οικογένεια παρέχει στο παιδί της απαραίτητες και ποικίλες γνωστικές ,συναισθηματικές και κοινωνικές

εμπειρίες μαζί με το κατάλληλο κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον και οι τρόποι με τους οποίους η οικογένεια εξασφαλίζει στο παιδί τις προϋποθέσεις για υγεία και ασφάλεια(Γ.Τσιάντης ,Θ.Δραγώνα ,1999,σελ.51-57)

Μέσα από όλα αυτά συμπεραίνεται πως οι γονείς είναι ισχυρότατες πηγές οικειότητας και ασφάλειας .Εφ'όσον ο γονέας είναι συναισθηματικά διαθέσιμος , σταθερά παρών , αξιόπιστος και συνεπής , είναι και αναγνωρίσιμος και προσιτός και ως εκ τούτου αποτελεί πηγή ασφάλειας.Κατά συνέπεια εν καιρώ ο γονέας δεν γίνεται απλός ένας φάρος οικειότητας και σιγουριάς αλλά και φύλακας των θετικών συναισθημάτων του παιδιού(A.Sroute,1999,σελ:316-319)

«Η εξερεύνηση του εαυτού, μας οδηγεί κατευθείαν στις ταυτίσεις μας. Η προσπάθεια να διαφοροποιηθούμε εσωτερικά, να φτιάξουμε μια νέα σύνθεση των στοιχείων που απαρτίζουν την ταυτότητα δεν είναι τίποτα άλλο από τις νέες συνδέσεις ,τις αναθεωρήσεις και τις ανακατατάξεις, τις ανατροπές που αφορούν τα πρότυπα μας , τις ταυτίσεις με πρόσωπα και καταστάσεις τους προσωπικούς και οικογενειακούς μύθους που άλλοτε είναι εμφανείς και άλλοτε ξεχασμένοι στο πίσω μέρος του μυαλού μας(X.Κατάκη ,1997, σελ:220).

B. ΠΑΙΔΙΚΗ ΙΔΡΥΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

1. Η ΙΔΡΥΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Μια σύντομη αξιολόγηση του συστήματος της ιδρυματικής περίθαλψης , σε σχέση με ολόκληρο το σύστημα της παιδικής προστασίας , είναι απαραίτητη ,έτσι ώστε να κατανοηθεί σωστά .

Από τα πρώτα χρόνια του αιώνα μας κατανοήθηκε και καθιερώθηκε επίσημα η αρχή οτι κανένα παιδί δεν πρέπει να απομακρύνεται από το σπίτι του , για οικονομικούς και μόνο λόγους . Κάθε παιδί για την πλήρη και αρμονική ανάπτυξη της προσωπικότητάς του έχει ανάγκη από αγάπη και κατανόηση. Πρέπει εφόσον είναι δυνατόν , να αναπτυχθεί με την φροντίδα και την παρακολούθηση των γονέων και είναι αναγκαία μια ατμόσφαιρα στοργής , ηθικής και υλικής ασφάλειας . Το παιδί της νηπιακής ηλικίας δεν πρέπει να αποχωριστεί από την μητέρα του γεγονός που σημαίνει πως η Κοινωνία και το Κράτος οφείλουν να παρέχουν ειδική μέριμνα στα παιδιά που στερούνται οικογενειακού περιβάλλοντος κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες κινδύνου.

Οι υπηρεσίες προστασίας του παιδιού μέσα στις οποίες εντάσσεται και η ιδρυματική περίθαλψη διαχωρίζονται ως εξής:

1. Οι υποστηρικτικές υπηρεσίες για την οικογένεια

Έχουν μορφή προληπτική . Σκοπό έχουν να παρέμβουν εποικοδομητικά στην λειτουργικότητα της οικογένειας και να μειώσουν τις εντάσεις στα μέλη της , έτσι ώστε να μπορέσουν οι γονείς , υποστηριζόμενοι να διατηρήσουν τους ρόλους τους στην οικογένεια.

Είναι υπηρεσίες που ασχολούνται με την οικογένεια και οι επαγγελματίες ανεξαρτήτου φορέα εργασίας που εργάζονται με τις ενδοοικογενειακές σχέσεις.

2. Οι συμπληρωματικές υπηρεσίες για την οικογένεια

Είναι οι υπηρεσίες που εισέρχονται και επηρεάζουν άμεσα το οικογενειακό σύστημα . Απαλλάσσουν ένα μέρος ευθύνης του γονέα και συμπληρώνουν αυτό το κενό μέσα από προγράμματα κρατικών ή ιδιωτικών οργανώσεων.

3. Οι υποκατάστατες υπηρεσίες για οικογένεια

Υποκαθιστούν την οικογένεια του παιδιού , με άλλο οικογενειακό ή ιδρυματικό περιβάλλον.Αυτή «η δραστική κοινωνική εγχείρηση» όπως την αναφέρει ο **Kadushin** , θεωρείται ως η τρίτη και τελευταία γραμμή άμυνας για την φροντίδα του παιδιού.Οι γονείς κρίνονται τελείως ανίκανοι να συνεχίσουν το γονεϊκό τους ρόλο και υποκαθίστανται από άλλες μορφές προστασίας : υιοθεσία ,ανάδοχες οικογένειες και ιδρυματική περίθαλψη (Ε. Μαρκουλάκη., Πρακτικά Συνεδρίου, 1977 , σελ:114).

Μέσα από την παραπάνω αξιολογική κατάταξη η ιδρυματική φροντίδα κρίνεται ως η τελευταία λύση για το απροστάτευτο παιδί . Σκοπός είναι να δωθεί στο παιδί το καλύτερο δυνατό υποκατάστατο , αν και θεωρείται οτι το πλησιέστερο ισότιμο της οικογενειακής ζωής είναι η υιοθεσία ή η μόνιμη τοποθέτηση σε ανάδοχη οικογένεια.Η ιδρυματική φροντίδα παρέχεται για εκείνα τα παιδιά ,για τα οποία δεν θα μπορούσε να εξασφαλιστεί άλλου είδους φροντίδα και ενδέχεται προσωρινά να είναι ο κατάλληλος χώρος διαμονής.

Σύμφωνα με τις σύγχρονες αντιλήψεις για την διασφάλιση της ψυχικής υγείας του παιδιού ,γίνεται δεκτή η ιδρυματική φροντίδα ,με την προϋπόθεση οτι θα πραγματοποιηθεί ειδική έρευνα και μελέτη των κριτηρίων βάση των οποίων απομακρύνεται ένα παιδί από το οικογενειακό περιβάλλον και οτι το ίδρυμα θα

οργανωθεί σε τέτοιο χώρο και με τέτοιο τρόπο ώστε προσωρινά , να μπορεί η ζωή του παιδιού , να είναι όσο γίνεται φυσιολογική.

Ενδιαφέρον έχει ο ορισμός που δίνεται στην ιδρυματική φροντίδα μέσα από μια διακρατική έρευνα του Ο.Η.Ε «Ιδρυματική φροντίδα είναι η φροντίδα που δίνεται μέσα σε οικότροφες ομάδες κρατικής ή ιδιωτικής πρωτοβουλίας , με την κατεύθυνση ειδικού προσωπικού ,στα παιδιά που για διάφορους λόγους είναι αναγκασμένα να ζήσουν μακριά από τις οικογένειες τους.»

(Τσιάντης.Γ.,Πρακτικά Συνεδρίου ,1977 , σελ:120)

Παρά τις προθέσεις στήριξης της φυσικής οικογένειας , με στόχο την παραμονή του παιδιού μέσα στο οικογενειακό πλαίσιο υπάρχουν περιπτώσεις που αυτό δεν είναι εφικτό και καθιστούν αναγκαία την φροντίδα των παιδιών μέσα από άλλα σχήματα.

Στην Ελλάδα παραδοσιακά , η βασικά μορφή εξω-οικογενειακής προστασίας ήταν η εισαγωγή σε κάποιο ίδρυμα .Η αντίληψη αυτή έχει αλλάξει τουλάχιστον μεταξύ των επαγγελματιών υγείας και πρόνοιας .

Όπως τονίζει η Αγάθωνος – Γεωργοπούλου «σήμερα ,την προστασία των παιδιών έξω από την φυσική τους οικογένεια πρέπει να την δούμε μόνο στα πλαίσια μιας πολύπλευρης κοινωνικής δικτύωσης που στοχεύει στο να στηρίζει όλες τις οικογένειες στον λειτουργικό τους ρόλο, μέσα από προσεγγίσεις που να σέβονται τις ευάλωτες περιόδους κάθε οικογένειας , το ρυθμό της αλλαγής αλλά συνάμα και το απόλυτο συμφέρον των παιδιών.Εξω-οικογενειακοί θεσμοί όπως το ίδρυμα και η αναδοχή ,λειτουργούν στο κενό , σαν ένας παθολογικός αυτοσκοπός ,αν δεν συνδυασθούν με πολύπλευρη στήριξη της φυσικής οικογένειας ώστε να ξανα-αναλάβει τις ευθύνες των παιδιών της».(Π.Α.Σταθόπουλος ,1996,σελ:292)

2. ΙΔΡΥΜΑΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Στο παρελθόν τα ιδρύματα παρείχαν περίθαλψη για μακρά χρονικά διαστήματα , με αποτέλεσμα , η σχέση του παιδιού με την φυσική του οικογένεια και το ευρύτερο συγγενικό περιβάλλον να παύει ολοκληρωτικά.

Στα ιδρύματα κλειστής περίθαλψης τα παιδιά ακολουθούσαν αυστηρά προγράμματα στην καθημερινή τους ζωή .Διέμεναν σε μεγάλα κτίρια και θαλάμους χωρίς να έχουν τη δυνατότητα να έχουν έστω ένα μικρό αποκλειστικά δικό τους χώρο.

Σε αντίθεση με το παρελθόν τα σύγχρονα ιδρύματα παρέχουν φροντίδα βραχείας διάρκειας , σε περιόδους κρίσης της φυσικής οικογένειας , με την οποία επιδιώκεται η διατήρηση του δεσμού με το παιδί. (Δοξιάδης Σ.- Παναγιωτοπούλου Μ. –Αλεξανδράκη Λ., Συμπεράσματα Σεμιναρίου,1974, Αθήνα).

Τα τελευταία χρόνια έχουν μειωθεί τόσο τα ιδρύματα κλειστής περίθαλψης όσο και ο αριθμός των παιδιών που διαμένουν σε αυτά για μεγάλα χρονικά διαστήματα . Οι επισημάνσεις αυτές σαφώς δεν δικαιολογούν τις σοβαρές ελλείψεις σε εξοπλισμό ,κατάλληλα κτίρια και την στελέχωση των ιδρυμάτων με εξειδικευμένο επαγγελματικό προσωπικό.

α) Ιδρύματα για παιδιά προσχολικής ηλικίας

Πρόκειται για ιδρύματα που δέχονται παιδιά ηλικίας 0-5,5 ετών όταν δεν υπάρχει ουσιαστικά φυσική οικογένεια να τα φροντίσει.Τα παιδιά αυτά ενδέχεται να είναι ορφανά ,εγκαταλελειμένα από τους γονείς τους , παιδιά που γεννήθηκαν εκτός γάμου.Το ίδρυμα αποτελεί μια ενδιάμεση λύση ,για τα παιδιά αυτά ,εως όταν διερευνηθούν οι δυνατότητες επιστροφής των παιδιών

στην φυσική τους οικογένεια ,τοποθέτησης τους σε ανάδοχη οικογένεια ή υιοθεσίας.

Τα ιδρύματα τα οποία δέχονται παιδιά προσχολικής ηλικίας είναι τα εξής τέσσερα βρεφοκομεία:1)το κέντρο βρεφών «Μητέρα»,2) το βρεφοκομείο Πατρών ,3) το βρεφοκομείο Θεσσαλονίκης, 4)το «Παπαδοπούλειο» βρεφοκομείο Καλαμάτας.

Εκτός από τον βασικό στόχο των παραπάνω κέντρων που είναι η προστασία βρεφών και νηπίων τα οποία δεν έχουν κατάλληλο οικογενειακό περιβάλλον ή στερούνται οικογένειας , το κέντρο βρεφών «Μητέρα»(Ν.Π.Ι.Δ) ασχολείται με την συμπαράσταση και την προστασία της άγαμης μητέρας και του εξώγαμου βρέφους .

Λειτουργεί επίσης στο ίδιο κέντρο ειδική μονάδα για τη διαμονή, παρακολούθηση και θεραπευτική αγωγή κακοποιημένων και παραμελημένων παιδιών.

Εκτός από τα παιδιά που διανυκτερεύουν στη μονάδα υπάρχει η δυνατότητα ημερήσιας φροντίδας για παιδιά τα οποία διανυκτερεύουν με τις οικογένειες τους.Φυσικά αυτό πραγματοποιείται αφού έχει προηγηθεί ειδική μελέτη των οικογενειακών συνθηκών από κοινωνικούς λειτουργούς και διαπιστωθεί ότι τα παιδιά δεν κινδυνεύουν να κακοποιηθούν.Για το πρόγραμμα κακοποιημένων –παραμελημένων παιδιών υπάρχει στενή και άμεση συνεργασία με το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού , το οποίο διαθέτει εξειδικευμένο προσωπικό για τη διάγνωση και θεραπεία παιδιών τα οποία κακοποιούνται.

β) Ιδρύματα για παιδιά σχολικής ηλικίας

Στα ιδρύματα για παιδιά σχολικής ηλικίας περιλαμβάνονται:

►Τα **30** Κέντρα Παιδικής Μέριμνας τα οποία είναι κρατικά ιδρύματα (Ν.Π.Δ.Δ) σε **23** νομούς της χώρας μας .Δέχονται παιδιά ηλικίας από **6-18**

ετών και παρέχουν δωρεάν στα παιδιά αυτά στέγη , τροφή ,ενδυμασία, σπουδές σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης και κάθε άλλη αναγκαία μέριμνα και φροντίδα.

Τα παιδιά παραμένουν στα Κέντρα Παιδικής Μέριμνας μέχρι να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους και να μπορούν πλέον να ενταχθούν στο κοινωνικό σύνολο με τα δικά τους μέσα .Στα κέντρα διαμένουν περίπου **3.500** παιδιά αν και ο αριθμός αυτός δεν είναι σταθερός.

►Οι **8** Παιδουπόλεις που βρίσκονται στην Αθήνα (**2**),στον Βόλο(**1**), στο Ωραιόκαστρο Θεσσαλονίκης (**1**) ,στα Ιωάννινα (**1**) , στην Καβάλα (**1**) ,στην Φλώρινα (**1**) , και στην Νεάπολη Κρήτης (**1**) , δυναμικότητας συνολικά **600** παιδιών . Εποπτεύονται από τον Εθνικό Οργανισμό Πρόνοιας (Ε.Ο.Π).

Στα παιδιά που βρίσκονται στις παιδουπόλεις παρέχεται **24**ωρη φιλοξενία , σίτιση , ιατροφαρμακευτική περίθαλψη , ιματισμός , εκπαίδευση σε σχολεία ή σχολές της περιοχής , φροντιστηριακή βοήθεια , συναισθηματική και ψυχολογική στήριξη , επαγγελματικός προσανατολισμός , ψυχαγωγία και δυνατότητες δημιουργικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου .

Στις παιδουπόλεις Αθήνας και Θεσσαλονίκης λειτουργούν ακόμα και τεχνικά εργαστήρια για παιδιά που για διάφορους κοινωνικούς κυρίως λόγους , δεν έχουν ολοκληρώσει την βασική τους εκπαίδευση .

►**60** ορφανοτροφεία ιδιωτικής και εκκλησιαστικής πρωτοβουλίας που εποπτεύονται από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας και παρέχουν στα παιδιά που φιλοξενούν ανάλογες υπηρεσίες με αυτές των Κέντρων Παιδικής Μέριμνας , δωρεάν .

► Χωριό **S.O.S**

Το παιδικό χωριό **S.O.S** δέχεται παιδιά προσχολικής ηλικίας που δεν έχουν φυσική οικογένεια και τη δυνατότητα να ζούν σε ένα μόνιμο σπίτι . Σκοπός

του είναι να προσφέρει σε αυτά μακροχρόνια στέγη και προστασία μέσα σε ένα ζεστό οικογενειακό περιβάλλον που ως τώρα το είχαν στερηθεί σε μικρές ομάδες οικογενειακού τύπου. (Π.Σταθόπουλος , 1996 ,σελ:295)

Σε μια οικογένεια ζούν **6** με **8** παιδιά ανεξαρτήτου φύλου ,μαζί με μια γυναίκα «μητέρα» η οποία έχει την φροντίδα τους όπως συμβαίνει σε μια φυσική οικογένεια .

Αφού προσαρμοσθούν στην οικογενειακή ζωή φοιτούν στα σχολεία της περιοχής και συμμετέχουν σε διάφορες δραστηριότητες όπως συμβαίνει και σε άλλα παιδιά που δεν στερούνται του φυσικού οικογενειακού τους περιβάλλοντος.

Το παιδικό χωριό **S.O.S** είναι Ν.Π.Ι.Δ με μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα και εποπτεύεται από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας(Π.Σταθόπουλος , 1996 ,σελ:295).

3. Ο ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΤΟΥ

Η ομαλή συναισθηματική ,νοητική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού ενδέχεται να επηρεαστεί έντονα μέσα από τη διαδικασία αποχωρισμού από τους γονείς του , τα αδέρφια του και άλλα σημαντικά πρόσωπα της ζωής του, για λόγους ιδρυματικής περίθαλψης.

Ο αποχωρισμός μπορεί να αποβεί ιδιαίτερα ψυχοτραυματικός , κυρίως όσον αφορά παιδιά της προσχολικής ηλικίας διότι είναι πιο ευάλωτα ,έχουν μεγαλύτερες ανάγκες , είναι περισσότερο εξαρτημένα από τους γονείς τους.

Τα αποτελέσματα του αποχωρισμού μπορεί να είναι εξίσου τραυματικά και σε μεγαλύτερα παιδιά , ιδίως αν είχαν προηγούμενες εμπειρίες αποχωρισμού από τους γονείς τους ή άλλες εμπειρίες που δημιουργούσαν συναισθηματική στέρηση , για παράδειγμα ,αν οι σχέσεις παιδιού-γονέων ήταν διαταραγμένες ή αν ήταν διαταραγμένες οι σχέσεις των γονέων μεταξύ τους ή αν υπήρξαν στην οικογένεια άλλες καταστροφικές εμπειρίες.(Τσιάντης Γ. , Μανωλόπουλος Σ. ,1987 ,σελ:310)

Η μεγάλη σημασία της μητρικής αποστέρησης και των επιπτώσεων του αποχωρισμού , έχει διατυπωθεί με την κλασική θεωρία του **Bowlby**.Σύμφωνα με αυτήν , αυτό που είναι απαραίτητο για την ψυχική υγεία του βρέφους και του μικρού παιδιού είναι ότι πρέπει να βιώσει μια τρυφερή , αποκλειστική και χωρίς διακοπές σχέση με την μητέρα του ή το μόνιμο υποκατάστατο της. Στην σχέση αυτή το παιδί βρίσκει ικανοποίηση και ευχαρίστηση.

Η παραπάνω θεωρία έχει επανεξεταστεί λεπτομερώς από τον **Ruttner** , ο οποίος υποστηρίζει ότι οι εμπειρίες που υποδηλώνονται με τον γενικό όρο «μητρική αποστέρηση» είναι τόσο ετερόκλητες και τα αποτελέσματα τόσο διαφορετικά ώστε το θέμα χρειάζεται ειδική εξέταση . Αν τα παιδιά έχουν «κακή φροντίδα» στα πρώτα στάδια της ζωής τους , αυτό θα έχει άμεσες και μακροχρόνιες επιπτώσεις στην προσωπικότητά τους. Είναι απαραίτητο όμως να διευκρινίζεται

ο όρος «κακή φροντίδα» , ποια είναι τα αποτελέσματα της στο παιδί και γιατί διαφορετικά παιδιά αντιδρούν με διαφορετικό τρόπο σε ίδιες εμπειρίες .Επίσης υποστηρίζεται ότι στην περίπτωση αποχωρισμού του παιδιού από τον γονέα του , έχει ιδιαίτερη σημασία το είδος αυτής της εμπειρίας , αν ο αποχωρισμός είναι ξαφνικός και αν συνοδεύεται από άλλα γεγονότα .

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι έρευνες γύρω από τον ρόλο του πατέρα και την πατρική απουσία . Οι συσχετίσεις που εντοπίστηκαν ανάμεσα στην απουσία του πατέρα και στα χαρακτηριστικά της συμπεριφοράς και της προσωπικότητας των παιδιών τους θα μπορούσαν σε γενικές γραμμές να συνοψιστούν σε : διαταραχές στην ταυτότητα του φύλου , ανεπάρκειες στη γνωστική σφαίρα , χαμηλή σχολική επίδοση , αδυναμία ελέγχου των ενορμήσεων και κατ ‘ επέκταση προβλήματα συμπεριφοράς , δυσκολία αποδοχής της εξουσίας.(Τσιάντης Γ.,1999,σελ;185)

Παρατηρείται ότι (Biller ,1970 ,1974) τα αγόρια που βίωσαν τον αποχωρισμό από τον πατέρα κάτω από τα δύο τους χρόνια , εμφάνισαν αργότερα δυσκολίες σε αρκετές διαστάσεις της προσωπικότητας τους – έδειχναν λιγότερη εμπιστοσύνη , είχαν χαμηλή αυτοεκτίμηση , ήταν λιγότερο εργατικά και υπεύθυνα-.

Από τις μελέτες αυτές προκύπτουν τα εξής πορίσματα :

Το νεογέννητο μωρό , είναι ένα αδιαμόρφωτο όν με τεράστιο δυναμικό , έχει ολοκληρωτική εξάρτηση από το περιβάλλον του για να ζήσει. Αναπτύσσεται στα πλαίσια μιας σχέσης με το άτομο που το φροντίζει με αγάπη , σταθερότητα και στοργή .

Μέσα σε αυτήν την αποκλειστική σχέση , θα μάθει και θα αντιληφθεί τα πρόσωπα και πράγματα του περιβάλλοντος του , θα αναπτύξει τη συνείδηση του εαυτού του , τους κανόνες και τα όρια , τις φυσικές αξίες , τις αφηρημένες έννοιες , τα ιδανικά που θα διέπουν την ζωή του , θα μάθει να αγαπά .

Η θετική εμπειρία της γονεϊκής στοργής και καθοδήγησης στα τρία πρώτα χρόνια ζωής του παιδιού είναι αναμφισβήτητα η βασική προϋπόθεση για την ψυχική υγεία του ατόμου.

Ακόμη και σύντομη διακοπή αυτής της σχέσης , επιφέρει πλήγματα στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του , τα οποία είναι τόσο πιο σοβαρά όσο πιο μικρό είναι το παιδί που τα δέχεται.

Σε παιδιά 4-5 ετών οι αντιδράσεις στον αποχωρισμό είναι βίαιες και σπαρακτικές , το παιδί βρίσκεται σε κατάσταση απελπισίας περνώντας την διαδικασία του θρήνου. Μη έχοντας την αντίληψη του χρόνου δεν μπορεί να παρηγορηθεί με ελπίδες ή υποσχέσεις για το μέλλον . Επίσης το παιδί αυτής της ηλικίας αντιλαμβάνεται τον αποχωρισμό ως κάτι το οριστικό και αμετάκλητο .

Όταν το παιδί εισαχθεί στο ίδρυμα είναι αναπόφευκτη η διάσπαση της προσωπικότητας που συνήθως εμφανίζεται με την μορφή του «ιδρυματισμού» (**nospitalismus**), της «αποστέρησης στοργής» και της «δίψας για στοργή» (**affect hunger**) .

Είναι τα ήσυχα , υπάκουα , τακτικά και καλότεροπα παιδιά που διαμένουν στα ιδρύματα και κατά βάθος ανίκανα να αντιδράσουν ουσιαστικά σε μια σχέση με συναίσθημα και συγκίνηση .

Μετά από την ηλικία των 6 χρόνων η προσωπικότητα του παιδιού είναι πιο ολοκληρωμένη , το ενδιαφέρον του είναι στραμμένο στο περιβάλλον και το σχολείο , έτσι ώστε να είναι πιο ανθεκτικό στον αποχωρισμό από την οικογένεια του.

Σημαντικό ρόλο διαδραματίζει σαφώς η ψυχολογική προετοιμασία του παιδιού για να αντιμετωπίσει τον αποχωρισμό καθώς και οι συχνές επισκέψεις και επαφές του παιδιού με τους γονείς του κατά την διάρκεια της παραμονής του μέσα στο ίδρυμα .

Το φυσιολογικό παιδί στο ίδρυμα είναι το σύμπτωμα μιας κοινωνικά άρρωστης οικογένειας (Μαρκουλάκη Ε.1977,σελ:40). Μια οικογένεια η οποία διέρχεται κρίση , διασπάται και το παιδί πρέπει να προστατευτεί μπαίνοντας έστω προσωρινά σε κάποιο ίδρυμα παιδικής προστασίας .

Το ίδρυμα θα προσφέρει στο απροστάτευτο παιδί τις βασικές συνθήκες επιβίωσης του , όμως δεν μπορεί να υποκαταστήσει την οικογένεια . Ήδη από το **1938** έχει επισημανθεί σε έκθεση ειδικών της Κοινωνίας των Εθνών ότι το παιδί έχει ανάγκη από την οικογένεια και της ενδοοικογενειακές σχέσεις για να μπορέσει να αναπτυχθεί .

Η έμφαση πρέπει να δίδεται στην προσωρινότητα του παιδιού στο ίδρυμα , στην ενίσχυση και στην αναμόρφωση της οικογένειας , ώστε να δεχθεί στους κόλπους της το παιδί υπό καλύτερους όρους και πιο σωστές προοπτικές , όπου φυσικά η κατάσταση είναι αναστρέψιμη .

4. ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΣΤΟ ΙΔΡΥΜΑ

Σύμφωνα με τους Δοξιάδης Σ.- Παναγιωτοπούλου Μ. –Αλεξανδράκη Λ., και μέσα από τις εισηγήσεις τους στο σεμινάριο που διοργάνωσε το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού το 1974 αναφέρονται τα εξής:

Είναι βασικό αρχικά να διευκρινιστεί πως παρ'όλο που η παραμονή του παιδιού στο ίδρυμα είναι προσωρινή ,για πολλά παιδιά διαρκεί χρόνια , στην διάρκεια των οποίων διαμορφώνεται το άτομο .

Είναι επομένως σημαντικές οι συνθήκες μέσα στις οποίες θα ζήσει , οι σχέσεις που θα δημιουργήσει και πως αυτές θα επηρεάσουν καθοριστικά την ψυχοκοινωνική του ανάπτυξη.

Η ιδρυματική ζωή ενδέχεται να έχει ολέθρια αποτελέσματα για το άτομο . Σήμερα όμως θεωρείται ότι αυτό που έχει σημασία είναι η ποιότητα ζωής που υπάρχει στο ίδρυμα .Αυτή η ποιότητα ζωής αποτελεί ευθύνη όχι μόνο των ανθρώπων που έχουν την άμεση ευθύνη της λειτουργίας των ιδρυμάτων αλλά και της πολιτείας .

Μια ανασκόπηση της βιβλιογραφίας όσον αφορά το παιδί στο ίδρυμα επιβεβαιώνει ότι διάφοροι επιστήμονες από τις αρχές του αιώνα , ενδιαφέρθηκαν για τα προβλήματα που δημιουργεί η παραμονή των παιδιών στα ιδρύματα.

Η παιδιατρική βιβλιογραφία ασχολήθηκε ιδιαίτερα με τις δυσμενείς επιδράσεις των ιδρυμάτων στην συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών. Το 1908 ο παιδίατρος **Chapin** (αυτός που αργότερα συνέλαβε την ιδέα των θετών οικογενειών) δημοσίευσε τις παρατηρήσεις του για τα «δυστροφικά βρέφη» που μεγάλωναν στα ιδρύματα . Το 1915 στο ετήσιο παιδιατρικό συνέδριο της Αμερικάνικης Παιδιατρικής Εταιρείας συζητήθηκε ευρύτατα η υψηλή θνησιμότητα των βρεφών που ζούσαν στα ιδρύματα. Ο ίδιος ο **Chapin** εξέτασε

δέκα ιδρύματα παιδιών σε διάφορες πόλεις των Ηνωμένων Πολιτειών. Στα εννέα από τα δέκα αυτά ιδρύματα όλα τα παιδιά κάτω των δύο ετών πέθαναν .

Ο παιδίατρος **Knop** ανέφερε τότε την δική του θλιβερή εμπειρία από τα ιδρύματα της πόλεως της Βαλτιμόρης .Το **90%** από τα διακόσια βρέφη που ζούσαν σε αυτά πέθαναν μέσα σε ένα χρόνο . Ο ομιλητής απέδωσε την επιβίωση των υπόλοιπων **10%** στο γεγονός ότι τα βρέφη αυτά μεταφέρθηκαν σε ανάδοχες οικογένειες ή σε συγγενείς .

Το **1932** ο παιδίατρος **Brenneman** ,έθεσε το πρόβλημα του «ιδρυματισμού». Παρατηρήθηκε ότι τα βρέφη κάτω των έξι μηνών που ζούσαν σε ιδρύματα για αρκετό καιρό παρουσίαζαν μια τυπική κλινική εικόνα με τα εξής χαρακτηριστικά:δυστροφία , ωχρότητα , απάθεια , έλλειψη αντίδρασης σε ερεθίσματα ,(π.χ. στο χαμόγελο ή στην ομιλία), αδιαφορία για φαγητό , αϋπνία και μια τάση για εμπύρετες λοιμώξεις.

Τα θλιβερά επακόλουθα της ιδρυματικής ζωής στην πνευματική και ψυχική ανάπτυξη του παιδιού αποδείχθηκαν για πρώτη φορά από μια μελέτη των **Durfee & Wolf** , που δημοσιεύτηκε το **1933**. Οι συγγραφείς αυτοί πραγματοποίησαν πρώτοι την έρευνα της ψυχοσωματικής εξέλιξης με ειδικά τέστ , εξετάζοντας βρέφη ηλικίας κάτω των δώδεκα μηνών σε διάφορα ιδρύματα της Βιέννης . Οι ερευνητές δεν διαπίστωσαν διαφορές στην ανάπτυξη των βρεφών πριν την ηλικία των τριών μηνών . Βρέφη όμως μεγαλύτερα παρουσίαζαν σοβαρή πτώση του δείκτη νοημοσύνης που ήταν ανάλογη με την διάρκεια παραμονής τους μέσα στο ίδρυμα . Τα παιδιά που είχαν παραμείνει περισσότερο από οκτώ μήνες κατά την διάρκεια του πρώτου έτους της ηλικίας τους μέσα στο ίδρυμα , παρουσίαζαν τόσο έντονες συναισθηματικές διαταραχές , ώστε δεν μπορούσαν να ελέγξουν την ψυχοκοινωνική τους ανάπτυξη .

Τα εντυπωσιακά αυτά αποτελέσματα έδωσαν αφορμή για περαιτέρω έρευνες από πολλούς άλλους επιστήμονες . Έτσι τα ευρήματα τους επιβεβαιώθηκαν από

τις μελέτες των **Spitz & Wolf, Rudesco & Appell , Goldfarb , Gesell** κ.α.(Παναγιωτοπούλου Μ.,1974 , σελ:25)

Οι **Spitz & Wolf** μελετώντας ιδρυματικά παιδιά ανγνώρισαν την κατάσταση που παλαιότερα είχε ονομαστεί «ιδρυματισμός» ως εικόνα κατάθλιψης . Αναγνώρισαν ότι ο κυρίαρχος παράγοντας είναι η στέρηση σε μικρή ηλικία της μητέρας , του προσώπου δηλαδή με το οποίο το παιδί είναι αναγκαίο να αναπτύξει μια ζεστή και αρμονική σχέση .

Ο **Spitz** έθεσε το θέμα ως εξής :

«Η ανταλλαγή συναισθημάτων είναι ένας παράγοντας πρωταρχικής σημασίας , όχι μόνο για την ανάπτυξη του ίδιου του συναισθήματος στα βρέφη , αλλά και για την ωρίμανση και την ανάπτυξη του ίδιου του παιδιού . Αυτή η συναισθηματική ανταλλαγή προκύπτει από την αμοιβαιότητα σύνδεσης μεταξύ της μητέρας (ή του υποκατάστατου της) και του παιδιού , έτσι αν αποστερήσει κανείς ένα παιδί από αυτή την αμοιβαία συναισθηματική ανταλλαγή αποτελεί ένα σοβαρό και σε ακραίες περιπτώσεις επικίνδυνο εμπόδιο για την ανάπτυξη του παιδιού σε κάθε τομέα της προσωπικότητάς του.»(Sroufe.L. ,1999 ,σελ;101)

Άλλες εργασίες πραγματοποιήθηκαν από τους **Burlinghan & Anna Freud** σε μια μελέτη τους με τον τίτλο «Παιδιά χωρίς οικογένεια» υποστηρίζοντας ότι η επίδραση του ιδρυματισμού ενδέχεται από βλαβερή να αποβεί ενεργητική εάν αλλάξει ο τρόπος λειτουργίας των ιδρυμάτων . Οι ερευνήτριες αυτές είχαν την δυνατότητα να διευθύνουν τα γνωστά νηπιαγωγεία του **Hampstead** του Λονδίνου για τα παιδιά που χωρίστηκαν από τους γονείς τους. Η λειτουργία του ιδρύματος και οι όροι διαβίωσης σε αυτό ήταν τελείως διαφορετικά από τα συνήθη ιδρύματα. Εκτός από την ποικιλία των υλικών μέσων , πραγματοποιούνταν κάθε δυνατή προσπάθεια να δοθεί στα παιδιά αυτά , το αίσθημα της ασφάλειας που προσφέρει το οικογενειακό περιβάλλον και επίσης να αναπτυχθεί ξεχωριστά η

δυνατότητα του κάθε παιδιού . Το μόνο μειονέκτημα αυτής της ομαδικής διαβίωσης ήταν η έλλειψη οικογένειας .

Διαπιστώθηκε ότι στα ειδικά διαμορφωμένα νηπιαγωγεία τα μωρά μέχρι έξι μηνών είχαν καλύτερη ανάπτυξη από εκείνα που άνηκαν σε οικογένειες εργαζομένων και ζούσαν με τους γονείς τους . Τα βρέφη αυτά φαινομενικά δεν παρουσίαζαν καμία ιδιαιτερότητα . Από την ηλικία όμως των έξι μηνών και πέρα μια βαθύτερη ψυχολογική παρατήρηση των βρεφών αυτών σε σύγκριση με τα βρέφη που ζούσαν σε οικογενειακό περιβάλλον , έδειξε ότι τα βρέφη του ιδρύματος μειονεκτούσαν σε ό,τι αφορούσε την ικανοποίηση των συναισθηματικών τους αναγκών . Αυτό αποδόθηκε στην δυσκολία τους να συνάπτουν συναισθηματικούς δεσμούς με τις βρεφοκόμους , ανάλογους των βρεφών που ζούσαν με την μητέρα τους .

Πραγματικός όμως σταθμός στην ιστορία των ιδρυμάτων υπήρξε η δημοσίευση του ψυχιάτρου **Bowlby** το 1950 . Η μονογραφία του «Μητρική φροντίδα και ψυχική υγεία» περιείχε μια εξαντλητική ανασκόπηση της παγκόσμιας βιβλιογραφίας έως τότε στο θέμα αυτό . Τα συμπεράσματα της εκτεταμένης μελέτης του **Bowlby** συνοψίζονται ως εξής :

- Τα ιδρυματικά παιδιά εμφανίζουν στατιστικά αξιοσημείωτη καθυστέρηση σε ψυχολογική ανάπτυξη συγκριτικά με ομάδες βρεφών που έχουν συλλεγεί από το ίδιο κοινωνικό επίπεδο.
- Ο βαθμός της καθυστέρησης τους είναι ανάλογος με την οργάνωση του ιδρύματος , τον αριθμό του προσωπικού που τα φροντίζει και την συναισθηματική του συμπεριφορά απέναντι στα βρέφη , καθώς επίσης και με τις συνθήκες απομόνωσης που επικρατούν στο ίδρυμα.
- Η καθυστέρηση των παιδιών αυτών ποικίλει επίσης ανάλογα με τον χρόνο παραμονής τους στο ίδρυμα .

- Οι διάφοροι τομείς ανάπτυξης δεν καθυστερούν εξίσου.; π.χ. ο κινητικός τομέας προσβάλλεται λιγότερο , η ομιλία περισσότερο , ενώ η κοινωνική τους προσαρμογή βρίσκεται ανάμεσα στα δύο.
- Οι εμπειρίες του παιδιού , σε μικρή ηλικία από τον ιδρυματισμό ενδέχεται να οδηγήσουν στα επόμενα χρόνια στην ανάπτυξη μιας προσωπικότητας , που κύρια χαρακτηριστικά της είναι η απόλυτη αδυναμία να συνάψει στενούς και σταθερούς δεσμούς και η έλλειψη συναισθημάτων .

Η στέρηση του μητρικού παράγοντα θεωρείται και σήμερα ως η κυριώτερη αιτία , αλλά όχι και η μοναδική της καθυστέρησης των παιδιών στα ιδρύματα . Η μητρική αποστέρηση θεωρείται σημαντική για παιδιά στα οποία προϋπήρχε συναισθηματικός δεσμός με την μητέρα τους και χωρίστηκαν από αυτή μετά την ηλικία των 6 μηνών . Για παιδιά όμως που στερήθηκαν την μητέρα τους σε μικρότερη ηλικία ή και εξ' αρχής από την γέννηση τους , τα δυσάρεστα αποτελέσματα του ιδρυματισμού φαίνεται να οφείλονται και σε άλλα αίτια όπως:

- Αποστέρηση αισθητηρίων ερεθισμάτων ,οπτικών , ακουστικών και κυρίως απτικών.
- Η κοινωνική αποστέρηση
- Η συναισθηματική αποστέρηση

Το παιδί πολλές φορές υποφέρει και από τις τρεις αυτές μορφές αποστέρησης . Ο βαθμός της αποστέρησης εξαρτάται από τον τρόπο αντιμετώπισης των βασικών αναγκών του παιδιού από το κάθε ίδρυμα.(Παναγιωτοπούλου Μ.,1974,σελ:26-27)

Στον τομέα των διαπροσωπικών σχέσεων παρατηρούνται οι εξής διαταραχές :

- Η κοινωνική απάθεια χαρακτηρίζεται από αδιαφορία για κάθε κοινωνική επαφή. Η απλούστερη υπόθεση που μπορεί να γίνει είναι ότι

κατά την περίοδο ανάπτυξης του παιδιού υπήρχε ανεπάρκεια ή έλλειψη σε κοινωνικά ερεθίσματα . Η ανθρωπολόγος **Margaret Mead** αναφέρει χαρακτηριστικά πως «τα παιδιά αυτά μένουν αδιάφορα στο περιβάλλον που ήταν αδιάφορο γι' αυτά».

- Η δίψα για στοργή χαρακτηρίζεται από μια ακατάπαυστη και χωρίς κορεσμό αναζήτηση στοργής . Παρουσιάζεται λιγότερο συχνά από την κοινωνική αδιαφορία και τα παιδιά αυτά περιγράφονται ως απαιτητικά , ευερέθιστα και διαρκώς απογοητευμένα από κάθε καινούρια επαφή , εμφανίζουν δυσκολία στενών προσωπικών επαφών. Η δίψα αυτή για στοργή εκδηλώνεται πολλές φορές με επιθετικότητα και αντικοινωνική συμπεριφορά.

Οι περισσότεροι ερευνητές πιστεύουν ότι οι βλαβερές επιδράσεις του ιδρυματικού περιβάλλοντος συνοδεύουν τα παιδιά στην μελλοντική τους ζωή και εκδηλώνονται νωρίτερα ή αργότερα . Αναδρομικές μελέτες ψυχικώς διαταραγμένων παιδιών και ενηλίκων δείχνουν ουσιώδη σχέση μεταξύ της στέρησης σε μικρή ηλικία και διαταραχών της συμπεριφοράς και της προσωπικότητας τους αργότερα.

Οι **Provence & Lipton** ερευνώντας παιδιά που ζούσαν σε ιδρύματα και τα οποία παρακολουθούσαν 5 χρόνια μετά την τοποθέτησή τους σε ανάδοχες οικογένειες αναφέρουν τα εξής: «Φαινομενικά τα παιδιά αυτά δεν έδειχναν διαφορετικά από τα υπόλοιπα παιδιά όμως μια πιο προσεκτική και βαθύτερη προσέγγιση έδειχνε ότι υπήρχαν ελαφρές ή σοβαρές διαταραχές ,στην ικανότητα τους να δημιουργούν συναισθηματικούς δεσμούς, στον έλεγχο του αυθορμητισμού, στο πεδίο σκέψης και μάθησης όπου χρειάζονται ποικίλες προσαρμοστικές ικανότητες,στην ανάπτυξη ελαστικότητας σκέψης και δράσης.»(Παναγιωτοπούλου Μ. ,1974,σελ:30-31)

5. Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ Η ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ.

Σύμφωνα με τις παραπάνω έρευνες έχουν σχηματισθεί διάφορες θεωρίες για τις επιδράσεις του ιδρύματος στην εξέλιξη των παιδιών . Οι επικρατέστερες είναι η θεωρία της μάθησης και η ψυχαναλυτική θεωρία.

- Η θεωρία της μάθησης υποστηρίζει ότι η εξέλιξη του παιδιού έχει απόλυτη σχέση με τα ερεθίσματα που προσλαμβάνει από το περιβάλλον . Το παιδί μπορεί να μάθει αργότερα εφ' όσον δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες ό,τι δεν είχε μάθει την κατάλληλη στιγμή. Το παιδί δηλαδή που στερήθηκε την ποικιλία των ερεθισμάτων του περιβάλλοντος μπορεί να κερδίσει το χαμένο έδαφος όταν θα εξαλειφθούν οι παράγοντες της στέρησης και του δοθεί χρόνος για μάθηση .
- Η ψυχαναλυτική θεωρία αναγνωρίζει ότι η αρχική εμπειρία ενδέχεται να θέσει σε λειτουργία παθολογικούς μηχανισμούς, που εξακολουθούν την πορεία τους παρά την αλλαγή των συνθηκών. Οι μηχανισμοί αυτοί έχουν ως αποτέλεσμα να ωθούν το παιδί να αποφεύγει να δημιουργεί βαθείς και σταθερούς δεσμούς έστω και αν το περιβάλλον είναι φιλικό προς αυτό.

Όσο μικρότερο είναι το παιδί και όσο λιγότερο παραμένει εκτεθειμένο στις στερήσεις ενός ιδρύματος τόσο πιο μεγάλη αισιοδοξία υπάρχει για την μελλοντική του ψυχική υγεία .

Η επανόρθωση των βλαβερών επιδράσεων ενός ιδρύματος στην ψυχοσύνθεση του παιδιού εξαρτάται από το εάν οι ανάγκες του παιδιού αντιμετωπίστηκαν και καλύφθηκαν σωστά ανάλογα με το στάδιο εξέλιξης του , διότι η εποχή που θα εισαχθεί το παιδί σε ευνοϊκό γι 'αυτό περιβάλλον έχει άμεση σχέση με το προηγούμενο χειρισμό του δυναμικού του.

Παρατεταμένη και σοβαρή αποστέρηση από τον 1^ο έως τον 3^ο χρόνο της ζωής οδηγεί συνήθως σε σημαντικές συνέπειες στην ικανότητα για δημιουργία δυνατού και στενού συναισθηματικού δεσμού , στην ομιλία και γενικά στην ικανότητα του παιδιού για διαπροσωπικές σχέσεις .(Αλεξανδράκη Λ.,Πρακτικά Συνεδρίου,1974, Αθήνα).

Σαφώς χρειάζεται μεγαλύτερη έρευνα για τις λειτουργίες του παιδιού σωματικές ή ψυχικές , οι οποίες βλάπτονται περισσότερο και για τις συνθήκες που συμβάλλουν στην επανόρθωση και στην κάλυψη του συναισθηματικού κενού , που δημιουργείται από την παραμονή του παιδιού στο ίδρυμα .

Η προσπάθεια και το βάρος αυτής , συγκεντρώνονται στον τομέα της πρόληψης , έτσι ώστε στην σύγχρονη εποχή οι ιδρυματικές μονάδες όπως το ίδρυμα «Μητέρα» και τα «Χωριά S.O.S» έθεσαν ως βασικότερη επιδίωξη την εκπαίδευση ειδικευμένου προσωπικού για την ανατροφή των παιδιών εξασφαλίζοντας για κάθε παιδί την δημιουργία συναισθηματικού δεσμού με το υποκατάστατο της μητέρας . Δημιούργησαν ένα σύστημα που θα επιτρέψει την πλήρη και ομαλή ανάπτυξη από την εποχή της σύλληψης του παιδιού ως την οριστική προσαρμογή του σε ομαλό οικογενειακό περιβάλλον είτε μέσω της υιοθεσίας , είτε μέσω της αναδοχής .

Η απόλυτη εξομοίωση του ιδρυματικού περιβάλλοντος , ακόμα και αν αυτό διακρίνεται για τις ιδανικές συνθήκες του , με το περιβάλλον μιας ασφαλούς και σταθερής οικογενειακής ζωής , είναι αδύνατη .

Η παρατεταμένη παραμονή στο ίδρυμα θα πρέπει να αποφεύγεται και να ευνοούνται οι προστατευτικές δομές , που θα καλύπτουν επαρκώς τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες των παιδιών χαρίζοντας τους μια ευτυχισμένη και αρμονική παιδική ηλικία.

Τέλος τονίζεται ιδιαίτερα πως η απόφαση που απομακρύνει το παιδί από την οικογένεια του , για οποιονδήποτε λόγο είναι εξαιρετικά σοβαρή . Εξαπολύει

γεγονότα τα οποία, άλλοτε σε μεγάλο και άλλοτε σε μικρό βαθμό επηρεάζουν το σύνολο της μελλοντικής του ζωής . Όπου κι αν οφείλεται η απομάκρυνση του παιδιού , είτε σε ασθένεια , είτε σε παραμέληση , εγκατάλειψη , ακαταλληλότητα ή θάνατο των γονέων , η μεταβίβαση της επιμέλειας του σε ξένα πρόσωπα πρέπει να γίνεται με ιδιαίτερη σκέψη και έλεγχο όλων των παραμέτρων .

Όσο κι αν υποστηρίζεται η ωφελιμότητα του οικογενειακού περιβάλλοντος σε σχέση με την επίδραση της ιδρυματικής ζωής , στην διάπλαση της προσωπικότητας του παιδιού , το πρόβλημα της κοινωνικής προστασίας του παιδιού που στερείται οικογενειακής φροντίδας εξακολουθεί και θα εξακολουθεί να απασχολεί το Κράτος και την κοινωνία.(Μαρκουλάκη.Ε.,Πρακτικά Πανελληνίου Συμποσίου,1979).

6. Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ ΣΤΟ ΙΔΡΥΜΑ

Ο Κοινωνικός Λειτουργός μέσα στο ιδρυματικό πλαίσιο μπορεί να χρησιμοποιεί και τις τρεις μεθόδους της κοινωνικής εργασίας .Αναλυτικότερα ο ρόλος του εμπεριέχει τα εξής:

- Την προετοιμασία οικογένειας και παιδιού για την εισαγωγή του σε κάποιο ίδρυμα αφού έχει εξετάσει λεπτομερώς τις ενδοοικογενειακές συνθήκες.
- Την πρώτη επαφή του παιδιού με το ίδρυμα και την βοήθεια στην ομαλή προσαρμογή του σε αυτό.
- Την συμπαράσταση στο παιδί για να αντεπεξέλθει στις δυσκολίες που αντιμετωπίζει και βοήθεια στις σχέσεις του με τα άλλα παιδιά και το προσωπικό .
- Την συνεργασία με τους υπεύθυνους του ιδρύματος και την επαφή με τις οικογένειες των παιδιών , έτσι ώστε να υπάρχει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση του κάθε παιδιού ξεχωριστά.
- Την συνεργασία με την διεπιστημονική ομάδα για την σωστή ερμηνεία της συμπεριφοράς του παιδιού και την συνεπή αντιμετώπιση από όλους, του «δύσκολου» παιδιού ή της «ιδιαιτερης» συμπεριφοράς .

Ο Κοινωνικός Λειτουργός είναι αυτός που θα βοηθήσει την οικογένεια και το παιδί να κατανοήσουν ότι το ίδρυμα δεν είναι η μόνιμη λύση . Θα ερμηνεύσει στους γονείς τι σημαίνει ο αποχωρισμός του παιδιού από το περιβάλλον του και την ανάγκη να διατηρηθεί διαρκής και σταθερή επικοινωνία του παιδιού με τους δικούς του(Τσιάντης,Γ., Πρακτικά Πανελληνίου Συμποσίου,1979)

Η προετοιμασία του ίδιου του παιδιού για την διαδικασία του αποχωρισμού και η υποδοχή του στο καινούριο περιβάλλον του ιδρύματος είναι στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του Κοινωνικού Λειτουργού.

Ο ίδιος φροντίζει να διατηρεί καλή επαφή και επικοινωνία τόσο με το παιδί ατομικά όσο και με ολόκληρη την ομάδα των παιδιών.

Ο Κοινωνικός Λειτουργός θα πρέπει να γνωρίζει τις δυσκολίες των παιδιών , στις σχέσεις του με τους άλλους ,την δουλειά που γίνεται στις ομάδες και συγχρόνως ερμηνεύει συμπεριφορές , διευκολύνει στην κατανόηση της ψυχολογίας του ατόμου ή της ομάδας , προσφέρει ιδέες για πιθανούς τρόπους χειρισμού των καταστάσεων και συνεργάζεται άμεσα με το σύνολο ειδικών έτσι ώστε να ερμηνεύεται κάθε παιδί σε βάθος .

Η οργάνωση ομάδων ψυχαγωγικών , εκπαιδευτικού περιεχομένου , ομάδες κοινωνικοποίησης και ενθάρρυνσης των παιδιών , είναι στα πλαίσια της εργασίας του Κοινωνικού Λειτουργού.

Οι ομάδες έχουν σκοπό:

- Να δώσουν την ευκαιρία στα παιδιά να καλλιεργήσουν τις δεξιότητες ή τα ταλέντα τους έτσι ώστε να επιβραβευτούν και να αναγνωριστούν.
- Να κατανοήσουν και να νιώσουν το συναίσθημα του να ανήκουν στην ομάδα και να αντιληφθούν την έννοια της κοινής πορείας με ένα κοινό σκοπό.
- Να δημιουργήσουν φιλίες και να έρθουν πιο κοντά , τα παιδιά μεταξύ τους . Το «πλησίασμα» έχει ως στόχο να ενθαρρυνθούν τα παιδιά ώστε να δημιουργήσουν συναισθηματικούς δεσμούς .

Στις αρμοδιότητες του Κοινωνικού Λειτουργού είναι και η συνεργασία με την κοινότητα , με το σύνολο δηλαδή των δημοσίων υπηρεσιών και φορέων.Έτσι μέσω της επαφής με την κοινότητα , ο Κοινωνικός Λειτουργός έχει την ευκαιρία να ερμηνεύει τους σκοπούς του ιδρύματος , να έχει άμεση πρόσβαση και συνεργασία όταν χρειαστεί , να πείσει ότι αυτό που χρειάζονται τα παιδιά δεν είναι οι απρόσωπες επισκέψεις ατόμων ή ομάδων , αλλά η συχνή και μόνιμη

ανταλλαγή επισκέψεων παιδιών του ιδρύματος με οικογένειες της κοινότητας ή με άλλες ομάδες παιδιών.

Ο Κοινωνικός Λειτουργός γνωρίζοντας την κοινότητα μέσα στην οποία βρίσκεται το ίδρυμα , μπορεί να βοηθήσει στην εξεύρεση του κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού ή των κατάλληλων πηγών που μπορούν να προσφέρουν κάτι στο ίδρυμα ή στα παιδιά.

Μέσα στο ρόλο του Κοινωνικού Λειτουργού είναι να βοηθήσει στην συνεχή επαφή των παιδιών με τον έξω από το ίδρυμα κόσμο.

Μια από τις σημαντικές εργασίες του είναι η προετοιμασία, παρακολούθηση και συμπαράσταση του παιδιού και της οικογένειας όταν επιστρέφει πλέον το παιδί στο οικογενειακό του περιβάλλον.

Γενικότερα η εργασία του Κοινωνικού Λειτουργού στα ιδρύματα παιδικής προστασίας είναι να βοηθήσει τα παιδιά σε ατομικό επίπεδο ή μέσω των ομάδων, να προετοιμάσει αυτά τόσο κατά την εισαγωγή τους όσο και κατά την αποχώρησή τους από το ίδρυμα , να συνεργαστεί με όλο το προσωπικό για την ομαλή προσαρμογή του παιδιού μέσα στο ίδρυμα αλλά και να προετοιμάσει τα παιδιά πώς να ζήσουν έξω από αυτό , στην σύγχρονη κοινωνία με τις απαιτήσεις , τους κινδύνους τις ευχάριστες αλλά και δυσάρεστες στιγμές .

Στην άσκηση του ρόλου του και στις τρεις φάσεις , πριν από την εισαγωγή , μετά την εισαγωγή και κατά την έξοδο του παιδιού από το ίδρυμα παρουσιάζονται διάφορα προβλήματα όπως :

- Έλλειψη φυσικού περιβάλλοντος κυρίως για τα παιδιά που εγκαταλείπονται στα ιδρύματα.
- Έλλειψη ιδρυμάτων στους διάφορους νομούς , ανάλογα ως προς τις ανάγκες του παιδιού , με αποτέλεσμα η εισαγωγή του παιδιού στο ίδρυμα να σημαίνει και απομάκρυνση αυτού από την περιοχή του.

- Έλλειψη λύσεων και διεξόδων στα απροστάτευτα παιδιά των πολυπροβληματικών οικογενειών με αποτέλεσμα η εισαγωγή στο ίδρυμα να είναι η λύση.
- Έλλειψη χρόνου για την σωστή προετοιμασία του παιδιού.
- Έλλειψη δυνατοτήτων όσον αφορά την προσέγγιση και την συμβουλευτική οικογενειών , για την εξομάλυνση των ενδοοικογενειακών κρίσεων και την επιστροφή του παιδιού στο σπίτι.

Ευθύνη του Κοινωνικού Λειτουργού αλλά και όλων των επαγγελματιών που εργάζονται με παιδιά , είναι η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και η υποκίνηση για προβληματισμό , έτσι ώστε , τα ιδρύματα κλειστής περίθαλψης να είναι πιο ανθρώπινα και να βρεθούν , μέσα από μελέτη ,καλύτεροι τρόποι και καινούρια συστήματα φροντίδας των απροστάτευτων παιδιών δίνοντας έτσι περισσότερες δυνατότητες δημιουργίας ισορροπημένων και ευτυχισμένων ατόμων.

Γ.ΥΙΟΘΕΣΙΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ένας μεγάλος αριθμός παιδιών λόγω δυσμενών συνθηκών, δεν έχουν την δυνατότητα να ζήσουν με τις φυσικές τους οικογένειες. Σε αυτή την κατηγορία κατατάσσονται :

- ◆ Εξώγαμα παιδιά
- ◆ Ορφανά παιδιά
- ◆ Παιδιά των οποίων οι γονείς αρνούνται ή είναι ανίκανοι να τα αναθρέψουν
- ◆ Γονείς οι οποίοι πάσχουν από χρόνιες ψυχασθένειες
- ◆ Γονείς που εκτίουν μακροχρόνιες ποινές φυλάκισης

Την περίθαλψη των παιδιών αυτών αναλαμβάνουν κάποιες υπηρεσίες και ιδρύματα (Π.Ι.Κ.Π.Α., Δημοτικά βρεφοκομεία, κέντρο βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ») που σκοπό έχουν την εξασφάλιση ενός νόμιμου οικογενειακού περιβάλλοντος, μέσω του θεσμού της υιοθεσίας. Οι βασικές διατάξεις περί υιοθεσίας είναι τα άρθρα 1568- 1588 του αστικού κώδικα, και τα νομικά διατάγματα Ν.Δ.4532/1966 , Ν.Δ. 610/1970. Με τις διατάξεις αυτές καθορίζονται οι προϋπόθεσης υιοθεσίας, η διαδικασία αυτής, και τα αποτελέσματα της.

Η υιοθεσία θεωρείται ως η καλύτερη μορφή παιδικής προστασίας σε αντίθεση με την ιδρυματική περίθαλψη και με το θεσμό της αναδοχής φροντίδας.

Η διαδικασία της υιοθεσίας περιλαμβάνει πολλούς παράγοντες όπως: κοινωνικούς, ψυχολογικούς, βιολογικούς, ατομικούς. Όλοι αυτοί προκαλούν διάφορα συναισθήματα και αντιδράσεις στα μέρη που λαμβάνουν μέρος. Στην υιοθεσία σημαντικό ρόλο παίζουν οι παράγοντες της εκλογής και της λογικής, οι οποίοι δημιουργούν πολύπλευρες και λεπτές αντιδράσεις στους εμπλεκόμενους.

Για όλους αυτούς τους λόγους η υιοθεσία αποτελεί έναν από τους συνθετότερους κοινωνικούς θεσμούς.

1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Η υιοθεσία είναι ένας από τους αρχαιότερους θεσμούς παιδικής προστασίας. Η Παλαιά Διαθήκη μιλά για την υιοθεσία που πραγματοποίησε ο Μωσής σε μια από τις κόρες του Φαραώ. Ο θεσμός της υιοθεσίας υπήρχε σε πολλούς αρχαίους λαούς, με ιδιαίτερη έμφαση στην Αρχαία Ελλάδα και την Ρώμη.

Στην Αρχαία Ελλάδα η υιοθεσία γίνονταν αποκλειστικά προς το συμφέρον της οικογένειας που υιοθετούσε και, αποτελούσε μια λύση για άτεκνα ζευγάρια. Οι νόμοι στην Αρχαία Ελλάδα απαγόρευαν την υιοθεσία κοριτσιού, διότι δεν θα μπορούσε να συνεχίσει το γένος της οικογένειας και γι αυτό το λόγο υιοθετούσαν μόνο αγόρια.

Στην Ρωμαϊκή εποχή ο θεσμός της υιοθεσίας είχε θρησκευτική και πολιτική σημασία. Την εποχή αυτή ίσχυαν δυο είδη υιοθεσίας:

- ♦ **Υιοθεσία «εισπολήσεως»:** όπου η υιοθεσία είχε χαρακτήρα δικαίου και γινόταν ενώπιον του λαού και των συγκαλούμενων της Ρώμης.
- ♦ **Υιοθεσία με την στενή έννοια:** όπου αφορούσε την μεταφορά της πατρικής εξουσίας από το φυσικό πατέρα στο θετό τέκνο.

Η υιοθεσία στα ρωμαϊκά χρόνια επιβλήθηκε για λόγους κοινωνικούς, οικονομικούς και θρησκευτικούς. Οι προϋποθέσεις που ίσχυαν για τον υιοθετών ήταν: να μην έχει φυσικούς απόγονους, να είναι υγιής, και να έχει διάφορα ηλικίας με το υποψήφιο θετό τέκνο.

Αλλά και στο Βυζάντιο έγιναν τροποποιήσεις του θεσμού. Ο Ιουστινιανός κατάργησε τις περίπλοκες και απαρχαιωμένες διατυπώσεις της υιοθεσίας και έκανε μετατροπές, απλουστεύοντας την διαδικασία της.

(Γ. Κουμάντος, 1984, τομος 2^{ος}, σελ: 249-251).

Από τον 19^ο και μετά ο θεσμός της υιοθεσίας είχε σαν σκοπό, την εκμετάλλευση φτηνών εργατικών χεριών, ιδιαίτερα στις κατώτερες κοινωνικές τάξεις που ήταν απαραίτητα, μετά την κατάργηση της δουλείας.

Το 1962 ψηφίστηκε στην Αγγλία, ο πρώτος νόμος για την υιοθεσία. Σκοπός του ήταν η μείωση των εξώγαμων γεννήσεων και, των παιδιών που είχαν μείνει ορφανά λόγω του Α παγκόσμιου Πολέμου. Οι υιοθεσίες την περίοδο αυτή, γίνονταν με μυστικότητα και οι οποίες περιείχαν και το στοιχείο του κοινωνικού στιγματισμού για το υιοθετούμενο παιδί και πραγματοποιούνταν κυρίως στις χαμηλές κοινωνικές τάξεις.

Μετά το τέλος του Β παγκοσμίου πολέμου ο θεσμός της υιοθεσίας εξελίσσεται. Η υιοθεσία αποτελεί την λύση στο πρόβλημα της ατεκνίας και της στειρότητας, ικανοποιώντας έτσι τις ανάγκες των άτεκνων ζευγαριών.

Από το 1960 και μετά, αναπτύσσεται ένας νέος τύπος υιοθεσίας, που σκοπός του είναι η κάλυψη των αναγκών του παιδιού, όπου για διάφορους λόγους δεν μπορούσε να ζήσει με την φυσική του οικογένεια και να μεγαλώσει σε ένα υγιές οικογενειακό περιβάλλον. Έτσι λοιπόν αναγνωρίζεται το δικαίωμα του παιδιού, για οικογενειακή και κοινωνική αποκατάσταση. Αυτή λοιπόν η έννοια της υιοθεσίας δίνει μεγάλη βαρύτητα, στην ικανοποίηση των αναγκών του παιδιού και όχι των αναγκών των υποψήφιων θετών γονέων και, διατυπώνεται σαν βασική αρχή σε όλες της νομοθεσίες, μεταξύ των οποίων και της Ελληνικής Ν.Δ. 610/1970 « Περί Υιοθεσίας των μέχρι ηλικίας 18 ετών ανηλίκων»

2. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ

§ **Η υιοθεσία επιτρέπεται μόνο εφόσον είναι προς το συμφέρον του υιοθετούμενου.**

Εκείνος που υιοθετεί πρέπει να έχει συμπληρώσει το 30 έτος της ηλικίας του. Το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει την υιοθεσία και σε πρόσωπο που δεν συμπλήρωσε το 30 έτος, εάν συντρέχει σπουδαίος λόγος κατά την κρίση του δικαστή, και ιδίως, αν εκείνος που υιοθετεί έχει χάσει την ελπίδα της τεκνοποιίας ή αν επιθυμεί να υιοθετήσει τεκνά του συζύγου του.

§ **Πρέπει να υπερβαίνει το θετό τεκνό κατά 18 έτη.**

§ **Ο υιοθετούν δεν πρέπει να έχει άλλους γνήσιους κατιόντες, έστω και από νομιμοποίηση (παιδιά, εγγόνια).** Το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει την υιοθεσία ενός μόνο θετού τεκνού και σ' εκείνον που έχει γνήσιο παιδί, αν αυτό πάσχει από ανίατο νόσημα ή αν συντρέχει άλλος σπουδαίος λόγος. Στην δεύτερη περίπτωση εξετάζονται και τα συμφέροντα του γνήσιου παιδιού.

§ **Επιτρέπεται η υιοθεσία περισσότερων θετών τεκνών με την ίδια πράξη ή διαδοχικά.**

§ **Ο έγγαμος δεν μπορεί να υιοθετήσει χωρίς την συναίνεση του άλλου συζύγου.**

§ **Απαιτείται συναίνεση του ή των φυσικών γονέων.** Αυτή δεν επιτρέπεται να δοθεί πριν την συμπληρωθούν 3 μήνες από την γέννηση του τεκνού. Αν οι γονείς αδυνατούν να εμφανιστούν στο δικαστήριο, ή συναίνεση μπορεί να δοθεί και με συμβολαιογραφικό έγγραφο. Η συναίνεση του ή των γονέων του για την υιοθεσία αναπληρώνεται με απόφαση του δικαστηρίου στις ακόλουθες περιπτώσεις.

§ α. **Αν το τέκνο είναι άγνωστου γονέων ή έκθετο.**

β. Αν και οι δυο γονείς ή ο ένας από αυτούς δεν μπορεί να δώσει την συγκατάθεσή του εξ' αιτίας πνευματικής νόσου, ή άλλου σπουδαιού λόγου .

Το νομικό διάταγμα **610/1970** ορίζει την προπαρασκευή της υιοθεσίας ως εξής :
Η αίτηση για την υιοθεσία δεν γίνεται δεκτή από το δικαστήριο, αν δεν συνοδεύεται από βεβαίωση μίας αναγνωρισμένης υπηρεσίας ότι έγινε επισταμένη κοινωνική έρευνα. Η βεβαίωση χορηγείται ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου ζεύγους , σε μια από τις αναγνωρισμένες υπηρεσίες που έχουν δικαίωμα γι ' αυτή. Η αναγνωρισμένη υπηρεσία αναθέτει στον αρμόδιο υπάλληλο κοινωνικό λειτουργό, να διεξάγει έρευνα επισταμένη για να αποδειχθεί το ωφέλιμο της υιοθεσίας για τον υιοθετούμενο. Η κοινωνική έρευνα αφορά το πρόσωπο, την υγεία, το ήθος, την οικογενειακή κατάσταση & την παρουσία εκείνου που ζητά να υιοθετήσει. Επίσης διερευνώνται οι λόγοι για τους οποίους επιθυμεί υιοθεσία , η ικανότητα του να αναθρέψει το παιδί, οι πιθανότητες να προσαρμοστεί το θετό τέκνο στην οικογένεια του υιοθετώντος & γενικά όλα τα στοιχεία, βάσει των οποίων μπορεί να διαγνωστεί, αν η υιοθεσία ωφελήσει το θετό τέκνο.

1. η έρευνα διεξάγεται από εξειδικευμένους κοινωνικούς λειτουργούς.
2. οι αναγνωρισμένες υπηρεσίες που ορίζονται από το νομικό διάταγμα **795/1970** πρέπει να διαθέτουν το απαραίτητο προσωπικό (κοινωνικούς λειτουργούς) και είναι υπό τον έλεγχο & την εποπτεία του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Οι οργανισμοί και οι υπηρεσίες που μπορούν να αναλάβουν υιοθεσίες είναι:

α. Γενικά τα κέντρα κοινωνικής πολιτικής του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών Ειδικά για τους ανηλίκους που το καθένα περιθάλπει ή προστατεύει , το Π.Ι.Κ.Π.Α., το Κέντρο Βρεφών « Η ΜΗΤΕΡΑ» με τα παραρτήματά του, & και τα Δημοτικά Βρεφοκομεία Πατρών, Αθηνών, Θεσσαλονίκης.

β. Απαραίτητη προϋπόθεση για την δυνατότητα τους να συμπράττουν στις υιοθεσίες, είναι να διαθέτουν κοινωνικούς λειτουργούς , κατά προτίμηση ειδικευμένους σε θέματα υιοθεσίας. (Παπαφλέσσα Θ., 1991, σελ:45).

3. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΙΟΘΕΣΙΑ

Για πολλά άτεκνα ζευγάρια, η απόφαση τους να υιοθετήσουν ένα παιδί, - εφόσον έχει προηγηθεί η σωστή προετοιμασία – μπορεί να τους προσφέρει ένα σταθερό οικογενειακό περιβάλλον.

Η προετοιμασία του υποψήφιου θετού τέκνου, αρχίζει από την στιγμή της γέννησης του, μεσώ της παρακολούθησης της υγείας του, της συγκεντρώσης πληροφοριών για το οικογενειακό του ιστορικό.

Η βιολογική μητέρα προετοιμάζεται όταν της δοθεί η ευκαιρία να κατανόησει τι σημαίνει υιοθεσία, να προσδιορίσει τις προσδοκίες της απέναντι στην πιθανότητα να μεγαλώσει η ίδια το παιδί της, και τις δυνατότητας να δοθεί το παιδί για υιοθεσία. Όταν η μητέρα όλα αυτά τα σκεφθεί ψύχραιμα μπορεί να πάρει την σωστή απόφαση για το μέλλον του παιδιού της.

Η προετοιμασία των θετών γονέων περιλαμβάνει:

- την έννοια της υιοθεσίας και τις προσδοκίες τους από μια τέτοια απόφαση
- τα προβλήματα που μπορεί να παρουσιάσει μια υιοθεσία και πως μπορούν να τα αντιμετωπίσουν.
- την ανάγκη να ενημερωθεί το παιδί για την υιοθεσία του.

(Πτυχιακή εργασία: «Η εξέλιξη του θεσμού της υιοθεσίας», Κυλίκη – Οικονόμου, 1999).

A. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΓΟΝΕΩΝ

- **Προετοιμασία βιολογικών γονέων**

Όπως ήδη έχει αναφερθεί , ο όρος προετοιμασία επικεντρώνεται ως επί το πλείστον στην άγαμη μητέρα.

Στην πλειοψηφία τους οι άγαμες μητέρες είναι μικρής ηλικίας , χωρίς επαγγελματική κατάρτιση και τις περισσότερες φορές δεν έχουν την συμπαράσταση της οικογένειάς τους αλλά ούτε και την στήριξη του συντρόφου τους αφού στην πλειοψηφία τους οι ίδιοι είναι αντίθετοι με την απόφαση τους να κρατήσουν το παιδί και της εγκαταλείπουν.

Τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν είναι το πρόβλημα της διαμονής - τόσο των ίδιων όσο και του παιδιού- και της συντήρησης. Παρατηρείται , ότι πολλές άγαμες μητέρες στερούνται κοινωνικής αποδοχής αφού θεωρούνται ακόμη και σήμερα μια ευπαθής κοινωνική ομάδα όπου οι κρατικές δομές είναι ανεπαρκείς και ανέτοιμες να τις αποδεχτούν .

Μόλις τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί πρόοδος ως προς την υλοποίηση ανακουφιστικών μέτρων για τις ίδιες όμως δεν έχουν ολοκληρωθεί.

Οι αντιδράσεις των γονέων της άγαμης μητέρας , εστιάζονται σε αμφιθυμικές αντιδράσεις , και γίνονται συχνά πιεστικοί και ασκούν τιμωρία είτε προς το πρόσωπο του παιδιού τους είτε προς τους εαυτούς τους .Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού επικεντρώνεται στο να βοηθήσει τα μέλη της οικογένειας να βελτιώσουν τις σχέσεις τους και να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον υποστηρικτικό για την άγαμη μητέρα, και το αναμενόμενο παιδί.

Οι κυριώτεροι λόγοι που οι άγαμες μητέρες αποφασίζουν να κρατήσουν τα παιδιά τους είναι για να καλύψουν τις συναισθηματικές τους ανάγκες και ο φόβος μήπως δεν μπορέσουν να αποκτήσουν πάλι παιδί.

Εάν η μητέρα παρουσιάζει ψυχολογικές διαταραχές και το οικογενειακό περιβάλλον δεν είναι διατεθημένο να τη βοηθήσει τότε η απόφαση της να το κρατήσει θα αποβεί μοιραία. Αν όμως, η μητέρα εκδηλώσει αγάπη για το παιδί της και υπάρχει υποστηρικτικό περιβάλλον, τότε θα μπορεί να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις του νέου της ρόλου.

Β. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΠΟΥ ΠΡΟΟΡΙΖΕΤΑΙ ΓΙΑ ΥΙΟΘΕΣΙΑ

Η προετοιμασία του παιδιού περιλαμβάνει την διαδικασία εκείνη, στην οποία γίνεται συγκέντρωση των στοιχείων που αφορούν το παιδί, ώστε να αποφασιστεί αν η υιοθεσία είναι η καταλληλή λύση για το παιδί.

Η ειδικότερη έννοια της προετοιμασίας περιλαμβάνει τόσο την δημιουργία καταλληλών ορών διαβίωσης του παιδιού πριν από την υιοθεσία για να ξεκινήσει με πιο γερες βάσεις στην θέση του οικογενειακού όσο και η συγκέντρωση όλων εκείνων των στοιχείων του παιδιού που θα βοηθήσουν να βρεθούν οι καταλληλοί γονείς κατά το στάδιο του ταιριασμού των γονέων με το παιδί.

Προκειμένου να επιτευχθεί η παραπάνω προετοιμασία είναι σκοπός, να συγκεντρωθούν στοιχεία για το οικογενειακό ιστορικό του παιδιού, να παρακολουθηθεί προσεκτικά η σωματική και η ψυχική του υγεία του και να μελετηθεί η προσωπικότητα του παιδιού και οι ιδιαίτερες ανάγκες του.

Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού είναι διττός: θα προσπαθήσει από την πλευρά του να δώσει να καταλάβει στο παιδί τι του συμβαίνει, αλλά και το τι θα του συμβεί. Η προετοιμασία του παιδιού από τον ειδικό προϋποθέτει την ικανότητα του να επικοινωνήσει με τα παιδιά οποιασδήποτε ηλικίας και να δείχνει την προθυμία του να καταλάβει.

4. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΑ ΥΙΟΘΕΤΗΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ

Συμβουλευτική: είναι η διαδικασία που περιλαμβάνει ένα ιδιαίτερο είδος σχέσης μεταξύ ενός ανθρώπου που ζητάει βοήθεια, επειδή αντιμετωπίζει κάποιο ψυχολογικό πρόβλημα, και ενός άλλου ανθρώπου που έχει εκπαιδευτεί για να παρέχει τέτοιου είδους βοήθεια.

(Μαλικιώση – Λοίζου Μ. , 1999 σελ: 17)

Τα υιοθετημένα άτομα, νιώθουν πολλές φορές την ανάγκη, να ζητήσουν συμβουλευτική βοήθεια από ειδικούς. Ο Τσιαντής υποστηρίζει ότι, πολλές φορές οι θετοί γονείς, προσπαθούν να δώσουν στο παιδί τους πληροφορίες σχετικά με την υιοθεσία του. Έτσι ο έφηβος νιώθει ότι μαθαίνει την αλήθεια για την υιοθεσία του και τις πραγματικές αιτίες που ώθησαν τους φυσικούς γονείς για την υιοθεσία του και όταν έρθει σε επικοινωνία με τους ειδικούς, αντιμετωπίζει το θέμα με λιγότερη καχυποψία.

Συμβουλευτική βοήθεια μπορούν να ζητήσουν και οι ενήλικοι υιοθετημένοι. Οι λόγοι που τους οδηγούν είναι η αναζήτηση ριζών ή ζητούν την βοήθεια των ειδικών για να έρθουν σε επικοινωνία με τους φυσικούς τους γονείς. Κάποιοι άλλοι ζητούν βοήθεια για λόγους ψυχολογικούς που τους δημιούργησε η υιοθεσία τους.

Οι αιτίες που οδηγούν τους υιοθετημένους σε αναζήτηση στοιχείων για την φυσική τους οικογένεια είναι, είτε από περιέργεια, είτε ζητούν την βοήθεια του ειδικού για να πληροφορηθούν τους λόγους που οδήγησαν τους φυσικούς γονείς να τα δώσουν για υιοθεσία.

Ο ρόλος του ειδικού παίζει καθοριστικό ρόλο στις περιπτώσεις υιοθεσίας. Σύμφωνα με τον Τσιαντή, « πολλά υιοθετημένα άτομα απολαμβάνουν την συζήτηση και τον διάλογο με τον σύμβουλο και νιώθουν ευχαριστημένοι όταν καταλαβαίνουν ότι οι σύμβουλοι είναι καλοί ακροατές. Η κατανόηση που μπορεί

να δείξει ένας σύμβουλος, η ευαισθησία του για τις εμπειρίες των υιοθετημένων, η εντιμότητα που δείχνουν όταν δεν έχουν ως στόχο να κρύψουν διάφορες πτυχές της υιοθεσίας είναι στοιχεία που δημιουργούν στα υιοθετημένα άτομα το αίσθημα της κατανόησης τους προβλήματος τους».

(Τσιάντης Γ., 1994. σελ:45)

5.ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΠΟΥ ΔΙΝΟΥΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΥΙΟΘΕΣΙΑ

- § **Ανύπαντρες μητέρες:** σε αυτή την περίπτωση οι ανύπαντρες μητέρες δίνουν τα παιδιά τους εκουσίως για υιοθεσία. Οδηγούνται σε αυτήν την λύση, γιατί μετά την γέννηση του παιδιού, δεν μπορούν ή δεν θέλουν να επιστρέψουν στον τόπο κατοικίας τους
- § **Γονείς των οποίων τα παιδιά είναι υπό κρατική προστασία:** σύμφωνα με τους Triseliotis και Κουσίδου, τα ερωτήματα που προκύπτουν από τους γονείς, οι οποίοι δεν θέλουν ή δεν μπορούν ή θεωρούνται ακατάλληλοι να κρατήσουν τα παιδιά τους είναι σοβαρά. Υπάρχουν γονείς όμως που πείθονται ότι η υιοθεσία είναι η καλύτερη λύση για το παιδί. Οι κοινωνικές οργανώσεις οι οποίες αναλαμβάνουν υιοθεσίες οδηγούνται προς δυο κατευθύνσεις: η πρώτη είναι, ότι η κοινωνική οργάνωση πρέπει να κάνει αίτηση στο δικαστήριο και να ζητήσει την αποδέσμευση του παιδιού για υιοθεσία, και η δεύτερη, να ζητήσει από το δικαστήριο να αναπληρώσει την γονική συναίνεση. Και στις δυο περιπτώσεις απαιτείται να προσκομιστούν ισχυρό στοιχεία υπέρ της άποψης τους.
- § **Νόμιμα ζευγάρια που δίνουν τα παιδιά τους για υιοθεσία:** η κοινωνική υπηρεσία που αναλαμβάνει υιοθεσίες, θα πρέπει να γνωρίζει τα κίνητρα του ζευγαριού που το ωθούν στην υιοθεσία. Πολλές φορές τα παιδιά που δίνονται για υιοθεσία, είναι εξώγαμα και οι γονείς προχωρούν σε αυτό, για να αποφευχτούν στο μέλλον συγκρούσεις. Υπάρχουν και οι περιπτώσεις που οι γονείς δίνουν τα παιδιά για υιοθέτηση, γιατί η σύλληψη του έγινε πριν από το γάμο και δεν μπορούν

να το παρουσιάσουν στην οικογένεια τους. (Ινστιτούτο υγείας του παιδιού, πρακτικά σεμιναρίου **1974**)

6. ΚΙΝΗΤΡΑ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ

Σύμφωνα με τον Παρασκευόπουλο στην έρευνά του για την υιοθεσία ταξινόμησε τα κίνητρα για την υιοθεσία σε 3 κατηγορίες.

- **Εγωκεντρικά κίνητρα:** τα κίνητρα αυτά αναφέρονται στην ικανοποίηση των αναγκών των γονέων μέσω του παιδιού.
- **Παιδοκεντρικά κίνητρα:** τα κίνητρα αυτά αναφέρονται στις ανάγκες που ξεκινούν από το παιδί και σαν σκοπό έχουν , να του προσφέρουν ένα οικογενειακό περιβάλλον που θα το βοηθήσει να αναπτύξει την ατομικότητά του.
- **Τα κίνητρα που έχουν ως πλαίσιο αναφοράς τους γονείς:** τα κίνητρα αυτά δεν αποβαίνουν αναγκαστικά εις βάρος του παιδιού. Επίσης δεν πρέπει να θεωρούνται ότι αντίκεινται στον νόμο περί υιοθεσίας, ο οποίος επιτρέπει την υιοθεσία εφόσον είναι προς όφελος του υιοθετούμενου ατόμου.

Σύμφωνα με την έρευνα του Παρασκευόπουλου τα κίνητρα που ωθούν τα άτεκνα ζευγάρια στην απόκτηση θετού παιδιού είναι εγωκεντρικά . Αυτό συμβαίνει και με τους φυσικούς γονείς. Η μονομέρεια των κινήτρων υιοθεσίας, μπορεί να οφείλονται και στους φόβους των θετών γονέων πριν και μετά την υιοθεσία . Αν τα κίνητρα είχαν ως πλαίσιο αναφοράς το παιδί, δηλαδή είναι Παιδοκεντρικά, οι υποψήφιοι θετοί γονείς δεν θα αναζητούσαν να υιοθετήσουν ένα παιδί έξυπνο, όμορφο, αλλά θα προτιμούσαν να υιοθετήσουν ένα παιδί, το οποίο θα είχε μεγαλύτερη ανάγκη για οικογενειακή προστασία.

7. ΦΟΒΟΙ ΤΩΝ ΘΕΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΙΟΘΕΣΙΑ

Η υιοθεσία ως ένας πολυδιάστατος κοινωνικός θεσμός είναι φυσικό να δημιουργεί φόβους στους υποψήφιους θετούς γονείς δηλαδή ποικίλα συναισθήματα και αντιδράσεις.

Στην έρευνα που πραγματοποίησε ο Παρασκευόπουλος επισημαίνει και τους ταξινομεί ως εξής:

1. **Φόβος στην εμφάνιση της φυσικής μητέρας:** οι θετοί γονείς πιστεύουν ότι υπάρχει η πιθανότητα να εμφανιστεί η φυσική μητέρα η οποία πιθανόν να έχει μετανιώσει για την απόφαση της και να διεκδικήσει το παιδί της και σαν συνέπεια να ταραξεί την οικογενειακή ισορροπία και να προκαλέσει προβλήματα.
2. **Φόβος για την αντιμετώπιση από την πλευρά του παιδιού της θετής του ιδιότητας:** οι γονείς φοβούνται τις αντιδράσεις του παιδιού, όταν μάθει ότι είναι υιοθετημένο π.χ. να φύγει από το σπίτι.
3. **Φόβος για την σωματική και πνευματική υγεία του παιδιού:** οι θετοί γονείς φοβούνται για το ποια θα είναι η κατάσταση υγείας του παιδιού που θα υιοθετήσουν. Ο φόβος αυτός είναι πιο έντονος, όταν οι γονείς έχουν την αντίληψη ότι τα παιδιά όπου είναι στα ιδρύματα δεν είναι υγιή.
4. **Φόβοι για θέματα κληρονομικότητας και χαρακτήρα:** οι θετοί γονείς φοβούνται μήπως το παιδί που έχουν υιοθετήσει δεν τους «βγει καλό» γι' αυτό και θέλουν να πάρουν πληροφορίες από τους φυσικούς γονείς για το παρελθόν του παιδιού.
5. **Φόβος για τα συναισθήματα ανεπάρκειας των θετών γονέων για το ρόλο τους:** οι θετοί γονείς έχουν τον φόβο της ανεπάρκειας, μήπως δεν ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του ρόλου που έχουν αναλάβει και, στο πως θα κάνουν χρήσιμο άτομο στην κοινωνία, το παιδί που έχουν υιοθετήσει.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι οι φόβοι των θετών γονέων είναι πιο εμφανής κατά την αρχική φάση της διαδικασίας της υιοθεσίας και κατά των πρώτο χρόνο προσαρμογής του θετού τέκνου στην θετή οικογένεια. Ύστερα από την περίοδο αυτή, οι φόβοι εξαφανίζονται. Ιδιαίτερη σημασία έχει, η επαφή μεταξύ των θετών και των βιολογικών γονέων, να γίνει από κοινωνική υπηρεσία πριν την υιοθεσία. Ο κοινωνικός λειτουργός μπορεί να βοηθήσει στην μείωση των φόβων που μπορεί να υπάρξουν κατά την διάρκεια της υιοθεσίας αλλά και σε μια ειλικρινή σχέση ανάμεσα στους γονείς και στο υιοθετημένο παιδί. Αυτό βοηθά στην καλύτερη διαπαιδαγώγηση του παιδιού και του προσφέρει ένα κατάλληλο περιβάλλον

8. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΘΕΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ

Το μέγαλωμα ενός θετού παιδιού απαιτεί κάποιες προϋπόθεσεις οι οποίες κατά κανόνα δεν χρειάζονται σε ένα φυσικό παιδί. Οι προϋπόθεσης αυτές είναι οι εξής:

1. Η αποδοχή ή προσαρμογή των υποψήφιων θετών γονέων στο πρόβλημα της ατεκνίας τους:

Το πρόβλημα αυτό οι περισσότεροι το βιώνουν με συναισθηματική φόρτιση, άγχος, οδύνη και πολλές φορές με κατάθλιψη η οποία δεν ξεπερνιέται οριστικά. Όταν όμως κανείς επεξεργαστεί τα συναισθήματα του μαζί με τον σύντροφο του, τότε φτάνει στο στάδιο της ρεαλιστικής αποδοχής της κατάστασης. Αυτό σημαίνει ότι το ζευγάρι δεν συνεχίζει να βιώνει την ατεκνία του σαν αναπηρία, που το εμποδίζει να χαρεί όλες τις πλευρές της ζωής.

2. Τα υγιή και κατά προτίμηση παιδοκεντρικά κίνητρα για την υιοθεσία:

Με τον όρο «**υγιή κίνητρα**» εννοούμε ότι το ζευγάρι ορμάται από την επιθυμία τους να γίνουν γονείς σ' ένα παιδί και από την προσωπική τους ανάγκη να νοιώσουν τις χαρές της μητρότητας και πατρότητας και όχι από κίνητρα που έχουν άλλους στόχους.

Εάν τα κίνητρα είναι και «**παιδοκεντρικά**» με την έννοια ότι αισθάνονται την υιοθεσία σαν προσφορά προς το παιδί που έχει ανάγκη από οικογένεια, είναι ακόμα καλύτερα.

3. Οι θετοί γονείς να είναι απαλλαγμένοι από το άγχος της κληρονομικότητας:

θα πρέπει να κατανοούν και να αποδέχονται την αλληλεπίδραση της κληρονομικότητας και περιβάλλοντος στη διαμόρφωση της

προσωπικότητας του παιδιού, να πιστεύουν στις ικανότητες τους, να αναπτύξουν το δυναμικό του παιδιού και να κατευθύνουν ευνοϊκά τις οποίες κληρονομικές του προδιαθέσεις, όπως και να μπορούν να δουν και την δική τους ευθύνη, εάν υπάρχει, σε πιθανά προβλήματα του παιδιού.

4. Να είναι οι υποψήφιοι θετοί γονείς απαλλαγμένοι από προκαταλήψεις και συναισθήματα απόρριψης προς μειονότητες και περιθωριακές ομάδες:

Συχνά ζευγάρια που επιθυμούν διακαώς να υιοθετήσουν, κατά βάθος νοιώθουν απόρριψη για τα θετά παιδιά, τις ανύπαντρες μητέρες, τα παιδιά των ιδρυμάτων και γενικώς τα άτομα που οι συνθήκες ζωής τους διαφέρουν ή δεν εμπίπτουν στα κοινωνικώς παραδεκτά πλαίσια.

Η απόρριψη της ανύπαντρης μητέρας δεν πηγάζει μόνο από την «διαφορετική» της συμπεριφορά αλλά σύγχρονως και από τον ανταγωνισμό που αισθάνονται οι θετοί γονείς προς αυτήν, στην προσπάθεια τους να εξασφαλίσουν την αποκλειστική αγάπη του παιδιού τους και από το συναίσθημα τους ότι η γυναίκα αυτή αποτελεί μόνιμη αόρατη απειλή στη σχέση τους με το παιδί τους.

5. Να είναι ευέλικτοι στο να αποδεχθούν το όποιο δυναμικό του παιδιού, τις κλίσεις του, τις ικανότητες ή αδυναμίες του. Χωρίς να προσπαθούν να του επιβάλλουν τις δικές τους επιθυμίες ή να έχουν μη ρεαλιστικές προσδοκίες και απαιτήσεις.

6. Να κατανοούν και να αποδέχονται ότι το παιδί τους έχει ένα παρελθόν, ένα ξεκίνημα στη ζωή που του ανήκει, που είναι μέρος της ταυτότητας του και που πρέπει να γνωρίζει, προκειμένου να ολοκληρωθεί ψυχοκοινωνικά, σαν άτομο

(Κουσίδου Τ., 1988, αρ77, σελ,62-63).

9. ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΣΤΟ ΠΑΙΔΙ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ ΥΙΟΘΕΤΗΜΕΝΟ.

Κατά την διαδικασία της υιοθεσίας, η κοινωνική υπηρεσία καταβάλλει προσπάθειες, να προετοιμαστούν οι υποψήφιοι θετοί γονείς για να ανταποκριθούν στον ρόλο που έχουν αναλάβει. Ένα πολύ σημαντικό στάδιο αφορά την αποκάλυψη της υιοθεσίας στο παιδί.

Οι θετοί γονείς από μικρή ηλικία, θα πρέπει να ενημερώνουν τα παιδιά για την υιοθεσία τους. Η ηλικία που μπορούν οι γονείς να μιλήσουν γι αυτό, είναι στο 2^ο – 3^ο έτος. Έτσι το παιδί μεγαλώνει έχοντας την εικόνα του εαυτού του στηριγμένη σε 2 ζεύγη γονέων και η ταυτότητα του αναπτύσσεται με την γνώση της καταγωγής του.

Η διαδικασία της ενημέρωσης είναι μια φορτισμένη συναισθηματικά κατάσταση, και είναι πολλοί οι γονείς οι οποίοι δεν μπορούν να το αποκαλύψουν. Αυτό συμβαίνει διότι αισθάνονται ότι με αυτό τον τρόπο, θα προστατέψουν το παιδί τους και ότι δεν υπάρχει κίνδυνος να το χάσουν. Πολύ σημαντικό ρόλο παίζει ο τρόπος με τον οποίο θα μιλήσουν οι γονείς στο παιδί, ώστε να καταλάβει τον εαυτό του αλλά και την ζωή του γενικότερα.

Όταν ένα θετό παιδί επιθυμεί να βρει τις ρίζες του, αλλά οι θετοί γονείς δεν του έχουν δώσει κάποιες πληροφορίες, ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να μάθει είναι μέσα από συγγενείς, γείτονες, αλλά αυτό όμως δεν αλλάζει την επιθυμία του να το είχε μάθει από τους γονείς του.

Έρευνες έχουν δείξει ότι η μη ενημέρωση του θετού παιδιού για την οικογένεια καταγωγής του, όχι μόνο δεν του στερεί το δικαίωμα να μάθει, αλλά αντίθετα του εντατικοποιεί τις προσπάθειες του για αναζήτηση. Επίσης στην Αγγλία έγινε έρευνα σχετική με την αποκάλυψη της υιοθεσίας στα παιδιά. Τα αποτελέσματα της έδειξαν ότι τα παιδιά προτιμούσαν να μάθουν από τους γονείς τους ότι είναι υιοθετημένα. Όταν το παιδί μαθαίνοντας την αλήθεια από τρίτους, είναι

δυνατόν να του δημιουργηθούν πολλά προβλήματα. Στην ίδια έρευνα οι λόγοι που προβάλλουν οι γονείς για την μη αποκάλυψη είναι οι εξής:

- η αλήθεια πιθανόν να δημιουργήσει ψυχολογικά προβλήματα στο παιδί.
- η αλήθεια πιθανόν να διαταράξει τις σχέσεις της οικογένειας και να δημιουργηθούν προβλήματα στην διαπαιδαγώγηση του παιδιού
- η αλήθεια πιθανόν να διατάραξει την ισορροπία της οικογένειας και, οι θετοί γονείς να μην μπορούν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους και να τους δημιουργηθούν συναισθήματα ανεπάρκειας, για το ρόλο που καλούνται να εκπληρώσουν.

Παρόλο που οι θετοί γονείς έχουν την αντίληψη ότι το παιδί δεν πρέπει να μαθαίνει την αλήθεια, αναγνωρίζουν όμως το γεγονός, ότι δεν μπορούν να την κρύβουν. Οι λόγοι που πιστεύουν οι γονείς, ότι πρέπει να είναι αυτοί οι οποίοι θα πουν την αλήθεια στο παιδί είναι:

- οι «τρίτοι» μπορεί να μην έχουν τον τρόπο να πουν στο παιδί την αλήθεια και σαν αποτέλεσμα, το παιδί να αισθάνεται θιγμένο, ή να το πληγώσουν.
- Το θετό παιδί μπορεί να θέλει να μάθει περισσότερες πληροφορίες για την υιοθεσία του και για τους βιολογικούς του γονείς.
- Όταν το παιδί μάθει την αλήθεια από τρίτους, είναι πιθανόν να χάσει την εμπιστοσύνη του στους θετούς γονείς του, και να θεωρήσει ότι του κρύβουν και αλλά στοιχεία για την υιοθεσία του.

Βλέπουμε ότι η αποκάλυψη της αλήθειας, δημιουργεί στους γονείς άγχος, σύγχυση, φόβο, για τι δεν είναι προετοιμασμένοι να έρθουν αντιμέτωποι με την αλήθεια. Παρόλα αυτά με το πέρασμα του χρόνου οι γονείς και το θετό παιδί φαίνεται να συνδέονται στενά, και το παιδί δεν αποτελεί ξένο κομμάτι της οικογένειας τους. Οι γονείς το αντιμετωπίζουν σαν δικό τους και δεν επιθυμούν να διαταραχθεί η οικογενειακή τους ισορροπία.

Σύμφωνα με τον Παρασκευόπουλο, τα ιδρύματα που πραγματοποιούν υιοθεσίες και ειδικότερα οι κοινωνικές υπηρεσίες θα πρέπει να βρίσκονται σε επαφή με την οικογένεια και μετά από την διαδικασία της υιοθεσίας για να μπορούν να αντιμετωπίσουν μαζί με τους γονείς τα προβλήματα που πιθανού να προκύψουν, και θα βοηθήσει και τους γονείς να τα αντιμετωπίσουν με ψυχραιμία και αντικειμενικότητα.

Αξιίζει να αναφερθούμε στην έρευνα που έκανε ο **Triseliotis &** που την παρουσιάζει στο βιβλίο του «αναζητώντας τις ρίζες». Στην έρευνα αυτή πήραν μέρος εβδομήντα υιοθετημένα άτομα ανεξαρτήτου ηλικίας. Σκοπός της έρευνας ήταν, η επικέντρωση στην ενημέρωση της υιοθεσίας που είχε το υιοθετημένο άτομο. Σύμφωνα με την μελέτη αποδείχθηκε ότι δυο στα τρία άτομα ενημερώθηκαν για την υιοθεσία τους σε μικρή ηλικία δηλαδή στην ηλικία των έντεκα χρόνων. Ένα στα έξι άτομα ενημερώθηκαν στην ηλικία που πιστεύεται ότι το παιδί μπορεί να μάθει την αλήθεια δηλαδή στην ηλικία των τριών με πέντε χρόνων. Ένα γενικό συμπέρασμα δείχνει ότι τα παιδιά που είχαν ενημερωθεί σε μικρή ηλικία ήταν ικανοποιημένα σε αντίθεση με αυτά που το έμαθαν σε μεγάλη ηλικία. Αποτέλεσμα αυτού ήταν να έρθουν αντιμέτωποι με μια αποκάλυψη η οποία τους συγκλόνισε, και σε κάποιες περιπτώσεις δημιουργήθηκαν έντονα συναισθήματα θυμού για τους φυσικούς γονείς.

Οι πηγες από τις οποίες ενημερώθηκαν είναι ποικίλες. Σύμφωνα με τον **Triseliotis** η ενημέρωση έγινε η από τους θετούς γονείς ή από αλλά παιδιά ή από κάποιο έγγραφο από το οποίο πιστοποιούταν ότι ήταν υιοθετημένο ή από κάποια δυσάρεστα γεγονότα. Όταν το παιδί το μάθαινε από άλλους εξωτερικούς παράγοντες δεν το αποκάλυπταν στους θετούς γονείς. Αντίθετα τα παιδιά που το μάθαιναν από τους γονείς ήταν περισσότερο ικανοποιημένα διότι αυτό φανέρωνε ότι οι θετοί γονείς έδειχναν με αυτό τον τρόπο την εκτίμηση τους γεγονότος που βοηθούσε στην αίσθηση του αυτοσεβασμού τους.

Στην μελέτη του ο **Triseliotis** συνεχίζει δίνοντας παραπάνω στοιχεία, για την ανάγκη των υιοθετημένων ατόμων να βρουν κάποια στοιχεία παραπάνω για τις οικογένειες καταγωγής τους. Οι περισσότεροι προχωρούν στην αναζήτηση αυτή έπειτα από δισταγμούς και σκέψη και οι λόγοι διαφοροποιούνται. Οι περισσότεροι προχωρούν διότι έχουν την ανάγκη να γνωρίσουν την οικογένεια τους ενώ άλλοι διότι θέλουν να έχουν παραπάνω πληροφορίες για την καταγωγή τους και δεν θέλουν να γνωρίσουν την φυσική τους οικογένεια.

Η ανάγκη για αναζήτηση στα άτομα που πήραν μέρος στην ερευνά άρχισε κατά την διάρκεια της εφηβείας τους, και κορυφώθηκε μετά από αυτήν όταν πλέον ολοκληρώνεται η προσωπικότητα του υιοθετημένου παιδιού. Σύμφωνα με την μελέτη, τα υιοθετημένα παιδιά αγχώθηκαν πολύ με την συλλογή στοιχείων, αλλά χειρίστηκαν με μεγάλη επιδεξιότητα το θέμα για να μην υπάρχουν συνέπειες προς τους θετούς γονείς.

Τα αποτελέσματα της αναζητήσης όπως αναφέρονται στην μελέτη του **Triseliotis** είναι τα εξής: οι περισσότεροι πιστεύουν ότι είναι ικανοποιημένοι από τα αποτελέσματα της αναζητήσης αλλά η έκταση των πληροφοριών δεν είναι επαρκείς. Επίσης στην μελέτη αυτή παρουσιάζονται και κάποιες επισημάνσεις που κάνουν τα υιοθετημένα παιδιά για την ενημέρωσή τους, και την αναζήτηση στοιχείων σχετικά με αυτήν. Σύμφωνα με τις επισημάνσεις αυτές είναι πολύ σημαντικό να δίνονται κάποιες πληροφορίες σχετικές με την καταγωγή του παιδιού. Επίσης πρέπει να δίνεται η δυνατότητα στους φυσικούς γονείς να εκφράσουν την επιθυμία τους για το αν θέλουν να συναντήσουν ή όχι τα παιδιά τους.

Η μελέτη του **Triseliotis** μας βοήθη να κατανοήσουμε πόσο σημαντικό ρόλο παίζει στην υιοθεσία η ενημέρωση και η αναζητήση πληροφοριών του υιοθετημένου ατόμου. Επίσης είναι σημαντικό να καταλάβουμε ότι η ενημέρωση

του παιδιού για την υιοθεσία του παίζει καθοριστικό ρόλο για την περαιτέρω εξέλιξη της διαδικασίας.

Η Ελληνική νομοθεσία δεν αναφέρεται στο δικαίωμα του θετού παιδιού να πληροφορηθεί και να έρθει σε επαφή με την φυσική του οικογένεια. Στις περισσότερες υιοθεσίες το θετό παιδί δεν γνωρίζει τίποτα για την βιολογική του οικογένεια και η θετή αποφεύγει να μιλά γι αυτό.

Οι κοινωνικές υπηρεσίες που ασχολούνται με την υιοθεσία, εφαρμόζουν διαφορετικές πολιτικές. Η νοοτροπία που κυριαρχεί είναι να αποφεύγονται να δίνονται πληροφορίες στο θετό άτομο για την φυσική του οικογένεια. Αυτή η αντίληψη παρέχει προστασία στους θετούς γονείς. Όμως και οι δυο πλευρές – θετοί γονείς & κοινωνική υπηρεσία – αγνοούν την ανάγκη του ατόμου να πάρει κάποιες πληροφορίες για την φυσική του οικογένεια ώστε να διαμορφώσει μια ολοκληρωμένη ταυτότητα.

Όταν υπάρξει η «ευκαιρία» συνάντησης των δυο πλευρών, αυτό αποτελεί μια πολύπλοκη διαδικασία και είναι πιθανόν να υπάρξουν θετικά και αρνητικά αποτελέσματα π. χ. το θετό παιδί μπορεί να απογοητευθεί από την συνάντηση με την φυσική οικογένεια ή να διαταραχθεί η ισορροπία της φυσικής οικογένειας.

Το πρόβλημα αυτό απαιτεί λεπτούς χειρισμούς, και είναι θεμιτό οι πληροφορίες να δίνονται μόνο από αναγνωρισμένες κοινωνικές υπηρεσίες, έτσι ώστε να μπορούν να εκτιμηθούν τα αποτελέσματα που θα προκύψουν και τα οποία θα είναι προς όφελος και των δύο πλευρών.

10. ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ ΤΟ ΥΙΟΘΕΤΗΜΕΝΟ ΠΑΙΔΙ

Τα υιοθετημένα παιδιά από την στιγμή που ενημερώνονται για την υιοθεσία τους είναι φυσικό να αντιμετωπίζουν προβλήματα όπως ψυχολογικά συμπεριφοράς και σχολικής απόδοσης.

Σύμφωνα με τον Τσιαντή, ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το θετό παιδί είναι η κατανόηση της ύπαρξης δυο οικογενειών : της βιολογικής και της ψυχολογικής. Το υιοθετημένο παιδί αρχίζει να καταλαβαίνει ότι αποτελείται από δυο οικογένειες και υπάρχει η πιθανότητα να βλέπει τον εαυτό του διαφορετικό από τα άλλα παιδιά. Επίσης το υιοθετημένο παιδί μπορεί να έρθει αντιμέτωπο με το συναίσθημα της απώλειας και να αρχίσει να αισθάνεται απελπισία, θυμό, και να πέσει σε κατάθλιψη. Ο ρόλος της θετής οικογένειας σε αυτό το σημείο, είναι να βοηθήσει το παιδί να νιώσει από την πλευρά τους, την στοργή και την αγάπη και να αισθάνεται ότι αποτελεί μέρος αυτής της οικογένειας και όχι ένα ξεχωριστό κομμάτι.

«Αυτή η αίσθηση της απώλειας που βιώνει το υιοθετημένο άτομο το οδηγεί πολλές φορές σε ένα άλλο συναίσθημα που θεωρείται και αυτό με την σειρά του σημαντικό πρόβλημα για το υιοθετημένο παιδί. Αυτό είναι το συναίσθημα της απόρριψης.

(Τσιαντής «βασική παιδοψυχιατρική» 1994, σελ: 238 – 239) .

Το συναίσθημα αυτό, προκαλείται από την απομάκρυνση του παιδιού από την βιολογική οικογένεια. Έτσι τα υιοθετημένα παιδιά νιώθουν ότι, όχι μόνο έχασαν τους γονείς τους αλλά και ότι απορρίφθηκαν από αυτούς. Εάν οι θετοί γονείς δεν βοηθήσουν το παιδί να αντιμετωπίσει το συναίσθημα της απόρριψης, πιθανόν στο παιδί να δημιουργηθεί αρνητική εικόνα για τον εαυτό του. Αν τα υιοθετημένα παιδιά, μάθουν από τους γονείς τους ότι τα ήθελαν , αλλά για

διαφορετικούς λόγους προχώρησαν στην υιοθεσία, τα υιοθετημένα παιδιά μπορούν πιο εύκολα να αντιμετωπίσουν την απόρριψη.

Σύμφωνα με τον Θωμαιδη «παρόμοιες δυσκολίες αντιμετωπίζει και το υιοθετημένο παιδί όταν δεν γνωρίζει ότι είναι υιοθετημένο και αρχίζει να υποψιάζεται ποια είναι η πραγματική αλήθεια».

(Θωμαιδης Σ.Θ., Αθήνα, 1989, σελ: 243)

Το υιοθετημένο παιδί αρχίζει να καταλαβαίνει ότι δεν μοιάζει με τους θετούς γονείς, ούτε εξωτερικά αλλά ούτε και εσωτερικά, και αρχίζει να το συζητάει με άλλα άτομα (φίλους) για να μάθει την αλήθεια. Για τον λόγο αυτό οι θετοί γονείς θα πρέπει να λένε την αλήθεια στο παιδί, έτσι μαθαίνει να αγαπά τους θετούς γονείς και, μειώνονται οι πιθανότητες να το μάθει ξαφνικά με επακόλουθο την ηθική κατάπτωση του.

Άλλη μια δυσκολία που αντιμετωπίζουν τα υιοθετημένα παιδιά, είναι η γέννηση ενός δεύτερου παιδιού από την θετή οικογένεια και αυτό μπορεί να χαλάσει την ισορροπία της οικογένειας. Το παιδί γνωρίζοντας ότι είναι υιοθετημένο, υπάρχει η πιθανότητα να νοιώσει ως ξένο κομμάτι της οικογένειας και να πιστεύει ότι δίνεται περισσότερη προσοχή στο άλλο παιδί.

Ο Θωμαιδης υποστηρίζει ότι «γενικότερα ο ρόλος των θετών γονέων είναι σημαντικότερος αν, αναλογιστούμε ότι συνήθως οι θετοί γονείς είναι υπερπροστατευτικοί προς τα υιοθετημένα παιδιά και υποχωρητικοί στις ιδιοτροπίες τους σε μεγάλο βαθμό τόσο που πολλές φορές τα χαλάνε. Έτσι τα παιδιά γίνονται επιθετικά ή αντίθετα είναι υποχωρητικά και εξαρτημένα τόσο ώστε να μην παίρνουν τις απαιτούμενες πρωτοβουλίες».

(Θωμαιδης Σ.Θ. « Θέματα κοινωνικής παιδιατρικής» Αθήνα 1989, σελ: 243).

Ο Τσιαντής υποστηρίζει ότι « τα υιοθετημένα άτομα στην πλειοψηφία τους επιτυγχάνουν να αντεπεξέλθουν στα προβλήματα και στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν όταν πλέον γνωρίζουν ότι είναι υιοθετημένα. Αντιμετωπίζουν με

επιτυχία την ιδέα των δύο οικογενειών και την σκέψη της απώλειας καθώς και της απόρριψης. Συνέπεια αυτού είναι ότι τα υιοθετημένα παιδιά εμφανίζουν περισσότερα προβλήματα προσαρμοστικότητας κατά την εφηβεία του , αλλά αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν μπορούν να λύσουν τα προβλήματα που αλλά παιδιά στην ηλικία αυτή να μην μπορούν να το κάνουν για διάφορους λόγους.

11. ΗΛΙΚΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΙΟΘΕΣΙΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν.Δ.610/1970, ο χρόνος ορίζεται στις 6 εβδομάδες μετά την γέννηση του παιδιού. Το χρονικό αυτό διάστημα δίνει την δυνατότητα στους φυσικούς γονείς να συναινέσουν για την τοποθέτηση του παιδιού σε θετή οικογένεια. Η υιοθεσία πρέπει να λάβει χώρα εντός των τριών πρώτων μηνών ζωής του παιδιού.

Σύμφωνα με την Κουσίδου η μείωση του χρόνου συγκατάθεσης των φυσικών γονέων έχει σαν αποτέλεσμα:

A. Την πρόληψη ψυχικών διαταραχών στο παιδί με την υιοθεσία του μέσα στους τρεις πρώτους μήνες της ζωής του.

B. Την ταχύτερη διακίνηση των παιδιών που φιλοξενούνται στα βρεφοκομεία, ώστε να υπάρξουν θέσεις για αλλά παιδιά που έχουν ανάγκη προστασίας.

Γ. Την διευκόλυνση των μητέρων που θα ήθελαν να τακτοποιήσουν το συντομότερο δυνατόν τις νομικές υποχρεώσεις τους προς το παιδί.

Δ. Απερίσκεπτες αποφάσεις των φυσικών γονέων για υιοθεσία του παιδιού τους, μπορούν να ανατρέπονται στην συγκεκριμένη περίπτωση από τον πάντοτε απαραίτητο δικαστικό έλεγχο για την συνδρομή των προϋποθέσεων της υιοθεσίας, μεταξύ των οποίων είναι και η ανεπηρέαστη και πραγματική θέληση (συναίνεση) των φυσικών γονέων.

(Κουσίδου Τ. εκλογή, 1982 Απρίλιος σελ. 46-47)

Όταν η τοποθέτηση του παιδιού στην θετή οικογένεια γίνει σε μικρή ηλικία, αυτό το βοηθά στην ομαλή ανάπτυξη του. Έρευνες έχουν δείξει ότι η τοποθέτηση σε μικρή ηλικία βοηθά στην ανάπτυξη ενός στενότερου δεσμού με το πρόσωπο που το φροντίζει, δηλαδή την μητέρα.

12. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ ΣΤΗΝ ΥΙΟΘΕΣΙΑ

Η υιοθεσία είναι νομική , κοινωνική , και ψυχολογική μέθοδος εξασφάλισης οικογενειακού περιβάλλοντος για το παιδί που το στερήθηκε μόνιμα. Αποτελεί όμως και την μέθοδο δημιουργίας μιας νέας οικογενειακής ομάδας, γιατί προσφέρει την δυνατότητα στο άτεκνο ζευγάρι να αποκτήσει παιδιά.

(Σημειώσεις « Βασικά προγράμματα κοινωνικής προστασίας Α' εξαμήνου σελ 68.)

Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού είναι πολύ δύσκολος , και επιβάλλεται να εργαστεί με μεγάλη προσοχή και συναίσθηση, γιατί η υιοθεσία επηρεάζει την ζωή πολλών ατόμων και κυρίως του παιδιού που έχει υιοθετηθεί. Ο κοινωνικός λειτουργός συνεργάζεται με την φυσική μητέρα αλλά και με τους υποψήφιους θετούς γονείς.

Στην πρώτη περίπτωση, βοήθα την μητέρα να διαπίστωση αν όντως δεν θέλει να αναλάβει την ανατροφή του παιδιού της. Για να γίνει όμως αυτή η συμβουλευτική διαδικασία πρέπει να δοθεί ο κατάλληλος χρόνος, ώστε να μην θεωρηθεί ότι είναι σωστό για την φυσική μητέρα, να προχωρήσει στην λύση της υιοθεσίας. Με αυτό τον τρόπο προστατεύεται ο φυσικός γονιός από βιαστικές αποφάσεις. Ο κοινωνικός λειτουργός μπορεί να συνεργαστεί με το άμεσο περιβάλλον της μητέρας που τυχόν επηρεάζει την τελική της απόφαση.

Στην δεύτερη περίπτωση η συνεργασία με τους θετούς γονείς έχει να κάνει με την διαπίστωση καταλληλότητας για την υποδοχή του υιοθετημένου παιδιού.

Ο κοινωνικός λειτουργός βοήθα τους θετούς γονείς να επικεντρωθούν στους λόγους και στα κίνητρα που τους οδήγησαν να προχωρήσουν στην λύση της υιοθεσίας. Οι υποψήφιοι θετοί γονείς θα πρέπει να είναι έτοιμοι – συναισθηματικά, πνευματικά, και σωματικά – για να αποδεχθούν την υιοθεσία δηλαδή να αποτελέσουν ένα ζευγάρι με οικογενειακή και κοινωνική ζωή.

Σπουδαίο ρόλο παίζει το περιβάλλον των θετών γονέων , το οποίο θα στηρίξει την απόφασή τους αυτή.

Όσο καλύτερα γνωρίζει ο κοινωνικός λειτουργός τους υποψήφιους θετούς γονείς, τόσο καλύτερα μπορεί να καταλάβει το « ταίριασμα» με το παιδί που δίνεται για υιοθεσία.

Ειδικότερα ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού περιλαμβάνει:

- Ø Παραλαμβάνει κάθε αίτηση για υιοθεσία προερχόμενη είτε από τον κηδεμόνα του ανηλικού είτε από τους υποψηφίους θετούς γονείς.
- Ø Διεξάγει κοινωνική έρευνα τόσο για την φυσική οικογένεια όσο και για την οικογένεια των υποψήφιων θετών γονέων. Διερευνά και μελετά εάν υφίσταται οι απαραίτητες προϋποθέσεις για την υιοθεσία .
- Ø Στην φάση που προηγείται της υιοθεσίας , συνεργάζεται στενά με τους φυσικούς γονείς όσο και με τους μέλλοντες θετούς, τους οποίους προετοιμάζει ψυχολογικά για την υιοθεσία, ενημερώνει αυτούς για την διαδικασία και προσφέρει κάθε δυνατή βοήθεια για την αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων.
- Ø Συνεργάζεται με το παιδί, το προετοιμάζει για την προσαρμογή του στο νέο οικογενειακό περιβάλλον και μεριμνά για την σταδιακή του ένταξη.
- Ø Συντάσσει έκθεση κοινωνικής μελέτης που περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία που συνηγορούν υπέρ της υιοθεσίας, ο κοινωνικός λειτουργός παρευρίσκεται στο δικαστήριο όπου διεξάγεται συζήτηση και πληροφορεί το δικαστή σε κάθε θέμα στο οποίο ερωτηθεί.
- Ø Μετά την υιοθεσία, παρακολουθεί και συνεργάζεται με τους θετούς γονείς για την αντιμετώπιση και διευθέτηση κάποιου ενδεχόμενου προβλήματος.
- Ø Συνεχίζει την παρακολούθηση με τους φυσικούς γονείς και συνεργάζεται ιδιαίτερα με τις άγαμες μητέρες είτε ατομικά είτε με ομάδες για την

επίλυση ατομικών και κοινωνικών προβλημάτων ή τις παραπέμπει σε αρμόδιες κοινωνικές οργανώσεις.

Ø Συνεργάζεται με τους απορριπτόμενους υποψήφιους για την δυνατόν καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν από την απόρριψη της αίτησης τους.

(ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού. Εισ προγράμματα βοήθειας παρ' οικογένεια δημοσίων ή ιδιωτικών κοινωνικών οργανώσεων).

Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού είναι ιδιαίτερα λεπτός και απαιτεί προσεκτικό χειρισμό, όταν μάλιστα υπάρχει στο ιστορικό του παιδιού τέτοια στοιχεία που μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά την εικόνα που έχει σχηματίσει για τους φυσικούς γονείς και για τον τρόπο που το έδωσαν για υιοθεσία. Η επιφύλαξη ότι η υιοθεσία αναπόφευκτα δημιουργεί συναισθηματικά προβλήματα στ παιδί εφ' όσον το παιδί έχει να αντιμετωπίσει μια «αλήθεια» όχι ευχάριστη.

(Καλουτση – Ταυλαριδου, «παγκόσμιο συνέδριο του Μιλάνου για υιοθεσίες και ανάδοχες οικογένειες», εκλογή θεμάτων κοινωνικής πρόνοιας, 1973, αρ28 σελ25)

Ο κοινωνικός λειτουργός, πρέπει να ασχοληθεί με τέσσερα ζητήματα τα όποια είναι σημαντικά στην δουλειά του. Αυτά είναι:

- 1. η καταλληλότητα των υποψηφίων γονέων:** μέσα στις αρμοδιότητες του κοινωνικού λειτουργού περιλαμβάνεται και το να ερευνήσει την καταλληλότητα των υποψηφίων θετών γονέων, η οποία πρέπει να βασίζεται σε ορισμένα κριτήρια τα οποία είναι: αν τα κίνητρα τους για την υιοθεσία είναι παιδοκεντρικά, το πως έχει βιώσει το ζευγάρι το γεγονός της ατεκνίας τους, την συναισθηματική τους ωριμότητα, την σχέση τους μέσα στο γάμο.
- 2. η ιατρική αξιολόγηση του παιδιού:** όταν οι υποψήφιοι θετοί γονείς θελήσουν την υιοθεσία ενός παιδιού με πρόβλημα υγείας, αναλαμβάνουν να φέρουν εις πέρας ένα δύσκολο έργο. Ο ρόλος του κοινωνικού

λειτουργού σε αυτό το σημείο, είναι να βοηθήσει τους θετούς γονείς, να κατανοήσουν ότι θέλουν πραγματικά να αναλάβουν ένα παιδί με προβλήματα υγείας. Αυτό σημαίνει ότι τα παιδιά με προβλήματα υγείας χρειάζονται γονείς που να τους προσφέρουν πολύ αγάπη, και να είναι ώριμοι οι θετοί γονείς, για να μπορέσουν να ολοκληρώσουν το έργο που έχουν αναλάβει.

3. **η ενημέρωση του θετού παιδιού:** από πολλούς επιστήμονες υποστηρίζεται ότι το παιδί θα πρέπει να ενημερώνεται για την υιοθεσία του σε πολλή μικρή ηλικία, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες που απορρέουν από τα διάφορα στάδια εξέλιξης τους. Η ηλικία που μπορεί να ενημερωθεί το παιδί για την υιοθεσία του είναι μεταξύ πέντε και οκτώ χρονών. Εδώ ο κοινωνικός λειτουργός συνεργάζεται με τους θετούς γονείς, προετοιμάζοντας τους για την μελλοντική ενημέρωση του παιδιού την οποία πολλοί γονείς την αντιμετωπίζουν με πολλούς φόβους.
4. **αναζήτηση ριζών:** ο κοινωνικός λειτουργός θα πρέπει να αναγνωρίζει ότι είναι δικαίωμα του θετού παιδιού να μάθει κάποιες πληροφορίες για την βιολογική οικογένεια του γι' αυτό και είναι υποχρέωση των κοινωνικών υπηρεσιών να ανταποκριθούν στο αίτημα του θετού παιδιού.

13.ΑΝΟΙΚΤΗ ΥΙΟΘΕΣΙΑ

Σύμφωνα με τον **Triseliotis** ο όρος «**ανοικτή υιοθεσία** » αναφέρεται ως επί το πλείστον σε υιοθεσίες βρεφών, όπου ο φυσικός γονέας συμμετέχει ενεργά με το να ενημερωθεί και να επιλέξει τους θετούς γονείς για το παιδί του από ένα μικρό αριθμό υποψηφίων θετών γονέων.

(**Triseliotis** ,εκλογή 1991 σελ: 218).

Η διαδικασία της ανοικτής υιοθεσίας εφαρμόζεται με πολλές παραλλαγές. Στην Ν. Ζηλανδία ο φυσικός γονέας κάνει την επιλογή των υποψήφίων θετών γονέων, ύστερα από γραπτή έκθεση που έχουν ετοιμάσει οι ίδιοι.

Η ανάγκη για την εφαρμογή της ανοικτής υιοθεσίας, παρουσιάστηκε ύστερα από μελέτη του **Triseliotis**, όπου έκανε γνωστές της συνέπειες που είχε η μυστικότητα της υιοθεσίας στην ζωή των υιοθετημένων παιδιών. Είναι πολλές οι φορές , που οι θετοί γονείς κρατούν την υιοθεσία μυστική, και διστάζουν να παρέχουν στο θετό παιδί πληροφορίες , για την καταγωγή του και για την διαδικασία της υιοθεσίας του. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα τα θετά παιδιά να χάνουν την εμπιστοσύνη στο πρόσωπο των θετών γονέων.

Η ανοικτή υιοθεσία βοηθά τα υιοθετημένα παιδιά, να νιώσουν ικανοποίηση από την ζωή τους, αλλά και να βελτιώσουν την εικόνα που έχουν για τον εαυτό τους. Επίσης το βοηθά, να καταπραΰνει τις συναισθηματικές δυσκολίες αλλά και τα προβλήματα συμπεριφοράς που προέρχονται από την μυστικότητα της υιοθεσίας. Η μυστικότητα συμβάλει στην ανάπτυξη μιας αρνητικής ταυτότητας του παιδιού για τον εαυτό του. Όταν όμως οι γονείς αποκαλύπτουν την αλήθεια, αυτό δημιουργεί το αντίθετο αποτέλεσμα δηλαδή θετική ταυτότητα. Αν το υιοθετημένο παιδί έχει την ευκαιρία να γνωρίσει τους βιολογικούς του γονείς, τότε θα μπορεί να τους ρωτήσει για τους λόγους που οδήγησαν στην υιοθεσία του. Με την ανοικτή υιοθεσία αποφεύγονται οι ξαφνικές αποκαλύψεις και οι

διάφορες τάσεις για αποκρύψη της αλήθειας και διαστρέβλωσης των πραγματικών γεγονότων.

Μελέτες που έγιναν στην Ν. Ζηλανδία σύμφωνα με τον **Triseliotis**, δείχνουν ότι υπάρχουν κάποια μειονεκτήματα στην εφαρμογή της ανοικτής υιοθεσίας. Σύμφωνα με αυτές, τα υιοθετημένα παιδιά αδυνατούν να συνδεθούν με τους θετούς γονείς, όταν έχουν παράλληλα επαφή με τους φυσικούς γονείς και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα, το παιδί να μην ξέρει ποια από τις δυο είναι η οικογένεια του. Αυτό μπορεί να συντελέσει στην αποτυχία μιας υιοθεσίας αφού το παιδί δεν μπορεί να συνδεθεί με τους φυσικούς του γονείς.

Ο **Triseliotis** αναφέρει τις επιπτώσεις της ανοικτής υιοθεσίας στους φυσικούς γονείς. Οι **Pannor & Baran** επισημαίνουν ότι με την ανοικτή υιοθεσία, οι φυσικοί γονείς μπορούν ευκολότερα να αντεπεξέλθουν στα συναισθήματα απώλειας και πόνου και να γνωρίσουν ότι το παιδί τους είναι καλά. Αυτό που επιθυμούν οι φυσικοί γονείς, είναι να συμφιλιωθούν με το παιδί τους και να νιώσουν ότι το παιδί τους καταλαβαίνει και τους συγχωρεί. Αντίθετα όμως η συνεχής επαφή φέρνει τα αντίθετα αποτελέσματα. Οι φυσικοί γονείς βιώνουν συναισθήματα ζήλιας, θυμού, εναντίον των θετών γονέων, αφού οι ίδιοι νιώθουν ανεπαρκείς να φροντίσουν το παιδί τους και να μην προχωρήσουν στην υιοθεσία του.

Ο **Triseliotis** αναφέρει ότι οι επιπτώσεις της ανοικτής υιοθεσίας στους θετούς γονείς είναι διαφορετικές. Οι θετοί γονείς είναι εκείνοι οι οποίοι έχουν το λιγότερο όφελος από την διαδικασία αυτή. Η εφαρμογή της ανοικτής υιοθεσίας πρέπει να δημιουργήσει στους θετούς γονείς την εντύπωση ότι οι φυσικοί γονείς αποτελούν μια πραγματικότητα. Είναι φυσικό λοιπόν οι θετοί γονείς να διακατέχονται από φόβους απόρριψης τόσο από την φυσική μητέρα όσο και από την κοινωνική οργάνωση. Είναι πολλές φορές που οι θετοί γονείς αναρωτιούνται, για το αν είναι επιτυχημένοι, αφού μεγαλώνουν ένα παιδί που δεν έχουν ολοκληρωτικό έλεγχο πάνω του. Έτσι λοιπόν η ανοικτή υιοθεσία επιδρά

αρνητικά στους θετούς γονείς, δημιουργώντας τους διάφορα ερωτηματικά σχετικά για το πως θα πρέπει να είναι η σχέση τους τόσο με το παιδί όσο και με τους φυσικούς γονείς.

Πολύ σημαντικό ρόλο σύμφωνα με τον **Triseliotis** παίζει και ο χειρισμός της ανοικτής υιοθεσίας. Στην Αγγλία ο χειρισμός της ανοικτής υιοθεσίας παρουσιάζει προβλήματα, αφού οι εξουσιοδοτημένες κοινωνικές οργανώσεις που μπορούν να κάνουν υιοθεσίες είναι λίγες. Στις Η.Π.Α τα προβλήματα του χειρισμού της ανοικτής υιοθεσίας είναι περισσότερα, διότι οι ιδιωτικές υιοθεσίες όχι μόνο επιτρέπονται, αλλά αποτελούν και την πλειοψηφία. Στόχος αυτών των υιοθεσιών είναι το κέρδος και όχι η ικανοποίηση των αναγκών των προς υιοθετήση παιδιών. Σε αυτές τις περιπτώσεις ο κατάλογος των υποψηφίων θετών γονέων που παρουσιάζεται στην μητέρα, ετοιμάζεται από μια ιδιωτική οργάνωση στην οποία έχει απευθυνθεί το υποψήφιο ζευγάρι και όχι από κρατική οργάνωση. Σκοπός της ιδιωτικής οργάνωσης είναι να πουλήσει τους υποψήφιους θετούς γονείς στους φυσικούς. Όλη αυτή η διαδικασία αποτελεί ένα παζάρι όπου το εμπόρευμα είναι τα ίδια τα παιδιά και στόχος της οργάνωσης το κέρδος. Αυτό όμως μπορεί να έχει αρνητικά αποτελέσματα, όταν το παιδί μεγαλώσει με γονείς που δεν έχουν τις προϋποθέσεις για να γίνουν.

Ο θεσμός της ανοικτής υιοθεσίας αποτελεί ένα κομμάτι της κοινωνίας η οποία δείχνει να είναι πιο ευαισθητοποιημένοι στις ανάγκες των μερών που έχουν σχέση με την υιοθεσία.

Τέλος, ο **Triseliotis** αναφέρει ότι με την ανοικτή υιοθεσία θα επιλυθούν προβλήματα που στο κλειστό σύστημα της υιοθεσίας δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν.

14. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ

Την υιοθεσία σήμερα την ρυθμίζουν δυο νομοθετικά διατάγματα:

1. Το Νομοθετικό Διάταγμα 2447/1960
2. Η Ευρωπαϊκή σύμβαση «για την υιοθεσία παιδιών» που κυρώθηκε με τον Ν. 1049/1980

Α. ΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ

Η υιοθεσία αποτελεί νομική πράξη με την οποία διαμορφώνεται μια τεχνητή συγγενική σχέση. Η υιοθεσία γίνεται με δικαστική απόφαση και ρυθμίζεται από τις διατάξεις των άρθρων 1542 – 1488 Α.Κ., όπως αυτές διαμορφώθηκαν μετά την μεταρρύθμιση του δικαίου της υιοθεσίας και της επιτροπείας (Ν.2447/1996).

§ ΤΡΟΠΟΣ ΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 1581 του Αστικού κώδικα η υιοθεσία απαγγέλλεται με δικαστική απόφαση και απαιτεί την συναίνεση των δυο ενδιαφερόμενων πλευρών

Στην περίπτωση υιοθεσίας ενηλίκου το άρθρο 1579 του Α.Κ. του, την επιτρέπει μόνο αν ο υιοθετούμενος είναι τέκνο του συζύγου εκείνου που υιοθετεί. Αυτός που υιοθετεί πρέπει να έχει συμπληρώσει το τεσσαρακοστό έτος της ηλικίας του και να έχει διαφορά ηλικίας με τον υιοθετούμενο κατά δεκαοχτώ χρόνια σύμφωνα με το άρθρο 1582 Α.Κ.

Στην περίπτωση υιοθεσίας ανηλίκου, αυτή μπορεί να γίνει μόνο όταν ο υιοθετών έχει δικαιοπρακτική ικανότητα και να έχει συμπληρώσει τα τριάντα του χρόνια και να μην έχει υπερβεί τα εξήντα χρόνια σύμφωνα με τα άρθρα 1542 – 1543 Α.Κ.

Σύμφωνα με το άρθρο **1549** Α.Κ., η υιοθεσία τελείται με δικαστική απόφαση, ύστερα από αίτηση του υποψήφιου θετού γονέα. Αυτός που υιοθετεί συναινεί αυτοπρόσωπος ενώπιον του δικαστηρίου. Το αρμόδιο δικαστήριο αποφασίζει ως προς το συμφέρον του ανηλίκου

Επίσης αυτός που υιοθετεί ανήλικο τέκνο πρέπει να είναι μεγαλύτερος τουλάχιστον κατά δεκαοχτώ χρόνια αλλά όχι περισσότερο από σαράντα σύμφωνα με το άρθρο **1544** Α.Κ.

Οι θετοί γονείς υπόκεινται σε ποινικές κυρώσεις, αν μεταχειρίζονται ανήλικα υιοθετημένα τέκνα σε πράξεις ανήθικες ή επικίνδυνες για την σωματική και την πνευματική υγεία τους.

Σύμφωνα με τον **Θωμαιδη** τα υιοθετημένα παιδιά είναι καταχωρημένα στα ληξιαρχεία και του τόπου γεννήσεως τους και εκείνου των θετών γονέων αλλά και στα πιστοποιητικά τους φαίνονται μόνο τα στοιχεία των θετών.

(**Θωμαιδης** «θέματα κοινωνικής παιδιατρικής» Αθήνα **1989**,σελ:241 – 242)

§ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Το άρθρο **1577** Α.Κ προβλέπει την διεξαγωγή κοινωνικής έρευνας. Έπειτα ακολουθεί υποβολή της σχετικής έκθεσης από την αρμόδια κοινωνική υπηρεσία και ότι αυτή είναι αναγνωρισμένη ότι ειδικεύεται στις υιοθεσίες. Η έκθεση πρέπει να υποβληθεί μέσα σε έξι μήνες, η οποία μπορεί να παραταθεί για άλλους τρεις μήνες. Αν η κοινωνική υπηρεσία του ιδρύματος δεν υποβάλει την έκθεση, το δικαστήριο εκδικάζει την υπόθεση χωρίς αυτήν.

Το δικαστήριο απαγγέλλει την υιοθεσία, εφόσον συντρέχουν οι όροι του νόμου και αφού διαπιστώσει, σενεκτιμοντας και την έκθεση του προηγούμενου άρθρου, ότι, ενόψει της προσωπικότητας, της υγείας, και την οικογενειακής και

περιουσιακής κατάστασης εκείνου που υιοθετεί και του υιοθετούμενου, καθώς και της αμοιβαίας ικανότητας τους προσαρμογής, η υιοθεσία συμφέρει τον υιοθετούμενο. (Α.Κ.1558)

(σημειώσεις «οικογενειακού δικαίου)

Η κοινωνική έρευνα διεξάγεται για κάθε θέμα που αφορά την υιοθεσία, όπως η σωματική και διανοητική υγεία των ενδιαφερόμενων, η περιουσιακή τους κατάσταση, η ικανότητα προσαρμογής εκείνου που υιοθετεί και κάθε άλλο στοιχείο που εκτιμάται ότι θα αποβεί προς το συμφέρον του ανηλίκου (άρθρο 3 του Ν.Δ. 2447/1996)

♦ ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ

Η υιοθεσία προσβάλλεται μόνο με την άσκηση των προβλεπόμενων ένδικων μέσων ή βοηθημάτων κατά τις σχετικής δικαστικής απόφασης, αν δεν συνέτρεξαν οι όροι του νόμου ή αν η συναίνεση ενός από τα πρόσωπα που σύμφωνα με το νόμο ήταν αρμόδια να συναινέσουν υπήρξε άκυρη για οποιονδήποτε λόγο ή δόθηκε υπό την επήρεια πλάνης ως προς την ταυτότητα του προσώπου του θετού γονέα ή του θετού τέκνου, απάτης ως προς ουσιώδη περιστατικά ή παράνομης ή ανήθικης απειλής άρθρο 1569 (σημειώσεις «οικογενειακό δικαίου)

♦ ΜΥΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ

Το άρθρο 1559 που μιλά για την μυστικότητα της υιοθεσίας τηρείται μυστική. Η μυστικότητα αφορά και τους φυσικούς γονείς σύμφωνα με το άρθρο 1552 . « το θετό τέκνο έχει, μετά την ενηλικίωση του το δικαίωμα να πληροφορείται πλήρως

από τους θετούς γονείς και από κάθε αρμόδια αρχή τα στοιχεία των φυσικών γονέων του.

Γιατί η πληροφόρηση είναι δικαίωμα του υιοθετηθέντος και αφορά την προσωπικότητα του»

(σημειώσεις «οικογενειακού δικαίου)

§ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ

Το ανήλικο θετό τέκνο και οι κατιόντες του που θα γεννηθούν μετά την υιοθεσία επέχουν θέση κοινού τέκνου και των δυο συζύγων. Ο συγγενικός δεσμός του θετού τέκνου με τον φυσικό του γονέα, ο οποίος είναι ο σύζυγος αυτού που υιοθέτησε παραμένει αμετάβλητος.

Το άρθρο **1584** αναφέρει ότι «από την τέλεση της υιοθεσίας, το θετό τέκνο και οι κατιόντες του που γεννήθηκαν μετά την υιοθεσία έχουν θέση κοινού τέκνου και κοινών κατιόντων και των δυο συζύγων. Ο δεσμός του θετού τέκνου με τον άλλο φυσικό γονέα και τους συγγενείς του διατηρείται»

(σημειώσεις «οικογενειακού δικαίου).

Αντίθετα δεν δημιουργείται σχέση συγγένειας μεταξύ του ενήλικου θετού τέκνου και των συγγενών του υιοθετησαντος όπως αναφέρει το άρθρο **1585** Α.Κ.

15. ΦΥΣΙΚΟΙ ΓΟΝΕΙΣ

Σύμφωνα με τον Τσιάντη, ο ρόλος που παίζει ο φυσικός γονέας στην υιοθεσία, είναι πολύ σημαντικός, αφού το ενδιαφέρον του εξακολουθεί να υπάρχει και ύστερα από την υιοθεσία και καθόλη την διάρκεια της ζωής τους.

Σύμφωνα με τον Τσιαντή, οι μελέτες που υπάρχουν αναφέρονται κυρίως στις επιπτώσεις που έχει η υιοθεσία στην φυσική μητέρα, και δεν υπάρχουν στοιχεία τα οποία να αποδεικνύουν το ρόλο που διαδραματίζει ο φυσικός πατέρας. Έτσι όταν αναφερόμαστε στον όρο «**φυσικοί γονείς**» εννοούμε την φυσική μητέρα, γιατί οι επιπτώσεις της υιοθεσίας την βαραίνουν περισσότερο. Ο συγγραφέας αναφέρει ότι, μελέτες που έγιναν σχετικά με τις φυσικές μητέρες που είχαν δώσει τα παιδιά τους για υιοθεσία, ήρθαν αντιμέτωπες με ποικίλα συναισθήματα όπως: θυμός, αίσθημα ανολοκληρωσης, συνεχιζόμενη θλίψη για την απόφαση τους να δώσουν το παιδί τους για υιοθεσία.

Η μελέτη των **Winkler & Keppel (1984)**, δείχνει τις επιδράσεις, που είχε στην φυσική μητέρα, η απόφαση της να δώσει το παιδί της για υιοθεσία. Στην μελέτη αυτή, οι μισές από τις φυσικές μητέρες που πήραν μέρος στην έρευνα αυτή, μιλούν για αισθήματα απώλειας που βίωναν και το οποίο μεγάλωνε με την πάροδο του χρόνου. Οι παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη αυτών των συναισθημάτων είναι: η ανάγκη της φυσικής μητέρας να μιλήσει για την υιοθεσία και να αποκαλύψει τα συναισθήματα της, η αδυναμία που υπάρχει, να δοθεί στις μητέρες αυτές κοινωνική υποστήριξη, και η αυξανόμενη αίσθηση της απώλειας του υιοθετημένου παιδιού.

Ο Τσιαντής αναφέρει, ότι « η απώλεια ενός παιδιού που έχει υιοθετηθεί δεν μπορεί να ξεπεραστεί παρά μόνο όταν η φυσική μητέρα ανακαλύψει ή της δοθούν πληροφορίες για την τύχη του παιδιού της ή έρθει ξανά σε επαφή με το υιοθετημένο παιδί».

(Τσιαντής τόμος 1^{ος} σελ.249).

Είναι πολύ σημαντικό, για τις φυσικές μητέρες να αποκτούν πληροφορίες, για κάθε στάδιο εξέλιξης του παιδιού, αλλά και για την ζωή του. Αντίθετα υπάρχουν φυσικές μητέρες που δεν επιδιώκουν επαφή με το παιδί τους.

Οι **Winkler & Keppel** προσπαθούν να δώσουν εξηγήσεις για το πως, οι φυσικές μητέρες προσπαθούν να συμβιβαστούν με τα συναισθήματά τους. Τα αποτελέσματα της έρευνες τους, έδειξε ότι, τα συναισθήματα τους εξαρτώνται από την υποστήριξη και την φροντίδα που έδιναν στο παιδί πριν από την υιοθεσία . Αν το περιβάλλον που ζούσε η μητέρα της παρείχε, κατανόηση, φροντίδα και βοήθεια, τότε θα την βοηθούσε να ξεπεράσει τα συναισθήματα της ενοχής και των τύψεων. Αντίθετα οι μητέρες που ζούσαν σε ένα εχθρικό περιβάλλον, και δεν είχε την υποστήριξη που θα έπρεπε έδειξαν ότι δεν μπορούσαν να αντιμετωπίσουν τα συναισθήματα τους. Ο Τσιαντής αναφέρει ότι «ειδικότερα οι μητέρες που γεννούσαν εξώγαμα παιδιά δεν είχαν την απαιτούμενη στήριξη από την κοινωνία γιατί είχαν παραβιάσει τους κανόνες που την διέπουν, και γιαυτό τον λόγο ήταν στιγματισμένες».

(Τσιαντής ,1994 τόμος 1^{ος} σελ.249).

Η γέννηση ενός εξώγαμου παιδιού αποτελούσε κοινό μυστικό ανάμεσα στα μέλη της οικογένειας και της κοινωνίας . Αποτέλεσμα αυτού, ήταν να μην δίνουν την δυνατότητα στην μητέρα να εκφράσει τα συναισθήματα της για την απόφαση της να δώσει το παιδί της για υιοθεσία. Αυτές οι φυσικές μητέρες αποτελούν την πλειοψηφία που καταφεύγουν σε κοινωνικές υπηρεσίες για να ζητήσουν βοήθεια.

Ο Τσιαντής αναφέρει «πολλές φυσικές μητέρες ζητούν πληροφορίες και θέλουν να δουν το παιδί τους γιατί έχουν έντονο συναίσθημα των τύψεων και των ενοχών και γι αυτό το λόγο θέλουν να εξηγήσουν στο παιδί τους τις συνθήκες κάτω από τις οποίες δόθηκε και να του ζητήσουν συγγνώμη».

(Τσιαντής, 1994 τόμος 1^{ος} σελ.251).

Σύμφωνα με την μελέτη των **Winkler & Keppel** η συμβουλευτική και η υποστήριξη θα πρέπει να δίνεται σε διάφορα στάδια από την στιγμή που δίνεται το παιδί για υιοθεσία και οι γονείς ψάχνουν για το παιδί του ή θέλουν να έρθουν σε επαφή. Πολλές φορές επαφή φυσικού γονέα και παιδιού δεν έχει θετική κατάληξη και οι γονείς βιώνουν συναισθήματα απομόνωσης και κατάθλιψης και είναι πολύ σημαντικό να υπάρχει ένας ειδικός για να βοηθήσει τους γονείς να αντιμετωπίσουν τέτοιου είδους προβλήματα.

Τσιαντής «βασική παιδοψυχιατρική»1994 εκδόσεις Καστανιώτη

16. ΦΟΡΕΙΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

§ ΚΕΝΤΡΟ ΒΡΕΦΩΝ «Η ΜΗΤΕΡΑ»

Έργο του κέντρου βρεφών είναι η προσφορά εξειδικευμένων και εξατομικευμένων υπηρεσιών σε παιδιά και γονείς που βρίσκονται σε ειδικές ψυχοκοινωνικές συνθήκες. Το κέντρο βρεφών η μητέρα πιστεύει, ότι η καλύτερη προστασία του παιδιού, είναι η καλή οικογενειακή φροντίδα, και υποστηρίζει την άποψη ότι τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να μεγαλώσουν σε ομαλό οικογενειακό περιβάλλον. Επίσης πιστεύει ότι η προτιμητέα λύση, είναι να βοηθηθούν οι φυσικοί γονείς να κρατήσουν τα παιδιά τους ή όταν δεν ανταποκρίνονται στον ρόλο τους, να επιλέγεται η λύση της υιοθεσίας ή της αναδοχής. Το κέντρο βρεφών, προσπαθεί κατά την διάρκεια της παραμονής των παιδιών, να τους εξασφαλίσει ένα ικανοποιητικό οικογενειακό περιβάλλον.

Στόχος του κέντρου είναι, να βοηθήσει τα παιδιά, να αναπτύξουν μια ομαλή ψυχοκινητική, συναισθηματική και κοινωνική εξέλιξη.

Ειδικότερα οι σκοποί του κέντρου βρεφών είναι:

1. η ιδρυματική και η εξωιδρυματική προστασία, των μητέρων και των παιδιών τους, των απροστάτευτων, κακοποιημένων παραμελημένων παιδιών.
2. η αναδοχή για προστατευμένα από τον φορέα παιδιά
3. οι υιοθεσίες των προστατευόμενων παιδιών.
4. η αναζήτηση ριζών και η παροχή συμβουλευτικής στα ίδια τα υιοθετημένα άτομα, στις θετές ή στις βιολογικές οικογένειες.
5. όλα τα συναφή προγράμματα ή δραστηριότητες που ήθελαν ανατεθεί σε αυτό από το υπουργείο υγείας και πρόνοιας.

Τα προγράμματα που αναπτύσσει το κέντρο βρεφών είναι:

1. **ιδρυματική προστασία:** αφορά παιδιά ηλικίας 0-4 ετών τα οποία στερούνται το οικογενειακό περιβάλλον ή χρειάζεται να απομακρυνθούν από τους γονείς μόνιμα ή προσωρινά.
2. **συμβουλευτικές υπηρεσίες:** αφορά κυρίως γονείς που περνούν κρίση με στόχο να παραμείνουν τα παιδιά κοντά τους. Επίσης, προσφέρεται σε γονείς που τα παιδιά τους απομακρύνθηκαν προσωρινά, ώστε να δημιουργήσουν της κατάλληλες συνθήκες για την επιστροφή τους.
3. **περίπτερο μητέρων:** σε αυτό φιλοξενούνται έγκυες και λεχώνες, που εκτός από την στέγη, την τροφή και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, τους παρέχεται ατομική ή ομαδική κοινωνική εργασία και συμβουλευτική από κοινωνικούς λειτουργούς και ψυχολόγους.
4. **τμήμα ανάδοχων οικογενειών:** τα παιδιά που τοποθετούνται σε ανάδοχες οικογένειες βρίσκονται υπό την προστασία του κέντρου βρεφών και παρακολουθούν καθολη την διάρκεια της αναδοχής του από διεπιστημονική ομάδα.
5. **τμήμα υιοθεσιών:** δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην προετοιμασία των φυσικών γονέων – παιδιού – θετών γονέων .
6. **τμήμα συμβουλευτικής:** για θετές οικογένειες και υιοθετημένα παιδιά που αναζητούν τις ρίζες τους.

Α.ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ &ΑΝΤΙΑΛΗΨΗΣ

Το Π.Ι.Κ.Π.Α. ήταν ο πρώτος δημόσιος φορέας κοινωνικής φροντίδας με προγράμματα προστασίας της μητέρας του παιδιού και της οικογένειας. Το Π.Ι.Κ.Π.Α. ιδρύθηκε το 1914 ως, φιλανθρωπικό σωματείο γυναικών με την ονομασία « Πατριωτικός Σύνδεσμος Ελληνίδων». Από το 1936 πήρε την σημερινή του μορφή και προσδιοριστικέ ως Αυτοδιοικούμενο Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου.

Το Π.Ι.Κ.Π.Α δραστηριοποιείται στους εξής τομείς:

1. πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας ως και ιατροκοινωνική προστασία της μητέρας και του παιδιού με υπηρεσίες πρωτόγεννους και δευτερογενούς πρόληψης.
2. πρόνοια, κοινωνική βοήθεια, φροντίδα και υποστήριξη του παιδιού και της οικογένειας.
3. φροντίδα, περίθαλψη και προγράμματα αποκατάστασης για άτομα με ειδικές ανάγκες.
4. προγράμματα διαρκούς εκπαίδευσης και ενημέρωσης του προσωπικού.

◆ ΠΑΙΔΙΚΑ ΧΩΡΙΟ SOS

Τα παιδικά χώρια SOS είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικό δικαίου με μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα.

Σκοπός των παιδικών χωριών SOS, είναι να βοηθήσει παιδιά, που έχουν ανάγκη φροντίδας και προστασίας διότι έχουν βρεθεί μακριά από το φυσικό οικογενειακό τους περιβάλλον, προσφέροντας τους την δυνατότητα να

ξαναβρούν ένα μόνιμο σπίτι και να ζήσουν σε ένα περιβάλλον, το οποίο πλησιάζει το πλαίσιο της φυσικής οικογένειας.

Η επιλογή των παιδιών, που θα μείνουν στα παιδικά χωρία **SOS** γίνεται με αποκλειστικό κίνητρο την ανάγκη προστασίας τους. Η εισαγωγή των παιδιών γίνεται μέχρι την ηλικία των **8** ετών και γίνονται δεκτά παιδιά σωματικά και ψυχικά υγιής και τα οποία δεν έχουν ανάγκη ειδικής αγωγής.

Τα παιδικά χωρία **sos** αναλαμβάνουν την εύθυνη των παιδιών από μικρή ηλικία, προσφέροντας συνεχή εκπαίδευση στα σχολεία της περιοχής και τα καλύπτουν με πλήρη κοινωνική και επαγγελματική αποκατάσταση. Μετά την ολοκλήρωση της βασικής τους εκπαίδευσης, τα παιδιά ζουν στην στέγη νέων, όπου τα βοηθά στην πνευματική, επαγγελματική και κοινωνική τους ολοκλήρωση. Ο **Dr HERMANN GMEINER**, ήταν ο ιδρυτής των παιδικών χωριών **SOS**, και οποίος εμπνεύστηκε τις βασικές αρχές που διέπουν την λειτουργία των παιδικών χωριών. Αυτές είναι:

- ♦ **η μητέρα:** αποτελεί το ανθρωποκεντρικό σημείο της ιδέας και έρχεται να καλύψει το μεγάλο συναισθηματικό και ψυχικό κενό που αισθάνεται το παιδί που βρέθηκε μόνο του.
- ♦ **Τα αδέρφια:** η διαβίωση με τα φυσικά αδέρφια ή αλλά παιδιά γίνεται σε ένα μικρό οικογενειακό πλαίσιο, έτσι ώστε να μπορούν να αναπτυχθούν οι ανθρώπινες σχέσεις και βέβαια να παραμείνουν δεμένα μεταξύ τους με τα φυσικά αδέρφια.
- ♦ **Το σπίτι:** κάθε οικογένεια **SOS** έχει το δικό της σπίτι, το οποίο αποτελεί καταφύγιο για κάθε παιδί, δίνοντας του την δυνατότητα να έχει τον ατομικό του χώρο, βοηθώντας το έτσι στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του.
- ♦ **Το χωριό:** είναι η φυσική και πολύτιμη προέκταση της οικογένειας **sos**, αποτελώντας για το παιδί το άμεσα ευρύτερο κοινωνικό του περιβάλλον

που του επιτρέπει να αναπτυχθεί με νέα συναίσθημα ασφαλείας και φροντίδας.

Δ. ΑΝΑΔΟΧΗ

Με τον όρο «αναδοχή» ή «ανάδοχη φροντίδα» , εννοούμε την ανάληψη της φροντίδας παιδιού , άλλων γονέων από μια οικογένεια για μερικές ημέρες , εβδομάδες , μήνες ή για χρόνια , έναντι αμοιβής , επιδόματος ή μισθού .(Κουσίδου Τ. ,1989 , σελ:178)

Η αναδοχή έχει εφαρμοστεί ως επί το πλείστον για παιδιά που για διάφορους λόγους , δεν μπορούν να τα φροντίσουν οι γονείς τους , αλλά βαθμιαία επεκτάθηκε και στην προστασία ενηλίκων με ειδικές με ειδικές ανάγκες και ηλικιωμένων . Ο βασικός στόχος της αναδοχής είναι να προσφέρει στο παιδί αποκλειστική , σταθερή φροντίδα και την εμπειρία της οικογενειακής ζωής , μέχρις ότου οι γονείς του , μπορέσουν να το ξαναπάρουν και να κρατήσει τους εξαρτημένους ενηλίκους μέσα στην οικογένεια και την κοινότητα . Παρόλο ότι ο βασικός χαρακτήρας της αναδοχής παιδιών είναι η προσωρινότητα της , στην πράξη πολλά παιδιά μεγαλώνουν σε ανάδοχες οικογένειες , διότι δεν προβλέπεται να επιστρέψουν στους γονείς τους.

Σαν εργαλείο κοινωνικής πολιτικής , η αναδοχή αποτελεί μια υπηρεσία για οικογένειες , οι οποίες λόγω κάποιας κρίσης στη ζωή τους ή λόγω συμπεριφοράς του παιδιού , δυσκολεύονται να το φροντίσουν και έχουν ανάγκη από μια προσωρινή απαλλαγή καθηκόντων απέναντι του. Επίσης η αναδοχή χρησιμοποιείται και σε περιπτώσεις για παιδιά που απομακρύνθηκαν από τις οικογένειες τους , με απόφαση δικαστηρίου.

Η αναδοχή ασκείται κυρίως στα πλαίσια κοινωνικών φορέων , που έχουν την ευθύνη της τοποθέτησης και παρακολούθησης των αναδεχόμενων ατόμων αλλά μπορεί να αποτελέσει και ιδιωτική συμφωνία μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών.(Κουσίδου Τ., τεύχος 96,1992,σελ:6)

Η απαίτηση που έχει ο θεσμός της αναδοχής , από τους ανάδοχους γονείς είναι να προσφέρουν στο παιδί αγάπη, φροντίδα, αξιόπιστες και σταθερές σχέσεις και

κατάλληλα ερεθίσματα ώστε να προάγουν τη σωματική , συναισθηματική , κοινωνική και νοητική του ανάπτυξη. Επίσης , ίσως χρειαστεί να βοηθήσουν το παιδί να ξεπεράσει κάποια προβλήματα και δυσκολίες. Οι ανάδοχοι γονείς οφείλουν να φροντίζουν και να αγαπούν το παιδί σαν δικό τους, αλλά συγχρόνως να μην συνδεθούν πολύ μαζί του , διότι το παιδί κάποια μέρα θα επιστρέψει στη φυσική του οικογένεια. Βέβαια εδώ υπάρχει μια αντίφαση , διότι δεν είναι δυνατόν να παρέχεται αγάπη και φροντίδα , χωρίς να έχουν δημιουργηθεί συναισθήματα και στη συνέχεια να μην επέλθει η σύνδεση με το παιδί. Είναι κάποια ψυχικές διεργασίες που είναι αναπόφευκτες.

Επιπλέον, ζητείται από τους ανάδοχους γονείς να είναι υπομονετικοί , να δέχονται την οικογένεια του παιδιού και να διευκολύνουν τις επισκέψεις της , να ενθαρρύνουν την προσωπική και συναισθηματική επαφή του παιδιού με την οικογένεια του και να συνεργάζονται εποικοδομητικά με τους Κοινωνικούς Λειτουργούς , με στόχο την αποκατάσταση του παιδιού. Επομένως , μερικές φορές οι τοποθετήσεις παιδιών σε ανάδοχες οικογένειες , δεν εξελίσσονται πάντα θετικά.

Το μεγαλύτερο μέρος των δυσκολιών και της αποτυχίας της αναδοχής , οφείλεται στις πολύπλοκες σχέσεις που δημιουργούνται και στην έλλειψη σαφήνειας των ρόλων , - δηλαδή των ανάδοχων γονέων , των φυσικών γονέων , του παιδιού και του Κοινωνικού Λειτουργού-με αποτέλεσμα η τοποθέτηση παιδιών σε ανάδοχες οικογένειες να έχει γίνει ένα από τα πιο δύσκολα και απαιτητικά έργα της παιδικής προστασίας.

1. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΑΔΟΧΗΣ

Η αναδοχή είναι μια πανάρχαια πρακτική , αλλά σαν θεσμός παιδικής προστασίας , εφαρμοζόμενος από κοινωνικούς φορείς , αριθμεί ζωή μερικών αιώνων , δηλαδή κατά τα μέσα του 16^{ου} αιώνα στη Βρετανία. Στην πορεία , η πρακτική της αναδοχής εξυπηρετήσε διάφορους στόχους , όχι πάντοτε προς το συμφέρον των παιδιών , όπως σε παλαιότερες εποχές προσέφερε φθηνά εργατικά χέρια ή ένα είδος οικιακών βοηθών και συχνά υποτιμήθηκε η αξία της αναδοχής ή ακόμα και αγνοήθηκε συγκριτικά με την υιοθεσία και την ιδρυματική περίθαλψη. Ήταν οι κοινωνικές εξελίξεις μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο και ιδιαίτερα κατά την τελευταία εικοσαετία που έφεραν την αναδοχή στο προσκήνιο, διεθνώς , σαν μια σημαντική εναλλακτική και συγχρόνως ευέλικτη λύση παιδικής προστασίας που μπορεί να ανταποκριθεί σε ποικίλες ανάγκες παιδιών και γονιών. (Κουσίδου Τ. , τεύχος92 , 1992 ,σελ:7)

Στην εξέλιξη της ανάδοχης φροντίδας από τότε , μπορούμε να διακρίνουμε τέσσερα στάδια:

- **Την τοποθέτηση παιδιών σε αρχιτεχνίτες και τροφούς**

Η τοποθέτηση παιδιών σε ανάδοχους γονείς σαν μέρος της κοινωνικής πολιτικής για τα απροστάτευτα παιδιά , έχει τις ρίζες της σε αγγλικούς Νόμους για τους Πτωχούς (**English Poor Law**) του 16^{ου} αιώνα που επέτρεπε την μαθητεία , απροστάτευτων παιδιών κοντά σε αρχιτεχνίτες. Έναντι εβδομαδιαίας αμοιβής , οι αρχιτεχνίτες αυτοί έπαιρναν στα σπίτια τους εγκαταλειμμένα παιδιά , υπό την αιγίδα του Νόμου και τα μάθαιναν μια τέχνη , για να μπορούν αργότερα «να κερδίσουν τη ζωή τους». Αν και μερικά αφεντικά συμπεριφέρονταν σωστά , οι υπάρχουσες πληροφορίες μαρτυρούν ότι τα περισσότερα παιδιά γίνονταν

αντικείμενο εκμετάλλευσης και κακομεταχείρισης από ασυνείδητους αρχιτεχνίτες.

Ένα άλλο σύστημα που αναπτύχθηκε την ίδια περίοδο , παράλληλα με αυτό της μαθητείας ,ήταν η πρακτική του Νοσοκομείου του Χριστού (**Christ's Hospital**) στο Λονδίνο , να τοποθετεί ορφανά και εγκαταλελειμμένα βρέφη κυρίως εκτός γάμου , κοντά σε τροφούς επί πληρωμή μέχρι την ηλικία των τεσσάρων χρόνων.Το ίδιο σύστημα ακολούθησε και το Δημοτικό Νοσοκομείο της Γλασκόβης (**Glasgow Town Hospital**) το 1715.Στις αρχές του 19^{ου} αιώνα το Δημοτικό Νοσοκομείο της Γλασκόβης , σταμάτησε να παίρνει πίσω τα παιδιά από τις τροφούς. Το συμβούλιο του νοσοκομείου είχε την άποψη ότι τα παιδιά θα έπρεπε να μείνουν και να μεγαλώσουν στις οικογένειες που τοποθετήθηκαν μέχρι να μπορούν να είναι αυτοδύναμα. Αυτή πιθανώς ήταν η πρώτη εφαρμογή της μακροχρόνιας αναδοχής , αν και δεν είναι σαφές αν το συμβούλιο του νοσοκομείου , πήρε αυτή την απόφαση διότι αναγνώρισε την ανάγκη του παιδιού για αδιάλειπτη φροντίδα.(**Triseliotis J., Κουσίδου Τ., 1989, σελ: 179-180**)

Θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι ο 16^{ος} , 17^{ος} ,18^{ος} και το ήμισυ του 19^{ου} αιώνα ήταν πολύ σκληρές περίοδοι για όλα τα παιδιά και όχι μόνο , για τα απροστάτευτα . Τα παιδιά αντιμετώπιζονταν όπως οι ενήλικες . Μπορούσαν να τιμωρηθούν , να φυλακιστούν , να εξοριστούν ή να απαγχονιστούν για πλημμελήματα ή κακή συμπεριφορά , όπως συνέβαινε με τους ενήλικες .(**Triseliotis J., 1983, σελ: 23**)

Ο τύπος της ανάδοχης φροντίδας , ήταν ένα είδος ανακούφισης των απροστάτευτων παιδιών , που ζούσαν έξω από τα Σπίτια των Πτωχών. Δεν είχε και πολλή σχέση με την προαγωγή της συναισθηματικής , κοινωνικής ή νοητικής ανάπτυξης των παιδιών.

§ Την αναδοχή ως υποκατάσταση της γονικής φροντίδας

Το στάδιο αυτό , στην εξέλιξη της ανάδοχης φροντίδας ξεκίνησε περίπου το **1850** και διήρκεσε μέχρι το **1948**, αν και κατάλοιπα του βρίσκονται ακόμα και στη δεκαετία του **1970**. Αυτός ο νέος τύπος αναδοχής , απέβλεπε στους υψηλότερους στόχους, να προσφέρει στα ορφανά και εγκαταλελειμμένα παιδιά, ένα πιο υγιεινό περιβάλλον και μια πιο ευεργετική αγωγή και εκπαίδευση από ότι ήταν δυνατή στα Σπίτια των Πτωχών. Θεωρήθηκε σαν πιο κατάλληλο είδος προστασίας, για παιδιά, που είτε ήταν ορφανά, είτε είχαν εγκαταλειφθεί από τους γονείς τους, με την σκέψη ότι η ανάδοχη οικογένεια θα μεγάλωνε το παιδί σαν δικό της χωρίς ανάμειξη της φυσικής οικογένειας. Έτσι προέκυψε ο χαρακτηρισμός της ανάδοχης οικογένειας ως «υποκατάστατο γονέων» που τελικά οδήγησε σε πολλές εννοιολογικές αμφιλογίες και παρανοήσεις. (**Triseliotis J.,Κουσιδου Τ. , 1989, σελ: 181**)

§ Την αναδοχή ως προσωρινή κοινωνική υπηρεσία σε οικογένειες.

Μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο και τη νέα νομοθεσία, παιδικής προστασίας στη Βρετανία το **1948** , μπαίνουμε σε ένα νέο στάδιο στην εξέλιξη του συστήματος των ανάδοχων οικογενειών . Σύμφωνα με το Νόμο , η αναδοχή θεωρείται σαν μια υπηρεσία σε γονείς , που για οποιονδήποτε λόγο δεν είναι σε θέση να φροντίσουν τα παιδιά τους και χρειάζονται προσωρινή ανακούφιση . Ο τελικός στόχος είναι η επάνοδος του παιδιού στους γονείς του.

Οι ανάδοχοι γονείς τώρα θεωρούνται , σαν προσωρινοί παιδοκόμοι ή τροφοί παρά σαν υποκατάστατα γονέων για το παιδί. Οι απαιτήσεις από τους ανάδοχους γονείς , είναι να θεωρούν το παιδί , σαν μέλος της οικογένειας τους , να δέχονται τις επισκέψεις των βιολογικών γονέων και τελικά να συνεργάζονται για την επιστροφή του παιδιού στην οικογένεια του .

Ο Νόμος μάλιστα προχώρησε στην υποστήριξη του θεσμού της αναδοχής , μέχρι του σημείου να αναφέρει , ότι ένα παιδί θα παραμένει σε ίδρυμα μόνο εάν είναι πρακτικά ανέφικτη ή προς το παρόν ανεπιθύμητη η τοποθέτηση του σε ανάδοχη οικογένεια. **(Triseliotis J. , Κουσίδου Τ. , 1989 , σελ:182)**

Σύμφωνα με τον **George (1970)** , ο οποίος έφερε στην επιφάνεια ένα σοβαρό πρόβλημα , που δημιούργησε το νέο σύστημα αναδοχής ήταν οι διαφορούμενοι ρόλοι γύρω από την αναδοχή. Υπήρχε αβεβαιότητα και κάποια σύγχυση , για τον ρόλο των αναδόχων γονέων και των Κοινωνικών Λειτουργών και την προσδοκία που είχαν οι μεν από τους δε. Ένα βασικό πρόβλημα , ήταν η απαίτηση των Κοινωνικών Λειτουργών , από τους ανάδοχους γονείς να λειτουργούν σαν προσωρινοί παιδοκόμοι , ενώ οι ανάδοχοι έβλεπαν το ρόλο τους σαν αυτόν του υποκατάστατου γονέα , αποθαρρύνοντας συχνά τις επισκέψεις των φυσικών γονέων στα παιδιά τους .**(Triseliotis J- Κουσίδου Τ. , 1989, σελ:182-183)**

§ Την επαγγελματικοποίηση της αναδοχής

Η «επαγγελματική» ανάδοχη φροντίδα ή η «ειδικευμένη» αναδοχή ή η «θεραπευτική» αναδοχή χρησιμοποιήθηκε σαν ένας τρόπος απόσπασης παιδιών , κυρίως εφήβων με παραπτωματική συμπεριφορά , από την ιδρυματική περίθαλψη και τοποθέτηση τους , σε οικογενειακό περιβάλλον . Ξεκίνησε στη Σουηδία πριν εφαρμοστεί βαθμιαία και σε άλλες χώρες και ειδικότερα στη Βρετανία στα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του **1970**. Η βασική ιδέα ήταν να πληρώνεται η οικογένεια με μισθό επαγγελματία και όχι μόνο με επίδομα , για να αναλάβει τη φροντίδα μερικών πολύ δύσκολων εφήβων οι οποίοι διαφορετικά θα έπρεπε να εισαχθούν σε ιδρύματα. Ακόμα το σχήμα αυτό θα επέτρεπε να βγουν παιδιά με ανάλογα προβλήματα από τα ιδρύματα και να τοποθετηθούν σε οικογένειες.

Η επαγγελματίας ανάδοχη οικογένεια θα μπορούσε επομένως να οριστεί σαν την οικογένεια που μισθοδοτείται για καθορισμένο χρονικό διάστημα και που έχει

ειδικές ικανότητες και δεξιότητες για να χειριστεί παιδιά με προβληματική συμπεριφορά.

Συμπεριφορά πιο προβληματική από αυτή που παρατηρείται συνήθως στα παιδιά που βρίσκονται στις παραδοσιακές ανάδοχες οικογένειες. Πολλά από τα παιδιά , που σήμερα τοποθετούνται σε επαγγελματίες αναδόχους , παλαιότερα θεωρούνταν ότι δεν θα μπορούσαν να ενταχθούν σε οικογενειακό πλαίσιο.

Η έννοια της επαγγελματικής αναδοχής , διερευνήθηκε αργότερα για να συμπεριλάβει και άλλα «δύσκολα» παιδιά . Σε μερικές περιοχές χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο σε αντικατάσταση των παραδοσιακών μορφών αναδοχής. Η επαγγελματική αναδοχή απαιτεί ιδιαίτερη προετοιμασία και εκπαίδευση γονέων και όχι απλώς επιλογή . **(Triseliotis J. , Κουσίδου Τ. , 1989, σελ:184)**

2. ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΤΥΠΟΙ ΑΝΑΔΟΧΗΣ

Αυτό που χαρακτηρίζει σήμερα την αναδοχή των παιδιών είναι η πολυμορφία της , από πλευράς στόχων και χρονικής διάρκειας. Υπάρχουν διάφοροι τύποι ανάδοχης προστασίας , που ανταποκρίνονται στις διαφορετικές ανάγκες των παιδιών .

Σπάνια σήμερα ορφανά παιδιά τίθενται υπό κρατική προστασία. Τα περισσότερα προστατεύονται από την πολιτεία και επομένως τοποθετούνται και σε ανάδοχες οικογένειες , είναι παιδιά συναισθηματικά διαταραγμένα , ανασφαλή και αποστερημένα λόγω βιωμάτων , κακοποιημένα και παραμελημένα , σωματικά ανάπηρα ή νοητικά καθυστερημένα.

Οι τύποι αναδοχής παίρνουν υπόψη τους , τόσο την ανάγκη όσο και τον στόχο , αλλά επειδή και οι δύο αυτές έννοιες , είναι συχνά απατηλές , η πιο αντιπροσωπευτική ταξινόμηση είναι αυτή που καθορίζεται , από το χρονικό διάστημα που υπολογίζεται ότι θα διαρκέσει η τοποθέτηση του παιδιού.

Οι Κοινωνικοί Λειτουργοί , συχνά πέφτουν έξω στους υπολογισμούς τους , για το πόσο θα διαρκέσει η τοποθέτηση. Η δυσκολία να υπολογίσει κανείς την χρονική διάρκεια της τοποθέτησης του παιδιού επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι πολλά παιδιά που παρέμειναν και μεγάλωσαν σε ανάδοχες οικογένειες ξεκίνησαν με την προοπτική μιας σύντομης τοποθέτησης.

Είναι σημαντικό , να μπορεί κανείς , να είναι όσο γίνεται πιο ακριβής στο θέμα αυτό , διότι η σύγχυση μπορεί να επηρεάσει την επιλογή της κατάλληλης , για το συγκεκριμένο παιδί , ανάδοχης οικογένειας καθώς και τους σκοπούς και τις προσδοκίες από την τοποθέτηση. (Triseliotis J. , Κουσίδου Τ. , 1989, σελ:185)

Οι τύποι αναδοχής , που ως επί το πλείστον έχουν χρησιμοποιηθεί μέχρι σήμερα και που ενδέχεται να αλλάξουν ή να αυξηθούν στο μέλλον είναι οι παρακάτω:

- **Μακροχρόνια αναδοχή**

Αυτός ο τύπος ανάδοξης φροντίδας διαρκεί από δύο τουλάχιστον χρόνια ή μέχρι και την ενηλικίωση του παιδιού. Οι ανάδοχοι γονείς πρέπει να προσφέρουν συνέχεια φροντίδα στο παιδί και με συνέπεια, αλλά και ισχυρούς δεσμούς που χαρακτηρίζουν τον γονικό ρόλο.

Πρόκειται για παιδιά που είτε δεν δίνονται για υιοθεσία από τους γονείς τους, οι οποίοι όμως δεν προτίθενται να τα πάρουν σύντομα, είτε οι γονείς κρίνονται ανεπαρκείς να έχουν την φροντίδα τους, είτε δεν προσφέρεται οικογένεια να τα υιοθετήσει εξαιτίας πολύ σοβαρών ειδικών αναγκών που έχουν, ή οι συνεχιζόμενοι δεσμοί τους με τις φυσικές τους οικογένειες, κρίνεται ότι εξυπηρετούνται καλύτερα στα πλαίσια μίας τοποθέτησης αναδοχής παρά υιοθεσίας. Τα παιδιά σε μακροχρόνια αναδοχή, μπορούν να διατηρούν ή όχι επικοινωνία με τους γονείς τους και ενδέχεται να υιοθετηθούν αργότερα από τους ανάδοχους γονείς. (Κουσίδου Τ., εκλογή, τεύχος 92, 1992, σελ:7)

Είναι προς συμφέρον του παιδιού στην μακρόχρονη αναδοχή να υιοθετείται από τους ανάδοχους γονείς του. Επίσης σαν εναλλακτική λύση στην υιοθεσία, μερικοί ανάδοχοι γονείς μπορούν να ζητήσουν την επιμέλεια του παιδιού, εφόσον μπορεί να παρεσχέθη ανάλογα με τις οικείες νομοθετικές διατάξεις. Παρ' όλα αυτά όμως, η μακρόχρονη αναδοχή προσφέρει ένα μόνιμο περιβάλλον σε πολλά παιδιά.

Ο **Triseliotis (1980)**, βρήκε ότι πολλά παιδιά που μεγαλώνουν σε ανάδοχες οικογένειες γίνονται μέλη αυτών των οικογενειών και δεν ξεχωρίζονται από τα φυσικά παιδιά των αναδόχων. Γενικά θεωρούν την ανάδοχη οικογένεια σαν δική τους. Οι μελέτες του **Triseliotis (1980 και 1984)**, έχουν επίσης δείξει, ότι η παρουσία μιας οικογένειας, είτε είναι βιολογική, είτε θετή, είτε ανάδοχη, που στηρίζει το παιδί στα πρώτα χρόνια της ενηλικίωσης τους είναι σημαντική για την περαιτέρω θετική πορεία του. (**Triseliotis J.** Κουσίδου Τ., 1989, σελ:186-

187). Η μακροχρόνια αναδοχή είναι η πιο συνηθισμένη μορφή αναδοχής στην Ελλάδα.

- **Μεσοπρόθεσμη αναδοχή**

Αυτή η αναδοχή, συνήθως καλύπτει , τις περισσότερες περιπτώσεις αναδοχών οικογενειών. Μπορεί να κρατήσει από δυο μήνες έως δυο χρόνια. Σκοπός της είναι να δώσει στους φυσικούς γονείς χρόνο να αντιμετωπίσουν πρακτικά και προσωπικά προβλήματα τους, ενόσω το παιδί έχει φροντίδα σε μια οικογένεια και να βοηθήσει παιδιά να ξεπεράσουν τα προβλήματά τους. Οι ανάδοχοι γονείς μπορεί να είναι « παραδοσιακοί» , δηλαδή να φροντίζουν παιδιά που δεν έχουν ειδικές δυσκολίες και να αμείβονται με κανονικό επίδομα ή μπορεί να είναι « επαγγελματίες» ανάδοχοι γονείς, που αναλαμβάνουν δύσκολα παιδιά και μισθοδοτούνται . Και πάλι ένα ποσοστό από αυτές τις τοποθετήσεις θα εξελιχθούν σε μακροχρόνιες. Τα παιδιά στις μεσοπρόθεσμες τοποθετήσεις χρειάζονται κυρίως καλή φροντίδα και όχι « υποκατάστατα» γονέων , διότι συνήθως έχουν γονείς.

- **Βραχυπρόθεσμη αναδοχή**

Η Βραχυπρόθεσμη ανάδοχη φροντίδα διαρκεί συνήθως μέχρι οκτώ εβδομάδες. Χρησιμοποιείται κυρίως για παιδιά που έχουν απομακρυνθεί από την οικογένειά τους προσωρινά λόγω κρίσης ή προορίζονται εξ αρχής για υιοθεσία, μέχρις ότου ολοκληρωθούν οι σχετικές διαδικασίες. (Κουσιδου Τ., εκλογή, τεύχος 92, 1992, σελ: 8)

Σε μερικές περιπτώσεις η αναδοχή αρχίζει σαν βραχυπρόθεσμη αλλά εξελίσσεται σε μεσοπρόθεσμη ή και μακροπρόθεσμη.

§ **Ελείγουσα αναδοχή**

Αυτό το είδος της αναδοχής , έχει εφαρμοστεί από μερικές οργανώσεις πρόσφατα , κυρίως σαν συνέπεια της διακοπής λειτουργίας ιδρυμάτων . Οι

«εφημερεύοντες» ανάδοχοι γονείς πρέπει να είναι διαθέσιμοι να πάρουν παιδιά , όποτε χρειαστεί , μέχρις ότου ληφθούν αποφάσεις , για μονιμότερη τοποθέτηση του παιδιού.

§ Αναδοχή ανακούφισης

Σκοπός της είναι να προσφέρει σε υπερβολικά κουρασμένους γονείς λίγη ξεκούραση ή ανακούφιση από την συνεχή φροντίδα του παιδιού. Μπορεί να παρέχεται περιοδικά τα σαββατοκύριακα ή συνεχώς για μια εβδομάδα. Χρησιμοποιείται κυρίως για οικογένειες που έχουν νοητικά ή σωματικά ανάπηρα παιδιά, τα οποία απαιτούν συνεχή φροντίδα.

§ Ιδιωτική αναδοχή

Αυτή η αναδοχή, διαφέρει από την θεσμοθετημένη, από την άποψη , ότι οι γονείς του παιδιού εξασφαλίζουν μόνοι τους, την ανάδοχη οικογένεια και πληρώνουν τον μισθό που συμφώνησαν . Η νομοθεσία πολλών χωρών απαιτεί την έγκριση των ιδιωτικών ανάδοχων οικογενειών από επαγγελματίες της αναδοχής. Οφείλουν και οι φυσικοί και οι ανάδοχοι γονείς να ειδοποιήσουν της κοινωνικές υπηρεσίες για την τοποθέτηση του παιδιού. Η μοναδική μελέτη που υπάρχει για την ιδιωτική αναδοχή (**Holman,1973**) έφερε στο φως έναν αριθμό περιστατικών σοβαρής κακοποιήσεως των παιδιών . Σε όλους σχεδόν τους τομείς η ιδιωτική αναδοχή , ήταν ποιοτικά κατώτερη συγκριτικά με την θεσμοθετημένη.

Όλες οι μορφές αναδοχής . έχουν θεραπευτικό χαρακτήρα με την ευρεία έννοια , δηλαδή με την έννοια ότι τοποθετώντας ένα παιδί με στερητικά βιώματα , συναισθηματικές διαταραχές ή ένα παιδί που η οικογένεια του ή και το ίδιο περνάει κρίση σε ένα ομαλό , σταθερό , θετικό οικογενειακό περιβάλλον αναμένεται να βοηθηθεί το παιδί στα προβλήματα του και να ξεπεράσει την κρίση. (Κουσίδου Τ, εκλογή, τεύχος **92,1992**, σελ, **8**)

§ Επαγγελματική Αναδοχή

Η πιο αυστηρά θεραπευτική μορφή αναδοχής, η οποία έχει συνήθως προσωρινή και χρονικά περιορισμένη διάρκεια και όπου, από τους ανάδοχους γονείς απαιτείται να ακολουθήσουν συγκεκριμένες οδηγίες θεραπευτικής αντιμετώπισης του παιδιού που τους δίνονται από ειδικούς. Διότι οι ανάδοχοι γονείς μπαίνουν ενεργά στο ρόλο του επαγγελματία , λειτουργούν με συγκεκριμένους στόχους για την ψυχολογική αποκατάσταση του παιδιού, και αμείβονται με μισθό. Και όχι με το καθιερωμένο επίδομα. Η επαγγελματική αναδοχή αναπτύχθηκε στην Ευρώπη και στην Βόρεια Αμερική, σαν προσπάθεια να αδειάσουν τα ιδρύματα από τα παιδιά και ιδιαίτερα από τους εφήβους και να αποκατασταθούν ψυχολογικά, και κοινωνικά, παιδιά με μακροχρόνιες τραυματικές και στερητικές εμπειρίες. Αν και δεν έχουν γίνει αρκετές έρευνες για αυτό το είδος της εξειδικευμένης αναδοχής . η μέχρι σήμερα εμπειρία δείχνει να είναι θετική. (Κουσίδου Τ, εκλογή, τεύχος **92**, **1992**, σελ **8**)

3.Η ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΙΣ ΑΝΑΔΟΧΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

Ένας τρόπος να μελετήσει κανείς τα αποτελέσματα των τοποθετήσεων παιδιών σε ανάδοχες οικογένειες , είναι να εξετάσει την επιμέρους συμβολή των τεσσάρων μερών που εμπλέκονται στην τοποθέτηση , δηλαδή του παιδιού, των ανάδοχων γονέων , των φυσικών γονέων και του κοινωνικού λειτουργού.

Μεθοδολογικά υπάρχουν προβλήματα στην εκτίμηση της σχετικής συμβολής των τεσσάρων πρωταγωνιστών , από τα χαρακτηριστικά και τις ιδιότητες των οποίων εξαρτάται η επιτυχία ή η αποτυχία της τοποθέτησης.

Οι περισσότερες μελέτες, αξιολογώντας τα παιδιά κατά τη διάρκεια της τοποθέτησης ή σύντομα , μετά το τέλος ορίζουν την επιτυχία ως συνώνυμη με την τοποθέτηση που διαρκεί χωρίς διακοπή, για ένα χρονικό διάστημα. (Prosser, 1976)

4. ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΣΤΗΝ ΑΝΑΔΟΧΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Η τοποθέτηση ενός παιδιού σε μια ανάδοχη οικογένεια, είναι μια μορφή φροντίδας για τα παιδιά που για διάφορους λόγους, δεν μπορούν να ανατραφούν στις οικογένειές τους. Συνήθως οι γονείς τους, δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις αναπτυξιακές τους ανάγκες . Επίσης βασική προϋπόθεση για να αναπτύξει ένα παιδί ασφάλεια, εμπιστοσύνη στον εαυτό του και στους άλλους και μια υγιή προσωπικότητα, είναι να έχει μια μόνιμη και σταθερή φροντίδα και σχέση με την μητέρα του ή το υποκατάστατο της και στην αρχή και με τους δύο γονείς στην συνέχεια.

Κύριο χαρακτηριστικό των παιδιών που τοποθετούνται σε ανάδοχες οικογένειες, είναι ότι κουβαλούν από το παρελθόν τους, πολλές στερήσεις και συχνές αλλαγές , αλλά και ιδρυματική ζωή.

Τα προβλήματα αυτά , των παιδιών μπορούν να βελτιωθούν εάν τοποθετηθούν σε ένα πλούσιο σε ερεθίσματα και δοτικό περιβάλλον . Ένα τέτοιο περιβάλλον , μπορεί να είναι μια καλά επιλεγμένη ανάδοχη οικογένεια, που θα αποδέχεται το παιδί, θα ικανοποιεί τις ανάγκες του και θα του προσφέρει πλούσια ερεθίσματα .

Η προσαρμογή του παιδιού στην ανάδοχη οικογένεια είναι μια μακρόχρονη διαδικασία από την οποία θα εξαρτηθεί η έκβαση της αναδοχής και η ποιότητα της σχέσης του παιδιού με την ανάδοχη. Είναι πιο εύκολα στα μικρά παιδιά κάτω των δύο χρόνων και δυσκολότερη στα μεγάλα και κυρίως στους προέφηβους και στους έφηβους. (Πολομαρκάκη Ε., εκλογή , 1992, σελ:42)

5. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΣΤΗΝ ΑΝΑΔΟΧΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ.

Για τα βρέφη και τα μικρά παιδιά που φιλοξενούνται σε ιδρύματα δεν υπάρχει ουσιαστική προετοιμασία. Η προσαρμογή αρχίζει με την γνωριμία του παιδιού και της ανάδοχης μητέρας την παρουσία , αλλά και με τη βοήθεια του ατόμου που έχει δεσμό με το παιδί, ώστε σταδιακά να γίνει το πέρασμα της φροντίδας στην αναδοχή με όσο το δυνατό λιγότερη ανασφάλεια.

Στα μεγαλύτερα παιδιά, οι καταστάσεις είναι πιο δύσκολες. Μεγάλα παιδιά που προστατεύονται σε ίδρυμα , που συχνά έχουν ζήσει αλλαγές και στερήσεις, νοιώθουν τα περισσότερα ανασφάλεια, θυμό , φόβο, σύγχυση για ότι τους συμβαίνει και αβεβαιότητα για ότι πρόκειται να συμβεί.

Η προετοιμασία αποσκοπεί στο να βοηθήσει το παιδί να καταλάβει τη πραγματικότητα , δηλαδή τις συνθήκες ζωής και προέλευσης του , να επεξεργαστεί το άγχος , τους φόβους , τη σύγχυση που αισθάνεται , να συμβιβαστεί κάπως με την αδυναμία των γονιών του να το φροντίσουν , και να καταλάβει τους λόγους της νέας τοποθέτησης του και να μπορεί να εκφράζει τις απόψεις και τις επιθυμίες του. Το άτομο που θα κάνει την προετοιμασία, πρέπει να είναι ειδικός , ψυχολόγος ή κοινωνικός λειτουργός , που ασχολείται με το παιδί , και τον οποίο το παιδί πρέπει να τον εμπιστεύεται. (Πολομαρκάκη Ε., εκλογή , 1992, σελ:44)

6. ΣΤΑΔΙΑ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΔΟΧΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

α) **Ταίριασμα – γνωριμία – αποδοχή** : το στάδιο του ταιριάσματος και της γνωριμίας του παιδιού με την ανάδοχη οικογένεια , έχει ιδιαίτερη βαρύτητα. Σε αυτό το στάδιο είναι απαραίτητο, να δίνονται πληροφορίες στην αναδοχή σχετικά με την προσωπικότητα του παιδιού, τα βιώματά του, τα προβλήματα συμπεριφοράς και τα θετικά του στοιχεία με ειλικρίνεια, ώστε η αναδοχή να μπορεί να ζυγίσει τις δυνατότητες της να το αναλάβει. Με αυτόν τον τρόπο θα αποφευχθεί μια μελλοντική απογοήτευση των ανάδοχων και απόρριψη του παιδιού. (Πολομαρκάκη Ε., εκλογή , 1992, σελ:44)

β) **Περίοδος ένταξης**: κρίσιμη περίοδος, είναι το στάδιο ένταξης του παιδιού στην ανάδοχη οικογένεια που αποσταθεροποιείται με την έλευση ενός ξένου, και περίοδος πολύ τρομακτική για το παιδί. Ιδιαίτερα αν παράλληλα αντιμετωπίζει την απώλεια των φυσικών του γονιών στην οποία τα παιδιά αντιδρούν με άγχος, κατάθλιψη και επιθετικότητα. Αυτές είναι κάποιες δυσκολίες που συναντώνται κυρίως στα μεγάλα παιδιά.

Από όσα αναφέρθηκαν, τα κύρια συμπεράσματα που μπορούν να εξαχθούν σε σχέση με τα χαρακτηριστικά των αναδεχόμενων παιδιών και που φαίνεται να συμβάλουν στην επιτυχία της τοποθέτησης είναι, η γνώση ,η κατανόηση από το παιδί της αναδοχής και της βιολογικής του οικογένειας , η απουσία σοβαρών προβλημάτων συμπεριφοράς του παιδιού κατά την τοποθέτηση σε ,ή τοποθέτηση του , σε οικογένειες που δεν έχει δικιά της παιδιά του ίδιου φύλου και ηλικίας ή μικρότερα και η καλή προετοιμασία του παιδιού πριν από την τοποθέτηση. Η τοποθέτηση εφήβων σε ανάδοχες οικογένειες παρουσιάζει περισσότερες πιθανότητες αποτυχίας από ότι οι μικρότερες ηλικίες.(Κουσιδου Τ, - Triseliotis J, 1989,σελ: 195).

7. ΑΝΑΔΟΧΟΙ ΓΟΝΕΙΣ

Ο ανάδοχος γονέας, είναι ένας από τους κύριους πρωταγωνιστές στην αναδοχή. Από τις στάσεις, τα συναισθήματα και τους χειρισμούς τους ανάδοχου γονέα θα εξαρτηθεί σε σημαντικό βαθμό η επιτυχία της τοποθέτησης. Είναι δύσκολο για την έρευνα, να συμπεράνει ποιος μπορεί να είναι καλός ανάδοχος γονέας. Σε μελέτες που έχουν γίνει, βρήκαν ότι οι πιο επιτυχημένοι ανάδοχοι γονείς, φαίνονται να είναι ζεστοί και ανοικτοί άνθρωποι με σταθερές σχέσεις, ασφαλείς στο γονικό τους ρόλο, αποδεχόμενοι τη βιολογική οικογένεια, με την ανάδοχη μητέρα σε ηλικία 35 ως 45 ετών κατά την έναρξη της τοποθέτησης, χωρίς παιδιά προσχολικής ηλικίας ή παιδιά της ίδιας ηλικίας και φύλου με το αναδεχόμενο παιδί και με τους δυο γονείς ενεργά συμμετέχοντες στη φροντίδα του παιδιού.

Η **Cautley (1980)** προτείνει κάποιες ιδιότητες σαν τις πλέον ευοίωνες για την επιτυχία των υποψήφιων ανάδοχων γονέων:

- ◆ Εξοικειώσει με παιδιά και ειδικότερα εμπειρία της ανάδοχης μητέρας στο μέγιστο μικρών αδερφών
- ◆ Εμπειρία από γονείς που αποτέλεσαν θετικά γονικά πρότυπα
- ◆ Προθυμία για συνεργασία με τους κοινωνικούς λειτουργούς και την οργάνωση, ιδιαίτερα του ανάδοχου πατέρα
- ◆ Γονικές δεξιότητες για χειρισμό ειδικών θεμάτων συμπεριφοράς. Αυτές περιλαμβάνουν α) την κατάλληλη πειθαρχία, β) τη λεκτική εξήγηση προς το παιδί των λόγων της πειθαρχίας γ) την προσπάθεια να μάθουν στο παιδί πιο εποικοδομητικούς τρόπους αντιμετώπισης των καταστάσεων και δ) την ένδειξη κατανόησης των συναισθημάτων και των απόψεων του παιδιού.
- ◆ Γονικές δεξιότητες για χειρισμό του «δύσκολου» παιδιού, ιδιαίτερα του ατίθασου ή του αποσυρμένου.

- ◆ Λήψη αποφάσεων από το ζευγάρι από κοινού .
- ◆ Ευαισθητοποίηση του ανάδοχου πατέρα και ικανότητα της ανάδοχης μητέρας για εξατομίκευση των παιδιών .
- ◆ Όσο μεγαλύτερη είναι η ανάδοχη μητέρα και ως την ηλικία περίπου των 45 ετών , τόσο αυξάνονται οι πιθανότητες να είναι επιτυχής στον ρόλο της (Triseliotis J. , Κουσίδου Τ. , 1989 , σελ:195)

Συμπερασματικά , θα λέγαμε πως παρά τις δυσκολίες και τις αναπόφευκτες απογοητεύσεις και ανεξάρτητα από τον τύπο της αναδοχής , οι ανάδοχοι γονείς , παίρνουν πολλές ικανοποιήσεις από την προσφορά τους αυτή και από τους δεσμούς με τα αναδεχόμενα παιδιά.

Η αναδοχή σήμερα , αποτελεί μια πρόκληση για τις κοινωνικές οργανώσεις λόγω της πολυπλοκότητας της αλλά και των πολύ θετικών αποτελεσμάτων , που μπορεί να έχει για πολλά στερημένα παιδιά.

8. ΟΙ ΦΥΣΙΚΟΙ ΓΟΝΕΙΣ

Είναι γενικώς παραδεκτό , ότι η οικογένεια είναι το πρωταρχικό κοινωνικό κύτταρο μέσα στο οποίο διαπλάθεται και διαμορφώνεται ο ανθρώπινος χαρακτήρας .Είναι μια ζωντανή εμπειρία και η αρχή κάθε άλλης στη ζωή. Από κει το παιδί θα ανατραφεί και θα πάρει τις αρχικές βάσεις για τη ζωή. Η φυσιολογική οικογένεια , προσφέρει την δυνατότητα στο παιδί , να έχει όλα εκείνα τα στοιχεία που προωθούν την ανάπτυξη του .

Το παιδί είναι ευτυχισμένο και ασφαλές όταν μεγαλώνει κοντά στους φυσικούς γονείς του , όταν υπάρχει γαλήνη και ευτυχία μέσα στο σπίτι .

Όταν όμως υπάρχουν δυσμενείς συνθήκες μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον , όπως οικονομική ανέχεια , ενδοοικογενειακές συγκρούσεις , βία , εγκατάλειψη ή προβλήματα όπως αλκοολισμός χρήση τοξικών ουσιών κ.τ.λ. το παιδί που είναι μικρό και τρυφερό, βιώνει τραυματικές εμπειρίες που του δημιουργούν ανασφάλεια , αγωνία , φόβο , συναισθήματα απειλής και απώλεια της αυτοεκτίμησής του . Για τέτοιους λόγους , αλλά και για πολλούς άλλους , μπορεί ένα παιδί , να πρέπει να απομακρυνθεί από το οικογενειακό του περιβάλλον. Ο χωρισμός από τους φυσικούς γονείς του , είναι ίσως το πιο τραγικό γεγονός που μπορεί να συμβεί στη ζωή ενός παιδιού. Για αυτό πρέπει να εξαντλείται κάθε μέσο για την παραμονή και την ανάπτυξη του παιδιού , στο φυσικό του περιβάλλον.

Στην απομάκρυνση ενός παιδιού από την φυσική του οικογένεια , καταβάλλονται προσπάθειες γι ‘ αυτόν να έχει προσωρινό χαρακτήρα. Η πραγματοποίηση της γίνεται με τους εξής τρόπους:

- Η απόφαση για την απομάκρυνση μπορεί να είναι και των δύο γονέων μαζί ή του ενός εκ των δύο , ανάλογα με την περίπτωση . Σε αυτήν την περίπτωση , οι γονείς ζητούν την προστασία του ή των παιδιών τους ,

απευθυνόμενοι σε κρατικούς φορείς παιδικής προστασίας , με τοποθέτηση σε ίδρυμα ή σε ανάδοχη οικογένεια .

- Μετά από παρέμβαση Κρατικών Υπηρεσιών , όπως είναι η Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων , η Εισαγγελία Ανηλίκων , η Αστυνομία Ανηλίκων και τα Αστυνομικά Τμήματα και άλλα ιδρύματα όπως Νοσοκομεία Παιδών , Μαιευτήρια , Παιδικοί Σταθμοί κ.λπ Επίσης το περιστατικό μπορεί να αναφερθεί από το φιλικό ή γειτονικό περιβάλλον της οικογένειας. Η παρέμβαση των ανωτέρων γίνεται συνήθως σε ακραίες περιπτώσεις : παραμέληση, ασέλγεια , βιασμός , κακοποίηση , πλήρης εγκατάλειψη , ψυχοπαθείς γονείς. (Γανιάρη Δ. , εκλογή , 1992 , σελ:49)

Ένα πολύ βασικό κομμάτι που πρέπει να δούμε είναι τα συναισθήματα των φυσικών γονέων , που το παιδί τους θα τοποθετηθεί σε ανάδοχη οικογένεια . Τυχάνει να είναι πολλές φορές καχύποπτοι με το θεσμό της αναδοχής διότι το συγχέουν με την υιοθεσία. Διακατέχονται από διάφορα αρνητικά ή αμφιθυμικά συναισθήματα. Οι περισσότεροι αισθάνονται μεγάλη αποτυχία στο ρόλο τους , ως γονείς και ως άνθρωποι. Είναι επομένως σημαντικό και απαραίτητο να προσπαθήσουμε να συμπεριλάβουμε τους βιολογικούς γονείς από την αρχή της διαδικασίας της τοποθέτησης του παιδιού τους , στην ανάδοχη οικογένεια , γιατί έτσι όχι μόνο τους κατανοούμε αλλά τους εξηγούμε τα δικαιώματά τους. Είναι βασικό να γνωρίσουν την ανάδοχη οικογένεια και το περιβάλλον που θα τοποθετηθεί το παιδί. Επίσης να γνωρίζουν ότι θα υπάρχει επικοινωνία και ότι το παιδί τους δεν χάνει την ταυτότητα του . Ιδιαίτερα σε περιπτώσεις που το παιδί θα μείνει μικρό χρονικό διάστημα στην ανάδοχη οικογένεια και θα επανέλθει στην φυσική του οικογένεια .

Για το παιδί είναι ακόμα πιο θετικό , όταν οι φυσικοί γονείς καταφέρουν με την στήριξη του κοινωνικού λειτουργού να συμπεριφέρεται σωστά απέναντι του και

κατά την διάρκεια των επισκέψεων να συνεργάζονται ικανοποιητικά με την ανάδοχη οικογένεια. Στο σημείο αυτό ο κοινωνικός λειτουργός μπορεί να βοηθήσει σημαντικά, όταν έχει καταφέρει να δημιουργηθεί κλίμα εμπιστοσύνης και καλής συνεργασίας μεταξύ φυσικών γονιών, παιδιού και των αναδόχων, μέσα σε μια υποστηρικτική ατμόσφαιρα. (Γανιάρη Δ., εκλογή, 1992, σελ:50)

Πολλές φορές, όμως η επικοινωνία δεν είναι εφικτή όταν συντρέχουν σοβαροί λόγοι για την φυσική οικογένεια, όπως ψυχοπάθειες, αλκοολισμός, χρήση τοξικών ουσιών των φυσικών γονιών κ.τ.λ. Όπως επίσης και για ακόμα πιο σοβαρούς λόγους ασέλγειας και κακοποίησης των παιδιών.

Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι φυσικοί γονείς, από την Κοινωνική Υπηρεσία, για την τοποθέτηση του παιδιού τους σε ανάδοχη οικογένεια, όμως κρίνεται σκόπιμο να τηρείται το απόρρητο του τόπου διαμονής των αναδόχων για την ασφάλεια του ίδιου του παιδιού. Συνοπτικά θα λέγαμε ότι οι φορείς παιδικής προστασίας που εφαρμόζουν προγράμματα αναδοχής, θα πρέπει να στηρίζουν ηθικά και υλικά τους φυσικούς γονείς, ώστε οι ίδιοι να μπορούν να κάνουν επανορθωτικές προσπάθειες για την επιστροφή του παιδιού κοντά τους.

9. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ

Η Prosser (1970) είχε παρατηρήσει ότι η ποιότητα των ανάδοχων οικογενειών , θα είχε βελτιωθεί και το ποσοστό των αποτυχημένων τοποθετήσεων θα είχε μειωθεί εάν, οι κοινωνικοί λειτουργοί ήταν πιο επιλεκτικοί στις τοποθετήσεις των παιδιών (Triseliotis J., Κουσιδου Τ., 1989, σελ: 197).

Πρότεινε μια λιγότερο τυπική αντιμετώπιση στην αξιολόγηση και τοποθέτηση των παιδιών και βελτιώσεις στην εκτίμηση επιλογής και συνεχόμενη στήριξη των αναδοχών γονέων.

Η Gatley (1980) ζητά περισσότερο επικεντρωμένη και εντατική κοινωνική εργασία κατά τα πρώτα στάδια της τοποθέτησης . Αυτή η εργασία ελαττώνει τις πιθανότητες μιας μελλοντικής ρήξης και ανάγκης να μετακινηθεί το παιδί σε άλλη οικογένεια. (Triseliotis J., Κουσιδου Τ., 1989, σελ: 198).

Ο κοινωνικός λειτουργός που εργάζεται στον τομέα των ανάδοχων οικογενειών , οφείλει να προγραμματίζει και να συντονίζει την εργασία του , με τους ανάδοχους γονείς, το παιδί, και την βιολογική οικογένεια. Οι σχέσεις και οι δραστηριότητες , απαιτούν γνώσεις και δεξιότητες. Από την επιτυχημένη ή όχι εργασία του Κοινωνικού Λειτουργού και της οργάνωσης , εξαρτώνται η εξέλιξη του παιδιού και το μέλλον του. Ο κοινωνικός λειτουργός είναι το κλειδί και ο ενωτικός κρίκος , στην δυναμική των σχέσεων. Ταυτίζεται με όλα τα μέλη συγχρόνως , και λαμβάνει υπόψη του, τις απόψεις τους , τις ανάγκες τους και τις αλληλεπιδράσεις τους.

Επειδή ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού είναι βαρύς και τα καθήκοντα του πολυάριθμα, μερικά από αυτά μπορεί να τα μοιραστεί με ομάδα συναδέλφων, όπως την προετοιμασία, επιλογή και εκπαίδευση των ανάδοχων γονέων ή τον συνολικό προγραμματισμό. Επίσης, σε ορισμένες περιπτώσεις είναι καλύτερα άλλος κοινωνικός λειτουργός να εργάζεται με τους ανάδοχους γονείς και το παιδί

και άλλος με την φυσική οικογένεια (**Triseliotis J.**, Κουσίδου Τ., **1989**, σελ: **200 - 201**).

Συνοπτικά , θα λέγαμε ότι οι αλλαγές στις ανάγκες και τη φύση της αναδοχής , μας δίνουν ελάχιστες νύξεις για τους παράγοντες εκείνους που συμβάλλουν στο πετυχημένο αποτέλεσμα και για το πως η κοινωνική εργασία μπορεί να βοηθήσει.

10. Η ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΣΤΟ ΘΕΣΜΟ ΤΗΣ ΑΝΑΔΟΧΗΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ.

Ο αριθμός των παιδιών που εγκαταλείπονται, για διάφορους λόγους, από τους γονείς τους ή απομακρύνονται από το οικογενειακό τους περιβάλλον, έχει επεκταθεί και στην χώρα μας τον τελευταίο καιρό με ανησυχητικές διαστάσεις, με συνέπεια, οι ευθύνες όλων μας τόσο τις πολιτείας και των διαφόρων δημόσιων υπηρεσιών, όσο και τις ιδιωτικής πρωτοβουλίας και του κάθε μεμονωμένου πολίτη για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτό, να γίνονται μεγαλύτερες.

Επομένως οι λόγοι, που επιβάλλουν την γενικότερη κινητοποίηση για την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας μας είναι λόγοι ανθρωπιστικοί, κοινωνικοί και εθνικοί. (Νασίκα Ρ., εκλογή, τεύχος, 1992, σελ: 24 – 25)

Αυτό που μπορούμε να κάνουμε, για να διαδώσουμε ευρύτερα το θεσμό της αναδοχής και να καλύψουμε ένα μεγάλο ποσοστό αναγκών είναι:

- § η συστηματική ενημέρωση του ελληνικού κοινού για τις προϋποθέσεις και τα πλεονεκτήματα που παρουσιάζει ο θεσμός της αναδοχής οικογένειας .
- § προώθηση νομοθετικών και άλλων μέτρων, για την βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών αναδοχής.
- § εθελοντική εργασία, εκπαίδευση και χρησιμοποίηση εθελοντών για ποικιλία δραστηριοτήτων και υπηρεσιών .
- § ομαλοποίηση των σχέσεων των ανάδοχων οικογενειών με την ευρύτερη κοινότητα.
- § άσκηση ελέγχου δηλαδή διενέργεια ερευνών για την κατάσταση των αναδοχών οικογενειών.
- § λειτουργία γραφείου ενημέρωσης πολιτών, όπου θα παρέχονται πληροφορίες για την νομοθεσία της αναδοχής κ.λ.π.

§ διεθνοποίηση του προγράμματος. Ανάπτυξη συνεργασίας με παρόμοιες πρωτοβουλίες σε άλλα κράτη και με διεθνείς μη κυβερνητικές οργανώσεις(Βάγια Χ., Εκλογή,1992,σελ:21-22).

Είναι γεγονός ,όμως πως ο θεσμός της αναδοχής και στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, επεκτείνεται με γοργούς ρυθμούς. Γίνονται προσπάθειες, ώστε ο πολίτης να ενημερώνεται και να ευαισθητοποιείται.

Μια πρωτοβουλία του Εθνικού Οργανισμού Κοινωνικής Φροντίδας, είναι να παρουσιάσει ένα αξιοσημείωτο ενημερωτικό φυλλάδιο, όπου ο πολίτης θα μπορέσει να γνωρίσει κάποια βασικά πράγματα για τον θεσμό της αναδοχής. Παρουσιάζει εννέα καίρια ερωτήματα, ώστε να κάνουν στον πολίτη μια ενημέρωση περιεκτική και σαφέστατη για τον θεσμό της αναδοχής. Αυτά τα ερωτήματα είναι:

§ **Σε τι διαφέρει η αναδοχή από την υιοθεσία?**

Η υιοθεσία είναι μια νομική πράξη, κατά την οποία το υιοθετημένο παιδί απολαμβάνει όλα τα προνόμια και τα δικαιώματα ενός φυσικού παιδιού.

Η οικογένεια έχει τις ίδιες υποχρεώσεις απέναντι σε αυτό σαν να ήταν φυσικό παιδί της. Η υιοθεσία αλλάζει την νομική ταυτότητα του παιδιού. Το ανάδοχο παιδί αντίθετα κρατάει την δική του ταυτότητα και εξακολουθεί να είναι νόμιμο παιδί των φυσικών γονέων του.

§ **Ποιος μπορεί να γίνει ανάδοχος γονέας?**

Σύμφωνα με τον Ν.2447/1996 ανάδοχος γονέας μπορεί να είναι :

- οικογένεια που αποτελείται από τους δυο γονείς και έχει δικά της παιδιά
- ζεύγος έγγαμων χωρίς παιδιά
- ένας μόνο γονέας με ή χωρίς παιδιά
- συγγενική οικογένεια του υπό τοποθέτηση ανηλίκου
- μεμονωμένα ενήλικα άτομα

§ ποιά είναι η σχέση του παιδιού με τους φυσικούς γονείς του?

Οι φυσικοί γονείς επικοινωνούν με το παιδί. Οι ανάδοχοι γονείς οφείλουν να διευκολύνουν τις επισκέψεις της φυσικής οικογένειας προς το παιδί και να ενθαρρύνουν την προσωπική και συναισθηματική επαφή του παιδιού μαζί της .

§ πόσο διαρκεί?

Από μια ημέρα μέχρι μια ολόκληρη ζωή. Τυπικά η αναδοχή μπορεί να διαρκέσει ως την ημέρα της ενηλικίωσης του παιδιού.

§ Γιατί να πάρω ένα παιδί?

Επειδή αυτό το παιδί έχει ανάγκη οικογενειακού περιβάλλοντος και θαλπωρής. Ο θεσμός της αναδοχής υπάρχει για να αποφεύγει το παιδί την εμπειρία του ιδρύματος.

§ Γιατί να δεθώ συναισθηματικά με ένα παιδί που ίσως αύριο επιστρέψει στην φυσική του οικογένεια ?

Διότι θα το βοηθήσετε να ορθοποδήσει σε μια δύσκολη περίοδο της ζωής του. Εκείνο που μετράει είναι η ψυχική υγεία του παιδιού.

§ Υπάρχει οικονομική στήριξη προς την ανάδοχη οικογένεια?

Για όλο το χρονικό διάστημα της φροντίδας ανηλικού η ανάδοχη οικογένεια δικαιούται μηνιαίου επιδόματος, ιματισμού και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης για το παιδί.

§ Η ανάδοχη οικογένεια έχει άλλη βοήθεια στο έργο της ?

Η επιστημονική ομάδα του Ε.Ο.Κ.Φ που αποτελείται από κοινωνικό λειτουργό , επισκέπτρια υγείας, ψυχολόγο , παιδίατρο και άλλους ειδικούς, βρίσκεται κοντά στην ανάδοχη οικογένεια, παρέχοντας συμβουλευτική βοήθεια και στήριξη στο έργο της ανατροφής του παιδιού. (πηγή: Εθνικός Οργανισμός Κοινωνικής Φροντίδας)

11. Η ΑΝΑΔΟΧΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ – Η ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

Στην Ελλάδα ο θεσμός της προσωρινής τοποθέτησης παιδιών σε οικογένειες άρχισε να εφαρμόζεται συστηματικά από το δημοτικό βρεφοκομείο Αθηνών στα μέσα του περασμένου αιώνα.

Ο θεσμός της προσωρινής τοποθέτησης παιδιών σε οικογένειες με την μορφή του θεσμού, ως έχει σήμερα, άρχισε να εφαρμόζεται από τις υπηρεσίες παιδικής προστασίας του Π.Ι.Κ.Π.Α. το 1932 (Κάκουρος Ε., 1996 σελ: 250).

Είναι γεγονός πως η εφαρμογή προγραμμάτων αναδοχής στην Ελλάδα δεν έχει παρουσιάσει καμιά ουσιαστική πρόοδο τα τελευταία χρόνια. Αυτό οφείλεται σε παράγοντες που αναστέλλουν την προώθηση του θεσμού της ανάδοξης. Αυτοί οι παράγοντες είναι:

§ Η μη κατάλληλη προετοιμασία των οργανώσεων – υπηρεσιών και προσωπικού για τα προγράμματα της αναδοχής

§ Η έλλειψη νομοθεσίας η οποία να υποστηρίζει την κατά προτίμηση τοποθέτηση παιδιών σε ανάδοχες οικογένειες.

Εκτός από μια γενική νομοθετική διάταξη του 1961 (Β.Δ.669/1961) που αναφέρεται στην οικονομική ενίσχυση από το κράτος παιδιών που διαβιούν σε «ξένες» οικογένειες ή που ανατίθενται σε οικογένειες από τα κέντρα πρόνοιας του Υπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας, τα οποία οφείλουν να εξετάζουν την καταλληλότητα αυτών των οικογενειών δεν υπάρχει νομοθετικό πλαίσιο που να καθορίζει την έννοια και τους στόχους της αναδοχής ως μορφή παιδικής προστασίας ούτε τις αμοιβαίες υποχρεώσεις και τα δικαιώματα μεταξύ των ανάδοχων γονέων, του παιδιού, των βιολογικών γονέων και του αρμόδιου φορέα ή της κοινωνικής οργάνωσης (Triseliotis, Κουσίδου Τ., 1989, σελ:247).

Με βάση μια έρευνα που πραγματοποιείσαι ο ψυχολόγος Ευθύμιος Σ. Κάκουρος (1994) στις υπηρεσίες του Π.Ι.Κ.Π.Α. για την προβληματική του θεσμού της αναδοχής, βγαίνει το συμπέρασμα πως η τοποθέτηση των παιδιών σε ανάδοχες οικογένειες δεν είναι μια προσωρινή κατάσταση, όπου υπάρχουν συγκεκριμένοι στόχοι για οριστική αποκατάσταση του παιδιού, είτε με την επάνοδο του στην φυσική του οικογένεια, είτε με την υιοθεσία του.

Μερικοί από τους βασικούς στόχους της ερευνάς αυτής ήταν :

- § Η καταγραφή των χαρακτηριστικών των σημερινών ανάδοχων οικογενειών, τα κίνητρα τους για την αναδοχή καθώς και οι προσδοκίες τους από τον θεσμό.
- § Η διερεύνηση των χαρακτηριστικών και των δυσκολιών ή προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα παιδιά που βρίσκονται σήμερα σε αναδοχή.
- § Η διερεύνηση της προοπτικής επανόδου των παιδιών στην φυσική τους οικογένεια.
- § Οι δυνατότητες και οι δυσκολίες συνεργασία των επαγγελματιών με τις ανάδοχες οικογένειες.
- § Η συγκριτική μελέτη των χαρακτηριστικών και της έκβασης της αναδοχής στις περιπτώσεις της συγγενικής και της μη συγγενικής αναδοχής (Κάκουρος Ε., 1996, σελ:251)

Στο παράρτημα Β' παρατίθενται πίνακες με αποτελέσματα και πορίσματα από την μελέτη αυτή.

Συμπερασματικά αναγνωρίζεται πως η παραμονή των παιδιών σε ανάδοχες οικογένειες είναι συνήθως μακροχρόνια και δεν υπάρχουν στοιχεία στα οποία να στηρίζονται προσδοκίες για επάνοδο των περισσότερων τουλάχιστον παιδιών στις φυσικές τους οικογένειες. Τόσο η ηλικία των παιδιών όσο και η έλλειψη επικοινωνίας με τους φυσικούς τους γονείς περιορίζει σημαντικά τις πιθανότητες επανασύνδεσης τους με την φυσική οικογένεια.

Τέλος, ο θεσμός της αναδοχής στην χώρα μας φαίνεται να έχει ακόμα πολλά περιθώρια ανάπτυξης και επεκτάσης αφού η ιδρυματική προστασία εξακολουθεί να καλύπτει ακόμη τις περισσότερες ανάγκες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Έχοντας ολοκληρώσει την βιβλιογραφική ανασκόπηση, που αφορά την μελέτη του θεσμού της παιδικής προστασίας και ειδικότερα την παιδική ιδρυματική φροντίδα, την υιοθεσία και την αναδοχή συμπεραίνονται τα ακόλουθα:

Στην σύγχρονη κοινωνία όταν οι γονείς – για διάφορους λόγους - αδυνατούν να ανταποκριθούν στο γονεϊκό τους ρόλο τα παιδιά έχουν ουσιαστικά τρεις δυνατότητες να απορροφηθούν και να προστατευτούν:

- Με την τοποθέτηση τους σε κάποιο ίδρυμα κλειστής περίθαλψης
- Με την τοποθέτηση τους σε ανάδοχη οικογένεια
- Με την υιοθεσία τους

Από τις τρεις αυτές δυνατότητες το ίδρυμα φαίνεται να έχει τις περισσότερες φορές το μεγαλύτερο κόστος τόσο για το παιδί όσο και για το κράτος. Για αυτό σε κάθε περίπτωση, πρωταρχική επιδίωξη είναι, η παραμονή του παιδιού σε ίδρυμα, να είναι τουλάχιστον προσωρινή και μικρής χρονικής διάρκειας.

Το ίδρυμα αποτελεί μεταβατικό στάδιο όπου τα παιδιά βρίσκονται στην αναμονή της επανόδου τους στην φυσική τους οικογένεια ή της τοποθέτησης τους σε ανάδοχη οικογένεια ή της υιοθεσίας τους(Κάκουρος .Σ.Ε., 1996 , σελ: 250).

Η εμπειρία όμως αποδεικνύει πως όσο μεγαλύτερος είναι ο χρόνος παραμονής του παιδιού στο ίδρυμα τόσο λιγότερες γίνονται και οι πιθανότητες του ,

να επανέλθει στην φυσική του οικογένεια. Ακόμα και στην περίπτωση που δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για να εγκαταλείψει το παιδί το ιδρυματικό πλαίσιο προκειμένου να βρεθεί σε οικογενειακό περιβάλλον, όσο μεγαλύτερος ήταν ο χρόνος που παρέμεινε στο ίδρυμα τόσο δυσκολότερη ενδέχεται να είναι η προσαρμογή του στα νέα δεδομένα. (Κάκουρος .Σ.Ε., 1996 , σελ: 250)

Τις περισσότερες φορές φαίνεται πως η αναδοχή είναι η προσφορότερη διέξοδος για το παιδί που δεν έχει την δυνατότητα να παραμείνει στην φυσική του οικογένεια. Σε έρευνα τους **Triseliotis & Hill(1987)** παρατήρησαν πως στην περίπτωση της μακροπρόθεσμης αναδοχής τα ανάδοχα παιδιά νιώθουν να βρίσκονται σε μια αμφίβολη θέση που επηρεάζει την αίσθηση ότι ανήκουν κάπου και είναι εξασφαλισμένα. Αυτή η μακροχρόνια προσωρινότητα μπορεί να δημιουργεί συναισθήματα ανασφάλειας τόσο στα παιδιά όσο και στους ανάδοχους γονείς. Για αυτό θα ήταν σκόπιμο όπου είναι δυνατόν να εξετάζεται το ενδεχόμενο της υιοθεσίας του παιδιού από τις ίδιες τις ανάδοχες οικογένειες. Την άποψη αυτή φαίνεται να στηρίζουν οι **Rowe (1984)** και συνεργάτες καθώς και **Milldam (1986)** και συνεργάτες οι οποίοι εκτιμούν πως πολλά από τα παιδιά που βρίσκονται σε μακροχρόνια αναδοχή θα είχαν καλύτερη μοίρα αν είχαν υιοθετηθεί από τους ίδιους τους ανάδοχους γονείς τους, όχι επειδή η αναδοχή δεν είναι καλή αλλά γιατί δεν είναι αρκετή (**Κάκουρος .Σ.Ε., 1996** , σελ: 252) .

Η υιοθεσία φαίνεται να είναι συνήθως περισσότερο δύσκολη υπόθεση γιατί οι φυσικοί γονείς όποιες και αν είναι οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν , ενδέχεται να δυσκολεύονται στην ιδέα της οριστικής απομάκρυνσης του παιδιού τους. Σε αυτό το σημείο η διεπιστημονική ομάδα όσον αφορά τις φυσικές οικογένειες αναπτύσσει συμβουλευτική υποστήριξη σε σχέση με τις ανάγκες των γονέων πριν και μετά την υιοθεσία , ατομική συμβουλευτική σε μητέρες που έχουν δώσει το παιδί τους για υιοθεσία σε οποιαδήποτε στιγμή την χρειαστούν , και τέλος λειτουργία ομάδων υποστήριξης φυσικών γονέων (**Παπαγιαννακοπούλου – Σπέντζα. Ε., 1998**).

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μείωση του αριθμού των ιδρυμάτων κλειστής περίθαλψης καθώς και μείωση του αριθμού των παιδιών που προστατεύονται έξω από την φυσική τους οικογένεια. Ταυτόχρονα παρατηρείται αύξηση των αναγκών για αναδοχή καθώς και αναζήτηση εναλλακτικών μορφών

φροντίδας για οικογένειες που βρίσκονται σε κρίση. Η κρίση και η παθογένεια της οικογένειας αποτελούν συνήθως τα αίτια που οδηγούν στην αναζήτηση ενός προστατευτικού πλαισίου στήριξης για την τοποθέτηση του παιδιού μακριά από την φυσική του οικογένεια. (Κάκουρος .Σ.Ε., 1996 , σελ: 264) .

Σύμφωνα με τους Colton & Hellinckx (1994) τα τελευταία χρόνια στις χώρες της Ευρωπαϊκής κοινότητας μειώνεται ο αριθμός των παιδιών που μεγαλώνουν σε ιδρύματα ενώ παράλληλα αυξάνεται ο αριθμός των παιδιών που τοποθετούνται σε ανάδοχες οικογένειες. Γίνονται προσπάθειες έτσι ώστε η παραμονή του παιδιού μακριά από την φυσική του οικογένεια να είναι όσο γίνεται μικρότερης διάρκειας και οι ενέργειες των κοινωνικών υπηρεσιών επικεντρώνονται στην επάνοδο του παιδιού στην φυσική του οικογένεια, όπου αυτό είναι δυνατόν (Κάκουρος .Σ.Ε., 1996 , σελ: 265) .

Η φιλοσοφία και η πρακτική της υιοθεσίας σε όλο το δυτικό κόσμο ανταποκρίθηκαν στην ανάγκη επίλυσης του κοινωνικού προβλήματος που δημιουργείται από την συμπεριφορά και τις συνθήκες ζωής των τριών πρωταγωνιστών της: της ανύπαντρης μητέρας που παρέκκλιε από τα αποδεκτά ήθη με την γέννηση του παιδιού εκτός γάμου , του παιδιού που έφερε το στίγμα των συνθηκών γέννησης του και της εγκατάλειψης του από την μητέρα του και τέλος του ζευγαριού που, λόγω τις αδυναμίας του να τεκνοποιήσει , βίωσε κοινωνικό στίγμα.

Η υιοθεσία προσφέρει την μοναδική λύση ομαλοποίησης του κοινωνικού αυτού προβλήματος καλύπτοντας ταυτόχρονα τις ανάγκες των τριών παράπων μερών , εξασφαλίζει μόνιμο και ασφαλές οικογενειακό περιβάλλον σε ένα παιδί , δίνει λύση στο ψυχοκοινωνικό πρόβλημα της μόνης μητέρας καθώς και στο πρόβλημα του ζευγαριού που επιθυμεί ένα παιδί και είναι επενδυμένο με κοινωνικές προσδοκίες για να αναπαραχθεί βιολογικά και να αναλάβει γονεϊκο ρόλο όμως αδυνατεί να τεκνοποιήσει. Υπό τις συγκεκριμένες αυτές κοινωνικές

συνθήκες , η υιοθεσία περιέχει ένα στοιχείο κοινωνικού εξαναγκασμού προς επίλυση του προβλήματος το οποίο επηρεάζει καθοριστικά τη συναισθηματική κατάσταση και την πορεία της ζωής των ατόμων που εμπλέκονται σε αυτήν (Παπαγιαννακοπούλου – Σπέντζα. Ε., **1998** , σελ: **141**).

Σήμερα αναγνωρίζεται ότι τα υιοθετημένα άτομα γνωρίζοντας τους ανθρώπους που τα έφεραν στον κόσμο αποκτούν πληρέστερη αίσθηση της βιολογικής τους συνέχειας. Γνωρίζοντας τις πραγματικές διαστάσεις των φυσικών γονέων τους , τα όρια τους , τις δυνατότητες τους , τις δυσκολίες τους και την πορεία της ζωής τους , μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα τις συνθήκες και τους λόγους της υιοθεσίας τους.

Στην Ελλάδα προς το τέλος της δεκαετίας του '70 υποβλήθηκαν τα πρώτα αιτήματα από ενήλικα άτομα που είχαν υιοθετηθεί, προς το ίδρυμα «Μητέρα» , με σκοπό την αναζήτηση των ριζών τους. Έτσι το **1983** συστήθηκε ειδικό τμήμα συμβουλευτικής και αναζήτησης ριζών που λειτουργεί μέχρι σήμερα. (Παπαγιαννακοπούλου – Σπέντζα. Ε., **1998** , σελ: **146**).

Ακόμα και αν η επανασύνδεση είχε μικρή διάρκεια ή η φυσική μητέρα δεν ανταποκρίνεται στις φαντασιώσεις του υιοθετημένου παιδιού ή δεν ταιριάζει στον τρόπο ζωής του, υπάρχει σαφής ικανοποίηση που την γνώρισε. Σχεδόν όλα τα υιοθετημένα άτομα έρχονται ακόμα πιο κοντά στους θετούς γονείς ιδιαίτερα όταν οι ίδιοι έχουν στηρίξει την προσπάθεια τους αυτή. Η θετή οικογένεια καθώς και τα θετά παιδιά μπαίνουν σε ένα κύκλο εμπλουτισμού των βιωμάτων τους και διευρύνουν την κατανόηση τους. (Παπαγιαννακοπούλου – Σπέντζα. Ε., **1998** , σελ: **148**).

Όσον αφορά τα ιδρύματα κλειστής περίθαλψης υπάρχει έλλειψη εκπαίδευσης του προσωπικού και ποιοτικά πολύ χαμηλή και ακατάλληλη παιδική προστασία σε σχέση με τον ανεπαρκή συντονισμό των υπηρεσιών μεταξύ τους

και ιδιαίτερα την περαιτέρω παρακολούθηση των περιπτώσεων μεταξύ των πολλαπλών και διαφορετικών φορέων.

Η έλλειψη παρακολούθησης των νέων που «αποφοιτούν» από τα ιδρύματα κλειστής περίθαλψης, η έλλειψη συμβουλευτικών κέντρων για την οικογένεια κυρίως της περιφέρειας, η περιορισμένη ανάπτυξη του οικογενειακού προγραμματισμού αποτελούν στοιχεία τα οποία χαρακτηρίζουν την παιδική προστασία ως άτολμη. (Αγάθωνος - Γεωργοπούλου Ε., 1984 σελ: 167).

Επιπλέον υπάρχει παντελής έλλειψη παρεμβατικών προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας για κοινωνικά απομονωμένες, πολυπροβληματικές οικογένειες. Καθώς επίσης έλλειψη βασικής προετοιμασίας των νέων για τον γονικό τους ρόλο, ένα θέμα που εμπεριέχεται στην γενικότερη παιδεία και καλλιέργεια.

Αν και έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος σε σχέση με τα δικαιώματα του παιδιού, την προστασία του και την ευημερία τους σε σύγκριση με παλαιότερες εποχές το πρόβλημα της παιδικής προστασίας συνεχίζει να εγείρει σοβαρή ανησυχία και προβληματισμούς.

Η παιδική ηλικία θα αποκτήσει κοινωνική ορατότητα όταν αναγνωριστούν οι ιδιαιτερότητες και οι ανάγκες των μελών της στις πραγματικές συνθήκες διαβίωσης και ανάπτυξης τους (Τσάγκαρη, Γεωργοπούλου., 1999, σελ: 162)

Οι υπηρεσίες θα πρέπει να καλύπτουν τους παρακάτω τομείς δραστηριότητας:

- § Αποτελεσματικός συντονισμός για τα παιδιά που να δημιουργεί κατάλληλες δομές, αλλά και να ενδυναμώνει συνεργασίες, μεταξύ κυβερνητικών και μη κυβερνητικών οργανισμών για την παιδική ηλικία.
- § Δημιουργία ενός ευρωπαϊκού προγράμματος δράσης για την παιδική ηλικία με έμφαση στο σεβασμό των δικαιωμάτων του παιδιού.

§ Συνεχής και οργανωμένη πληροφόρηση και εποπτεία όσον αφορά την προστασία του παιδιού , τη στήριξη της οικογένειας και την ενδυνάμωση της, έτσι, ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες του παιδιού και κυρίως η υπέρτατη ανάγκη του για ασφαλείς διαπροσωπικές σχέσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ολοκληρώνοντας τη βιβλιογραφική μας επισκόπηση και αφού καταλήξαμε σε μια σειρά από συμπεράσματα, μπορούμε να διατυπώσουμε κάποιες προτάσεις – εισηγήσεις που αφορούν το απροστάτευτο παιδί, την παιδική ιδρυματική προστασία, την υιοθεσία και την αναδοχή.

Πιο συγκεκριμένα:

1. Σε προληπτικό επίπεδο, ο οικογενειακός προγραμματισμός και η ενημέρωση των νέων που πρόκειται να αναλάβουν γονικούς ρόλους, σαφώς αποτελεί επιτακτική ανάγκη και προλαμβάνει μετέπειτα δυσμενείς ενδοοικογενειακές καταστάσεις και συγκρούσεις.
2. Το σύνολο της διεπιστημονικής ομάδας θα πρέπει να βρίσκεται δίπλα στην οικογένεια η οποία διέρχεται κρίση, λειτουργώντας υποστηρικτικά και ως αναπλαστική δύναμη όπου αυτό είναι δυνατό, βοηθώντας τους γονείς να επαναπροσδιορίσουν τους ρόλους τους.
3. Η εισαγωγή του Κοινωνικού Λειτουργού στο σχολικό πλαίσιο αποτελεί μια από τις προτάσεις , η οποία θα βοηθήσει σε προληπτικό επίπεδο, στην διάγνωση προβληματικών καταστάσεων και ενδοοικογενειακών συγκρούσεων, προσεγγίζοντας βαθύτερα το παιδί και την οικογένεια.
4. Τα ιδρύματα παιδικής προστασίας , θέτοντας ως πρωταρχική επιδίωξη την ασφάλεια του παιδιού που βρίσκεται απροστάτευτο , θα πρέπει να πληρούν προϋποθέσεις αξιοπρεπούς διαβίωσης και επιπλέον να στελεχώνονται από εξειδικευμένο προσωπικό , ικανό να αντεπεξέλθει στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες αυτών των παιδιών. Τα παιδιά έχουν

ανάγκη από ασφαλείς προστατευτικές δικλείδες και ένα περιβάλλον που θα προσφέρει στήριξη, σταθερότητα, και αγάπη.

5. όσον αφορά το θεσμό της υιοθεσίας και ειδικότερα τους θετούς γονείς προτείνονται τα εξής:

- § προσεκτικότερη επιλογή θετών γονέων και έμφαση στην προετοιμασία και εκπαίδευση τους μέσω της ομάδας
- § ατομική συμβουλευτική και εκπαιδευτικά προγράμματα που προετοιμάζουν και ενημερώνουν τους γονείς για κάθε φάση ανάπτυξης του παιδιού τους και τις αντίστοιχες ανάγκες που οι φάσεις αυτές συνεπάγονται.
- § Εξειδικευμένη συμβουλευτική βοήθεια και οικογενειακή θεραπεία για θετούς γονείς και οικογένειες σε κρίση.

(Παπαγιαννακοπούλου – Σπέντζα Ε., Κοινωνική Εργασία, 1990, σελ: 149).

6. όσον αφορά τα υιοθετημένα παιδιά και τους φυσικούς γονείς προτείνονται τα εξής:

- § συμβουλευτική και στήριξη των υιοθετημένων παιδιών
- § λειτουργία ομάδων στήριξης υιοθετημένων ατόμων
- § ενθάρρυνση των υιοθετημένων ατόμων σε θέματα αναζήτησης ριζών και διαμεσολάβηση για συνάντηση με την φυσική οικογένεια
- § συμβουλευτική στους φυσικούς γονείς / μητέρες πριν και μετά την υιοθεσία
- § ατομική συμβουλευτική σε μητέρες που έχουν δώσει παιδί για υιοθεσία σε οποιαδήποτε στιγμή τη χρειαστούν μέχρι την πιθανή επανασύνδεση με το παιδί τους.
- § λειτουργία ομάδων υποστήριξης φυσικών γονέων .

7. όσον αφορά την αναδοχή προτείνεται η επιλογή κατάλληλων ανάδοχων γονέων καθώς επίσης και η προετοιμασία τους για να ανταποκριθούν με επάρκεια στο ρόλο τους
8. οι υπηρεσίες που ασχολούνται με την αναδοχή , θα πρέπει παράλληλα με την τοποθέτηση παιδιών σε ανάδοχες οικογένειες να επικεντρωθούν περισσότερο στη στήριξη και θεραπευτική προσέγγιση της φυσικής οικογένειας η οποία αδυνατεί να αναλάβει τη φροντίδα του παιδιού της. Η αποκατάσταση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η φυσική οικογένεια θα οδηγούσε στην μείωση του χρόνου παραμονής των παιδιών σε ανάδοχες οικογένειες και στην αύξηση των πιθανοτήτων του παιδιού να επιστρέψει στη φυσική του οικογένεια.
9. οι υπηρεσίες στήριξης του προγράμματος της αναδοχής θα πρέπει να στελεχωθούν με ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό ώστε να μπορέσουν να βοηθήσουν τόσο στην αποτελεσματικότητα, όσο και στη διάδοση του θεσμού. (Κάκουρος Ε.,1996,σελ:251-252)
10. η ενημέρωση και η συναισθηματική υποστήριξη της άγαμης μητέρας για να πάρει την σωστή απόφαση τόσο για το μελλών του εξώγαμου παιδιού της όσο και για την δική της πορεία στην ζωή.
11. η βοήθεια στο απροστάτευτο παιδί που έχει τοποθετηθεί σε ίδρυμα για να προλάβει ή αντιμετωπίσει τα συναισθηματικά και κοινωνικά του προβλήματα, καθώς επίσης για να προετοιμαστεί σωστά για την έγκαιρη επανένταξη του στην φυσική του οικογένεια.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Η κατανομή των αναδόχων γονιών ανάλογα με την άποψη που έχουν για την αναγκαιότητα των επισκέψεων του παιδιού από τους φρονιμούς του γονεius.

	Αναδοχές (μη συγγενικές)		Αναδοχές (συγγενικές)		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%
Βοηθούν το παιδί	30	30,9	51	56,7	81	43,3
Δεν βοηθούν το παιδί	14	14,4	10	11,1	24	12,8
Δημιουργούν δυσκολίες στην αναδοχή οικογένεια	12	12,4	9	10	21	11,2
Δημιουργούν πρόβλημα στο παιδί και την αναδοχή οικογένεια	27	27,7	18	20	45	23,9
Μου είναι αδιάφορες	10	10,3	7	7,7	17	8,9
Δεν απαντά	10	10,3	27	29,9	37	19,5

Πίνακας 7

Η κατανομή των παιδιών - σε ανάδοχες και συγγενικές ανάδοχες οικογένειες- ανάλογα με την αιτία* που οδήγησε στην ανάληψη της προστασίας του παιδιού από τις υπηρεσίες του ΠΚΡΠΑ.

ΑΙΤΙΑ*	Ανάδοχες (μη συγγενικές)		Ανάδοχες (συγγενικές)		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%
1	35	28,7	11	6,4	46	15,7
2	39	32	56	32,7	95	32,4
3	1	0,8	7	4,1	8	2,7
4	17	13,9	45	26,3	62	21,2
5	3	2,5	0	0	3	1
6	0	0	2	1,2	2	0,7
1+2	74	60,6	67	38,8	141	49,4
1+3	36	29,5	8	4,6	44	15,3
1+5	1	0,8	0	0	1	0,3
2+3	40	32,8	63	36,8	103	35,8
2+4	1	0,8	23	13,5	24	8,2
3+4	2	1,6	14	8,2	16	5,5
1+2+3	75	61,1	84	48,7	159	54,8
1+3+5	1	0,8	1	0,6	2	0,7
ΣΥΝΟΛΟ	122	100	171	100	293	100

*1= Παιδί εκτός γάμου

2= Εγκατάλειψη από τους γονείς

3= Φυλάκιση κάποιου γονέα

4= Ασθένεια ή θάνατος των γονιών

5= Κακοποίηση του παιδιού

6= Άλλα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΧ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

259

Γραφείο Περιπτώσεων. Στο γραφείο αυτό μπορεί να έρθει οποιοσδήποτε για να ζητήσει βοήθεια κάθε είδους. Τις περιπτώσεις αναλαμβάνουν οι κοινωνικοί λειτουργοί, ανάλογα με την ενόρτια στην οποία ανήκει ο κάθε βοηθούμενος. Η κοινότητα των περιπτώσεων είναι πολύ μεγάλη. Η κίνηση του γραφείου φτάνει περίπου τις 2.000 περιπτώσεις το χρόνο.

Γραφείο Περιθάλψεως Ασθενών. Το γραφείο αυτό αναλαμβάνει την υποβοήθηση της εισαγωγής ασθενών σε νοσοκομείο και παρέχει υλική και πρακτική βοήθεια. Συνεργάζεται με κοινότητες στην Ευρώπη και την Αμερική για την εισαγωγή ασθενών σε νοσοκομεία των χωρών αυτών.

Γραφείο Συμπαραστάσεως Ψυχοασθενών. Με τη βοήθεια των κοινωνικών λειτουργών διοργανώνονται ομάδες εθελοντών που επισκέπτονται τα ψυχιατρεία, προσφέρουν διάφορα είδη και διοργανώνουν ψυχαγωγικά προγράμματα.

Γραφείο Μήτρικης Φυλακισμένων. Οι κοινωνικοί λειτουργοί μεριμνούν για τις οικογένειες των κρατούμενων που κατοικούν στις ενόρτιες του τομέα τους και τους ενισχύουν οικονομικά κατά την αποφυλάκιση τους.

Γραφείο "Κίνημα της Αγάπης". Στο γραφείο αυτό συγκεντρώνονται κάθε είδους παλαιά αντικείμενα, τα οποία αξιοποιούνται με διάφορους τρόπους. Εκεί συγκεντρώνεται και μεταχειρισμένος υαλισμός, ο οποίος διατίθεται από το Γραφείο Διανομής Ϋαλισμού σε άτομα που υποδεικνύουν οι κοινωνικοί λειτουργοί. Υπάρχουν οκτώ αποθήκες στις οποίες επιδιορθώνονται μεταχειρισμένα ρούχα, τα οποία διανέμονται τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

Γραφείο Λήψεως και Παροχής Αίματος. Λειτουργεί αιμοδοτικός σταθμός, εξοπλισμένος με όλα τα σύγχρονα επιστημονικά μέσα. Και στον αιμοδοτικό σταθμό απασχολείται κοινωνικός λειτουργός.

Γραφείο Καρδιοπαθών παιδιών. Το πιο σημαντικό πρόγραμμα για τα παιδιά είναι η αποστολή καρδιοπαθών παιδιών στο εξωτερικό για εγχειρήσεις. Οι κοινωνικοί λειτουργοί προετοιμάζουν το έδαφος για τη μετάβαση του παιδιού και την εκεί διαμονή του, και η Αρχιαιακοπή καλύπτει τα έξοδά του.

Στον πίνακα 8, οι δραστηριότητες των διαφόρων φορέων αιολουθούν (όσο είναι δυνατό) την εξής σειρά: 1) παροχή υπηρεσιών, 2) παροχές σε είδος, 3) παροχές σε χρήμα. Οι ηλικιακές ομάδες περιλαμβάνουν: 1) την βρεφική και παιδική ηλικία (0-12 ετών), 2) εφήβους και νέους (13-24 ετών), 3) ενήλικες (25-64 ετών) και 4) ηλικιωμένα άτομα (65 ετών και άνω).

(πηγή: Κούργια Α., 1985, σελ.47)

Τα Συμβαλλόμενα στην παρούσα Σύμβαση Κράτη

Επειδή, σύμφωνα με τις αρχές που διακηρύσσονται στον Καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, η αναγνώριση της εγγενούς αξιοπρέπειας και των ίσων και αναφαίρετων δικαιωμάτων όλων των μελών της ανθρώπινης οικογένειας, αποτελεί το θεμέλιο της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης στον κόσμο,

Έχοντας υπόψη ότι οι λαοί των Ηνωμένων Εθνών έχουν διακηρύξει εκ νέου, στον Καταστατικό Χάρτη, την πίστη τους στα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα και στην αξιοπρέπεια και την αξία του ανθρώπου, και έχουν αποφασίσει να προωθήσουν την κοινωνική πρόοδο και να καθορίσουν καλύτερες συνθήκες ζωής μέσα στα πλαίσια μιας μεγαλύτερης ελευθερίας,

Αναγνωρίζοντας ότι τα Ηνωμένα Έθνη, στην Παγκόσμια Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου και στις διεθνείς συνθήκες για τα ανθρώπινα δικαιώματα διακήρυξαν και συμφώνησαν ότι καθένας δικαιούται να απολαμβάνει όλα τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που αναφέρονται σε αυτές, χωρίς καμία απολύτως διάκριση ιδίως εξαιτίας της φυλής, του χρώματος, του φύλου, της γλώσσας, της θρησκείας, των πολιτικών του ή άλλων πεποιθήσεων, της εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής, της περιουσίας, της γέννησης ή οποιασδήποτε άλλης κατάστασης, Υπευθυμίζοντας ότι, στην παγκόσμια Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου, τα Ηνωμένα Έθνη διακήρυξαν ότι τα παιδιά δικαιούνται ειδική βοήθεια και υποστήριξη, Έχοντας πεισθεί ότι η οικογένεια όντας η θεμελιώδης μονάδα της κοινωνίας και το φυσικό περιβάλλον για την ανάπτυξη και την ευημερία όλων των μελών της, και ιδιαίτερα των παιδιών, πρέπει να έχει την προστασία και την υποστήριξη που χρειάζεται για να μπορέσει να διαδραματίσει πληρέστερα το ρόλο της στην κοινωνία, Αναγνωρίζοντας ότι το παιδί, για την αρμονική ανάπτυξη της προσωπικότητάς του, πρέπει να μεγαλώνει μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον, σ' ένα κλίμα ευτυχίας, αγάπης και κατανόησης,

Επειδή είναι σημαντικό να προετοιμαστεί πλήρως το παιδί για να ζήσει μια ατομική ζωή στην κοινωνία και να ανατραφεί μέσα στο πνεύμα των ιδανικών που διακηρύσσονται στον Καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και ειδικότερα μέσα σε πνεύμα ειρήνης, αξιοπρέπειας, ανοχής, ελευθερίας, ισότητας και αλληλεγγύης, Έχοντας υπόψη ότι η ανάγκη να παρασχεθεί στο παιδί ειδική προστασία εξαγγέλθηκε στη Διακήρυξη της Γενεύης του 1924 για τα δικαιώματα του παιδιού και στη Διακήρυξη των δικαιωμάτων του παιδιού, που υιοθέτησε η Γενική Συνέλευση στις 20 Νοεμβρίου 1959 και που αναγνωρίστηκε στην παγκόσμια Διακήρυξη για τα ανθρώπινα δικαιώματα, στο διεθνές Σύμφωνο για τα αστικά και πολιτικά δικαιώματα (ιδιαίτερα στα άρθρα 23 και 24), στο Διεθνές Σύμφωνο για τα οικονομικά, τα κοινωνικά και τα πολιτιστικά δικαιώματα (ιδιαίτερα στο άρθρο 10) και στο καταστατικό και στα αρμόδια όργανα των ειδικευμένων οργανισμών και των διεθνών οργανώσεων που μεριμνούν για την ευημερία του παιδιού, Έχοντας υπόψη ότι, όπως αναφέρεται στη Διακήρυξη των δικαιωμάτων του παιδιού, "το παιδί, λόγω της φυσικής και διανοητικής του ανωριμότητας, χρειάζεται ειδική προστασία και μέριμνα, συμπεριλαμβανομένης και της νομικής προστασίας, τόσο πριν όσο και μετά τη γέννησή του",

Υπευθυμίζοντας τις διατάξεις της Διακήρυξης για τις νομικές και κοινωνικές αρχές σχετικά με την προστασία και την ευημερία των παιδιών, ειδικά όσον αφορά την υιοθεσία και την τοποθέτηση σε ανάδοχο οικογένεια σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, τις διατάξεις του συνόλου των ελάχιστων κανόνων των Ηνωμένων Εθνών για τη διοίκηση της δικαιοσύνης για ανήλικους (Κανόνες του Πεκίνου) και της Διακήρυξης για την προστασία των γυναικών και των παιδιών σε περίοδο επίφοβας ανάγκης και ένοκλης σύρραξης,

Αναγνωρίζοντας ότι σε όλες τις χώρες του κόσμου υπάρχουν παιδιά που ζουν κάτω από ιδιαίτερα δύσκολες συνθήκες, και ότι είναι αναγκαίο να δοθεί στα παιδιά αυτά

*ιδιαίτερη προσοχή,
Λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τη σημασία των πολιτιστικών παραδόσεων και αξιών
κάθε λαού για την προστασία και την αρμονική ανάπτυξη του παιδιού,
Αναγνωρίζοντας τη σημασία της διεθνούς συνεργασίας για τη βελτίωση των
συνθηκών ζωής των παιδιών σε όλες τις χώρες, και ιδιαίτερα στις υπό ανάπτυξη
χώρες,
Συμφώνησαν τα εξής:*

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Άρθρο 1

*Για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης, θεωρείται παιδί κάθε ανθρώπινο ον
μικρότερο των δεκαοκτώ ετών, εκτός εάν η ενηλικίωση επέρχεται νωρίτερα, σύμφωνα
με την ισχύουσα για το παιδί νομοθεσία.*

Άρθρο 2

- 1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη υποχρεούνται να σέβονται τα δικαιώματα, που
αναφέρονται στην παρούσα Σύμβαση και να τα εγγυώνται σε κάθε παιδί που υπάρχει
στη δικαιοδοσία τους, χωρίς καμία διάκριση φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας,
θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων του παιδιού ή των γονέων του ή των
νόμιμων εκπροσώπων του ή της εθνικής, εθνοεθνικής ή κοινωνικής καταγωγής τους,
της περιουσιακής τους κατάστασης, της ανικανότητάς τους, της γέννησής τους ή
οποιασδήποτε άλλης κατάστασης.*
- 2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα ώστε να προστατεύεται
αποτελεσματικά το παιδί έναντι κάθε μορφής διάκρισης ή κύρωσης, βλαστημένης στη
νομική κατάσταση, στις δραστηριότητες, στις εκφρασμένες απόψεις ή στις
πεποιθήσεις των γονέων του, των νόμιμων εκπροσώπων του ή των μελών της
οικογένειάς του.*

Άρθρο 3

- 1. Σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν στα παιδιά, είτε αυτές λαμβάνονται από
δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς κοινωνικής προστασίας, είτε από τα δικαστήρια,
τις διοικητικές αρχές ή από τα νομοθετικά όργανα, πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως
υπόψη το συμφέρον του παιδιού.*
- 2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη υποχρεούνται να εξασφαλίζουν στο παιδί την αναγκαία
για την ευημερία του προστασία και φροντίδα, λαμβάνοντας υπόψη τα δικαιώματα
και τις υποχρεώσεις των γονέων του, των επιτρόπων του ή των άλλων προσώπων που
είναι νόμιμα υπεύθυνοι γι' αυτό, και παίρνουν για το σκοπό αυτό όλα τα κατάλληλα
νομοθετικά και διοικητικά μέτρα.*
- 3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη μεριμνούν ώστε η λειτουργία των οργανισμών, των
υπηρεσιών και των ιδρυμάτων που αναλαμβάνουν παιδιά και που είναι υπεύθυνα για
την προστασία τους να είναι σύμφωνη με τους κανόνες που έχουν θεσπιστεί από τις
αρμόδιες αρχές, ιδιαίτερα στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας και σε ό,τι αφορά
τον αριθμό και την αρμοδιότητα των προσωπικού τους, καθώς και την ύπαρξη μιας
κατάλληλης εκπαίδευσης.*

Άρθρο 4

*Τα Συμβαλλόμενα Κράτη υποχρεούνται να παίρνουν όλα τα νομοθετικά, διοικητικά
και άλλα μέτρα που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των αναγνωρισμένων στην
παρούσα Σύμβαση δικαιωμάτων. Στην περίπτωση των οικονομικών, κοινωνικών και
πολιτιστικών δικαιωμάτων, παίρνουν τα μέτρα αυτά μέσα στα όρια των πόρων που
διαθέτουν και, όπου είναι αναγκαίο, μέσα στα πλαίσια της διεθνούς συνεργασίας.*

Άρθρο 5

*Τα Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται την ευθύνη, το δικαίωμα και το καθήκον που έχουν
οι γονείς ή, κατά περίπτωση, τα μέλη της δικυρμένης οικογένειας ή της κοινότητας,
όπως προβλέπεται από τα τοπικά έθιμα, οι επίτροποι ή άλλα πρόσωπα που έχουν*

νόμιμα την ευθύνη για το παιδί, να του παράσχουν, κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται στην ανάπτυξη των ικανοτήτων του, τον προσανατολισμό και τις κατάλληλες συμβουλές για την άσκηση των δικαιωμάτων που του αναγνωρίζει η παρούσα Σύμβαση.

Άρθρο 6

- 1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν ότι κάθε παιδί έχει εγγενές δικαίωμα στη ζωή.*
- 2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη μέρη εξασφαλίζουν, στο μέτρο του δυνατού, την επιβίωση και την ανάπτυξη του παιδιού.*

Άρθρο 7

1. Το παιδί εγγράφεται στο ληξιορχείο αμέσως μετά τη γέννησή του και έχει από εκείνη τη στιγμή το δικαίωμα ονόματος, το δικαίωμα να αποκτήσει ιθαγένεια και, στο μέτρο του δυνατού, το δικαίωμα να γνωρίζει τους γονείς του και να ανατραφεί από αυτούς.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη μεριμνούν για τη θέση σε εφαρμογή αυτών των δικαιωμάτων, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία τους και με τις υποχρεώσεις που τους επιβάλλουν οι ισχύουσες σ' αυτό το πεδίο διεθνείς συνθήκες, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, ελλείψει αυτών, το παιδί θα ήταν άπατρις.

Άρθρο 8

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να σέβονται το δικαίωμα του παιδιού για διατήρηση της ταυτότητάς του, συμπεριλαμβανομένων της ιθαγένειάς του, του ονόματός του και των οικογενειακών σχέσεών του, όπως αυτά αναγνωρίζονται από το νόμο, χωρίς παράνομη ανάμιξη.

2. Εάν ένα παιδί στερείται παράνομα ορισμένα ή όλα τα στοιχεία που συνιστούν την ταυτότητά του, τα Συμβαλλόμενα Κράτη οφείλουν να του παράσχουν κατάλληλη υποστήριξη και προστασία, ώστε η ταυτότητά του να αποκατασταθεί το συντομότερο δυνατόν.

Άρθρο 9

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη μεριμνούν ώστε το παιδί να μην αποχωρίζεται από τους γονείς του, παρά τη θέλησή τους, εκτός εάν οι αρμόδιες αρχές αποφασίσουν, με την επιφύλαξη δικαστικής αναθεώρησης και σύμφωνα με τους εφαρμοζόμενους νόμους και διαδικασίες, ότι ο χωρισμός αυτός είναι αναγκαίος για το συμφέρον του παιδιού. Μια τέτοια απόφαση μπορεί να είναι αναγκαία σε ειδικές περιπτώσεις, για παράδειγμα όταν οι γονείς κακομεταχειρίζονται ή παραμελούν το παιδί, ή όταν ζουν χωριστά και πρέπει να ληφθεί απόφαση σχετικά με τον τόπο διαμονής του παιδιού.

2. Σε όλες τις περιπτώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν στις διαδικασίες και να γνωστοποιούν τις απόψεις τους.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται το δικαίωμα του παιδιού που ζει χωριστά από τους δύο γονείς του ή από τον έναν από αυτούς να διατηρεί κανονικά προσωπικές σχέσεις και να έχει άμεση επαφή με τους δύο γονείς του, εκτός εάν αυτό να είναι αντίθετο με το συμφέρον του παιδιού.

4. Όταν ο χωρισμός είναι αποτέλεσμα μέτρων που έχει πάρει ένα Συμβαλλόμενο Κράτος, όπως η κράτηση, η φυλάκιση, η εξορία, η απέλαση ή ο θάνατος (συμπεριλαμβανομένου του θανάτου από οποιαδήποτε αιτία, ο οποίος επήλθε κατά το χρόνο κράτησης) των δύο γονέων ή του ενός από αυτούς ή του παιδιού το Συμβαλλόμενο Κράτος δίνει, μετά από αίτηση, στους γονείς, στο παιδί ή, εάν χρειαστεί σε ένα άλλο μέλος της οικογένειας, τις ουσιώδεις πληροφορίες σχετικά με τον τόπο όπου βρίσκονται το απόν μέλος ή τα απόντα μέλη της οικογένειας, εκτός εάν η αποκάλυψη των πληροφοριών αυτών θα είναι επιζήμια για την ευημερία του παιδιού. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη φροντίζουν εξάλλου ώστε η υποβολή ενός τέτοιου αιτήματος να μην επισύρει δυσμενείς συνέπειες για το ενδιαφερόμενο ή τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα.

Άρθρο 10

1. Σύμφωνα με την υποχρέωση των Συμβαλλόμενων Κρατών δυνάμει της παραγράφου 1 του άρθρου 9, κάθε αίτηση από ένα παιδί ή από τους γονείς του για την είσοδο σε ένα Συμβαλλόμενο Κράτος ή την έξοδο από αυτό με σκοπό την οικογενειακή επανένωση αντιμετωπίζεται από τα Συμβαλλόμενα Κράτη με θετικό πνεύμα, ανθρωπισμό και ταχύτητα. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη φροντίζουν επιπλέον ώστε η υποβολή μιας τέτοιας αίτησης να μην επισέρει δυσμενείς συνέπειες για τον αιτούντα ή για τα μέλη της οικογένειάς του.
2. Το παιδί του οποίου οι γονείς διαμένουν σε διαφορετικά Κράτη έχει το δικαίωμα να διατηρεί, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων, προσωπικές σχέσεις και τακτική άμεση επαφή με τους δύο γονείς του. Για το σκοπό αυτόν και σύμφωνα με την υποχρέωση που βαρύνει τα Συμβαλλόμενα Κράτη δυνάμει της παραγράφου 2 του άρθρου 9, τα Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται το δικαίωμα που έχουν το παιδί και οι γονείς του να εγκαταλείψουν οποιαδήποτε χώρα, συμπεριλαμβανομένης της χώρας αυτού του ίδιου του Συμβαλλόμενου Κράτους και να επιστρέψουν στη δική τους χώρα. Το δικαίωμα εγκατάλειψης οποιασδήποτε χώρας μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο μόνο των περιορισμών που ορίζει ο νόμος και που είναι αναγκαίοι για την προστασία της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας τάξης, της δημόσιας υγείας και των δημόσιων ηθών, ή των δικαιωμάτων και των ελευθέρων των άλλων, και που είναι συμβατοί με τα υπόλοιπα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στην παρούσα Σύμβαση.

Άρθρο 11

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν μέτρα εναντίον των αθέμιτων μετακινήσεων παιδιών στο εξωτερικό και εναντίον της μη επανόδου τους.
2. Για το σκοπό αυτόν, τα Συμβαλλόμενα Κράτη εννοούν τη σύναψη διμερών ή πολυμερών συμφωνιών ή την προσχώρηση στις ήδη υπάρχουσες συμφωνίες.

Άρθρο 12

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη σφραγίζονται στο παιδί που έχει ικανότητα διάκρισης το δικαίωμα ελεύθερης έκφρασης της γνώμης του σχετικά με οποιοδήποτε θέμα που το αφορά, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις του παιδιού ανάλογα με την ηλικία του και με το βαθμό ωριμότητάς του.
2. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει ιδίως να δίνεται στο παιδί η δυνατότητα να ακούγεται σε οποιαδήποτε διοικητική ή δικαστική διαδικασία που το αφορά, είτε άμεσα είτε μέσω ενός εκπροσώπου ή ενός αρμόδιου οργανισμού, κατά τρόπο συμβατό με τους διαδικαστικούς κανόνες της εθνικής νομοθεσίας.

Άρθρο 13

1. Το παιδί έχει το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία αναζήτησης, λήψης και διάδοσης πληροφοριών και ιδεών οποιοδήποτε είδους, ανεξαρτήτως συνόρων, υπό μορφή προφορική, γραπτή ή τυπωμένη, ή καλλιτεχνική ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο της επιλογής του.
2. Η άσκηση του δικαιώματος αυτού μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο μόνο των περιορισμών που ορίζονται από το νόμο και που είναι αναγκαίοι:
 - α) Για το σεβασμό των δικαιωμάτων και της υπόληψης των άλλων ή
 - β) Για τη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας τάξης, της δημόσιας υγείας και των δημόσιων ηθών.

Άρθρο 14

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται το δικαίωμα του παιδιού για ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας.
2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται το δικαίωμα και το καθή-κον των γονέων ή, κατά περίπτωση, των νόμιμων εκπροσώπων του παιδιού, να το καθοδηγούν στην άσκηση του παραπάνω δικαιώματος κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται στην ανάπτυξη των ικανοτήτων του.
3. Η ελευθερία της δήλωσης της θρησκείας του ή των πεποιθήσεών του μπορεί να

υπόκειται μόνο στους περιορισμούς που ορίζονται από το νόμο και που είναι αναγκαίοι για τη διαφύλαξη της δημόσιας ασφάλειας, της δημόσιας τάξης, της δημόσιας υγείας και των δημοσίων ηθών, ή των ελευθεριών και των θεμελιωδών δικαιωμάτων των άλλων.

Άρθρο 15

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν τα δικαιώματα του παιδιού στην ελευθερία του να συνεταιρίζεται και του να συνέρχεται ειρηνικά.
2. Δεν τίθενται περιορισμοί για την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών, εκτός από αυτούς που ορίζει ο νόμος και που είναι αναγκαίοι σε μια δημοκρατική κοινωνία, προς το συμφέρον της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας ασφάλειας ή της δημόσιας τάξης ή για την προστασία της δημόσιας υγείας ή των δημοσίων ηθών, ή των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των άλλων.

Άρθρο 16

1. Κανένα παιδί δεν μπορεί να αποτελείται αντικείμενο αυθαίρετης ή παράνομης επέμβασης στην ιδιωτική του ζωή, στην οικογένειά του, στην κατοικία του ή στην αλληλογραφία του, ούτε παράνομων προσβολών της τιμής και της υπόληψής του.
2. Το παιδί δικαιούται να προστατεύεται από το νόμο έναντι τέτοιων επεμβάσεων ή προσβολών.

Άρθρο 17

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν τη σημασία του έργου που επιτελούν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και φροντίζουν ώστε το παιδί να έχει πρόσβαση σε ενημέρωση και σε υλικό, που προέρχονται από διάφορες εθνικές και διεθνείς πηγές, ιδίως σ' αυτά που αποσκοπούν στην προαγωγή της κοινωνικής, πνευματικής και ηθικής ευημερίας του, καθώς και της σωματικής και πνευματικής υγείας του. Για το σκοπό αυτόν, τα

Συμβαλλόμενα Κράτη:

- α) Ενθαρρύνουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης στη διάδοση πληροφοριών και υλικού που παρουσιάζουν κοινωνική και πολιτιστική χρησιμότητα για το παιδί που είναι σύμφωνα με το πνεύμα του άρθρου 29.
- β) Ενθαρρύνουν τη διεθνή συνεργασία για την παραγωγή, ανταλλαγή και διάδοση πληροφοριών και υλικού αυτού του τύπου, που προέρχονται από διάφορες πολιτιστικές, εθνικές και διεθνείς πηγές.
- γ) Ενθαρρύνουν την παραγωγή και τη διάδοση παιδικών βιβλίων.
- δ) Ενθαρρύνουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης να λαμβάνουν ιδιαίτερα υπόψη τους τις γλωσσολογικές ανάγκες των αυτόχθονων παιδιών ή των παιδιών που ανήκουν σε μια μειονότητα.
- ε) Ευνοούν την εκεξεργασία κατάλληλων κατευθυντήριων αρχών που να προορίζονται για την προστασία του παιδιού από την ενημέρωση και το υλικό που βλάπτουν την ευημερία του, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις των άρθρων 13 και 18.

Άρθρο 18

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την εξασφάλιση της αναγνώρισης της αρχής, σύμφωνα με την οποία και οι δύο γονείς είναι από κοινού υπεύθυνοι για την ανατροφή του παιδιού και την ανάπτυξή του. Η ευθύνη για την ανατροφή του παιδιού και για την ανάπτυξή του ανήκει κατά κύριο λόγο στους γονείς, ή κατά περίπτωση, στους νόμιμους εκπροσώπους του. Το συμφέρον του παιδιού πρέπει να αποτελεί τη βασική τους μέριμνα.
2. Για την εγγύηση και την προώθηση των δικαιωμάτων που εκφράζονται στην παρούσα Σύμβαση, τα Συμβαλλόμενα Κράτη παρέχουν την κατάλληλη βοήθεια στους γονείς και στους νόμιμους εκπροσώπους του παιδιού, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους για την ανατροφή του παιδιού, και εξασφαλίζουν τη δημιουργία οργανισμών, ιδρυμάτων και υπηρεσιών επιφορτισμέ-νων να μεριμνούν για την ευημερία των παιδιών.
3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν στα παιδιά των οποίων οι γονείς εργάζονται το δικαίωμα να

επιφελούνται από τις υπηρεσίες και τα ιδρύματα φύλαξης παιδιών, εφόσον τα παιδιά πληρούν τους απαιτούμενους όρους.

Άρθρο 19

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα νομοθετικά, διοικητικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά μέτρα, προκειμένου να προστατεύσουν το παιδί από κάθε μορφή βίας, προσβολής ή βιαιοπραγιών σωματικών ή πνευματικών, εγκατάλειψης ή παραμέλησης, κακής μεταχείρισης ή εκμετάλλευσης, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής βίας, κατά το χρόνο που βρίσκεται υπό την επιμέλεια των γονέων του ή του ενός από τους δύο, του ή των νόμιμων εκπροσώπων του ή οποιουδήποτε άλλου προσώπου στο οποίο το έχουν εμπιστευθεί.

2. Αυτά τα προστατευτικά μέτρα θα πρέπει να περιλαμβάνουν, όπου χρειάζεται, αποτελεσματικές διαδικασίες για την εκπόνηση κοινωνικών προγραμμάτων, που θα αποσκοπούν στην παροχή της απαραίτητης υποστήριξης στο παιδί και σε αυτούς οι οποίοι έχουν την επιμέλειά του, καθώς και για άλλες μορφές πρόνοιας και για το χαρακτηρισμό, την αναφορά, την παραπομπή, την ανάκριση, την περίθαλψη και την παρακολούθηση της εξέλιξής τους στις περιπτώσεις κακής μεταχείρισης του παιδιού που περιγράφονται πιο πάνω, και όπου χρειάζεται, για διαδικασίες δικαστικής παρέμβασης.

Άρθρο 20

1. Κάθε παιδί που στερείται προσωρινά ή οριστικά το οικογενειακό του περιβάλλον ή το οποίο για το δικό του συμφέρον δεν είναι δυνατόν να παραμείνει στο περιβάλλον αυτό δικαιούται ειδική προστασία και βοήθεια εκ μέρους του Κράτους.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη προβλέπουν γ' αυτό το παιδί μια εναλλακτική επιμέλεια, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία τους.

3. Αυτή η επιμέλεια μπορεί να έχει, μεταξύ άλλων, τη μορφή της τοποθέτησης σε μια οικογένεια, της ΚΑΦΑΛΑΗ του ισλαμικού δικαίου, της υιοθεσίας ή, σε περίπτωση ανάγκης, της τοποθέτησης σε ένα κατάλληλο για την περίπτωση ίδρυμα για παιδιά. Κατά την επιλογή ανάμεσα σε αυτές τις λύσεις, λαμβάνεται δεόντως υπόψη η ανάγκη μιας συνέχειας στην εκπαίδευση του παιδιού, καθώς και η εθνική, θρησκευτική, πολιτιστική και γλωσσολογική καταγωγή του.

Άρθρο 21

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη που αναγνωρίζουν και/ή επιτρέπουν την υιοθεσία διασφαλίζουν ότι εκείνο που λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη στην προκειμένη περίπτωση είναι το συμφέρον του παιδιού και:

- α) Μεριμνούν ώστε η υιοθεσία ενός παιδιού να μην επιτρέπεται παρά μόνο από τις αρμόδιες αρχές, οι οποίες αποφαινονται, σύμφωνα με το νόμο και με τις εφαρμοζόμενες διαδικασίες και επί τη βάση όλων των αξιόπιστων σχετικών πληροφοριών, εάν η υιοθεσία είναι δυνατή εν όψει της κατάστασης του παιδιού σε σχέση με τον πατέρα και τη μητέρα του, τους συγγενείς του και τους νόμιμους εκπροσώπους του και εάν, εφόσον αυτό απαιτείται, τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα έδωσαν τη συναίνεσή τους για την υιοθεσία, έχοντας γνώση των πραγμάτων και μετά από την αναγκαία παροχή συμβουλών.*
- β) Αναγνωρίζουν ότι η υιοθεσία στο εξωτερικό μπορεί να αντιμετωπισθεί ως ένα άλλο μέσο εξασφάλισης στο παιδί της αναγκαίας φροντίδας, εάν αυτό δεν μπορεί να τοποθετηθεί σε μία ανάδοχη ή σε μία υιοθετούσα οικογένεια ή να ανατραφεί σιωστά στη χώρα της καταγωγής του.*
- γ) Μεριμνούν ώστε, σε περίπτωση υιοθεσίας στο εξωτερικό, το παιδί να απολαμβάνει των ίδιων προστατευτικών μέτρων και προδιαγραφών με εκείνα που υπάρχουν στην περίπτωση εθνικής υιοθεσίας.*
- δ) Παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι, σε περίπτωση διακρατικής υιοθεσίας, η τοποθέτηση του παιδιού δεν απολήγει σε ανόρμοστο υλικό όφελος για τα πρόσωπα που είναι αναμειγμένα σ' αυτή.*
- ε) Προωθούν τους αντικειμενικούς σκοπούς του παρόντος άρθρου με τη σύναψη*

διμερών ή πολυμερών διακανονισμών ή συμφωνιών, ανάλογα με την περίπτωση, και προσπαθούν μέσα σ' αυτά τα πλαίσια, να επιτύχουν οι τοποθετήσεις παιδιών στο εξωτερικό να πραγματοποιούνται από αρμόδιες αρχές ή αρμόδια όργανα.

Άρθρο 22

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου ένα παιδί, το οποίο επιχειρεί να αποκτήσει το νομικό καθεστώς του πρόσφυγα ή που θεωρείται πρόσφυγας δυνάμει των κανόνων και των διαδικασιών του ισχύοντος διεθνούς ή εθνικού δικαίου, είτε αυτό είναι μόνο είτε συνοδεύεται από τους γονείς του ή από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο, να χαιρεί της κατάλληλης προστασίας και ανθρωπιστικής βοήθειας, που θα του επιτρέψουν να απολαμβάνει τα δικαιώματα που του αναγνωρίζουν η παρούσα Σύμβαση και τα άλλα διεθνή όργανα τα σχετικά με τα δικαιώματα του ανθρώπου ή ανθρωπιστικού χαρακτήρα, στα οποία μετέχουν τα εν λόγω Κράτη.
2. Για το σκοπό αυτό τα Συμβαλλόμενα Κράτη συνεργάζονται, όπως αυτά το κρίνουν αναγκαίο, σε όλες τις προσπάθειες που γίνονται από τον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών και τους άλλους αρμόδιους διακυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς οργανισμούς που συνεργάζονται με τον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών, προκειμένου να προστατεύσουν και να βοηθήσουν τα παιδιά που βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση, και προκειμένου να αναζητήσουν τους γονείς ή άλλα μέλη της οικογένειας κάθε παιδιού πρόσφυγα και για να συλλέξουν πληροφορίες αναγκαίες για την επανένωση του παιδιού με την οικογένειά του. Σε περίπτωση που ούτε ο πατέρας ούτε η μητέρα ούτε κανένα άλλο μέλος της οικογένειας είναι δυνατόν να ανευρεθεί, το παιδί έχει δικαίωμα να τύχει της ίδιας προστασίας που παρέχεται σε οποιοδήποτε άλλο παιδί στερημένο οριστικά ή προσωρινά του οικογενειακού του περιβάλλοντος για οποιονδήποτε λόγο, σύμφωνα με τις αρχές της παρούσας Σύμβασης.

Άρθρο 23

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν ότι τα πνευματικός ή σωματικός ανάπηρα παιδιά πρέπει να διάγουν πλήρη και αξιοπρεπή ζωή, σε συνθήκες οι οποίες εγγυώνται την αξιοπρέπειά τους, ευνοούν την αυτονομία τους και διευκολύνουν την ενεργή συμμετοχή τους στη ζωή του συνόλου.
2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα των ανάπηρων παιδιών να ταχίζονται ειδικής φροντίδας και ενθαρρύνουν και εξασφαλίζουν, στο μέτρο των διαθέσιμων πόρων, την παροχή, μετά από αίτηση, στα ανάπηρα παιδιά που πληρούν τους απαιτούμενους όρους και σε αυτούς που τα έχουν αναλάβει, μιας βοήθειας προσαρμοσμένης στην κατάσταση του παιδιού και στις περιστάσεις των γονέων του ή αυτών στους οποίους τα έχουν εμπιστευθεί.
3. Εν όψει των ειδικών αναγκών των ανάπηρων παιδιών, η χορηγούμενη σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου βοήθεια παρέχεται δωρεάν, εφόσον αυτό είναι δυνατό, κατόπιν υπολογισμού των οικονομικών πόρων των γονέων τους και αυτών στους οποίους έχουν εμπιστευθεί το παιδί, και σχεδιάζεται κατά τέτοιον τρόπο ώστε τα ανάπηρα παιδιά να έχουν αποκλειστική πρόσβαση στην εκπαίδευση, στην επιμόρφωση, στην περίθαλψη, στην αποκατάσταση αναπήρων, στην επαγγελματική εκπαίδευση και στις ψυχαγωγικές δραστηριότητες, έτσι που να επιτυγχάνεται η όσο το δυνατόν πληρέστερη κοινωνική ένταξη και προσωπική τους ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένης της πολιτιστικής και πνευματικής τους εξέλιξης.
4. Μέσα σε πνεύμα διεθνούς συνεργασίας, τα Συμβαλλόμενα Κράτη προσοθούν την ανταλλαγή κατάλληλων πληροφοριών στον τομέα της προληπτικής περίθαλψης και της ιατρικής, ψυχολογικής και λειτουργικής θεραπείας των ανάπηρων παιδιών, συμπεριλαμβανομένης της διάδοσης και της πρόσβασης στις πληροφορίες που αφορούν στις μεθόδους αποκατάστασης αναπήρων και στις υπηρεσίες επαγγελματικής κατάρτισης, με σκοπό να επιτραπεί στα Συμβαλλόμενα Κράτη να βελτιώσουν τις δυνατότητες και τις αρμοδιότητές τους και να διευρύνουν την πείρα τους σε αυτούς τους τομείς. Σ' αυτό το πεδίο λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη οι ανάγκες

ζωής.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη υιοθετούν τα κατάλληλα μέτρα, σύμφωνα με τις εθνικές τους συνθήκες και στο μέτρο των δυνατοτήτων τους, για να βοηθήσουν τους γονείς και τα άλλα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για το παιδί, να εφαρμόσουν το δικαίωμα αυτό και προσφέρουν, σε περίπτωση ανάγκης, υλική βοήθεια και προγράμματα υποστήριξης, κυρίως σε σχέση με τη διατροφή, το ρουχισμό και την κατοικία.

4. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίσουν την είσπραξη της διατροφής του παιδιού από τους γονείς του ή από τα άλλα πρόσωπα που έχουν την οικονομική ευθύνη γι' αυτό, είτε εντός της επικράτειας είτε στο εξωτερικό. Ειδικά στην περίπτωση που το πρόσωπο το οποίο έχει την οικονομική ευθύνη για το παιδί ζει σε ένα Κράτος διαφορετικό από εκείνο του παιδιού, τα Συμβαλλόμενα Κράτη ευνοούν την προσχώρηση σε διεθνείς συμφωνίες ή τη σύναψη τέτοιων συμφωνιών, καθώς και την υιοθέτηση κάθε άλλης κατάλληλης ρύθμισης.

Άρθρο 28

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού στην εκπαίδευση και, ιδιαίτερα, για να επιτευχθεί η άσκηση του δικαιώματος αυτού προοδευτικά και στη βάση της ισοτιμίας των ευκαιριών:

- α) Καθιστούν τη στοιχειώδη εκπαίδευση υποχρεωτική και δωρεάν για όλους.
- β) Ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διάφορων μορφών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τόσο γενικής όσο και επαγγελματικής, τις καθιστούν ανοιχτές και προσιτές σε κάθε παιδί και παίρνουν κατάλληλα μέτρα, όπως η θέσπιση της δωρεάν εκπαίδευσης και της προσφοράς χρηματικής βοήθειας σε περίπτωση ανάγκης.
- γ) Εξασφαλίζουν σε όλους την πρόσβαση στην ανώτατη παιδεία με όλα τα κατάλληλα μέσα, σε συνάρτηση με τις ικανότητες του καθενός.
- δ) Καθιστούν ανοιχτές και προσιτές σε κάθε παιδί τη σχολική και την επαγγελματική ενημέρωση και τον προσανατολισμό.
- ε) Παίρνουν μέτρα για να ενθαρρύνουν την τακτική σχολική φοίτηση και τη μείωση του ποσοστού εγκατάλειψης των σχολικών σπουδών.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εφαρμογή της σχολικής κειραρχίας με τρόπο που να ταιριάζει στην αξιοπρέπεια του παιδιού ως ανθρώπινου όντος, και σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη προάγουν και ενθαρρύνουν τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της παιδείας, με σκοπό να συμβάλλουν κυρίως στην εξάλειψη της άγνοιας και του αναλφαριθμητισμού στον κόσμο και να διευκολύνουν την πρόσβαση στις επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις και στις σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθόδους. Για το σκοπό αυτόν, λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη οι ανάγκες των υπό ανάπτυξη χωρών.

Άρθρο 29

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη συμφωνούν ότι η εκπαίδευση του παιδιού πρέπει να αποσκοπεί:

- α) Στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού και στην πληρέστερη δυνατή ανάπτυξη των χαρισμάτων του και των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων του.
- β) Στην ανάπτυξη του σεβασμού για τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις θεμελιώδεις ελευθερίες και για τις αρχές που καθιερώνονται στο Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.
- γ) Στην ανάπτυξη του σεβασμού για τους γονείς του παιδιού, την ταυτότητά του, τη γλώσσα του και τις πολιτιστικές του αξίες, καθώς και τον σεβασμό του για τις εθνικές αξίες της χώρας στην οποία ζει, της χώρας από την οποία μπορεί να κατάγεται και για τους πολιτισμούς που διαφέρουν από το δικό του.
- δ) Στην προετοιμασία του παιδιού για μία υπεύθυνη ζωή σε μία ελεύθερη κοινωνία μέσα σε πνεύμα κατανόησης, ειρήνης, ανοχής, ισότητας των φύλων και φιλίας ανάμεσα σε όλους τους λαούς και τις εθνικιστικές, εθνικές και θρησκευτικές ομάδες και στα πρόσωπα αυτόχθονης καταγωγής.
- ε) Στην ανάπτυξη του σεβασμού για το φυσικό περιβάλλον.

2. Καμία διάταξη του παρόντος άρθρου ή του άρθρου 28 δεν μπορεί να ερμηνευτεί με τρόπο που να θίγει την ελευθερία των φυσικών ή νομικών προσώπων για τη δημιουργία και τη διεύθυνση εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, υπό τον όρο ότι θα τηρούνται οι εκφρασμένες στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου αρχές και ότι η παρεχόμενη στα ιδρύματα αυτά εκπαίδευση θα είναι σύμφωνη με τις ελάχιστες προδιαγραφές που θα έχει ορίσει το Κράτος.

Άρθρο 30

Στα Κράτη όπου υπάρχουν εθνικές, θρησκευτικές γλωσσικές μειονότητες ή πρόσωπα αυτόχθονης καταγωγής, ένα παιδί αυτόχθονας ή που ανήκει σε μία από αυτές τις μειονότητες δεν μπορεί να στερηθεί το δικαίωμα να έχει τη δική του πολιτιστική ζωή, να πρεσβεύει και να ασκεί τη δική του θρησκεία ή να χρησιμοποιεί τη δική του γλώσσα από κοινού με τα άλλα μέλη της ομάδας του.

Άρθρο 31

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν στο παιδί το δικαίωμα στην ανάπαυση και στις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου, στην ενασχόληση με ψυχαγωγικά και χιούμορ και δραστηριότητες που είναι κατάλληλες για την ηλικία του και στην ελεύθερη συμμετοχή στην πολιτιστική και καλλιτεχνική ζωή.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται και προάγουν το δικαίωμα του παιδιού να συμμετέχει πλήρως στην πολιτιστική και καλλιτεχνική ζωή και ενθαρρύνουν την προσφορά κατάλληλων και ίσων ευκαιριών για πολιτιστικές, καλλιτεχνικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες και για δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου.

Άρθρο 32

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού να προστατεύεται από την οικονομική εκμετάλλευση και από την εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας που ενέχει κινδύνους ή που μπορεί να εκθέσει σε κίνδυνο την εκπαίδευσή του ή να βλάψει την υγεία του ή τη σωματική, πνευματική, ψυχική, ηθική ή κοινωνική ανάπτυξή του.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν νομοθετικά, διοικητικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά μέτρα για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Για το σκοπό αυτόν, και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές διατάξεις των άλλων διεθνών οργάνων, τα Συμβαλλόμενα Κράτη ειδικότερα:

α) Ορίζουν ένα κατώτατο όριο ή κατώτατα όρια ηλικίας για την είσοδο στην επαγγελματική απασχόληση.

β) Προβλέπουν μία κατάλληλη ρύθμιση των ωραρίων και των συνθηκών εργασίας.

γ) Προβλέπουν κατάλληλες ποινές και άλλες κυρώσεις, για να εξασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 33

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων νομοθετικών, διοικητικών, κοινωνικών και εκπαιδευτικών μέτρων, για να προστατεύσουν τα παιδιά από την παράνομη χρήση ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών, όπως αυτές προσδιορίζονται στις σχετικές διεθνείς συμβάσεις, και για να εμποδίσουν τη χρησιμοποίηση των παιδιών στην παραγωγή και την παράνομη διακίνηση αυτών των ουσιών.

Άρθρο 34

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να προστατεύουν το παιδί από κάθε μορφή σεξουαλικής εκμετάλλευσης και σεξουαλικής βίας. Για το σκοπό αυτόν, τα Κράτη, ειδικότερα, παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα σε εθνικό, διμερές και πολυμερές επίπεδο για να εμποδίσουν:

α) Την παρακίνηση ή τον εξαναγκασμό των παιδιών σε παράνομη σεξουαλική δραστηριότητα.

β) Την εκμετάλλευση των παιδιών για πορνεία ή για άλλες παράνομες σεξουαλικές δραστηριότητες.

γ) Την εκμετάλλευση των παιδιών για την παραγωγή θεαμάτων ή υλικού πορνογραφικού χαρακτήρα.

Άρθρο 35

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα σε εθνικό, διμερές και πολυμερές επίπεδο για να εμποδίσουν την απαγωγή, την πώληση ή το δουλεμπόριο παιδιών, για οποιονδήποτε σκοπό και με οποιαδήποτε μορφή.

Άρθρο 36

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη προστατεύουν το παιδί από κάθε άλλη μορφή εκμετάλλευσης επιβλαφή για οποιονδήποτε πλευρά της ευημερίας του.

Άρθρο 37

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη επαγρυπνούν ώστε:

- α) Κανένα παιδί να μην υποβάλλεται σε βασανιστήρια ή σε άλλες σκληρές, απάνθρωπες ή εξευτελιστικές τιμωρίες ή μεταχείριση. Θανατική ποινή ή ισόβια κάθειρξη χωρίς δυνατότητα απελευθέρωσης δεν πρέπει να απαγγέλλονται για παραβάσεις, τις οποίες έχουν διαπράξει πρόσωπα κάτω των δεκαοκτώ ετών.*
- β) Κανένα παιδί να μη στερείται την ελευθερία του κατά τρόπο παράνομο ή αυθαίρετο. Η σύλληψη, κράτηση ή φυλάκιση ενός παιδιού πρέπει να είναι σύμφωνη με το νόμο, να μην αποτελεί παρά ένα έσχατο μέτρο και να είναι της μικρότερης δυνατής χρονικής διάρκειας.*
- γ) Κάθε παιδί που στερείται την ελευθερία να αντιμετωπίζεται με ανθρωπισμό και με τον οφειλόμενο στην αξιοπρέπεια του ανθρώπου σεβασμό, και κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της ηλικίας του. Ειδικότερα, κάθε παιδί που στερείται την ελευθερία θα χωρίζεται από τους ενήλικες, εκτός εάν θεωρηθεί ότι είναι προτιμότερο να μη γίνει αυτό για το συμφέρον του παιδιού, και έχει το δικαίωμα να διατηρήσει την επαφή με την οικογένειά του δι' αλληλογραφίας και με επισκέψεις, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων.*
- δ) Τα παιδιά που στερούνται την ελευθερία τους να έχουν το δικαίωμα για ταχεία πρόσβαση σε νομική ή σε άλλη κατάλληλη συμπαράσταση, καθώς και το δικαίωμα να αμφισβητούν τη νομιμότητα της στέρησης της ελευθερίας τους ενώπιον ενός δικαστηρίου ή μιας άλλης αρμόδιας, ανεξάρτητης και αμερόληπτης αρχής, και για τη λήψη μιας ταχείας απόφασης πάνω σ' αυτό το ζήτημα.*

Άρθρο 38

- 1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να σέβονται και να διασφαλίζουν το σεβασμό στους κανόνες του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου που εφαρμόζονται σε αυτά σε περίπτωση ένοπλης σύρραξης, και των οποίων η προστασία επεκτείνεται στα παιδιά.*
- 2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα δυνατά μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα πρόσωπα κάτω των δεκαπέντε ετών, δεν θα συμμετέχουν άμεσα στις εχθροπραξίες.*
- 3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη απέχουν από την επιστράτευση στις ένοπλες δυνάμεις τους κάθε προσώπου κάτω των δεκαπέντε ετών. Κατά την επιστράτευση ανάμεσα σε πρόσωπα άνω των δεκαπέντε ετών αλλά κάτω των δεκαοκτώ ετών, τα Συμβαλλόμενα Κράτη προσπαθούν να δίνουν προτεραιότητα στα πρόσωπα μεγαλύτερης ηλικίας.*
- 4. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη, σύμφωνα με την υποχρέωση που έχουν, δυνάμει του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, να προστατεύουν τον άμαχο πληθυσμό σε περίπτωση ένοπλης σύρραξης, παίρνουν όλα τα δυνατά μέτρα για την προστασία και τη φροντίδα των παιδιών, που θίγονται από την ένοπλη σύρραξη.*

Άρθρο 39

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να διευκολύνουν τη σωματική και ψυχολογική ανάρρωση και την κοινωνική επανένταξη κάθε παιδιού θύματος: οποιασδήποτε μορφής παραμέλησης, εκμετάλλευσης ή κακοποίησης, βασανισμού ή κάθε άλλης μορφής σκληρής, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας ή ένοπλης σύρραξης. Η ανάρρωση αυτή και η επανένταξη γίνονται μέσα σε περιβάλλον, που ευνοεί την υγεία, τον αυτοσεβασμό και την αξιοπρέπεια του παιδιού.

Άρθρο 40

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν σε κάθε παιδί ύποπτο, κατηγορούμενο ή καταδικασμένο για παράβαση του ποινικού νόμου το δικαίωμα σε μεταχείριση που να συνάδει με το αίσθημα της αξιοπρέπειάς του και της προσωπικής αξιοσύνης, που να ενισχύει το σεβασμό του για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες των άλλων και που να λαμβάνει υπόψη την ηλικία του, καθώς και την ανάγκη για επανένταξη στην κοινωνία και την ανάληψη από το παιδί ενός εποικοδομητικού ρόλου στην κοινωνία.

2. Για το σκοπό αυτόν, και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές διατάξεις των διεθνών οργάνων, τα Συμβαλλόμενα Κράτη επαγροκτούν ιδιαίτερα ώστε:

α) Κανένα παιδί να μην καθίσταται ύποπτο, να μην κατηγορείται και να μην καταδικάζεται για παράβαση του ποινικού νόμου λόγω πράξεων ή παραλείψεων, που δεν απαγορεύονται από το εθνικό ή διεθνές δίκαιο κατά το χρόνο που διαπράχθηκαν.

β) Κάθε παιδί ύποπτο ή κατηγορούμενο για παράβαση του ποινικού νόμου να έχει τουλάχιστον το δικαίωμα στις ακόλουθες εγγυήσεις:

- i) Να θεωρείται αθώο μέχρι να αποδειχθεί νόμιμα η ενοχή του.
- ii) Να ενημερώνεται χωρίς καθυστέρηση και ακευθείας για τις εναντίον του κατηγορίες ή, κατά περίπτωση, μέσω των γονέων του ή των νόμιμων εκπροσώπων του και να έχει νομική ή οποιαδήποτε άλλη κατάλληλη συμπαράσταση για την προετοιμασία και την παρουσίαση της υπεράσπισης του.
- iii) Να κρίνεται η υπόθεσή του χωρίς καθυστέρηση από μια αρμόδια, ανεξάρτητη και αμερόληπτη αρχή ή δικαστικό σώμα, σύμφωνα με μία δίκαιη κατά το νόμο διαδικασία με την παρουσία ενός νομικού ή άλλου συμβούλου και την παρουσία των γονέων του ή των νόμιμων εκπροσώπων του, εκτός αν αυτό θεωρηθεί αντίθετο προς το συμφέρον του παιδιού, λόγω κυρίως της ηλικίας ή της κατάστασής του.
- iv) Να μην υποχρεώνεται να καταθέσει ως μάρτυρας ή να ομολογήσει την ενοχή του, να υποβάλλει ερωτήσεις το ίδιο ή μέσω άλλων στους μάρτυρες κατηγορίας και να επιτυγχάνει την παράσταση και την εξέταση μαρτύρων υπεράσπισης κάτω από συνθήκες ισότητας.

v) Εάν κριθεί ότι παρέβη τον ποινικό νόμο, να μπορεί να προσφύγει κατ' αυτής της απόφασης και κατά οποιοδήποτε μέτρον που λήφθηκε ως συνέπεια αυτής ενώπιον μιας ανώτερης αρμόδιας, ανεξάρτητης και αμερόληπτης αρχής ή δικαστικού σώματος, σύμφωνα με το νόμο.

vi) Να έχει τη δωρεάν βοήθεια ενός διερμηνέα, σε περίπτωση που δεν καταλαβαίνει ή δεν μιλάει τη γλώσσα που χρησιμοποιείται.

vii) Να αντιμετωπίζεται η ιδιωτική του ζωή με απόλυτο σεβασμό σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη προσπαθούν να προαγάγουν τη θέσπιση νόμων, διαδικασιών, αρχών και θεσμών εφαρμοζόμενων ειδικώς στα παιδιά που είναι ύποπτα, κατηγορούμενα ή καταδικασμένα για παράβαση του ποινικού νόμου και ιδιαίτερα:

α) Τη θέσπιση ενός ελάχιστου ορίου ηλικίας κάτω απ' το οποίο τα παιδιά θα θεωρούνται ότι δεν έχουν την ικανότητα παράβασης του ποινικού νόμου.

β) Την εισαγωγή μέτρων, εφόσον αυτό είναι δυνατόν και ευκαίριο, για την αντιμετώπιση τέτοιων παιδιών, χωρίς ανάγκη προσφυγής στη δικαιοσύνη, με την προϋπόθεση βέβαια ότι τηρείται ο απόλυτος σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα και στις νόμιμες εγγυήσεις.

4. Μια σειρά διατάξεων σχετικών κυρίως με την επιμέλεια, την καθοδήγηση και την επιτήρηση, τους συμβούλους, τη δοκιμασία, την τοποθέτηση σε οικογένεια, τα προγράμματα γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και τις άλλες εναλλακτικές δυνατότητες πλην της επιμέλειας, θα εξασφαλίζει στα παιδιά μια μεταχείριση που να εγγυάται την ευημερία τους και που να είναι ανάλογη και με την κατάστασή τους και με την παράβαση.

Άρθρο 41

Καμιά από τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης δεν θίγει διατάξεις ευνοϊκότερες για την πραγματοποίηση των δικαιωμάτων του παιδιού και οι οποίες είναι δυνατόν να περιέχονται:

- α) Στη νομοθεσία ενός Συμβαλλόμενου Κράτους ή β) Στο ισχύον για το Κράτος αυτό διεθνές δίκαιο.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Άρθρο 42

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν να κάνουν ευρέως γνωστές τόσο στους ενήλικες όσο και στα παιδιά, τις αρχές και τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης με δραστήρια και κατάλληλα μέσα.

Άρθρο 43

1. Με σκοπό την έρευνα της πρόόδου που έχει συντελεστεί από τα Συμβαλλόμενα Κράτη σε σχέση με την τήρηση των υποχρεώσεων, οι οποίες συμφωνήθηκαν δυνάμει της παρούσας Σύμβασης, συγκροτείται Επιτροπή για τα δικαιώματα του παιδιού, η οποία επιτελεί τα καθήκοντα που ορίζονται παρακάτω.

2. Η Επιτροπή αποτελείται από δέκα εμπειρογνώμονες υψηλού ήθους και αναγνωρισμένης ικανότητας στον τομέα που καλύπτει η παρούσα Σύμβαση. Τα μέλη της εκλέγονται από τα Συμβαλλόμενα Κράτη ανάμεσα στους υπηκόους τους και συμμετέχουν υπό την ατομική τους ιδιότητα, αφού ληφθούν υπόψη η ανάγκη εξασφάλισης δίκαιης γεωγραφικής κατανομής και τα κύρια νομικά συστήματα.

3. Η εκλογή των μελών της Επιτροπής γίνεται με μυστική ψηφοφορία από έναν κατάλογο προσώπων που υποβάλλουν τα Συμβαλλόμενα Κράτη. Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος έχει τη δυνατότητα να υποδεικνύει έναν υποψήφιο από τους υπηκόους του.

4. Η διεξαγωγή των πρώτων εκλογών θα γίνει το αργότερο έξι μήνες μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας Σύμβασης. Στη συνέχεια οι εκλογές θα γίνονται κάθε δύο χρόνια. Τέσσερις τουλάχιστον μήνες πριν από την ημερομηνία κάθε εκλογής ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών καλεί γραπτώς τα Συμβαλλόμενα Κράτη να προτείνουν τους υποψηφίους τους εντός δύο μηνών. Στη συνέχεια, ο Γενικός Γραμματέας ετοιμάζει έναν κατάλογο με τα ονόματα όλων των υποψηφίων σε αλφαβητική σειρά, αναφέροντας τα Συμβαλλόμενα Κράτη που έχουν υποδείξει αυτούς και τον υποβάλλει στα Συμβαλλόμενα στην παρούσα Σύμβαση Κράτη.

5. Οι εκλογές γίνονται κατά τις συνόδους των Συμβαλλόμενων Κρατών, οι οποίες συγκαλούνται από το Γενικό Γραμματέα στην Έδρα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. Στις συνόδους αυτές, κατά τις οποίες η απαρτία σχηματίζεται από τα δύο τρίτα των Συμβαλλόμενων Κρατών, εκλέγονται μέλη της Επιτροπής εκείνοι που έλαβαν το μεγαλύτερο αριθμό ψήφων και την απόλυτη πλειοψηφία από τους παρόντες και ψηφίσαντες εκπροσώπους των Συμβαλλόμενων Κρατών.

6. Τα μέλη της Επιτροπής εκλέγονται για χρονική περίοδο τεσσάρων ετών. Είναι επανεκλέξιμα εάν προταθεί εκ νέου η υποψηφιότητά τους. Η θητεία πέντε μελών από τα εκλεγμένα κατά την πρώτη εκλογή λήγει μετά τη συμπλήρωση δύο ετών. Τα ονόματα των πέντε αυτών μελών επιλέγονται με κλήρο από τον πρόεδρο της συνόδου, αμέσως μετά από την πρώτη εκλογή.

7. Σε περίπτωση θανάτου ή παραίτησης ενός μέλους της Επιτροπής, ή εάν, για έναν οποιονδήποτε άλλο λόγο, ένα μέλος δηλώσει ότι δεν μπορεί πλέον να ασκεί τα καθήκοντά του στα πλαίσια της Επιτροπής, το Συμβαλλόμενο Κράτος, που είχε υποδείξει αυτό το μέλος, διορίζει έναν άλλο εμπειρογνώμονα από τους υπηκόους του, για να υπηρετήσει για το υπόλοιπο της θητείας, με την επιφύλαξη της έγκρισης της Επιτροπής.

8. Η Επιτροπή θεσπίζει η ίδια τον εσωτερικό κανονισμό της.

9. Η Επιτροπή εκλέγει τους αξιωματούχους της για μία περίοδο δύο ετών.

10. Οι συνέδοι της Επιτροπής συγκλούνται κανονικά στην έδρα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών ή σε οποιονδήποτε άλλο κατάλληλο τόπο, που καθορίζεται από την Επιτροπή.

Η Επιτροπή συνέρχεται κανονικά κάθε χρόνο.

Η διάρκεια των συνεδίων της καθορίζεται και τροποποιείται, εάν είναι αναγκαίο, από μία συνέλευση των Κρατών Μελών στην παρούσα Σύμβαση, με την επιφύλαξη της έγκρισης από τη Γενική Συνέλευση.

11. Ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών θέτει στη διάθεση της Επιτροπής το απαραίτητο προσωπικό και τις εγκαταστάσεις για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων που της έχουν ανατεθεί, δυνάμει της παρούσας Σύμβασης.

12. Τα μέλη της Επιτροπής που συγκροτήθηκε δυνάμει της παρούσας Σύμβασης εισηγούνται, με την έγκριση της Γενικής Συνέλευσης, απολαβές από τους πόρους του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, σύμφωνα με τους όρους και με τις προϋποθέσεις που ορίζει η Γενική Συνέλευση.

Άρθρο 44

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να υποβάλλουν στην Επιτροπή, μέσω του Γενικού Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, εκθέσεις σχετικά με τα μέτρα που έχουν υιοθετήσει για την ενεργοποίηση των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται στην παρούσα Σύμβαση, καθώς και σχετικά με την πρόοδο που σημειώθηκε ως προς την απόλαυση αυτών των δικαιωμάτων:

α) Εντός των δύο πρώτων ετών από την έναρξη ισχύος της παρούσας Σύμβασης για κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος,
β) Κατόπιν, κάθε πέντε χρόνια.

2. Οι εκθέσεις που συντάσσονται σε εφαρμογή του παρόντος άρθρου, πρέπει να επισημαίνουν τους παράγοντες και τις δυσκολίες, εάν υπάρχουν, που εμποδίζουν τα Συμβαλλόμενα Κράτη να τηρήσουν πλήρως τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παρούσα Σύμβαση. Πρέπει επίσης να περιέχουν επαρκείς πληροφορίες, για να δώσουν στην Επιτροπή μια ακριβή εικόνα της εφαρμογής της Σύμβασης στην εν λόγω χώρα.

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη τα οποία έχουν υποβάλει στην Επιτροπή μια αρχική πλήρη έκθεση, δεν χρειάζεται να επαναλάβουν στις επόμενες εκθέσεις που υποβάλλουν, σύμφωνα με το εδάφιο β' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, τις βασικές πληροφορίες που έχουν ήδη κοινοποιήσει.

4. Η Επιτροπή μπορεί να ζητά από τα Συμβαλλόμενα Κράτη συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά, με την εφαρμογή της Σύμβασης.

5. Η Επιτροπή υποβάλλει κάθε δύο χρόνια στη Γενική Συνέλευση, μέσω του Κοινωνικού και Οικονομικού Συμβουλίου, εκθέσεις για τις δραστηριότητές της.

6. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη καθιστούν ευρέως προσιτές τις εκθέσεις τους στο κοινό της χώρας τους.

Άρθρο 45

Για την προώθηση της αποτελεσματικής εφαρμογής της Σύμβασης και για την ενθάρρυνση της διεθνούς συνεργασίας στο πεδίο το οποίο καλύπτει η Σύμβαση:

α) Οι ειδικοί οργανισμοί, το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για την παιδική ηλικία* και άλλα όργανα των Ηνωμένων Εθνών έχουν το δικαίωμα να εκπροσωπούνται κατά την εξέταση της εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας Σύμβασης, οι οποίες εμπλέκουν στην αρμοδιότητά τους. Η Επιτροπή μπορεί να καλέσει τις ειδικευμένες οργανώσεις, το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για την παιδική ηλικία και άλλους αρμόδιους οργανισμούς, τους οποίους κρίνει κατάλληλους, να παράσχουν ειδικευμένες γνώμες για την εφαρμογή της Σύμβασης στους τομείς που ανήκουν στις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους. Μπορεί να καλεί τις ειδικευμένες οργανώσεις, το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για την παιδική ηλικία και άλλα όργανα των Ηνωμένων Εθνών να της υποβάλλουν εκθέσεις για την εφαρμογή της Σύμβασης στους τομείς που ανήκουν στο πεδίο δραστηριότητάς τους.

- β) Η Επιτροπή διαβιβάζει, εάν το κρίνει αναγκαίο, στις ειδικευμένες οργανώσεις, στο Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για την παιδική ηλικία και στους άλλους αρμόδιους οργανισμούς κάθε έκθεση των Συμβαλλόμενων Κρατών που περιέχει ένα αίτημα ή υποδεικνύει μια ανάγκη για τεχνική συμβουλή ή βοήθεια, μαζί με τις παρατηρήσεις και τις προτάσεις της Επιτροπής, εάν υπάρχουν, σχετικά με το παραπάνω αίτημα ή υπόδειξη.
- γ) Η Επιτροπή μπορεί να συστήσει στη Γενική Συνέλευση να ζητήσει από το Γενικό Γραμματέα να αναλάβει για λογαριασμό της μελέτες πάνω σε ειδικά θέματα, σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού.
- δ) Η Επιτροπή μπορεί να κάνει υποδείξεις και συστάσεις γενικής φύσεως βασισμένες στις πληροφορίες που έχει δεχτεί κατ' εφαρμογήν των άρθρων 44 και 45 της παρούσας Σύμβασης. Οι υποδείξεις αυτές και οι συστάσεις γενικής φύσεως διαβιβάζονται σε κάθε ενδιαφερόμενο Συμβαλλόμενο Κράτος και αναφέρονται στη Γενική Συνέλευση, μαζί με τις παρατηρήσεις των Συμβαλλόμενων Κρατών μερών, όπου υπάρχουν.

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

Άρθρο 46

Η παρούσα Σύμβαση είναι ανοιχτή για υπογραφή σε όλα τα Κράτη.

Άρθρο 47

Η παρούσα Σύμβαση υποβάλλεται σε επικύρωση. Τα έγγραφα της επικύρωσης θα κατατεθούν στο Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 48

Η παρούσα Σύμβαση είναι ανοιχτή για προσχώρηση οποιουδήποτε Κράτους. Τα έγγραφα της προσχώρησης θα κατατεθούν στο Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 49

1. Η παρούσα Σύμβαση θα αρχίσει να ισχύει την τριακοστή ημέρα μετά από την ημερομηνία κατάθεσης στο Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών του εικοστού εγγράφου επικύρωσης ή προσχώρησης.
2. Για κάθε Κράτος που επικυρώνει την παρούσα Σύμβαση ή προσχωρεί σε αυτήν μετά την κατάθεση του εικοστού εγγράφου επικύρωσης ή προσχώρησης, η Σύμβαση θα αρχίσει να ισχύει την τριακοστή ημέρα μετά από την ημερομηνία κατάθεσης από το Κράτος αυτό του δικού του εγγράφου επικύρωσης ή προσχώρησης.

Άρθρο 50

1. Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος μπορεί να προτείνει μια τροπολογία και να καταθέσει το κείμενό της στο Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. Εν συνέχεια ο Γενικός Γραμματέας διαβιβάζει όλα τα σχέδια τροπολογιών στα Συμβαλλόμενα Κράτη ζητώντας τους να του γνωρίζουν εάν επιθυμούν να συγκαληθεί διάσκεψη των Συμβαλλόμενων Κρατών, με σκοπό να εξετασθούν και να τεθούν σε ψηφοφορία αυτά τα σχέδια. Εάν, εντός τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία της διαβίβασης αυτής, το ένα τρίτο τουλάχιστον των Συμβαλλόμενων Κρατών κηρυχτεί υπέρ της σύγκλησης μιας τέτοιας διάσκεψης, ο Γενικός Γραμματέας συγκαλεί τη διάσκεψη υπό την αιγίδα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. Κάθε τροπολογία, που υιοθετείται από την πλειοψηφία των παρόντων και ψηφισάντων στη διάσκεψη Συμβαλλόμενων Κρατών, υποβάλλεται για έγκριση στη Γενική Συνέλευση.
2. Κάθε τροπολογία, που υιοθετήθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, αρχίζει να ισχύει όταν εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών και γίνει δεκτή με πλειοψηφία των δύο τρίτων των Συμβαλλόμενων Κρατών.
3. Όταν μια τροπολογία αρχίσει να ισχύει έχει αναγκαστική ισχύ για τα Συμβαλλόμενα Κράτη που την αποδέχτηκαν ενώ τα υπόλοιπα Συμβαλλόμενα Κράτη παραμένουν δεσμευμένα από τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης και από όλες τις προηγούμενες

τροπολογίες που έχουν αποδεχτεί.

Άρθρο 51

- 1. Ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών θα δεχτεί και θα διαβιβάσει σε όλα τα Κράτη το κείμενο των επιφυλάξεων που έκαναν τα Κράτη κατά το χρόνο της επικύρωσης ή της προσχώρησης.*
- 2. Δεν επιτρέπεται καμία επιφύλαξη, που είναι ασυμβίβαστη με το αντικείμενο και το σκοπό της παρούσας Σύμβασης.*

Οι επιφυλάξεις μπορούν να αποσυρθούν ανά πάσα στιγμή με γνωστοποίηση προς το Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, ο οποίος ενημερώνει γι' αυτό όλα τα Συμβαλλόμενα στη Σύμβαση Κράτη. Η γνωστοποίηση παράγει τα αποτελέσματά της από την ημερομηνία κατά την οποία παρέλήφθη από το Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 52

Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος μπορεί να καταγγείλει την παρούσα Σύμβαση με γραπτή γνωστοποίηση προς το Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. Η καταγγελία παράγει τα αποτελέσματά της ένα χρόνο μετά από την ημερομηνία κατά την οποία η γνωστοποίηση παρέλήφθη από το Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 53

Ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών ορίζεται θεματοφύλακας της παρούσας Σύμβασης.

Άρθρο 54

Το πρωτότυπο της παρούσας Σύμβασης της οποίας τα κείμενα στην αγγλική, αραβική, κινεζική, ισπανική, γαλλική και ρωσική γλώσσα έχουν την ίδια ισχύ, θα κατατεθεί στο Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. Για να πιστοποιηθούν τα παραπάνω οι υπογράφοντες, ειδικά εξουσιοδοτημένοι από τις αντίστοιχες Κυβερνήσεις τους, υπέγραψαν την παρούσα Σύμβαση.

** Σύμφωνα με τη μετάφραση, στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως ως Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για την παιδική ηλικία νοείται η UNICEF. Η παρούσα σύμβαση επικυρώθηκε από την Ελλάδα και δημοσιεύθηκε στο Φ.Ε.Κ.192/2.12.92*

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΙ

- Α) ΠΕΡΙ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ
- Β) ΠΕΡΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΣ ΑΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
1971

Προσωποτικές Ενοχές

Κατά τις διατάξεις των άρθρων 2 και 3 του Ν. 4051/101 περί προσωπικών ενοχλήσεων...

Εν άρθρο 1 του κατ'εξουσιοδότηση επί του άρθρου 1 του Ν. 4051/101...

Ε. Όθνηνη έκτν προϋντν κέραιονγν του διαταγματός

Εκεί τις κέραιος κέραιονγν του ότου κοινοτομομένο όμνν έκτν της κέραιος...

Εν άρθρο 1 της προϋντν κέραιονγν του διαταγματός...

Ο Έκτομογν Ι. ΧΑΡΑΜΙΔΕΣ

2. ΕΠΕΧΥΚΑΙΟΥΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝΓΝ...

Εν άρθρο 1 της προϋντν κέραιονγν του διαταγματός...

Ο Έκτομογν Ι. ΧΑΡΑΜΙΔΕΣ

ομογενείας ή ξένης, από την σύγκριση των διατάξεων παρατίθενται και οι φήμες που διαδόχθηκαν από τον λαό περί απόδοσης ενοχοποιημένων ή μη ομογενειοφίλων και προσηλυτισμένων ομογενειοφίλων υπηρεσιών, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει η απαραίτητη ψυχολογική προετοιμασία των ομογενειοφίλων και να μην είναι σε θέση να ανταποκριθούν με τον απαιτούμενο τρόπο στην αντιμετώπιση των κρίσεων που θα προκύψουν κατά την διάρκεια της λειτουργίας των υπηρεσιών.

Εν κατακλείδι, η λειτουργία των υπηρεσιών που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, πρέπει να οργανωθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις προϋποθέσεις που αναφέρονται παραπάνω, καθώς και τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την λειτουργία των υπηρεσιών. Η λειτουργία των υπηρεσιών πρέπει να είναι αποτελεσματική και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κοινωνίας.

Β'. Πρώτο υποκατάστημα Σημειοκομιτικής Υπηρεσίας

Εν τμήμα παρατίθενται 2 τομείς α) τομής Α' και β) τομής Β'. Ο τομής Α' αποτελείται από 100 άτομα και ο τομής Β' από 100 άτομα. Οι τομείς αυτοί θα λειτουργούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις προϋποθέσεις που αναφέρονται παραπάνω, καθώς και τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την λειτουργία των υπηρεσιών.

Επιπλέον των 100 ανδρών ή και την περίπτωση 3 του άρθρου 4 του Νόμου 4531/1960 θα διοριστούν και 100 άτομα ομογενειοφίλοι και 100 άτομα ξένοι ομογενειοφίλοι. Οι διορισμοί αυτοί θα γίνουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις προϋποθέσεις που αναφέρονται παραπάνω, καθώς και τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την λειτουργία των υπηρεσιών.

Γ'. Διοικητική υπηρεσία

Η διοικητική υπηρεσία θα αποτελείται από 100 άτομα ομογενειοφίλους και 100 άτομα ξένους ομογενειοφίλους. Οι διορισμοί αυτοί θα γίνουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις προϋποθέσεις που αναφέρονται παραπάνω, καθώς και τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την λειτουργία των υπηρεσιών.

Δ'. Παιδική υπηρεσία

Μετά την δημιουργία των υπηρεσιών που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, θα δημιουργηθεί και η παιδική υπηρεσία, η οποία θα λειτουργεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις προϋποθέσεις που αναφέρονται παραπάνω, καθώς και τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την λειτουργία των υπηρεσιών.

Διά νόμου ή διαβαθμίων από την υπηρεσία ή τη διακοπή των διατάξεων, όπως του Νόμου 4531/1960 από και του μετ' εξουσιοδότησης του νόμου αυτού, λαμβάνονται και άλλες προσαρμογές και διορθώσεις διατάξεων, δεν εκδηλώνεται ήντιν των διατάξεων ή των διατάξεων διοργανώνεται και την υπόλοιπο του παρ' α) της Διατάξεως Παράρτημα, Πρωτοκόλλο, και την άλλη διατάξεως.

Σχετικές σημειώσεις της μετ' από διορισμούς :

Τα κριτήρια που θα χρησιμοποιούνται για την επιλογή των υποψηφίων, θα είναι τα ακόλουθα :

1. Η ηλικία των υποψηφίων, η οποία θα είναι μικρότερη ή ίση με 35 ετών.
2. Η ικανότητα των υποψηφίων να εργαστούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις προϋποθέσεις που αναφέρονται παραπάνω, καθώς και τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την λειτουργία των υπηρεσιών.
3. Η γνώση της ελληνικής γλώσσας.
4. Η γνώση της αγγλικής γλώσσας.
5. Η γνώση της γαλλικής γλώσσας.
6. Η γνώση της ισπανικής γλώσσας.
7. Η γνώση της πορτογαλικής γλώσσας.
8. Η γνώση της ρωσικής γλώσσας.
9. Η γνώση της αραβικής γλώσσας.
10. Η γνώση της ισραηλινής γλώσσας.
11. Η γνώση της ιαπωνικής γλώσσας.
12. Η γνώση της κινεζικής γλώσσας.
13. Η γνώση της ινδικής γλώσσας.
14. Η γνώση της βενγκάλικης γλώσσας.
15. Η γνώση της ουρδικής γλώσσας.
16. Η γνώση της περσικής γλώσσας.
17. Η γνώση της σουρική γλώσσας.
18. Η γνώση της φινλανδικής γλώσσας.
19. Η γνώση της σουηδικής γλώσσας.
20. Η γνώση της νορβηγικής γλώσσας.
21. Η γνώση της δανικής γλώσσας.
22. Η γνώση της γερμανικής γλώσσας.
23. Η γνώση της ολλανδικής γλώσσας.
24. Η γνώση της γαλλοπροβηγκιανής γλώσσας.
25. Η γνώση της καταλωνικής γλώσσας.
26. Η γνώση της βασκικής γλώσσας.
27. Η γνώση της αλβανικής γλώσσας.
28. Η γνώση της αρμενικής γλώσσας.
29. Η γνώση της γεωργιανικής γλώσσας.
30. Η γνώση της αζερικής γλώσσας.
31. Η γνώση της οζμπεκικής γλώσσας.
32. Η γνώση της τζιρτζικικής γλώσσας.
33. Η γνώση της τατζικικής γλώσσας.
34. Η γνώση της ουζμπεκικής γλώσσας.
35. Η γνώση της ρωσικής γλώσσας.
36. Η γνώση της ουκρανικής γλώσσας.
37. Η γνώση της λευκορωσικής γλώσσας.
38. Η γνώση της πολωνικής γλώσσας.
39. Η γνώση της τσεχικής γλώσσας.
40. Η γνώση της σλοβακικής γλώσσας.
41. Η γνώση της σερβικής γλώσσας.
42. Η γνώση της κροατικής γλώσσας.
43. Η γνώση της σλοβενικής γλώσσας.
44. Η γνώση της ουγγρικής γλώσσας.
45. Η γνώση της ρουμανικής γλώσσας.
46. Η γνώση της βουλγαρικής γλώσσας.
47. Η γνώση της ελληνικής γλώσσας.
48. Η γνώση της ελληνικής γλώσσας.
49. Η γνώση της ελληνικής γλώσσας.
50. Η γνώση της ελληνικής γλώσσας.

Και προτίθενται από την υπηρεσία μετ' από διορισμούς :

Οι διορισμοί αυτοί θα γίνουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις προϋποθέσεις που αναφέρονται παραπάνω, καθώς και τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την λειτουργία των υπηρεσιών.

Επιπλέον των 100 ανδρών ή και την περίπτωση 3 του άρθρου 4 του Νόμου 4531/1960 θα διοριστούν και 100 άτομα ομογενειοφίλοι και 100 άτομα ξένοι ομογενειοφίλοι. Οι διορισμοί αυτοί θα γίνουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις προϋποθέσεις που αναφέρονται παραπάνω, καθώς και τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την λειτουργία των υπηρεσιών.

Επιπλέον των 100 ανδρών ή και την περίπτωση 3 του άρθρου 4 του Νόμου 4531/1960 θα διοριστούν και 100 άτομα ομογενειοφίλοι και 100 άτομα ξένοι ομογενειοφίλοι. Οι διορισμοί αυτοί θα γίνουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις προϋποθέσεις που αναφέρονται παραπάνω, καθώς και τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την λειτουργία των υπηρεσιών.

Επιπλέον των 100 ανδρών ή και την περίπτωση 3 του άρθρου 4 του Νόμου 4531/1960 θα διοριστούν και 100 άτομα ομογενειοφίλοι και 100 άτομα ξένοι ομογενειοφίλοι. Οι διορισμοί αυτοί θα γίνουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις προϋποθέσεις που αναφέρονται παραπάνω, καθώς και τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την λειτουργία των υπηρεσιών.

Επιπλέον των 100 ανδρών ή και την περίπτωση 3 του άρθρου 4 του Νόμου 4531/1960 θα διοριστούν και 100 άτομα ομογενειοφίλοι και 100 άτομα ξένοι ομογενειοφίλοι. Οι διορισμοί αυτοί θα γίνουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις προϋποθέσεις που αναφέρονται παραπάνω, καθώς και τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την λειτουργία των υπηρεσιών.

Επιπλέον των 100 ανδρών ή και την περίπτωση 3 του άρθρου 4 του Νόμου 4531/1960 θα διοριστούν και 100 άτομα ομογενειοφίλοι και 100 άτομα ξένοι ομογενειοφίλοι. Οι διορισμοί αυτοί θα γίνουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις προϋποθέσεις που αναφέρονται παραπάνω, καθώς και τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την λειτουργία των υπηρεσιών.

Επιπλέον των 100 ανδρών ή και την περίπτωση 3 του άρθρου 4 του Νόμου 4531/1960 θα διοριστούν και 100 άτομα ομογενειοφίλοι και 100 άτομα ξένοι ομογενειοφίλοι. Οι διορισμοί αυτοί θα γίνουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις προϋποθέσεις που αναφέρονται παραπάνω, καθώς και τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την λειτουργία των υπηρεσιών.

Προσέταξη θα εθελούσια και δωρεάν ή δωρεάν ή δωρεάν της κατά...

Εν τμήμα 2 του άρθρου 2 του 010/01 Διατάξεως...

Παρά τις προαναφερθείσες οικονομικές δυσκολίες...

Εν τμήμα 2 του άρθρου 2 του 010/01 Διατάξεως...

Μετά την δημοσίευση του κοινοποιημένου Διατάξεως...

Μεταξύ των δημοσίων υπηρεσιών...

Μετά την δημοσίευση του κοινοποιημένου Διατάξεως...

Ο Υπουργός

Μ. ΓΑΛΗΝΟΣ

3. ΕΚΦΕΚΑΙΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ 1003/20-10-87

Εν Αθήναις τη 20-10-1987

Π ρ ο ς

Απαιτείται να κληθεί και να Γραφεία Κοινωνικής Προνοίας

Οδηγία, σύμφωνα με την οποία...

Αποφασίζονται...

α) Σε όλα τα υπό εξέταση...

αλλά είναι κατά 30% 250. Από τον ίδιο χώρο...

Εκτός από τον χώρο...

Παρά τις προαναφερθείσες οικονομικές δυσκολίες...

Εν τμήμα 2 του άρθρου 2 του 010/01 Διατάξεως...

Μετά την δημοσίευση του κοινοποιημένου Διατάξεως...

Μεταξύ των δημοσίων υπηρεσιών...

Μετά την δημοσίευση του κοινοποιημένου Διατάξεως...

Ο Υπουργός

Μ. ΓΑΛΗΝΟΣ

Παρά τις προαναφερθείσες οικονομικές...

Οδηγία, σύμφωνα με την οποία...

Αποφασίζονται...

α) Σε όλα τα υπό εξέταση...

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 273

30 Δεκεμβρίου 1996

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2447

Κύρωση ως Κώδικα του σχεδίου νόμου «Υιοθεσία, επάρεια και αναδοχή ανήλικου, δικαστική συμπαράσταση, δικαστική επιμέλεια ζώνων υποθέσεων και συναφείς οικονομικές, δικονομικές και μεταβατικές διατάξεις».

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Σεβόμενος τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο πρώτο

Κυρώνεται ως Κώδικας σύμφωνα με το άρθρο 76 παρ. 6 του Συντάγματος και το άρθρο 16 παρ. 12 του ν. 2298/1995, το ακόλουθο σχέδιο νόμου το οποίο α) συντάχθηκε από τη Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή, η οποία συστάθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 808/1971, όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα και την παρ. 2 της παρ. 2 του άρθρου 27 του ν. 2145/1993 και συγκροτήθηκε με την απόφαση αριθμ. 5279/20.1.1994 του Υπουργού Δικαιοσύνης, ο δε χρόνος λειτουργίας της παρατέθηκε με τις αποφάσεις αριθμ. 20399/18.3.1994 και 12978/27.12.1994 του ίδιου Υπουργού και β) αναθεωρήθηκε δυνάμει της απόφασης του Υπουργού Δικαιοσύνης αριθμ. πρωτ. 35447/22.4.1996.

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Υιοθεσία, επάρεια και αναδοχή ανήλικου, δικαστική συμπαράσταση, δικαστική επιμέλεια ζώνων υποθέσεων και συναφείς οικονομικές, δικονομικές και μεταβατικές διατάξεις

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ
Η ΝΕΑ ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ

Άρθρο 1

Το δεκάτο τρίτο Κεφάλαιο του Τεταρτού Βιβλίου του Αστικού Κώδικα που αναφέρεται στην υιοθεσία (άρθρα 1566 έως 1585) καταργείται στο σύνολό του. Στη θέση των ήδη καταργημένων με το άρθρο 17

του ν. 1329/1983 άρθρων 1542 έως 1567 του Αστικού Κώδικα και των καταργούμενων με την παρούσα παρ. 1 άρθρων διατάξεων τίθεται νέο κεφάλαιο δεκάτο τρίτο με το ακόλουθο περιεχόμενο:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ
ΥΙΟΘΕΣΙΑ

Άρθρο 1542. Πότε επιτρέπεται. Η υιοθεσία επιτρέπεται, με την εξαίρεση της περίπτωσης του άρθρου 1579, μόνο όταν αυτός που υιοθετείται είναι ανήλικος. Η υιοθεσία πρέπει να αποδέχεται στο συμφέρον του υιοθετούμενου.

Άρθρο 1543. Ποιος μπορεί να υιοθετήσει. Αυτός που υιοθετεί ανήλικο πρέπει να είναι ικανός για δικαιοπραξία, να έχει συμπληρώσει τα τριάντα χρόνια του και να μην έχει υποβάλει τα ετήσια.

Άρθρο 1544. Διαφορά ηλικίας. Αυτός που υιοθετεί ανήλικο πρέπει να είναι μεγαλύτερος από τον υιοθετούμενο τουλάχιστον κατά δεκαεπτά, αλλά όχι και περισσότερα από σαράνταπέντε χρόνια. Σε περίπτωση υιοθεσίας τέκνου του συζύγου, καθώς και αν συντρέχει σπουδαίος λόγος, το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει την υιοθεσία και όταν υπάρχει διαφορά ηλικίας μικρότερη, αλλά όχι κάτω των δεκαπέντε ετών.

Άρθρο 1545. Υιοθεσία από περισσότερους. Δεν επιτρέπεται να υιοθετηθεί το ίδιο πρόσωπο ταυτόχρονα από περισσότερους, εκτός αν αυτοί είναι σύζυγοι. Επίσης δεν επιτρέπεται η υιοθεσία προσώπου, που είναι ήδη υιοθετημένο από άλλον, όσο διαρκεί η υιοθεσία, εκτός αν πρόκειται για διαδοχική υιοθεσία του ίδιου προσώπου και από το σύζυγο αυτού που υιοθέτησε πρώτος.

Άρθρο 1546. Υιοθεσία από σύζυγο. Ο σύζυγος δεν μπορεί να υιοθετήσει χωρίς τη συναίνεση του συζύγου του, η οποία παρέχεται αυτοπροσώπως με δήλωση στο δικαστήριο. Αν ο σύζυγος έχει τη συνήθη διαίτησή του στην αλλοδαπή, η συναίνεσή του μπορεί να δοθεί και

Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ – ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		179
5398	ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ	
<p>με δήλωση ενόπιον συμβολαιογράφου. Το δικαστήριο είναι μπορεί να ερμηνεύσει την υιοθεσία και χωρίς αυτή τη συνίνεση, αν η παρούσα της είναι αδύνατη για νομικούς ή πραγματικούς λόγους ή αν υπάρχει ανάγκη αυτού συζύγου δικη διαζήτου.</p> <p>Άρθρο 1547. Υιοθεσία παλίων. Επιτρέπεται να υιοθετηθούν από το ίδιο πρόσωπο, περισσότεροι ανήλικοι με την ίδια πράξη ή διαδοχικά.</p> <p>Άρθρο 1548. Υιοθεσία υπό αίρεση ή προθεσμία δεν επιτρέπεται.</p> <p>Άρθρο 1549. Διαδικασία. Η υιοθεσία τελείται με δικαστική απόφαση, ύστερα από αίτηση του υποψηφίου υιοτά γονέα. Αυτός που υιοθετεί συναινεύ αυτοπροσώπως ενόπιον του δικαστηρίου.</p> <p>Άρθρο 1550. Συνίνεση των γονέων ή του νομίμου αντιπροσώπου. Για να υιοθετηθεί ένας ανήλικος χρειάζεται να συναινέσουν ενόπιον του δικαστηρίου οι γονείς του ή ο ένας τους μόνο, αν ο άλλος έχει υπέσει από τη γονική μέριμνα κατά το άρθρο 1537 ή η συνίνεση του είναι αδύνατη γιατί έχει τεθεί σε σταθερή δικαστική συμπαράσταση, που περιλαμβάνει και τη στέρηση της ικανότητας να συναινεί για την υιοθεσία του παιδιού του. Αν ο ανήλικος δεν έχει γονείς, συναινεύ ενόπιον του δικαστηρίου ο επίτροπος, ύστερα από όσα του ζητηθούν <u>συνυποβληθεί</u>.</p> <p>Η συνίνεση της προηγούμενης παραγράφου είναι, στην περίπτωση που ο ανήλικος προστατεύεται από συμβαία κοινωνική υπηρεσία ή οργάνωση, έκκληση και όταν αυτός που συναινεί δεν γνωρίζει το πρόσωπο του υποψηφίου υιοτά γονέα.</p> <p>Άρθρο 1551. Χρόνος της συνίνεσης. Η συνίνεση των γονέων για υιοθεσία δεν επιτρέπεται να δοθεί πρώτοι να συμπληρωθούν τρεις μήνες από τη γέννηση του τέκνου.</p> <p>Άρθρο 1552. <u>Διευκρίνιση αναλήψεως της συνίνεσης</u>. Η συνίνεση των γονέων για υιοθεσία του τέκνου τους αναλαμβάνεται με απόφαση του δικαστηρίου: α) αν οι γονείς είναι άγνωστοι ή το τέκνο είναι άθετο, β) αν και οι δύο γονείς έχουν εκπεσει από τη γονική μέριμνα ή βρίσκονται σε καθεστώς σταθερής δικαστικής συμπαράστασης που τους αραιεί και την ικανότητα να συναινούν για την υιοθεσία του παιδιού τους, γ) αν οι γονείς έχουν άγνωστη διαμονή, δ) αν το τέκνο προστατεύεται από αναγνωρισμένη κοινωνική οργάνωση, έχει εφορευθεί από τους γονείς ή άσκηση της επιμέλειας σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1532 και 1533 και αυτοί εμφανίζονται καταχρηστικά να συναινέσουν.</p> <p>Με απόφαση του δικαστηρίου αναλαμβάνεται και η συνίνεση του επίτροπου για την υιοθεσία του ανήλικου, εφόσον ο τελευταίος προστατεύεται από αναγνωρισμένη κοινωνική οργάνωση και ο επίτροπος αρνείται καταχρηστικά να συναινέσει.</p> <p>Άρθρο 1553. Απόφαση των συγγενών. Στη περίπτωσης υπό στοιχεία β' έως δ' της πρώτης παραγράφου, καθώς και στην περίπτωση της δεύτερης παραγράφου του προηγούμενου άρθρου, το δικαστήριο αποφασίζει, αφού ακούσει τους πλησιέστερους συγγενείς, αν η</p>	<p>υιοθεσία τους είναι σωστή.</p> <p>Άρθρο 1554. Γενική εξουσιοδότηση. Με την επιστολική των διαταχών των τριών προηγούμενων άρθρων, οι γονείς ή ο επίτροπος μπορεί να δίνουν, με δήλωση τους ενόπιον του δικαστηρίου στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία ή την αναγνωρισμένη κοινωνική οργάνωση που περιθαλάσσει τον ανήλικο, γενική εξουσιοδότηση να κινήσει τη διαδικασία μελλοντικής υιοθεσίας του ανήλικου από πρόσωπο ή από ζεύγος συζύγων που θα επληρώνεται ελεύθερα από την κοινωνική υπηρεσία ή την οργάνωση. Η εξουσιοδότηση αυτή μπορεί να ανακληθεί από τους γονείς ή τον επίτροπο, επίσης με δήλωση τους προς το δικαστήριο, που θα πρέπει να κοινοποιείται στην υπηρεσία ή την οργάνωση το αργότερο έως την κατάθεση, από αυτές στο δικαστήριο, της αίτησης για υιοθεσία.</p> <p>Άρθρο 1555. Συνίνεση του ανήλικου. Ενόπιον του δικαστηρίου συναινεύ αυτοπροσώπως και ο ανήλικος που υιοθετείται, εφόσον έχει συμπληρώσει το δωδέκατο έτος της ηλικίας του, εκτός αν βρίσκεται σε κατάσταση ψυχικής ή διανοητικής διατάραξης που περιορίζει αποφασιστικά τη λειτουργία της βούλησής του.</p> <p>Σε κάθε περίπτωση το δικαστήριο, ανάλογα με την ωριμότητα του ανήλικου, αραιεί να ακούει και τη δική του γνώμη. <u>Γενική εξουσιοδότηση ανήλικου</u></p> <p>Άρθρο 1556. Απόφαση των τέκνων υιοτά που υιοθετεί. Όταν αυτός που υιοθετεί έχει ήδη τέκνα, το δικαστήριο, ανάλογα με την ωριμότητα τους, αραιεί να ακούει και τη δική τους γνώμη.</p> <p>Άρθρο 1557. Κοινωνική έκθεση. Πριν από την τελική της υιοθεσίας διεξάγεται από την κοινωνική υπηρεσία ή άλλη υπηρεσία ή κοινωνική οργάνωση, αναγνωρισμένη ότι ειδικεύεται στις υιοθεσίες, επιστημονική κοινωνική έκθεση και κατάστημα εμπροθέσμιον στο δικαστήριο σύμφωνα με τα αραιώματα ειδικότερα στο νόμο σχετικά έκθεση για το αν, με βάση τα στοιχεία που προκύπτουν, η συγκεκριμένη υιοθεσία συμφέρει ή όχι τον υιοθετούμενο.</p> <p>Άρθρο 1558. Το δικαστήριο απαγορεύει την υιοθεσία, εφόσον συντρέχουν οι όροι του νόμου και αφού διαπιστώσει, συνεκτιμώντας και την έκθεση του προηγούμενου άρθρου ότι, εν όψει της προσωπικότητας, της υγείας και της οικογενειακής και περιουσιακής κατάστασης τέκνου που υιοθετεί και του υιοθετούμενου, καθώς και της ευρείας ικανότητάς τους προσωπατικής, η υιοθεσία συμφέρει τον υιοθετούμενο.</p> <p>Άρθρο 1559. <u>Διευκρίνιση της υιοθεσίας</u>. Η υιοθεσία ανήλικων γίνεται μυστικά. Στη περίπτωσης της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 1560, καθώς και του άρθρου 1553, η μυστικότητα αρχίζει και εναντίον φυσικών γονέων.</p> <p>Το δικό τέκνο έχει <u>μετά την επιλήψή του</u>, το δικαίωμα να πληρωθείται πλήρως από τους δικούς γονείς και από <u>κάθε αραιείο αρχή τα στοιχεία των φυσικών γονέων του</u>.</p> <p>Άρθρο 1560. Έναρξη αποκλεισμάτων. Το αποκλειστικό της δικαστικής απόφασης για την υιοθεσία αρχίζουν, αρχίζοντας αυτή την περίπτωσης.</p>	

Άρθρο 1561. Ένας ή στην οικονομία του βεταίου γονέα. Με την υιοθέτηση υιοθετείται κάθε δευτερός υιός υιό και με τη φυσική των οικογένειά με εξαίρεση τις υιοθεσίες περί κληρονομιά γάμου των άρθρων 1555 και 1557 και ο ανήλικος εντάσσεται πλήρως στην οικογένεια του βεταίου γονέα του. Ένας ή του βεταίου γονέα και των συγγενών του ο ανήλικος έχει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τέκνου γεννημένου σε γάμο. Τα ίδια ισχύουν και για τους κατόχους του βεταίου τέκνου. Σε περίπτωση ταυτόχρονης ή διαδοχικής υιοθεσίας περισσότερων δημιουργείται μεταξύ τους συγγενικά όμοια με αυτήν που υπάρχει μεταξύ αδελφών.

Άρθρο 1562. Όταν ο ένας συζύγος υιοθετεί το τέκνο του άλλου, οι δεσμοί του υιοθετούμενου με το φυσικό γονέα του και τους συγγενείς του δεν διακόπτονται. Κατά τα λοιπά η υιοθεσία παράγει όλα τα αποτελέσματα υιοθεσίας που γίνεται και από τους δύο συζύγους.

Άρθρο 1563. Επώνυμο του βεταίου τέκνου. Το βεταίο τέκνο παίρνει το επώνυμο του βεταίου γονέα. Έχει όμως δικαίωμα, όταν ενηλικιωθεί, να προσθέσει και το πριν από την υιοθεσία επώνυμό του. Αν τα τελευταία αυτά ή το επώνυμο του βεταίου γονέα αποτελείται από δύο επώνυμα, χρησιμοποιείται για το σχηματισμό του συνβεταίου επωνύμου του βεταίου τέκνου το πρώτο από αυτά.

Άρθρο 1564. Σε περίπτωση κοινής υιοθεσίας από συζύγους ή υιοθεσίας από τον ένα σύζυγο του τέκνου του άλλου, ισχύει και για το βεταίο τέκνο η δήλωση που τυχόν έκαναν οι σύζυγοι σχετικά με το επώνυμο των τέκνων τους, σύμφωνα με τις διατάξεις των δύο πρώτων παραγράφων του άρθρου 1535. Αν δεν έχει γίνει παρόμοια δήλωση, μπορεί να γίνει στο ληξιαρχείο ταυτόχρονα με την καταχώριση της υιοθεσίας στα οικιακά ληξιαρχικά βιβλία.

Άρθρο 1565. Προσέγγιση και άλλου κόλου ανάστημα. Το δικαστήριο μπορεί, με την αίτηση του περί υιοθεσίας, να επιτρέψει στον υποψήφιο βεταίο γονέα, ύστερα από αίτηση του, να προσέξει στο κόλο όνομα του βεταίου τέκνου και άλλα όνομα. Αν το βεταίο τέκνο έχει συμπληρώσει το δωδέκατο έτος της ηλικίας του, είναι απαραίτητη, για τη χορήγηση της άδειας του δικαστηρίου, η συναίνεση και του ίδιου. Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 1555 εφαρμόζεται και εδώ.

Άρθρο 1566. Γονική μέριμνα. Αμέσως συντελείται η υιοθεσία, τη γονική μέριμνα των φυσικών γονέων ή την επιτροπεία, υπό την οποία τυχόν τελούσε το βεταίο τέκνο, αντικαθιστά αυτοδικαίως η γονική μέριμνα των βεταίων γονέων. Οι φυσικοί γονείς δεν έχουν ούτε δικαίωμα επικοινωνίας με το βεταίο τέκνο. Αν ένας από τους συζύγους υιοθετήσει το τέκνο του άλλου, τη γονική μέριμνα έχουν από κοινού και οι δύο σύζυγοι.

Άρθρο 1567. Διεύθυνση σπουδών του γάμου ή δικαστή της σπουδής των βεταίων γονέων. Σε περίπτωση κοινής υιοθεσίας ανήλικου από συζύγους, αν ακολουθήσει διαζύγιο, εκχώρηση του γάμου ή διακοπή της σπουδής τους, έχουν ανάλογη εφαρμογή, σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, τα άρθρα 1513 και 1514. Όταν όμως πρόκειται για υιοθεσία του τέκνου του άλλου συζύγου, η άσκηση της γονικής μέριμνας γίνεται αποκλειστικά από τον βεταίο γονέα του ανήλικου, εφόσον το

δικαστήριο αποφασίσει διαφορετικά λόγω συνδρομής επιρροών λόγω.

Άρθρο 1568. Συνέπειες πώσης της γονικής μέριμνας. Αν κατά τη διάρκεια της ανηλικότητας του τέκνου η γονική μέριμνα του βεταίου ή των βεταίων γονέων αποσιμεί για αποκονδηπότε λόγο, δεν επανερχεται στους εθ σματος γονείς. Σε αυτή την περίπτωση έχουν εφαρμογή οι διατάξεις για την επιτροπεία.

Άρθρο 1569. Προσέγγιση της υιοθεσίας. Η υιοθεσία προσβάλλεται μόνο με την άσκηση των προβλεπόμενων ενδίκων μέσων ή βοηθημάτων κατά της σχετικής δικαστικής απόφασης, αν δεν συντρέξουν οι όροι του νόμου ή αν η συναίνεση ενός από τα πρόσωπα που σύμφωνα με το νόμο ήταν αρμόδια να συναινέσουν υπήρξε άκυρη για αποκονδηπότε λόγο ή δόθηκε υπό την απειρία πλάνης ως προς την ταυτότητα του προσώπου του βεταίου γονέα ή του βεταίου τέκνου, σπότε ως προς ομοιακή περίπτωση η παράνομη ή ανήλικη απειλή.

Άρθρο 1570. Ποιοί έχουν δικαίωμα να προσβάλλουν, δικαίωμα να προσβάλλουν την υιοθεσία για έναν από τους λόγους του προηγούμενου άρθρου έχουν, αν μην υπήρξαν δικαστή στη δίκη, με το ένδικο μέσα της έφεσης και, αν όχι, με τατανακόπη 1. Σης περιπτώσεις μη συνδρομής των οριών του νόμου, αποκονδηπότε έχει έννομο σωματείο ή ο εισαγγελέας. 2. Σης περιπτώσεις έλλειψης έγκυρης συναίνεσης, καθώς και όταν αυτή υπήρξε προϊόν πλάνης, σπότε η απειλή, αυτός που σπότε λάπει η έγκυρη συναίνεση ή ο σπότες πλάνης έγκυρη σπότε ή απειλήθηκε, όχι όμως και οι κληρονόμοι τους.

Άρθρο 1571. Λύση με δικαστική απόφαση. Αν ο βεταίος γονέας εκπίσει από τη γονική μέριμνα ή αν του αρμοσθεί η άσκηση της για έναν από τους λόγους του άρθρου 1532, καθώς και αν συντρέξει λόγος σπασμωδότητας του βεταίου τέκνου, με μα από τις περιπτώσεις 1, 2 και 3 του άρθρου 1540, το δικαστήριο μπορεί, εφόσον οι συνθήκες αυτές κρίνονται ανεπαρκείς, να διατάσσει, λόγω της βεβαιότητας της περίπτωσης σπότε και τη λύση της υιοθεσίας.

Άρθρο 1572. Η απόφαση του προηγούμενου άρθρου λυσιδέσεται ύστερα από σπγωγή του βεταίου τέκνου που συμπλήρωσε το δωδέκατο έτος της ηλικίας του και, αν δεν το συμπλήρωσε, του σπικού σπτόρου του, ή του βεταίου γονέα ή του εισαγγελέα ή και αυτεπαγγέλτως.

Άρθρο 1573. Δυναμική λύση. Όταν ο βεταίος γονέας και το βεταίο τέκνο, μετά την ενηλικίωση του, συμφωνούν να λύσει η υιοθεσία, μπορούν να το ζητήσουν από το δικαστήριο με κοινή αίτηση τους που εκδίδεται κατά τη διαδικασία της εκούσιας διασολοσίας.

Για να λύσει η υιοθεσία, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, πρέπει να έχει διαρκέσει τουλάχιστον ένα χρόνο πριν από την καταβολή της αίτησης και η συμφωνία των μερών να δηλωθεί στο δικαστήριο αυτεπαγγέλτως σε δύο συνεδριάσεις που να σπάρχουν μεταξύ τους τουλάχιστον εφ μήνες. Εφόσον από την πρώτη συνεδρίαση πέρασαν δύο χρόνια, η δήλωση της συμφωνίας πσσει να ισχύει.

Άρθρο 1574. Σε περίπτωση κοινής υιοθεσίας ανήλικου

5368

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ)

από συζύγους, η υιοθεσία αφορά να γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 1571 έως 1573, και μόνο ως προς τον ένα σύζυγο.

Άρθρο 1575. Αποτέλεσμα της λύσης. Με την αμετάκλητη δικαστική απόφαση που λύει την υιοθεσία, η υιοθεσία αίρεται για το μέλλον, παύει η σχέση συγγένειας του θετού τέκνου και των κατόχων του με αυτόν που το υιοθέτησε και τους άλλους τότε συγγενείς του και αναβιβάζονται οι δεσμοί με τη φυσική οικογένεια. Το δικαστήριο όμως μπορεί να αναθέσει, σε αυτή την περίπτωση, την άσκηση της γονικής μέριμνας του θετού τέκνου, εφόσον είναι ανάλογο, σε τρίτον, αν το επιθυμεί το συμφέρον του.

Άρθρο 1576. Αυτοδικαίω λύση. Η υιοθεσία λύεται αυτοδικαίως και αίρεται αναδρομικά η σχέση που απορρέει από αυτήν, αν τέλεισον γάμο, κατά παραδοχή του νόμου, ο θετός γονέας με το θετό τέκνο. Αν ο γάμος ακυρωθεί, διατηρούνται από τη σχέση υιοθεσίας μόνο τα περιουσιακά δικαιώματα του θετού τέκνου.

Άρθρο 1577. Το επώνυμο μετά τη λύση. Με τη λύση της υιοθεσίας για αποανάφραξη από τους λόγους των προηγούμενων άρθρων, παύει το δικαίωμα του θετού τέκνου να φέρει το επώνυμο του θετού γονέα, εκτός αν το δικαστήριο, εκτιμώντας την ύπαρξη δικαιολογημένου συμφέροντος του τέκνου, αποφασίσει, με αίτηση του, διαφορετικά.

Άρθρο 1578. Σε περίπτωση κοινής υιοθεσίας από συζύγους η υιοθεσία, από σύζυγο, του τέκνου του συζύγου του, η λύση της υιοθεσίας ως προς τον έναν από τους συζύγους δεν συνεπάγεται αλλαγή του επωνύμου, το οποίο απεχτήγησε το θετό τέκνο δυνάμει του άρθρου 1564.

Άρθρο 1579. Υιοθεσία ενήλικου. Η υιοθεσία ενήλικου επιτρέπεται μόνο όταν ο υιοθετούμενος είναι τέκνο του συζύγου εκείνου που υιοθετεί.

Άρθρο 1580. Ανάλογη εφαρμογή. Στην υιοθεσία ενήλικου έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις που ισχύουν για την υιοθεσία ανήλικου, εφόσον δεν θεσπίζονται διαφορετική ρύθμιση από τις διατάξεις που ακολουθούν.

Άρθρο 1581. Κοινή αίτηση υιοθετούντος και υιοθετούμενου. Η υιοθεσία ενήλικου απαγγέλλεται από το δικαστήριο, ύστερα από κοινή αίτηση αυτού που υιοθετεί και εκείνου που υιοθετείται. Αν ο υιοθετούμενος είναι ανήλικος για δικαιοπραξία, τη σχετική αίτηση υποβάλλει ο νόμιμος αντιπρόσωπός του.

Άρθρο 1582. Περιγραφή ως προς την ηλικία. Αυτός που υιοθετεί πρέπει να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον το τεσσαράκοντο έτος της ηλικίας του και να είναι μεγαλύτερος από τον υιοθετούμενο τουλάχιστον κατά δεκαοκτώ χρόνια.

Άρθρο 1583. Υιοθεσία γένου. Ο έγγαμος ενήλικος δεν μπορεί να υιοθετήσει χωρίς τη συναίνεση του συζύγου του, που παρέχεται με αυτοπρόσωπη δήλωση στο δικαστήριο. Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου εφέξ έχει ανάλογη εφαρμογή.

Άρθρο 1584. Αποτέλεσμα. Από την τέλεση υιοθεσίας, το θετό τέκνο και οι κατόχων του, αμετάκλητα, κερδίζουν την υιοθεσία έχουν θέση κανονικού τέκνου και κανόν κατόχων και των δύο συζύγων. Ο δεσμός του θετού τέκνου με τον άλλο φυσικό γονέα του τους συγγενείς του διατηρείται.

Άρθρο 1585. Με την υιοθεσία του άρθρου 1579 δεν παράγεται καμιά σχέση συγγένειας μεταξύ του θετού τέκνου και των συγγενών εκείνου που υιοθέτησε και ανάφρασης.

Άρθρο 1586. Επώνυμο του θετού τέκνου. Το θετό τέκνο παίρνει το επώνυμο του θετού γονέα του, στο οποίο έχει το δικαίωμα να προσθέσει και το πριν από την υιοθεσία επώνυμό του. Αν το τελευταίο αυτό ή το επώνυμο του θετού γονέα αποτελείται από δύο επώνυμα, χρησιμοποιείται για το σχηματισμό του σύνθετου επωνύμου του θετού τέκνου το πρώτο από αυτά.

Άρθρο 1587. Στην υποχρέωση για τη διατροφή του θετού τέκνου, εκείνος που υιοθέτησε προηγείται από τους εξ αίματος συγγενείς του τέκνου.

Άρθρο 1588. Λύση της υιοθεσίας. Η υιοθεσία ενήλικου λύεται με δικαστική απόφαση, ύστερα από αίτηση του θετού γονέα ή του θετού τέκνου, αν συντρέχει παράπληξη που δικαιολογεί την αποκλήρωση ή που συνιστά λόγο αχρηστίας του θετού τέκνου απέναντι σε αυτόν που το υιοθέτησε κατά τους όρους του άρθρου 505.

Άρθρο 2

Το άρθρο 23 του Αστικού Κώδικα τροποποιείται ως εξής:

Άρθρο 23. Υιοθεσία. Οι υιοθετικές προϋποθέσεις για τη σύσταση και τη λύση της υιοθεσίας ρυθμίζονται από το δικαίω της ιδιότητας του κάθε μέλους.

Οι σχέσεις μεταξύ του ή των θετών γονέων και του θετού τέκνου ρυθμίζονται κατά σειρά: 1. από το δικαίω της τελευταίας κοινής τους ιδιότητας κατά τη διάρκεια της υιοθεσίας, 2. από το δικαίω της τελευταίας κοινής συνθέτης διαμονής τους κατά τη διάρκεια της υιοθεσίας, 3. από το δικαίω της ιδιότητας την οποία είχε ο θετός γονέας κατά την τέλεση της υιοθεσίας και, σε περίπτωση υιοθεσίας από συζύγους, από το δικαίω που δίνει η προσωπικές τους σχέσεις.

Άρθρο 3

Τέκνα αλλοδαπών, που έχουν εγκαταλείψει στην Ελλάδα και για τα οποία δεν εκδόθηκε κανένας, τουλάχιστον επί ένα εξάμηνο, ενδιαιτούν να τους παρέχεται προστασία υιοθετούμενα σύμφωνα με το ελληνικό αστικό δικαίω.

Άρθρο 4

Όταν ο υποψήφιος θετός γονέας ή ο υποψήφιος να υιοθετήσει ανήλικος έχει τη συνήθη διαμονή του στο εξωτερικό, απαιτείται έκθεση κοινωνικής υπηρεσίας, ακόμα και αν αυτή δεν προβλέπεται από το εφαρμοστέο αλλοδαπό δικαίω. Στην περίπτωση αυτή, η έκθεση συντάσσεται από την αρμόδια ελληνική κοινωνική υπηρεσία.

η κοινωνική εργασία που έχει αναγνωριστεί ότι εδραίωνεται στις διακριτικές αρμοδιότητες, σε συνεργασία με την αρμόδια κοινωνική υπηρεσία που εξωτερικεύει.

Άρθρο 5

Στις περιπτώσεις του προηγούμενου άρθρου, η συνένωση των υπηρεσιών βεταίων γονέων δηλώνεται πάντοτε ενώπιον του αρμόδιου ελληνικού δικαστηρίου που τελεί την υιοθεσία. Όλες οι άλλες συνενώσεις, που είναι απαραίτητες για την τέλεση της υιοθεσίας, δίνονται, αν εκείνος που συνάγει έχει τη συνήθη διαμονή του στην Ελλάδα, ενώπιον του αρμόδιου ελληνικού δικαστηρίου που τελεί την υιοθεσία, σύμφωνα με τους ρυθμούς της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 500 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και, αν έχει τη συνήθη διαμονή του στην αλλοδαπή, ενώπιον της αρμόδιας ελληνικής προξενικής αρχής ή της αρμόδιας αρχής του τόπου της συνήθους διαμονής του.

Άρθρο 5

1. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Υγείας και Πρόνοιας ορίζονται: α) οι υπηρεσίες και οι οργανώσεις, που αναγνωρίζονται ως εξειδικευμένες στις υιοθεσίες για την εφαρμογή του άρθρου 1557 του Αστικού Κώδικα και την πραγματοποίηση υιοθεσιών ανήλικων, που έχουν υπό την προστασία τους, στο εσωτερικό και β) εκείνες που αναγνωρίζονται ως ειδικά εξειδικευμένες στις δικαστικές υιοθεσίες, για την εφαρμογή του άρθρου 4 του παρόντος και την πραγματοποίηση των δικαστικών υιοθεσιών των ανήλικων που έχουν υπό την προστασία τους.

2. Με το προεδρικό διάταγμα της προηγούμενης παραγράφου ή με άλλα προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται επίσης με πρόταση των ίδιων Υπουργών, ρυθμίζονται στις λεπτομέρειές τους: α) η διαδικασία προπαρασκευής και πραγματοποίησης, από τις υπηρεσίες ή οργανώσεις υπό το στοιχείο α της προηγούμενης παραγράφου, των υιοθεσιών των ανήλικων που έχουν υπό την προστασία τους, β) η διαδικασία προπαρασκευής και πραγματοποίησης των δικαστικών υιοθεσιών του άρθρου 4, που αφορά ανήλικους τους οποίους οι αρμόδιες υπηρεσίες ή οργανώσεις έχουν υπό την προστασία τους ή γίνονται με τη μεσεγγύηση τους, καθώς και τα σχετικά με τη συνεργασία των εν λόγω υπηρεσιών ή οργανώσεων με τις αλλοδαπές κοινωνικές υπηρεσίες και γ) η διαδικασία τήρησης στοιχειών στοιχείων για τις υιοθεσίες που τελούνται στην Ελλάδα, καθώς και για τις τελούμενες στα εξωτερικά δικαστικά υιοθεσίες ανήλικων, οι οποίες είχαν πριν από την τέλεση της υιοθεσίας τη συνήθη διαμονή τους στην Ελλάδα.

Άρθρο 7

1. Η κοινωνική έρευνα, που προβλέπεται από το άρθρο 1557 του Αστικού Κώδικα και από το άρθρο 4 του παρόντος, θα πρέπει να αφορά κάθε θέμα που μπορεί να έχει σημασία για την υιοθεσία και ιδίως την προεπιλεκτικότητα και την υγεία των ενδιαφερομένων, το κίνητρο και την περιουσιακή κατάσταση του υποψηφίου βεταίου γονέα, την αλληλεγγύη και την προσαρμογή αυτού που υιοθετεί και ορκιστούσε υιοθετείται, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο από το οποίο μπορεί να δια-

γνωσθεί αν η υιοθεσία θα αποβεί προς το συμφέρον του ανήλικου.

2. Όταν, για την υιοθεσία ανήλικου, οι φυσικοί γονείς ή ο επίτροπος ερχονται σε απευθείας συνεννόηση με τους υποψηφίους βεταίοι γονείς χωρίς τη μεσεγγύηση κοινωνικής υπηρεσίας ή οργάνωσης, στείλουν, τόσο αυτοί όσο και οι υποψήφιοι βεταίοι γονείς, πριν από την παραδοχή του παιδιού ή μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα από αυτήν, να ανακοινώνουν τη σχετική απόφαση τους στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία.

3. Η κοινωνική έρευνα εκτελείται υποχρεωτικά από την αρμόδια βεταία υπηρεσία ή από την αρμόδια υπηρεσία πολιτικών υπηρεσιών αρμόδια για τη σύνταξη των κειμένων απαραίτητα για τη διεξαγωγή της έρευνας και της υιοθεσίας, σύμφωνα με τις διατάξεις της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 500 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και, αν έχει τη συνήθη διαμονή του στην αλλοδαπή, ενώπιον της αρμόδιας ελληνικής προξενικής αρχής ή της αρμόδιας αρχής του τόπου της συνήθους διαμονής του. Μετά την άρρηκτη παράδοξη της προθεσμίας, το δικαστήριο δικάζει χωρίς έκθεση. Κατά την κοινωνική έρευνα θα πρέπει, ανάλογα με την κατάσταση του παιδιού και αποσπόμενα μετά τη συμπλήρωση του δωδεκάτου έτους του, να ζητείται και η άδεια του γυναικός, η οποία θα πρέπει να αναφέρεται στη σχετική έκθεση.

4. Η αποκλειστική προεδρεία των έξι μηνών, που αρχίζει από την προηγούμενη παράγραφο για την υποβολή της έκθεσης της κοινωνικής υπηρεσίας, αφορά μόνο τις περιπτώσεις, όπου τόσο το υποψήφιο βεταίο τέκνο όσο και οι υποψήφιοι βεταίοι γονείς έχουν τη συνήθη διαμονή τους στην ημεδαπή. Για τις περιπτώσεις των δικαστικών υιοθεσιών του άρθρου 4, η προεδρεία αυτή μπορεί να παραταθεί, κατ'εξίσηση, το πολύ δύο φορές, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας.

Άρθρο 5

1. Εν όψει της μυστικότητας της υιοθεσίας ανήλικων, που προβλέπεται από το άρθρο 1559 του Αστικού Κώδικα, πρέπει σε κάθε πρωτοδικία απόφαση βεταία, στο οποίο κατοχυρώνεται το πραγματικό ανωνυμότητα αυτών που υιοθετούνται και των βεταίων γονέων τους, η δικαστική απόφαση με την οποία τελέσθηκε η υιοθεσία, καθώς και όσα άλλα στοιχεία είναι απαραίτητα, ανάλογα με την περίπτωση, Με βάση απόφαση απόφασης, που ερίζεται από αυτό το βέβαιο, συντάσσεται η ληξιαρχική πράξη της υιοθεσίας. Όταν αφορά τη χορήγηση αποσπασμάτων από την τελευταία αυτή πράξη προούνται οι διατάξεις της τρίτης παραγράφου του άρθρου 30 του κώδ. νόμου 5127 'περί ληξιαρχικών πράξεων', όπως αυτή προστέθηκε από το άρθρο 20 του ν.δ.τος 610/1970, που διατηρείται σε ισχύ.

2. Όπου στην ισχύουσα νομοθεσία προβλέπεται η έκδοση αντιγράφου ληξιαρχικής πράξης γέννησης, εκδίδεται, όταν πρόκειται για υιοθεσία, αποσπόμενα και αν αυτή τελέσθηκε, απόσπασμα ληξιαρχικής πράξης γέννησης, που έχει, σε κάθε περίπτωση, θέση πλήρους αντιγράφου. Για τις υιοθεσίες, που έγιναν πριν αρχίσει να ισχύει το ν.δ. 610/1970, εξακολουθεί να ισχύει η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 30 αυτού του νομοθετικού διατάγματος.

5370

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ)

Άρθρο 9

Σε όλη τη διαδικασία τέλεσης υιοθεσίας ανήλικου και ύστερα από αυτήν, απαγορεύεται η διακοπή, ή η διακοπή σταγείρων ή γεγονότων καθόν να αποκαταστήσουν την υιοθεσία και το ατομικό χαρακτηριστικό της. Η τήρηση της σχευίδου ως προς τα πρόσωπα των θετών γονέων, του έαυτού τέκνου και των φυσικών γονέων που αποτελεί υπηρεσιακό καθόν των δικαστηρίων, των κοινωνικών υπηρεσιών ή οργανώσεων, καθώς και των όσων άλλων υπαλλήλων αναμειχθέν στην υιοθεσία ή έλαβαν απωστήματα γνώση της τέλεσής της με την ευκαιρία της άσκησης των καθηκόντων τους. Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 1559 του Αστικού Κώδικα δεν έγκυται.

Άρθρο 10

1. Εκείνος που έχοντας υιοθετήσει ανήλικο, τον μεταχωρείται σε σχολικές ανήλικες ή επικίνδυνες για τη σωματική ή την πνευματική του υγεία, τιμωρείται, εφόσον δεν συντρέχει αξιόλογη πράξη, που τιμωρείται βαρύτερα, με φυλάκιση τουλάχιστο δύο ετών και με χρηματική ποινή μέχρις ενός (1) εκατομμυρίου δραχμών.
2. Με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και με χρηματική ποινή μέχρι πεντακοσίων χιλιάδων μεταλλικών δραχμών τιμωρούνται: εκείνος που δίνει σε υιοθεσία το παιδί του, καθώς και εκείνος που μεσολαβεί στην υιοθεσία, αποκαμίζοντας οι ίδιοι ή προσπορίζοντας σε άλλους αξιόλογο όφελος.
3. Εκείνος που τελεί κατ' επάγγελμα ή με πρόθεση κερδοσκοπίας τις αδόκιμες πράξεις, που προβλέπονται από τις δύο παραγόμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δύο ετών και με χρηματική ποινή μέχρι (5) εκατομμυρίων δραχμών.

Άρθρο 11

1. Καταργούνται: α) το ν.δ. 610/1970 εκτός από το άρθρο του 19, 20, 21, 22 παρ. 2 και 23, τα οποία διατηρούνται σε ισχύ και β) το άρθρο 42 του ν. 2062/1992 "αναδιοργάνωση της Κοινωνικής Πρόνοιας και καθέρωση νέων θεμάτων κοινωνικής προστασίας".
2. Διατηρούνται σε ισχύ: α) η παρ. 4 του άρθρου 5 του ν. 2190/1993 "τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων της παραπροδικαστικής δικαιοσύνης, του Κώδικα της Ελληνικής Ιθαγένειας, του Αστικού και Κανονικού Κώδικα κ.λπ.", β) τα διατάγματα που έχουν εκδοθεί ένυχα των άρθρων 9 παρ. 3 και 14 παρ. 1 του ν.δ/τος 610/1970, εφόσον εκδοθούν νέα διατάγματα σε αντικατάστασή τους, όπως προβλέπεται από το άρθρο 5 του παρόντος και γ) η διαταγή των παραγράφων 1 έως 7 της υπουργικής απόφασης Δ/4632 (Πρόνοιας) της 22.12.1992/18.1.1993, που εκδόθηκε σε εκτέλεση των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 42 του ν. 2062/1992 "αναδιοργάνωση της Κοινωνικής Πρόνοιας και καθέρωση νέων θεμάτων κοινωνικής προστασίας", εφόσον εκδοθεί σε αντικατάστασή τους, το προεδρικό διάταγμα, που προβλέπεται από την περίπτωση υπο το στοιχείο α της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 6.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΘΕΣ
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

Άρθρο 12

Το δέκατο τέταρτο Κεφάλαιο του Τεταρτου Βιβλίου του Αστικού Κώδικα, που αναφέρεται στην επιτροπεία ανήλικων (άρθρα 1559 έως 1665), καταργείται στο σύνολο του. Στη θέση του τίθενται νέα Κεφάλαια δέκατο τέταρτο και δέκατο πέμπτο με το ακόλουθο περιεχόμενο:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ
ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ ΑΝΗΛΙΚΟΥ

Άρθρο 1559. Παιδι τέλει υπό επιτροπεία. Ο ανήλικος τελεί υπό επιτροπεία όταν κανένας γονέας δεν έχει ή δεν μπορεί να ασκήσει τη γονική μέριμνα, όταν το δικαστήριο διορίζει επιτροπεία κατά τα άρθρα 1522 και 1529 ή αναθέσει την άσκηση της γονικής μέριμνας σε τρίτον κατά τα άρθρα 1513 και 1514, καθώς και όταν συντρέχουν οι περιπτώσεις των άρθρων 1660 και 1661.

Άρθρο 1560. Όργανα της επιτροπείας. Όργανα της επιτροπείας είναι το δικαστήριο, ο επιτροπός και το επαγωγικό συμβούλιο.

Άρθρο 1561. Αρμοδιότητα του δικαστηρίου. Το δικαστήριο διορίζει, ύστερα από αίτηση ή και αυτεπαγγέλτως, την επιτροπεία διορίζει τον επιτροπό και ορίζει τα σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία της σύμφωνα με το νόμο.

Οι δημόσιοι ή οι δημαρχικοί υπάλληλοι, οι δημογεωλόγοι και τα όργανα των αρμοδίων κοινωνικών υπηρεσιών οφείλουν να γνωστοποιούν στο δικαστήριο κάθε περίπτωση που συνεπάγεται το διορισμό επιτροπείας αυτών μόλις την πληροφορούνται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Την ίδια υποχρέωση έχουν και οι συνθηκόκτες τους. Την ίδια υποχρέωση έχουν και οι συνθηκόκτες εξ αίματος του ανήλικου έως τον τρίτο βαθμό.

Άρθρο 1562. Διορισμός επιτροπείας. Ο επιτροπός διορίζεται πάντοτε από το δικαστήριο (δ ο τ η κ ε ι τ ρ ο η σ ε (α). Επιτροπός διορίζεται κατά προτίμηση ένα από τα ακόλουθα πρόσωπα με τη σειρά που αναφέρονται: 1, ο ανήλικος σύζυγος του ανήλικου, 2, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ορίστηκε με διαθήκη ή με δήλωση στον ερωνητικό ή σε συμβολαιογράφο από άποιον αρκούσε τη γονική μέριμνα κατά το χρόνο της δήλωσης και κατά τα θέματα του 3, το κατά την κρίση του δικαστηρίου καταλληλότερο πρόσωπο με προτίμηση προς τους πλησιέστερους συγγενείς του ανήλικου. Δεν διορίζεται επιτροπός αυτός που πρέπει να προσμηθεί κατά το προηγούμενο εδάφιο, αν αντρέχει ένας από τους λόγους του άρθρου 1559, αν ο ίδιος ελαττώνεται την επιτροπεία ή αν αυτό επδύλλεται από το συμφέρον του ανήλικου.

Έως το διορισμό του επιτροπείας έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 1601 και 1602.

Άρθρο 1593. Στοιχεία που συνεκτιμά το δικαστήριο. Το δικαστήριο κατά το άρθρο 1592 του εγχειρίδιου σύμφωνα με το άρθρο 1590 του εγχειρίδιου υποχρεωτικά και την άσκηση της ανώτερης κοινωνικής υπηρεσίας και απονομή του σκώλου, αν αυτό είναι δυνατόν, τους πληρωτέους συγγενείς του ανήλικου, καθώς και κάθε άλλο πρόσωπο, το οποίο μπορεί κατά την κρίση του να το βοηθήσει.

Άρθρο 1594. Κριόνες α μιας επίτροπος. Το δικαστήριο διορίζει για τον ανήλικα έναν επίτροπο, εκτός αν ιδιαιτέρως λόγω των ανωτέρω στο άρθρο του ανήλικου επιβλέπων το διορισμό περισσότερων (συμμετρικών). Ένας μόνο επίτροπος διορίζεται και αν ακόμη είναι περισσότερα τα ανήλικα τέκνα των ιδίων γονέων. Όταν όμως συγκροτούνται μεταξύ τους τα συμφέροντα των ανήλικων αδελφών, διορίζεται διαφορετικός επίτροπος για κάθε ανήλικο που έχει αντίστοιχο συμφέρον ή, αν η ανάθεση περιορίζεται σε ορισμένα θέματα ή είναι προσωρινή, ειδικός επίτροπος.

Άρθρο 1595. Λόγω αποκλεισμού. Δεν διορίζεται επίτροπος: 1. αυτός που δεν έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα 2. ο ανήλικος, για τον οποίο έχει διοριστεί προσωρινός δικαστικός συμπροστάτης, σύμφωνα με το άρθρο 1673 β, όπως αποκλείστηκε από την επιτροπεία με διαταγή τελευταίας βούλησης εκείνου που δικαιούται να υποδείξει το πρόσωπο του επιτρόπου.

Άρθρο 1596. Συνέπειες διορισμού προσώπου που αποκλείεται. Ο διορισμός προσώπου που εμπίπτει στην πρώτη περίπτωση του προηγούμενου άρθρου δεν παύει να είναι αποτελεσματικό. Σε περίπτωση διορισμού προσώπου που εμπίπτει σε μία από τις δύο άλλες περιπτώσεις του ίδιου άρθρου, το δικαστήριο ορίζει να απελευθερωθεί το δικαστήριο από την επιτροπεία ή διορίζει να αυτοπαγγέλτως, ύστερα γίνει η ανακήρυξη, ο διορισμός παύει από το έννομο αποτέλεσμα του.

Άρθρο 1597. Διαρκεία υπό όρους. Το δικαστήριο μπορεί, εκτιμώντας τα συμφέροντα του ανήλικου, να επιφυλάσσει, όταν διορίζει επίτροπο, να τον ανακαταστήσει για την περίπτωση που, ως συμβαίνει ή δεν συμβαίνει ένα συγκεκριμένο γεγονός.

Άρθρο 1598. Γνωστοποίηση του διορισμού. Η απόφαση για το διορισμό του επιτρόπου καταχωρίζεται σε ειδικό δημόσιο βιβλίο, που τηρείται στη γραμματεία του δικαστηρίου, και επιδίδεται στον επίτροπο και στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία με την επιμέλεια του δικαστηρίου.

Άρθρο 1599. Δικαιώματα αποποίησης ή παραίτησης. Ο διοριζόμενος έχει το δικαίωμα να αποποιηθεί το διορισμό, εκτός αν έχει διοριστεί σύμφωνα με το άρθρο 1600. Έχει επίσης το δικαίωμα να παραιτηθεί, μετά την ανάληψη των καθηκόντων του, εφόσον συνταχθεί απονομή λόγος.

Άρθρο 1600. Αδυναμία άσκησης. Αν δεν βρίσκεται κατάλληλο φυσικό πρόσωπο για να διοριστεί επίτροπος, σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 1592, η επιτροπεία του ανήλικου ανάκειται σε ίδιον ή συσταίο που είναι συσταίο ειδικά για το σκώλο αυτόν και

διορίζεται το κατάλληλο πρόσωπο και υποδοχή ειδικά στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία.

Άρθρο 1601. Ενδεχόμενη σε επείγουσα περίπτωση. -Προσωρινός επίτροπος. Αν για ορισμένη περίοδο δεν διοριστεί ακόμα ο επίτροπος ή αυτός που έχει διοριστεί εμποδίζεται να εκπληρώσει τα καθήκοντά του, απελευθερείται το διορισμό του ή παραιτείται, ο προϊστάμενος της κοινωνικής υπηρεσίας σύμφωνα σε επείγουσα περίπτωση αυτοπαγγέλτως όλα τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία του προσώπου και της περιουσίας του ανήλικου. Αν υπάρχει επείγουσα ανάγκη να εκπαιρευπηθεί ο ανήλικος σε συγκεκριμένη δικαιοπραξία ή δική, το δικαστήριο με προσωρινή διαταγή του διορίζει, με αίτηση των συγγενών ή και αυτοπαγγέλτως, προσωρινό επίτροπο.

Άρθρο 1602. Υποχρέωση των συγγενών. Πάσχει ειληθεί, στην περίπτωση του προηγούμενου άρθρου, η κοινωνική υπηρεσία, οι συγγενείς του ανήλικου έως τον τρίτο βαθμό εξ αίματος φέρνουν, σε περίπτωση ανάγκης, να μείνουν για το πρόσωπο του και τη συντήρησή της περιουσίας του.

Άρθρο 1603. Αρμόδιότητα του επιτρόπου εν γένει. Στον επίτροπο ανήκουν, υπό τους όρους των διατάξεων που ακολουθούν, τα καθήκοντα και το δικαίωμα να επιμελείται του προσώπου του ανήλικου, να διοική την περιουσία του και να τον εκπροσωπεί σε κάθε δικαιοπραξία ή δική που αφορά το πρόσωπο ή την περιουσία του.

Άρθρο 1604. Περιορισμοί επίτροπου. Όταν το δικαστήριο έχει διορίσει για το ίδιο πρόσωπο περισσότερους επιτρόπους, αυτοί, αν δεν ορίστηκε διαφορετικά, ασκούν τις αρμοδιότητές τους από κοινού.

Άρθρο 1605. Διαρκεία περισσότερων επιτρόπων. Για κάθε διαρκεία των περισσότερων επιτρόπων αποφασίζει το εποπτικό συμβούλιο. Με αίτηση του επιτρόπου που διορίζεται ή αποκλείστηκε άλλου έχει έννομο συμφέρον, το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει διαφορετικά.

Άρθρο 1606. Επιμέλεια του προσώπου. Για την επιμέλεια του προσώπου του ανήλικου εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 1616. Στην περίπτωση περισσότερων επιτρόπων, ο επίτροπος που δεν έχει την επιμέλεια, καθώς και κάθε συγγενής εξ αίματος έως τον τρίτο βαθμό, δικαιούνται να αναμερονούνται σχετικά με την επιμέλεια στο εποπτικό συμβούλιο.

Άρθρο 1607. Διοίκηση του ανήλικου σε πράξεις. Ο επίτροπος υπερεί, με την άδεια του δικαστηρίου, ύστερα από γνωμοδότηση του εποπτικού συμβουλίου, να εκπαιρευπηθεί τη διαγωγή και την πραγματική φροντίδα του ανήλικου σε κατάλληλη οικονομία (α ν δ ο χ η ε ι κ θ γ ε ν ε ι ε) και, αν δεν βρίσκεται πέτος οικονομία, σε κατάλληλο ίδρυμα. Αν το εποπτικό συμβούλιο αρνείται να γνωμοδοτήσει ή γνωμοδοτεί αρνητικά, το δικαστήριο μπορεί να αποφασίζει σχετικά και με βάση την αίτηση του επιτρόπου.

Το δικαστήριο μπορεί, και χωρίς αίτηση του επιτρόπου, να επιφυλάσσει τη διαγωγή και την πραγματική φροντίδα του ανήλικου σε συγγενεία ή σε ίδρυμα, είτε αυτοπαγγ-

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (Τεύχος πρώτο)

γέλως είτε με αίτηση του συμβούλου ερασιτέλε ή οποιαδήποτε άλλου έχει έννομο συμφέρον κατά γνώμη του εποπτικού συμβουλίου, αν η συμβατική σύμβαση ή η πνευματική-ανπτυξη των ανήλικων δεν προσφέρονται με κανένα τρόπον ήδυν του επιτρόπου.

Άρθρο 1608. Η κατά τα προηγούμενα άρθρα ανάθεση γίνεται ύστερα από έρευνα της αρμόδιας κοινωνικής υπηρεσίας για το ήθος, τις βιολογικές συνθήκες και την εν γένει καταλληλότητα της οικογένειας ή του ιδρύματος. Η σχετική έκθεση συνεκτιμάται από το δικαστήριο.

Άρθρο 1609. Εισαγωγή σε ειδικά ιδρύματα. Όταν η κατάσταση του ανήλικου από την άποψη της συμβατικής, της ψυχικής ή της πνευματικής του ανάπτυξης επιβάλλει την εισαγωγή του σε ειδικό ίδρυμα ή κατ'οίκον, απαιτείται άδεια του δικαστηρίου, που παρέχεται ύστερα από αίτηση του επιτρόπου και γνώμη του εποπτικού συμβουλίου ή και αυτεπαγγέλτως με πρόταση του τελευταίου. Για την απόφαση του το δικαστήριο συνεκτιμά γνωμάτευση ειδικού επιστήμονα, καθώς και έκθεση της αρμόδιας κοινωνικής υπηρεσίας, ιδίως ως προς την καταλληλότητα του ιδρύματος ή του κατ'οίκον. Το εποπτικό συμβούλιο και η κοινωνική υπηρεσία παρακολουθούν την κατάσταση του ανήλικου, όσο αυτός παραμένει στο ίδρυμα ή στο κατ'οίκον.

Άρθρο 1610. Πρόσθετες εγγυήσεις για τον ανήλικο. Η απόφαση του δικαστηρίου για την εισαγωγή του ανήλικου σε ειδικό ίδρυμα ή κατ'οίκον ισχύει για έξι μήνες. Η ισχύς της μπορεί να παρατείνεται για έξι μήνες κάθε φορά. Η απόφαση μπορεί να ανακληθεί οποιαδήποτε, αν εκλείψουν οι λόγοι που επέβαλαν τη λήψη αυτής του μέτρου.

Άρθρο 1611. Διοίκηση της περιουσίας. Συντάξη απαγορεύεται. Ο επήτροπος οφείλει να δύναται παρομοίως απαγορεύσει του εποπτικού συμβουλίου απαγόρευση της περιουσίας που υπόκειται ή που παρέχεται στον ανήλικο μετά το δικαστικό και του υπόκειται στη διοίκηση του επιτρόπου. Στη σύνταξη της απαγορεύσεως κολείται να παρσεται, αν είναι τούτο δυνατόν, και ο ανήλικος που συμπύρνωσε το 14ο έτος της ηλικίας του. Αντιγραφο της απαγορεύσεως επιδίδεται στο εποπτικό συμβούλιο και στην κοινωνική υπηρεσία.

Ο επήτροπος μπορεί και, ύστερα από παραγγελία του εποπτικού συμβουλίου, οφείλει να ζητήσει τη σύνταξη δικαστικής απαγορεύσεως.

Άρθρο 1612. Προσδιορισμός της ετήσιας δαπάνης του ανήλικου. Κατά την ένοση της επήτροπείας ο επήτροπος οφείλει να προσκάλεισ απόφαση του εποπτικού συμβουλίου, που να ορίζει κατά προέγγληση την ετήσια δαπάνη για την επιμέλεια του προσώπου και τη διοίκηση της περιουσίας του ανήλικου. Το δικαστήριο με αίτηση του επιτρόπου ή και αυτεπαγγέλτως μπορεί να αποφασίζει διαφορετικά.

Άρθρο 1613. Μέτρατά χρήματα του ανήλικου. Αν στην περιουσία του ανήλικου υπάρχουν ή περιέχονται κατά τη διάταξη της επήτροπείας μετρητά χρήματα, ο επήτροπος οφείλει χωρίς καθυστέρηση να χρησιμοποιήσει, παραγγελά ή να τοποθετήσει κατά τρόπον επιμελή

το ποσό που απαιτείται μετά την απόφαση της επήτροπείας. Ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η τοποθέτηση, χρηματικών παρασώθεισται από τον επήτροπο, εγκρίνεται από το εποπτικό συμβούλιο. Αν το εποπτικό συμβούλιο οφείλει την άγκυση, αποφασίζει το δικαστήριο.

Άρθρο 1614. Πόλις και πόλυτμα αντιστάμενα. Ο επήτροπος οφείλει να τοποθετείται στο άνομο του ανήλικου σε ασφαλή τρόπον ή σε άλλο κατάλληλο πιστωτικό ίδρυμα το δημόσιο χρεόγραφο, τα ομολογίες ή τις μετοχές ανώνυμων εταιρειών, τα πόλυτμα αντικείμενα ή τα μονόλιτα σημεία κληρονομίας που υπάρχουν στην περιουσία του ανήλικου. Το εποπτικό συμβούλιο οφείλει να εναντιη παρασώθεισται ελέγχους, όταν το κρίνει σκόπιμο και οποιαδήποτε μια φορά το έτος.

Άρθρο 1615. Διαχειριστική εξουσία του επιτρόπου. Ο επήτροπος, όπου ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, ενεργεί ως προς την περιουσία του ανήλικου κάθε πράξη τακτικής διαχειρίσεως, ιδίως την πλήρωση χρεών και την είσπραξη απαιτήσεων.

Άρθρο 1616. Διοίκηση της περιουσίας που παρεχρήθηκε με διαχειριστικούς όρους. Ο επήτροπος οφείλει να διοική την περιουσία που παρεχρήθηκε στον ανήλικο με χρηστική παρέξη εν ζωή ή που περιήλθε σ' αυτόν με διαθήκη, σύμφωνα με τους όρους που έθεσε ο δωρητής ή ο διαθετής. Το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει παρέκκλιση από αυτούς τους όρους, αν το επιβάλλει το συμφέρον του ανήλικου.

Αν ο δωρητής ή ο διαθετής ορίσουν να μην έχη τη διοίκηση της περιουσίας που παρεχρήσασαν ο επήτροπος και δεν όρισαν το πρόσωπο που θα έχη τη διοίκηση αυτής της περιουσίας, το δικαστήριο διορίζει ειδικό επήτροπο.

Άρθρο 1617. Χρηστικές πράξεις. Ο επήτροπος δεν δικαιούται να καταρτίει δικαιοπραξίες με χρηστική από σε βάρος της περιουσίας του ανήλικου. Εξαιρούνται με την επιφύλαξη των διατυπώσεων της πρώτης παραγράφου του άρθρου 1624, οι χρηστικές δικαιοπραξίες που επιβάλλονται από ιδιαίτερο νόμο καθήκον ή από λόγους ευπρέπειας.

Άρθρο 1618. Διοίκηση περιουσίας του ανήλικου. Ο επήτροπος δεν δικαιούται να χρησματοποιεί για δικό του λογαριασμό την περιουσία του ανήλικου και ιδίως μετατρέφει μετρητά του.

Άρθρο 1619. Πράξεις που απαιτούν την άδεια του εποπτικού συμβουλίου. Με μόνη την άδεια του εποπτικού συμβουλίου ο επήτροπος δικαιούται στο άνομο του ανήλικου: 1, να εκπαιδώνη ή να μεθώνη ανήλιτος 2, να συναπτα σύμβαση με αντικείμενα την παροχή της εργασίας του ανήλικου ή σύμβαση μαθητείας 3, να συγκρατεί και κάθε άλλη πράξη που υποβάλλει το όνομα της τακτικής διαχειρίσεως, εκτός αν αυτή δεν επιπληται στο άρθρο 1623, 1624 και 1625.

Άρθρο 1620. Άδεια του εποπτικού συμβουλίου απαιτείται και για να χορηγηθεί ο επήτροπος στον ανήλικο τη γενική συναινέση του άρθρου 136, καθώς και τη συναινέση του να ασκήσει επαγγέλμα.

Άρθρο 1621. Διαζύγιο δικών. Ο επίτροπος έχ. με βάση την άδεια του εποπτικού συμβουλίου, το δικαίωμα να φέρει στα όνομα του ανήλικου υπηκόου αίτηση για σκηνή ή άλλη στέγη με αντικείμενα που ήδη παύσει υπάρχουν στην ασυμμόρφωση του παλαιού κτηματολογίου ή στέγη που αφορά την προσωπική κατάσταση. Το ίδιο ισχύει και για την στέγη του ανήλικου για διαμονή κοινού παύματος. Η έλλειψη της άδειας εξετάζεται από το δικαστήριο και αυτεπαγγέλτως.

Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και για την παραίτηση από στέγη που έχει σκηθεί.

Μέτρα που λαμβάνονται προσωρινά από τον επίτροπο για την εξασφάλιση των συμφερόντων του ανήλικου σε επείγουσες περιπτώσεις εξαρρούνται από τις ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 1622. Σε περίπτωση άρνησης του εποπτικού συμβουλίου να χορηγήσει την άδεια των τριών προηγούμενων άρθρων, αποφασίζει το δικαστήριο.

Άρθρο 1623. Γενική άδεια. Υστερα από γνωμοδότηση του εποπτικού συμβουλίου, το δικαστήριο μπορεί να παρέχει στον επίτροπο γενική άδεια να επιχειρεί ανεπιφύλακτα τις πράξεις που επιτίθενται στα άρθρα 1619, εφόσον κρίνει ότι η άδεια αυτή είναι αναγκαία ή ωφέλιμη για τη διαίτησή της περιουσίας του ανήλικου και ιδίως για την εκμετάλλευσή επιχείρησής του. Με τον ίδιο τρόπο και τις ίδιες προϋποθέσεις μπορεί να δοθεί στον επίτροπο γενική άδεια να δανειζεται στα όνομα του ανήλικου, να αναδέχεται ξένα χρήσα και να παραχει: εγγύηση για χρήση της εκμετάλλευσής επιχείρησής του ανήλικου.

Άρθρο 1624. Πράξεις με άδεια του δικαστηρίου. Ο επίτροπος, χωρίς τη γνωμοδότηση του εποπτικού συμβουλίου και την άδεια του δικαστηρίου, δεν έχει το δικαίωμα στα όνομα του ανήλικου: 1. να διαθέσει την περιουσία του ανήλικου συνολικά ή κατά ένα μέρος της 2. να εκποιεί ή να αποκτά με ανταλλάγμα σκηνή ή κτηνώματα δικαίωμα σε ξένα σκηνή 3. να εκχωρεί απαίτηση που έχει αντικείμενο τη μεταβίβαση σκηνή του στον ανήλικό 4. να εκποιεί τους τίτλους και το κτήματα αντικείμενα του άρθρου 1614 5. να επιχειρεί οποιαδήποτε ξένα σε σκηνή του ανήλικου που η δαπάνη του υπερβαίνει το όριο της τρίτης περιουσίας του παρόντος άρθρου 6. να εκποιεί ευαρεσκή, βιομηχανική ή άλλη επιχείρηση που παρέκκλινεται στην περιουσία του ανήλικου, να αποσπάζει τη δόξαση και την εκκαθάριση της, καθώς και να ιδρύει νέα επιχείρηση 7. να φρονδώνει σκηνή του ανήλικου για χρόνο που υπερβαίνει το εννέα στη 8. να δανειζει ή να δανειζεται 9. να παρατίθεται από ασφαλεία για απαίτηση του ανήλικου ή να ελαττώνει μια τέτοια ασφαλεία 10. να συνάπτει συμβόλωση ή συμφωνία περί διαίτησης για αντικείμενο που η αξία του υπερβαίνει το όριο της τρίτης περιουσίας του παρόντος 11. να εγγυηθεί ή να αναδέχεται από επαχθή από ένα χρήσα, με την επιφύλαξη του δικαστηρίου εδωρίου του άρθρου 1621. Οι παραπάνω διατυπώσεις, όταν αφορούν διαθέσεις, απαιτούνται και για τις σχετικά υποχρεωτικές συμβάσεις.

Η άδεια του δικαστηρίου μπορεί να δίνεται υπό όρους. Το όριο πέρα από το οποίο δεν μπορεί ο επίτροπος να επιχειρεί τις πράξεις αυτές, 5 και 10 της πρώτης

παραγράφου των παρόντων ενοείται με το ποσό της ετήσιας δαπάνης του ανήλικου που έχει παραδοσιαστά σκηνή με το άρθρο 1612.

Άρθρο 1625. Κληρονομία ή κληροδοσία που επαγεται στον ανήλικό. Ο επίτροπος, χωρίς τη γνωμοδότηση του εποπτικού συμβουλίου και την άδεια του δικαστηρίου, δεν έχει το δικαίωμα στα όνομα του ανήλικου: 1. να αποσπείται κληρονομία ή να παρατίθεται από τη νόμιμη μορφή κληρονομίας που επάγεται στον ανήλικό 2. να αποδέχεται κληροδοσία ή δωρεά που συνεπάγεται θέση 1. να αποσπείται κληροδοσία που περιφέρεται στον ανήλικό.

Όσον αφορά την αθεώρητη κληρονομία, η οποία επαγεται στον ανήλικό, έχει ανάλογη εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 1627.

Άρθρο 1626. Λογοδοσία. Ο επίτροπος οφείλει να λογοδοτεί στο εποπτικό συμβούλιο κάθε χρόνο. Το εποπτικό συμβούλιο μπορεί να καθορίζει τη λογοδοσία σε εφάπαξ διαστήματα, πάντως όχι μεγαλύτερα από μια πενταετία, αν οι περιστάσεις δεν δικαιολογούν την ετήσια λογοδοσία.

Άρθρο 1627. Ανικανότητα εκπροσώπησης. Ο επίτροπος δεν μπορεί να εκπροσωπήσει τον ανήλικό σε δικαιοπραξίες και σε δικές, όπου τα συμφέροντα του ανήλικου συγκρούονται με τα δικά του ή του συζύγου του ή των συγγενών του, σε ειδικά γραμμή εξ αιτίας ή εξ αγχρωσίας απαιτούμενα και σε πλάγια γραμμή εξ αιτίας έως το δεύτερο βαθμό.

Άρθρο 1628. Διαρκώς ειδική επίτροπος. Στην περίπτωση του προηγούμενου άρθρου, όπως και σε κάθε άλλη περίπτωση κωλύματος, το δικαστήριο διορίζει, με αίτηση του επιτρόπου ή και αυτεπαγγέλτως ειδικό επίτροπο. Όταν ο ειδικός επίτροπος διορίζεται για να αναλάβει τον επίτροπο προσωρινά σε όλα τα ξένα του λόγω κωλύματος του, το δικαστήριο μπορεί να ορίσει και τη διάρκεια της ειδικής επιτροπής.

Άρθρο 1629. Κάθε φορά που προβλέπεται από το νόμο ο διορισμός ειδικού επιτρόπου, ισχύουν, ως προς τη διαδικασία του διορισμού, τις αρμοδιότητες και την εν γένει δόξαση του, οι διατάξεις για την επιτροπεία.

Άρθρο 1630. Ανυπερβάσιμα. Κάθε πράξη του επιτρόπου που επιχειρήθηκε χωρίς τις διατυπώσεις που τούτοις ο νόμος είναι άκυρη, την ακρότητα προτινούν ο επίτροπος, ο ανήλικος και οι καθολικοί ή ειδικοί διαδοχικοί του.

Άρθρο 1631. Αμοιβή και αποκατάσταση δαπανών. Το δικαστήριο μπορεί, κατά τις περιστάσεις, να ορίσει, ύστερα από σχετική αίτηση και τη γνώμη του εποπτικού συμβουλίου, αμοιβή για την απασχόληση του επιτρόπου, ανάλογη με τους κόπους του και το μέγεθος της περιουσίας που διαχειρίζεται. Αν η περιουσία αυτή δεν επαρκεί για να καταβληθεί στον επίτροπο αμοιβή ανάλογη με την έκταση της απασχόλησής του ή αν δεν υπάρχει κέρθου περιουσία και το δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει, λόγω των ειδικών περιστάσεων, να καταβληθεί αμοιβή, η αμοιβή την οποία καθορίζει καταβάλλεται στον επίτροπο από το θύματα ταυτα, όπως ορίζει ο νόμος.

0374

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ)

Ο επίτροπος δικαιούται να απαιτήσει να του καταβληθεί κάθε δαπάνη που είναι αναγκαία για τη διεξαγωγή της επίτροπας, σύμφωνα με τις διατάξεις για την εντολή.

Άρθρο 1632. **Ευθύνη του επιτρόπου.** Ο επίτροπος ευθύνεται για κάθε ζημία του ανηλίκου από ήττα που κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Αν έχουν διοριστεί περισσότεροι επίτροποι, είναι συνυπεύθυνοι ως αλληλόκληροι, εκτός αν έχουν διοριστεί με χωριστό κύριο ενέργεια ο καθένας και ενεργούν αυτοτελώς.

Άρθρο 1633. **Απαλλογή από περιορισμούς.** Ο γονέας που δικαιούται να υποβάλει επίτροπο με διεύθυνση του ή με δήλωση στον αρμόδιο ή σε συμβολαιογράφο, μπορεί να απαλλάσσεται τον επίτροπο από τους περιορισμούς των άρθρων 1613 και 1614. Η απαλλογή αυτή δεν ισχύει αν το δικαστήριο κρίνει ότι έθεται σε κίνδυνο τα συμφέροντά του ανηλίκου.

Άρθρο 1634. **Εποπτικό συμβούλιο.** Πώς συγκροτείται. Συγχρονως με το διορισμό του επιτρόπου το δικαστήριο ορίζει να διοριστεί και το εποπτικό συμβούλιο. Το εποπτικό συμβούλιο, αποτελούμενο από τρία έως πέντε μέλη, συγκροτείται από συγγενείς του ανηλίκου ή φίλους των γονέων του. Με την ίδια απόφαση του το δικαστήριο ορίζει πρόεδρο του εποπτικού συμβουλίου ένα από τα μέλη του.

Το δικαστήριο μπορεί, αν κρίνει ότι το συμβούλιο το συμφέρον του ανηλίκου, ιδίως γιατί δεν υπάρχουν κατάλληλοι συγγενείς ή φίλοι ή συντρέχει άλλος σπουδαίος λόγος, να διορίσει ως μέλος του εποπτικού συμβουλίου και ένα άτομο της κοινωνικής υπηρεσίας ή να αναθέσει σε εξαιρετικές περιπτώσεις αποκλειστικά σ' αυτό το έργο του εποπτικού συμβουλίου.

Το άρθρο 1593 έχει ανάλογη εφαρμογή.

Άρθρο 1635. Όταν ως επίτροπος, προσωρινός ή οριστικός, ενεργεί η κοινωνική υπηρεσία, καθώς και όταν δεν προσέλθεται ή δεν έχει συγκροτηθεί ακόμη εποπτικό συμβούλιο, το έργο του εποπτικού συμβουλίου ασκεί ο αρμόδιος. Το έργο ισχύει και όταν διορίζεται από το δικαστήριο ειδικός επίτροπος, σύμφωνα με τα άρθρα 1517 και 1521.

Άρθρο 1636. **Λόγοι αποκλεισμού από μέλη.** Δεν επιτρέπεται να διορισθούν μέλη του εποπτικού συμβουλίου: 1, ο επίτροπος του ανηλίκου; 2, αυτοί που δεν επιτρέπεται να διοριστούν επίτροποι, σύμφωνα με το άρθρο 1635.

Άρθρο 1637. **Συνεδριάσεις.** Το εποπτικό συμβούλιο συνεδριάζει κάθε φορά που το συγκληθεί ο πρόεδρος του. Ο πρόεδρος ορίζει να το συγκληθεί, αν το ζητήσουν ένα από τα μέλη του ή ο επίτροπος.

Άρθρο 1638. **Προσωρινό κλίμα και αντικατάσταση.** Σε κάθε περίπτωση που το συμφέρον κάποιου μέλους του εποπτικού συμβουλίου, του συζύγου του ή συγγενούς του σε ειδική γραμμή εξ αίματος ή εξ αγχιστείας του υπερβαίνει και σε πλάγια γραμμή εξ αίματος έως το δεύτερο βαθμό είναι αντίθετο προς το συμφέρον του ανηλίκου, καθώς και σε κάθε άλλη περίπτωση όπου συντρέχει σπουδαίος λόγος, το δικαστήριο διορίζει αντικατάσταση.

Άρθρο 1639. **Διάρκεια της θητείας.** Η θητεία μελών του εποπτικού συμβουλίου διαρκεί όσο διαρκεί η επίτροπια και λήγει για τους ίδιους λόγους. Λήγει και η θητεία του επιτρόπου. Τα μέλη του εποπτικού συμβουλίου παύονται από το δικαστήριο κα' αυτοκίνητο, όταν συντρέχει σπουδαίος λόγος.

Άρθρο 1640. **Ευθύνη του προέδρου και των μελών.** Με την επαύραξη των ειδικών διατάξεων για την ευθύνη των δημοσίων υπαλλήλων, όσον αφορά τα μέλη που είναι άγονοι της κοινωνικής υπηρεσίας, ο πρόεδρος και τα μέλη του εποπτικού συμβουλίου ευθύνονται όπως ο επίτροπος.

Άρθρο 1641. **Αποζημίωση των μελών.** Τα μέλη του εποπτικού συμβουλίου δικαιούνται να αποζημιώνονται για κάθε δαπάνη τους, στην οποία υποβλήθηκαν για την άσκηση των καθηκόντων τους, σύμφωνα με τις διατάξεις για την εντολή. Αν η περιουσία του ανηλίκου δεν επαρκεί ή δεν υπάρχει καθόλου περιουσία, έχει ανάλογη εφαρμογή για την καταβολή των δαπανών το άρθρο 1631.

Άρθρο 1642. **Αρμοδιότητες.** Το εποπτικό συμβούλιο, εκτός από τις αρμοδιότητες που του ανατίθενται με ειδικές διατάξεις, εποπτεύει γενικά και το σύνολο της δράσης του επιτρόπου. Σε περίπτωση που ο επίτροπος διαφωνεί με τις αποφάσεις του, αποφασίζει το δικαστήριο με αίτηση του επιτρόπου, όποιου αλλού έχει έννομο συμφέρον ή και αυτοπαγγέλτως.

Άρθρο 1643. **Είλεγχος των λογαριασμών.** Το εποπτικό συμβούλιο ελέγχει τους λογαριασμούς που του υποβάλλει ο επίτροπος. Κατά τη λογαριαστική του επίτροπου, σύμφωνα με το άρθρο 1635, καλείται να παρευστεί, αν είναι δυνατόν, και ο ανηλίκος που έχει συμπληρώσει το 12ο έτος της ηλικίας του.

Άρθρο 1644. **Αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων.** Σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης και εφόσον το εποπτικό συμβούλιο δεν μπορεί για οποιονδήποτε λόγο να συνεδριάσει, ο πρόεδρος αποφασίζει μόνος. Κακή χρήση αυτής της εξουσίας δεν θίγει το κύρος της πράξης που επιχειρείται, αλλά επίστα τις συνέπειες των άρθρων 1639 και 1640.

Αν, στην περίπτωση της προηγούμενης παραγράφου, ο πρόεδρος του εποπτικού συμβουλίου κωλύεται ή αμελεί να πάρει τα προβλεπόμενα μέτρα, αποφασίζει ο προϊστάμενος της ομάδας κοινωνικής υπηρεσίας.

Άρθρο 1645. **Συνδρομή της κοινωνικής υπηρεσίας.** Η αρμόδια κοινωνική υπηρεσία επικουρεί το εποπτικό συμβούλιο στο έργο του, παρέχοντας σ' αυτό, όταν το ζητεί, πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο που εκτελούνται τα καθήκοντά του ο επίτροπος, καθώς και τις διαπιστώσεις της για την εν γένει προσωπική κατάσταση του ανηλίκου.

Άρθρο 1646. **Η ομάδα κοινωνικής υπηρεσίας ορίζει να αναγγείλει στο δικαστήριο χωρίς καθυστέρηση κάθε περίπτωση που καθιστά αναγκαία την αυτοπαγγελητή ανάγνωση του υπέρ ανηλίκου, να διαβεί σ' αυτό κάθε χρήσιμο στοιχείο και πληροφορία και να υποβάλλει σχετικές προτάσεις.**

Όπου στις διατάξεις αυτές τομ. αρμόδιος απαιτείται για την απόφαση του δικαστηρίου έκθεση της κοινωνικής υπηρεσίας ή ο γραμματέας του εφόσον η έκθεση ή η κοινωνική υπηρεσία να υποβάλει τη σχετική έκθεση.

φυσικές σχέσεις και την επικοινωνία των φυσικών γονέων ή του επιτρόπου με τον ανήλικο, εφόσον δεν παραβλέπονται οι αυθαίρετες συστάσεις του. Σε περίπτωση διδουμένη παραρτάει το δικαστήριο.

Άρθρο 1547. Απόφαση του ανήλικου. Πριν από κάθε απόφαση απαιτούμενα όργανα της επιτροπής, αυτό οφείλει, ανάλογα με την ωριμότητα του ανήλικου, να ακούει και τη δική του γνώμη.

Άρθρο 1551. Οι αναδόχοι γονείς οφείλουν επίσης να παρέχουν ανελλιπώς στους φυσικούς γονείς ή στον επιτρόπο, καθώς και στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία, πληροφορίες σχετικές με το πρόσωπο και τις συνθήκες διαβίωσής και ανάπτυξης του ανήλικου.

Άρθρο 1548. Κρίτήριο το συμφέρον του ανήλικου. Κάθε απόφαση απαιτούμενα όργανα της επιτροπής πρέπει να αποβλέπει στο συμφέρον του ανήλικου.

Άρθρο 1552. Οι αναδόχοι γονείς δεν έχουν το δικαίωμα να ενεργούν εναντίον της βούλησης των φυσικών γονέων ή του επιτρόπου, αν αυτή εκφασσέται ρητά.

Άρθρο 1549. Λήξη της επιτροπείας. Η επιτροπεία λήγει με την ενηλικίωση του ανήλικου ή το θάνατό του.

Άρθρο 1553. Αρμοδιότητες και δικαιώματα. Αν δεν παρέχονται σ' αυτούς περισσότερες αρμοδιότητες από το νόμο ή με δικαστική απόφαση, οι αναδόχοι γονείς ασκούν, στο όνομα και για λογαριασμό των φυσικών γονέων ή του επιτρόπου, όλες αρμοδιότητες τους είναι αρμοδιότητες για να μεριμνούν για το πρόσωπο και τις επικοινωνίες υποθέσει του ανήλικου. Έχουν επίσης, σε κάθε περίπτωση, το δικαίωμα να αξιώνουν από τους φυσικούς γονείς ή τον επιτρόπο, πριν αυτή λάβουν οποιαδήποτε απόφαση σχετικά με τον ανήλικο, να τους παρέχουν τη δυνατότητα να διατυπώνουν τη γνώμη τους.

Άρθρο 1550. Αυτοδικμή κρίση του επιτρόπου. Το λειτουργήμα του επιτρόπου παύει αυτοδικμαίως, αν αυτός, μετά την έναρξη της επιτροπείας, χάσει εν όλω ή εν μέρει τη δικαιοπρακτική του ικανότητα ή τεθεί υπό προσωρινό δικαστικό συμπορασισμό. Επίσης, αν κηρυχθεί σε αδυναμία ή αν διαταχθεί δικαστική επιμέλεια των υποθέσεών του, σύμφωνα με το άρθρο 1559.

Άρθρο 1550. Απόφαση αρμοδιοτήτων από τους φυσικούς γονείς ή τον επιτρόπο. Όταν η ένταξη του ανήλικου στην αναδοχή σκοπώνται γίνεται διαρκέστερη, ενώ παράλληλα εξασθενούν οι δεσμοί του με τους φυσικούς γονείς του, οι αναδόχοι γονείς έχουν το δικαίωμα να ζητούν από το δικαστήριο να αρθεί από τους φυσικούς γονείς εν μέρει ή εν όλω την επιμέλεια του προσώπου του ανήλικου ή και τη δικαιοπρακτική ηπαρμότητα του. Στην τελευταία περίπτωση οι αναδόχοι γονείς κβήσσονται επιτροπεία.

Άρθρο 1551. Κρίση με δικαστική απόφαση. Το δικαστήριο παύει, με αίτηση του εποπτικού συμβουλίου ή και αυτοπαγγέλλτως, τον επιτρόπο, όταν συντρέχει οποιασδήποτε λόγος, ιδίως αν κρίνει ότι η συνέχιση της επιτροπείας του μπορεί να θέσει σε κίνδυνο, λόγω παραβλήσεως των καθηκόντων του ή για άλλου λόγου, το συμφέροντα του ανήλικου.

Άρθρο 1552. Αποδοχή της παρρησίας και τελική λογαριασμοί. Ο επιτροπός, μετά το τέλος της επιτροπείας του έχει υποχρέωση να παραδώσει την παρρησία, που δικαστεί και να λογαριασθεί για την δική διοίκησή του.

Άρθρο 1551. Αν ο ανήλικος τελεί υπό επιτροπεία και συντρέχουν προϋποθέσεις ανάλογες με αυτές του προηγούμενου άρθρου, οι αναδόχοι γονείς μπορούν να ζητήσουν από το δικαστήριο, είτε να διορισθούν ανήλικτροπεία είτε να ανατεθεί σ' αυτούς ολόκληρη ή επιτροπεία.

Άρθρο 1553. Παραγωγή. Κάθε αίτηση κατά του επιτρόπου σχετικά με τη διοίκησή του παρρησιαστικά πέντε χρόνια μετά τη λήξη της επιτροπείας ή την παύση του επιτρόπου. Από την παραγωγή αυτή εξαιρείται το καταλείπει από τη λογαριασμοί.

Άρθρο 1554. Πρόβλεψη μετά τη λήξη. Για το χρόνο μετά τη λήξη της επιτροπείας ή την παύση του επιτρόπου έχουν ανέλιξη εφαρμογή τα άρθρα 1540 και 1541.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ
ΑΝΑΔΟΧΗ ΑΝΗΛΙΚΟΥ

Άρθρο 1555. Διατήρηση των σχέσεων με τη φυσική οικογένεια ή τον επιτρόπο. Όταν τριτάτοι έχουν την παραγωγή αρμοδιών του προσώπου του ανήλικου, γιατί τους την ανέθεσαν είτε οι φυσικοί γονείς ή ο επιτρόπος είτε το δικαστήριο (α ν ε δ α χ ο ι γ λ ν ε ι ρ ή ε ν ε θ α χ η ο ι κ α γ ε ν ε ι ο), οι έννομοι σχέσεις μεταξύ του ανήλικου και της φυσικής του οικογένειας ή του επιτρόπου και ιδίως οι αρμοδιότητες από τη γονική μέριμνα ή την επιτροπεία παρρησιαστικών φύσεως, εφόσον δεν αρθεί στα νόμιμα διαφορετικά.

Άρθρο 1552. Κρίση της αναδοχής. Με εξήραση της περιπτώσεως των δύο προηγούμενων άρθρων, οι φυσικοί γονείς ή ο επιτρόπος που ανέθεσαν τη φροντίδα του προσώπου του ανήλικου στους αναδόχους γονείς με σύμβαση, έχουν το δικαίωμα να ανακαλούν την ανάδοχη επαστετήριστε. Με την ίδια εξήραση, μπορεί και το δικαστήριο, αν η ανάδοχη έγινε με απόφαση του, να θέσει τερμα σ' αυτήν, όταν το ζητούν οι φυσικοί γονείς ή ο επιτρόπος, εφόσον διαπιστώνει ότι εξήρασαν οι λόγοι για τους οποίους είχε αποφασισθεί το μέτρο.

Άρθρο 1556. Υποχρεώσεις των αναδόχων γονέων. Οι αναδόχοι γονείς οφείλουν να διακοκλήσουν τις ραγ-

Άρθρο 1553. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να αίρει την ανάδοχη και να επιστεθείται τη φροντίδα του ανήλικου σε άλλους, με αίτηση των φυσικών γονέων ή του επιτρόπου άλλων συγγενών, του εποπτικού ή και αυτοπαγγέλλως, όταν διαπιστώνει ότι η ανάδοχη σκοπώνται δεν είναι κατάλληλη να ανταποκριθεί στα καθήκοντα της.

6378

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ)

Άρθρο 1664. Η συνταγή το δικαστήριο Σε κάθε περίπτωση η απόφαση του δικαστηρίου πρέπει να είναι σύμφωνη με τα συμφέρον του ανήλικου. Το δικαστήριο οφείλει εξετάζοντα με την αρμότητα του ανήλικου, να ακούει πριν αποφασίσει, και τη δική του γνώμη. Επίσης, οφείλει να ακούει τους ανάδοχους και τους φυσικούς γονείς ή τον επίτροπο και να συνεκτιμή την έκθεση της αρμόδιας κοινωνικής υπηρεσίας.

Άρθρο 1665. Επαιτία της κοινωνικής υπηρεσίας. Σε κάθε περίπτωση ανάδοχης ανήλικου, η αρμόδια κοινωνική υπηρεσία παρακολουθεί με ειδικά μέτρα όσα όσα της την εξασφάλιση των απαραίτητων υλικών και ηθικών προϋποθέσεων για την κανονική διαβίωση και ανάπτυξη του ανήλικου, επεμβαίνει με κατάλληλες συμβουλές ή άλλες προσαρμογές μεθόδους κάθε φορά που τα εγρήγορα το συμφέρον του/της ανήλικου σχετικό στο δικαστήριο. Όταν η ανάδοχη του ανήλικου γίνεται με σύμβαση, έχουν τότε οι φυσικοί γονείς ή ο επίτροπος όσα και οι ανάδοχοι γονείς την υποχρέωση να αναγγείλουν χωρίς καθυστέρηση τη σύμβαση στην κοινωνική υπηρεσία.

Άρθρο 16

Τα Κεφάλαια δέκατο έκτο (άρθρα 1665 έως 1700), δέκατο έβδομο (άρθρα 1701 έως 1704) και δέκατο ογδοο (άρθρα 1705 έως 1709) του Τόμου Βιβλίου του Αστικού Κώδικα, που αναστέλλονται στην επιτροπεία αναγκαστικών, την επιτροπεία απόρους και τη δικαστική επιτροπή, κερταγούνται.

Στη θέση των ήδη καταργημένων με το άρθρο 21 του ν. 1329/1983 διατάξεων του παλαιού δέκατου πέμπτου Κεφαλαίου του Τόμου Βιβλίου του Αστικού Κώδικα, που αναφέρονταν στην κηδεμονία χαραρτων ανήλικων (άρθρα 1666 έως 1668) και των διατάξεων που καταργούνται με την προηγούμενη παράγραφο τίθενται νέα Κεφάλαια δέκατο έκτο και δέκατο έβδομο με το ακόλουθο περιεχόμενο:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Άρθρο 1666. Ποι υποβάλλονται σε δικαστική συμπαράσταση. Σε δικαστική συμπαράσταση υποβάλλεται ο ανήλικος: 1. Όταν λόγω ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής ή λόγω σωματικής αναπηρίας αδύνατος εν όλω ή εν μέρει να φρονιζει μόνος για τις υποθέσεις του 2. Όταν, λόγω σωματικής, ταξικουσιας ή αλκοολισμού, εκθέτει στον κίνδυνο της στέρεσης των υλικών του, το σφάλμα του, τους κληρονόμους του ή τους σπώντες του. Ο ανήλικος, που βρίσκεται υπό γενική μέριμνα ή επιτροπεία, μπορεί να υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση, αν συντρέχουν οι όροι της, κατά το τελευταίο της της ανήλικότητας. Τα αποτελέσματα της υποβολής σε δικαστική συμπαράσταση αρχίζουν, αμέσως ο ανήλικος ενηλικιώνει.

Άρθρο 1667. Η υποβολή στη δικαστική συμπαράσταση αποφασίζεται από το δικαστήριο, ύστερα από αίτηση του ίδιου του πάσχοντος ή του σφάλμα του, εφόσον υπάρχει έννομη αιτιολογία, ή των γονέων ή τέκνων του ή του οικιακού ή και αυτοπαροχέλιτος. Στην περίπτωση της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 1666, την αίτηση

μπορεί να υποβάλει και ο επίτροπος του ανήλικου. Όταν το πρόσωπο πάσχει αποκλειστικά από σωματική ή διανοητική αναπηρία, το δικαστήριο αποφασίζει μόνο ύστερα από αίτηση του ίδιου.

Άρθρο 1668. Οι δρόμοι ή δημοτικά υπάλληλοι, επαγγελματίες, τα όργανα των αρμόδιων κοινωνικών υπηρεσιών, καθώς και οι προϊστάμενοι μονάδων ψυχικής υγείας οφείλουν να γνωστοποιούν στο δικαστήριο κάθε περίπτωση που μπορεί να συνεπάγεται την υποβολή ενός προσώπου σε δικαστική συμπαράσταση, αμέσως μόλις την πληροφορηθούν, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Άρθρο 1669. Ποιος διορίζεται δικαστικός συμπαράστατος. Το δικαστήριο διορίζει δικαστικό συμπαράστατο το φυσικό πρόσωπο που έχει προταθεί αυτός τον οποίο αφορά το μέτρο, εφόσον ο τελευταίος έχει συμπληρώσει το δέκατο έκτητος της ηλικίας του και το προτεινόμενο πρόσωπο κρίνεται κατάλληλο και μπορεί κατά τα νόμους να διορισθεί. Αν αυτός που προτάθηκε η αν εκείνος που προτάθηκε δεν κρίνεται κατάλληλος, το δικαστήριο επιλέγει ελαττωότερο αυτόν που κρίνει περισσότερο κατάλληλο για τη συγκεκριμένη περίπτωση, αφού λαβή υπόψη του την τυχόν εκφρασμένη βούληση του συμπαράστατου, να αποκλεισθεί συγκεκριμένο πρόσωπο, τους δεσμούς του με τους συγγενείς του ή άλλα πρόσωπα και ιδίως με τους γονείς του, τα τέκνα του και το σφάλμα του, καθώς και τον κίνδυνο από την τυχόν υφιστάμενη αντίθεση συμφερόντων ανάμεσα στον συμπαράστατο και σ' αυτόν που πρόκειται να διορισθεί.

Άρθρο 1670. Ποι αποκλείονται δεν διορίζεται δικαστικός συμπαράστατος: 1. αυτός που δεν έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα 2. ο ανήλικος για τον οποίο έχει διορισθεί προσωρινός δικαστικός συμπαράστατος κατά το άρθρο 1672 3. αυτός που συνδέεται με σχέση εξάρτησης ή με οποιαδήποτε άλλη στην οποία ο συμπαράστατος έχει συσχεθεί για θεραπεία ή αλλως διεμένει. Ο διορισμός που επιπίπτει στην πρώτη περίπτωση του προηγούμενου άρθρου δεν παράγει έννομα αποτελέσματα. Για τις δύο άλλες περιπτώσεις ισχύουν τα οριζόμενα στα δεύτερα και τρίτα άρθρα του άρθρου 1666.

Άρθρο 1671. Αδυναμία διορισμού. Αν δεν βρεθεί κατάλληλο φυσικό πρόσωπο για να διορισθεί δικαστικός συμπαράστατος, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 1669, η δικαστική συμπαράσταση ανεπίδοτα σε σωματική ή ιδρυμα, που έχουν συσταθεί ειδικά για το σκοπό αυτόν και διαθέτουν το κατάλληλο προσωπικό και υποδομή, αλλιώς στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία. Το άρθρο 1670 έχει ανάλογη εφαρμογή.

Άρθρο 1672. Προσωρινός δικαστικός συμπαράστατος. Το δικαστήριο μπορεί οποτεδήποτε πριν ή και μετά την έναρξη της διαδικασίας για την υποβολή ενός προσώπου σε δικαστική συμπαράσταση, να διορίσει με αίτηση ενός από το πρόσωπο του άρθρου 1667 ή και αυτοπαροχέλιτος, προσωρινό δικαστικό συμπαράστατο. Η εξουσία του περιλαμβάνει κάθε στροφοστικό μέτρο απαραίτητο για να αποφευχθεί σοβαρός κίνδυνος για το πρόσωπο ή την περιουσία του συμπαράστατου. Για το δικαστήριο από τη δημιουργία της

την τελεσίδικη της, ο διορισμός προσωρινού δικαστικού συμπαραστάτη απαιτείται και να παύσει εφόσον συμπληρωθεί ένας μήνας από την ημερομηνία της διαταγής του άρθρου 1567, εφόσον υπάρχει καταγωγή.

Άρθρο 1573. Η προσωρινή δικαστική συμπαραστάση λήγει με την τελεσίδικια της απόφαση της κύριας δίκης. Το δικαστήριο μπορεί, ακόμη και αυτοπροσυγγέλτως, να αείρει την προσωρινή δικαστική συμπαραστάση και οποιαδήποτε άλλως, αν ο συμπαραστατάς δεν έχει πλέον ανάγκη αυτού του μέτρου.

Άρθρο 1574. Έκθεση της κοινωνικής υπηρεσίας. Το δικαστήριο, πρακτικόνως να εφορμάσει την υποβολή ενός προσώπου σε δικαστική συμπαραστάση και το διορισμό δικαστικού συμπαραστάτη, καθώς και στον πρόκατα να διορίσει πρόσωπον δικαστικό συμπαραστάτη, συνεκτιμά την έκθεση της αρμόδιας κοινωνικής υπηρεσίας σχετικά με την αναγκαιότητα του μέτρου και την καταλληλότητα του προσώπου που πρόκειται να διοριστεί δικαστικός συμπαραστάτης ή του συμβαίου ή του ιδιώματος, στα οποία πρόκειται να ανατεθεί η δικαστική συμπαραστάση.

Άρθρο 1575. Δημόσιότητα της απόφασης. Το δικαστικό της απόφασης για την υποβολή σε δικαστική συμπαραστάση ή για το διορισμό προσωρινού δικαστικού συμπαραστάτη καταχωρίζεται σε ειδική βιβλία που τηρείται στη γραμματεία του δικαστηρίου.

Άρθρο 1576. Αποταξίματα της υποβολής σε δικαστική συμπαραστάση. Ανάλογα με την περίπτωση, το δικαστήριο που υποβάλλει ένα πρόσωπο σε δικαστική συμπαραστάση, είτε: 1. τον κηρύσσει ανίκανο για όλες ή για ορισμένες δικαιοπραξίες, γιατί κρίνει ότι αδυνατεί να ενεργεί ή αυτές αυτοπροσόδως (α τ κ ρ η τ ι κ ή ε ι κ α σ τ ι κ ή σ υ ν π ρ ο σ τ α σ η, η λ η ρ η ρ ή η μ ε ρ ι κ ή) είτε 2. κρίνει ότι για την ίδια ή άλλων η ερισμένων δικαιοπραξιών του απαιτείται η συναίνεση του δικαστικού συμπαραστάτη (επικουρική δικαστική συμπαραστάση, πλήρης ή μερική) είτε 3. αποφασίζει συνδυασμό των δύο προηγούμενων ρυθμίσεων. Το δικαστήριο δεν δεσμεύεται από την αίτηση, αρκεί όμως να επιβάλει στον συμπαραστατούμενο τους ελάχιστους δυνατούς περιορισμούς που απαιτεί το σωματίον του. Στην περίπτωση της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 1567, το δικαστήριο δεν μπορεί να επιβάλει με την αστική ή την τροποποιητική απόφαση του, περιορισμούς περισσότερο από όσους ζητούνται.

Άρθρο 1577. Με μεταγενέστερη απόφαση του, το δικαστήριο μπορεί να τροποποιεί και αυτοπροσυγγέλτως το είδος και την έκταση της δικαστικής συμπαραστάσης.

Άρθρο 1578. Η υποβολή του συμπαραστατούμενου σε καθυστέρησιν ή άλλως στέρησης της δικαιοπρακτικής του κινήσεως πρέπει να κρίνεται στην απόφαση αυτή. Αν δεν κρίνεται διαφορετικόν στο νόμο ή στη δικαστική απόφαση, ο συμπαραστατούμενος δεν μπορεί να επεχθεί, αν η δικαστική συμπαραστάση είναι στερωτική, αυτοπροσόδως και, αν είναι επικουρική, χωρίς τη συναίνεση του δικαστικού συμπαραστάτη, όλες πράξεις δεν μπορεί να επεχθεί ο επίτροπος του ανήλικου χωρίς την άδεια του δικαστηρίου, ούτε να διεξάγει τις ενέργειες με αυτές δικές.

Επίσης δεν μπορεί, εφόσον δεν του έχει επετραπέδρη, να επεχθεί μόνος χωριστάς δικαιοπραξίες, να

Άρθρο 1579. Όταν το δικαστήριο υποβάλλει τον συμπαραστατούμενο σε συνδυασμό στερωτικής και επικουρικής δικαστικής συμπαραστάσης, αρκεί στη συναίνεση του ποιάς πράξεις δεν μπορεί ο συμπαραστατούμενος να επεχθεί αυτοπροσόδως και ποιάς δεν μπορεί να επεχθεί χωρίς τη συναίνεση του δικαστικού συμπαραστάτη του. Ο συνδυασμός μπορεί να συνίσταται και στα να αείρει το δικαστήριο από αυτόν τον οποίο υποβάλλει σε επικουρική δικαστική συμπαραστάση, την αυτοπροσυγγέλτως τη διαίρεση της περιουσίας του, είτε στερώντας του ταυτόχρονα και την ελεύθερη διάθεση των εισοδημάτων από αυτήν είτε όχι, και να την αναθέτει στον δικαστικό συμπαραστάτη.

Άρθρο 1580. Αμετάκλητες ως προς την επιμέλεια. Το δικαστήριο μπορεί να αναθέσει στον δικαστικό συμπαραστάτη εν όλω ή εν μέρει και την επιμέλεια του προσώπου του συμπαραστατούμενου. Κατά την άσκηση της επιμέλειας, ο δικαστικός συμπαραστάτης οφείλει να εφορμάσει στον συμπαραστατούμενο τη δυνατότητα να δημοσιονόμει μόνος του τις προσωπικές του σχέσεις, εφόσον του το επιτρέπει η κατάσταση του.

Άρθρο 1581. Έναρξη αποτελεσμάτων. Τα αποτελέσματα της δικαστικής συμπαραστάσης αρχίζουν ομότως δημοσιονόμει η σχετική απόφαση. Για την έναρξη όμως του λειτουργήματος του δικαστικού συμπαραστάτη απαιτείται τελεσίδικια της απόφασης που τον διορίζει.

Άρθρο 1582. Λειτουργία της δικαστικής συμπαραστάσης. Σε κάθε περίπτωση στερωτικής δικαστικής συμπαραστάσης έχουν, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικόν, ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις για την απουσία ανήλικων. Τα έργα της επιμέλειας της δικαστικής συμπαραστάσης αρκεί επιμεύει από τοιαύτα πάντα μέλη, τα οποία διορίζονται με την ίδια απόφαση που διορίζει τον δικαστικό συμπαραστάτη από συγγενείς ή φίλους του συμπαραστατούμενου (α π ο π τ ι κ ή σ υ μ β ο υ λ ι ο). Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 1581 εφαρμόζεται αναλόγως. Στην περίπτωση προσωρινού δικαστικού συμπαραστάτη, τα έργα της επιμέλειας της δικαστικής συμπαραστάσης αρκεί ο εφηνοδικός.

Άρθρο 1583. Η συναίνεση του δικαστικού συμπαραστάτη, από την οποία εξαρτάται η ισχύς ορισμένων ή και όλων των δικαιοπραξιών αυτού που έχει υποβληθεί σε επικουρική δικαστική συμπαραστάση, παρέχεται συγγενώς, μόνο πριν από την επεχίση της πράξης. Αν ο δικαστικός συμπαραστάτης αρνείται να συναίνεσει, υπονοείται το δικαστήριο ύστερα από αίτηση του συμπαραστατούμενου. Οι πράξεις του συμπαραστατούμενου για τις οποίες α νόμος απαιτεί τη συναίνεση του δικαστικού συμπαραστάτη, είναι άκυρες, αν επεχίθησαν χωρίς αυτή τη συναίνεση. Την άκυρτητα προτείνει μόνο ο δικαστικός συμπαραστάτης, ο συμπαραστατούμενος και οι καθολικοί και οι ειδικοί διάδοχοί του.

Άρθρο 1584. Διοχός που συνεκτιμούνται. Όλες οι πράξεις του δικαστικού συμπαραστάτη, του εποπτικού συμβουλίου ή του δικαστηρίου πρέπει να αποβλέπουν στο συμφέρον του συμπαραστατούμενου. Πριν από κάθε

του άρθρου 171 του Αστικού Κώδικα τροποποιείται ως εξής:

«Άρθρο 169. Ανάγονται για δικαιοπραξία Ανάγονται να δικαιοπραξία είναι: 1. όποιες δεν έχουν συμπληρωθεί το δεκάτο έτος 2. όποιες βρίσκονται σε πλήρη σταθερή δικαστική συμπαράσταση.

Άρθρο 168. Περιορισμένα κινήτα Περιορισμένη ικανότητα για δικαιοπραξία έχουν: 1. οι ανήλικοι που συμπλήρωσαν το δέκατο έτος 2. όποιες βρίσκονται σε υερική ή διανοητική δικαστική συμπαράσταση 3. όποιες βρίσκονται σε επικουρική δικαστική συμπαράσταση.

Άρθρο 167. Η δήλωση της βούλησης είναι έγκυρη αν, κατά το χρόνο που έγινε, τα πρόσωπα δεν είχε συνείδηση των πράξεών του ή βρισκόταν σε ψυχική ή διανοητική διαταραχή που περιόριζε αποφασιστικά τη λειτουργία της βούλησης του.

Οι κληρονόμοι υπορούν, μέσα σε μια πενταετία από την άρση, να προσβάλουν για έναν από τους λόγους της προηγούμενης παραγράφου τις μη χαρακτηριστικές δικαιοπραξίες που έγιναν από τον κληρονουμώμενο ή προς αυτόν τότε μόνο: 1. αν κατά την κατάσταση της δικαιοπραξίας εκκρεμούσε διαδικασία για την υποβολή του κληρονουμώμενου σε δικαστική συμπαράσταση λόγω ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής που δεν προέλαβε να ολοκληρωθεί ή αν μετά την κατάσταση ο κληρονουμώμενος υπαβλήθηκε σε δικαστική συμπαράσταση για την παραπάνω από 2. αν η δικαιοπραξία καταρτίστηκε ενώπιον αυτού βρισκόταν εγκλωστος σε ειδική για την κατάσταση του μονάδα ψυχικής υγείας 3. αν η κατάσταση που επικαλούνται οι κληρονόμοι προκύπτει από την ίδια τη δικαιοπραξία που προσβάλλεται.

Άρθρο 171. Δήλωση της βούλησης προς πρόσωπα που δεν έχει συνείδηση των πράξεών του ή που βρίσκονται σε ψυχική ή διανοητική διαταραχή, η οποία περιόριζε αποφασιστικά τη λειτουργία της βούλησης του, είναι έγκυρη. (Η παρ. 2 του ίδιου άρθρου παραμένει ως έχει)

Άρθρο 17

Το άρθρο 258 του Αστικού Κώδικα τροποποιείται ως εξής:

«Άρθρο 248. Παραγραφή κατά ανήλικων Η παραγραφή τρέχει και σε βάρος προσώπων που είναι ανήλικα ή έχουν περιορισμένη ικανότητα για δικαιοπραξία.

Αν τα πρόσωπα αυτά δεν έχουν επίτροπο ή δικαστικό συμπαράσταση, η παραγραφή δεν συμπληρώνεται πριν περάσουν έξι μήνες αμέσως έγιναν ανεπιτρόπος κινή ή επέστησαν επίτροπο ή δικαστικό συμπαράσταση. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται, εφόσον ο ανήλικος ή ο περιορισμένα ικανός έχει την ικανότητα να παρσσει στα δικαστήρια.»

Άρθρο 18

Το άρθρο 726 του Αστικού Κώδικα τροποποιείται ως εξής:

«Άρθρο 726. Αίτηση για ανάγνωση Η αίτηση γίνεται, αν δεν αφεθεί το αντίθετο, με τα βιβλία του αντίδικου

ή του αντιπροσώπου, καθώς επίσης με την υποβολή τους σε δικαστική συμπαράσταση ή την επίκληση τους. Το ίδιο αποτελείται επίσης σε περίπτωση νομικού προσώπου, η διοίκηση του.»

Άρθρο 19

Το άρθρο 775 του Αστικού Κώδικα τροποποιείται ως εξής:

«Άρθρο 775. Αίτηση με την υποβολή σε δικαστική συμπαράσταση ή την επίκληση του ενόχου Η αίτηση γίνεται με την υποβολή σε δικαστική συμπαράσταση ή την επίκληση σε πτώχευση ενός από τους εταίρους, εκτός αν συμφωνήθηκε ότι σ' αυτή την περίπτωση η εταιρεία θα συνεχίζεται μεταξύ των λοιπών εταίρων.»

Άρθρο 20

Το άρθρο 831 και η πρώτη παράγραφος του άρθρου 918 του Αστικού Κώδικα τροποποιούνται ως εξής:

«Άρθρο 831. Αν ο οφειλέτης είναι ανήλικος κάτω των δεκαεπταετηνών ή δεν έχει συνείδηση των πράξεών του ή βρίσκεται σε ψυχική ή διανοητική διαταραχή που περιόριζε αποφασιστικά τη λειτουργία της κρίσης και της βούλησης του ή, τέλος, είναι κωφάλαλος, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 918 έως 918'.

Άρθρο 918. Περιπτώσεις μη καταλογισμού δεν συνδέονται όποιος ζητήσει άλλων χωρίς να έχει συνείδηση των πράξεών του ή ενώ βρισκόταν σε ψυχική ή διανοητική διαταραχή που περιόριζε αποφασιστικά τη λειτουργία της κρίσης και της βούλησης του. (Η παρ. 2 του ίδιου άρθρου παραμένει ως έχει)

Άρθρο 21

Το άρθρο 923 του Αστικού Κώδικα τροποποιείται ως εξής:

«Άρθρο 923. Ειδίγησ οφειλών που απαιτούνται είναι. Όποιος έχει την εποπτεία ανήλικου ή ανήλικου ο οποίος τελεί υπό δικαστική συμπαράσταση ευδύνεται για τη ζημία που τα πρόσωπα αυτά προσέχουν παρουσία σε τρίτων, εκτός αν αποδείξει ότι άσκησε την προσήκουσα εποπτεία ή ότι η ζημία δεν μπορούσε να αποφευχθεί. Την ίδια ευθύνη έχει και όποιος ασκεί την εποπτεία με σύμφωνη.»

Άρθρο 22

Το άρθρο 1056 του Αστικού Κώδικα τροποποιείται ως εξής:

«Άρθρο 1056. Παιχνίδια που εξαρτώνται από τη χρηστικότητα. Εξαιρούνται από την τακτική ή εκλεκτική κληρονομιά τα παιχνίδια που ανήχουν σε πρόσωπα, τα οποία τελούν υπό γενική μέριμνα, επιτροπεία ή δικαστική συμπαράσταση ενόσω διαρκούν αυτές οι καταστάσεις.»

Άρθρο 23

Τα άρθρα 1051 και 1052 του Αστικού Κώδικα τροπο-

5380

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ)

προσάφεται ως εξής:

Άρθρο 129. Διατίθεται να συντάσσον γάμο δια-
σπαστούν από τις περιπτώσεις του άρθρου 128
και της πρώτης παραγράφου του άρθρου 131, καθώς
και εκδίδει στους αρμόδιους έχει απαγορευθεί ειδικά η
τέλεση γάμου, σύμφωνα με το άρθρο 129 αριθμ. 2.

Άρθρο 132. Όποιος βρίσκεται σε δικαστική δικασ-
τική συμπεριφορά, πλήρη ή μερική που προκύπτει
και το γάμο, συνάπτεται γάμο με τη συναίνεση του
δικαστικού συμπεριφορέα του. Αν ο τελευταίος αναιρεί
να συνάψει το δικαστήριο μπορεί, αφού τον ακούσει,
να δώσει την άδεια για τη σύναξη του γάμου, εφόσον
το επιβάλει το συμφέρον του συμπεραστέμενου.

Άρθρο 24

Η περίπτωση 4 του άρθρου 1375 του Αστικού Κώδικα
τροποποιείται ως εξής:

4. Αν, στην περίπτωση του άρθρου 1352, ο δικαστικός
συμπεραστής, το δικαστήριο ή ο ίδιος ο σύζυγος,
αφού γίνει κανον, εγκρίνει το γάμο.

Άρθρο 25

Το άρθρο 1501 και 1519 του Αστικού Κώδικα, όπως
τροποποιήθηκαν με το άρθρο 17 του ν. 1329/1983,
καταργούνται.

Άρθρο 26

Το πρώτο εδάφιο της πρώτης παραγράφου του άρθρου
1521 του Αστικού Κώδικα, όπως αυτό τροποποιήθηκε
από το άρθρο 17 του ν. 1329/1983, τροποποιείται εκ
νέου ως εξής:

Άρθρο 1521. Παιδιά του τέκνου από διαθήκη ή
διαζού. Η διαθήκη των γονέων δεν εκτείνεται και στο
παισιευτικό στοιχεία που περιέχονται στο τέκνο από
διαθήκη τελευταίας βούλησης ή από διαζού με τον έρω
να μην έχουν τη διαθήκη τους οι γονείς.
(Το 2^ο εδάφιο της πρώτης παραγράφου, καθώς και η
δευτέρα παράγραφος του ίδιου άρθρου παραμένουν ως
έχουν)

Άρθρο 27

Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 1526, όπως αυτό
τροποποιήθηκε από το άρθρο 17 του ν. 1329/1983,
καταργείται.

Άρθρο 28

Το άρθρο 1532 του Αστικού Κώδικα, όπως αυτό
διατυπώθηκε με το άρθρο 17 του ν. 1329/1983, τρο-
ποποιείται ως εξής:

Άρθρο 1532. Εντάσσονται στην οικογένεια Αν ο πατέρας
ή η μητέρα παραδίνουν το καθήκοντα που τους επι-
βάλλει το λαϊκόγυμνάσι τους για την επαιρεία του
παιδιού του τέκνου ή τη διαθήκη της περιουσίας
του ή αν εκδούν το λαϊκόγυμνάσι αυτό καταχρηστικά ή
δεν είναι σε θέση να εκπαιδεύσουν ή να εκπαι-
στραφούν, εφόσον το λαϊκόγυμνάσι είναι γάμο.

οι πληρώστεροι συγγενείς του τέκνου ο διοικητής
ή και αυτοπαγγέλτως, να διορίσει οποιαδήποτε ή
εφόσον είναι

Το δικαστήριο υποδείκνυται να διορίσει οποια-
δήποτε ένα γονέα την εκτέλεση της γονικής μέριμνας ελάττω
μερικά και να την αναθέσει αποκλειστικά στον άλλο
αν συντρέχουν και στο πρόσωπο αυτού οι προϋποθέσεις
της προηγούμενης παραγράφου, να αναθέσει την παι-
ματική φροντίδα του τέκνου ή, ακόμη και την επίβλεψη
του ελάττω ή μερικά σε τρίτον ή και να διορίσει επίτροπο.

Άρθρο 29

Το δεύτερο και τρίτο εδάφια της πρώτης παραγράφου
του άρθρου 1533 του Αστικού Κώδικα, όπως αυτά
ανακαταστάθηκαν από το άρθρο 17 του ν. 1329/1983,
καταργούνται και μετά τη δεύτερη παράγραφο αυτού
του άρθρου προστίθεται τρίτη παράγραφος με το εξής
περιεχόμενο:

Το δικαστήριο αποφασίζει την ανάθεση της προ-
ματικής φροντίδας ή της επίβλεψης στον τρίτο
τη δεύτερη παράγραφο του προηγούμενου άρθρου ή
την πρώτη παράγραφο του παρόντος, ύστερα από
έλεγχο του ηθούς, των βιοτικών συνθηκών και γενικά
της κατάλληλότητάς του, στηριζόμενο υποχρεωτικά σε
βεβαίωση της κοινωνικής υπηρεσίας.

Η ανάθεση γίνεται σε κατάλληλη οικογένεια κατά
προτίμηση συγγενική (α ν δ δ ο χ η ο ι κ α γ ε -
ν ε ι δ) και, αν αυτό δεν είναι δυνατό, σε κατάλληλο
ίδρυμα.

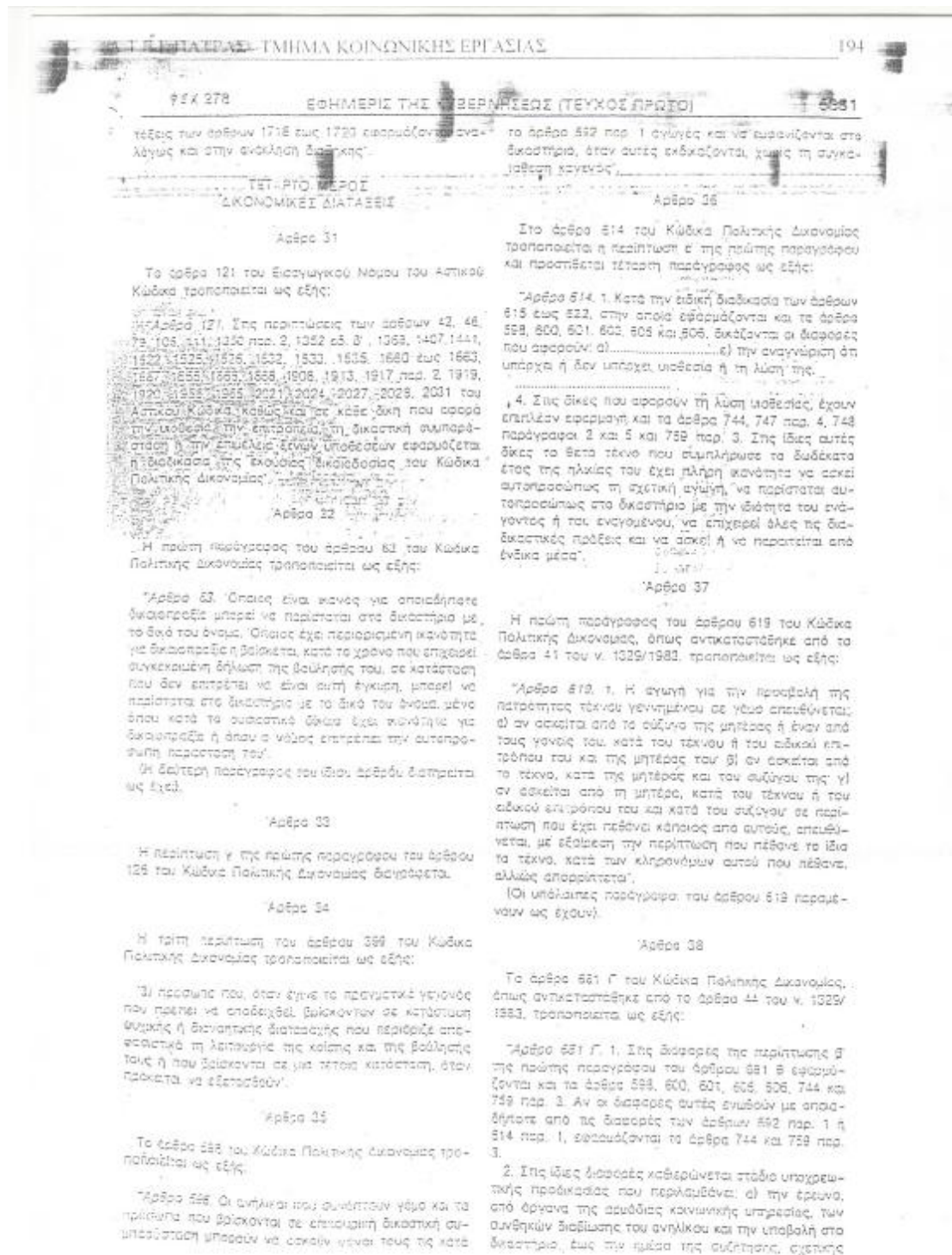
Άρθρο 30

Το άρθρα 1719, 1720 και 1758 του Αστικού Κώδικα
τροποποιούνται ως εξής:

Άρθρο 1719. Ανάκοι Ανάκοι να συντάσσον δια-
θήκη είναι 1, οι ανήλικοι 2, όσοι βρίσκονται σε δικαστική
συμπεριφορά με πλήρη εκτέλεση της δικαστικής
των ικανότητας ή με ρητή στέρηση της ικανότητας να
συντάσσον διαθήκη 3, όσοι κατά το χρόνο τ^η σ^η-
ντάξης της διαθήκης δεν έχουν συνείδηση των πασιεύ-
τους ή βρίσκονται σε φυσική ή διανοητική διαταραχή
που περιορίζει αποφασιστικά τη λειτουργία της βούλησής
τους. Η ικανότητα των συμπεραστέμενων αρχίζει
από τη στιγμή που υπαβλήθηκε η αίτηση ή συντάχθη-
η πράξη για την αυτοπαγγέλτως εισηγητική της υπέθεσι
προς συζήτηση, με βάση τις οποίες διατάχθηκε η υ
παραβλή στη δικαστική συμπεριφορά.

Άρθρο 1720. Αν ο συμπεραστέμενος, από το
ελάττω αναρρώσει ή έχει αναρρώσει ρητά η ικανότη
να συντάσσον διαθήκη, συντάσσει διαθήκη πρώτου κα
ταστάς τελευταία η απόφαση που τον υπαβλή στη
δικαστική συμπεριφορά, η μεταγενέστερη τελευταία
της απόφασης δεν υπαβλή στο κύρος της διαθήκης, ή
ο διαθέτης πεθάνει πριν από την τελευταία. Το ελά
το ισχύει, αν το πρόσωπο του προηγούμενου εδάφιο
συντάσσει διαθήκη μετά την υποβολή της αίτησης
έλεγχου της δικαστικής συμπεριφοράς ή την έκδοση τ^η
πράξης με την οποία συστάται αυτοπαγγέλτως η υπέ-
θεσι της άρσης στο δικαστήριο και η άρση εν
σύμφωνο με αποκλειστική ή την πράξη.

Άρθρο 1758. Η 1^η περίπτωση της ανάλυσης 2^η

αντικείμενης έκθεσης, όπως, στις περιπτώσεις όπου εφόσον από έκθεσή του, της σύγκλησης ή ο ένας από τους γονείς ή το ανήλικό τέκνο παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα, θα πρέπει να συνοδεύεται και από ψυχιατρική έκθεση και β) την απουσία του δικαστή του μονομελούς δικαστηρίου και, αν πρόκειται για πολυμελές δικαστήριο, του προέδρου του, μέσα στο χρονικό διάστημα των οκτώ ημερών που προηγείται της συζήτησης της αίτησης στο δικαστήριο, να επιλύσει συμβιβαστικά τη διαφορά, ύστερα από ακρόαση του τέκνου, των διαδίκων και των πληρεξουσίων τους. Οι προϋποθέσεις των προηγούμενων εδαφίων τίθενται με την ποινή του απαράδεκτου.

3. Το δικαστήριο απευθύνει, αφού προηγουμένως ακούσει τους διαδίκους και λαβεί υπόψη του τη γνώμη του τέκνου. Μπορεί, εν απορία, να διενεργήσει πραγματογνωμοσύνη, να κρίνει ελεύθερα το χρόνο της διεξαγωγής της, χωρίς να δεσμεύεται από χρονικούς περιορισμούς.

4. Για την επικοινωνία με το τέκνο, ορίζονται, με προήλ του αρμόδιου δικαστή του μονομελούς δικαστηρίου ή του προέδρου του πολυμελούς, που επιδίδεται με επιμέλεια του γραμματέα μαζί με τη σχετική κλήση, ο τόπος και ο χρόνος της συνάντησης, καθώς και, στην περίπτωση του πολυμελούς δικαστηρίου, ο δικαστής που θα επικοινωνήσει με το τέκνο. Με την ίδια προήλ καλείται επίσης να παρουσιάσει το τέκνο οποιός διαμένει μαζί του. Η επικοινωνία του δικαστή με το τέκνο γίνεται ιδιωτικώς και δεν επιτρέπεται να είναι παρών σ' αυτήν άλλα πρόσωπα, εκτός αν ο δικαστής κρίνει διαφορετικά. Για το περιεχόμενο της συνάντησης δεν συντάσσεται έκθεση.

Άρθρο 39

Το άρθρο 740 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, μετά την τροποποίηση της πρώτης παραγράφου του με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν. 2931/1998, τροποποιείται εκ νέου ολόκληρο ως εξής:

Άρθρο 740. 1. Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται οι υποθέσεις που αναφέρονται στα άρθρα 738, εκτός από: α) εκείνες που αφορούν την υιοθέτηση, οι οποίες υπάγονται στην αρμοδιότητα των πολυμελών πρωτοδικείων, β) εκείνες που από το νόμο υπάγονται στην αρμοδιότητα των εφευδικείων.

2. Σης υποθέσεις που αναφέρονται στα άρθρα 738 δεν επιτρέπεται παρέκταση της αρμοδιότητας.

3. Στην κατά την πρώτη παράγραφο του παρόντος αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγεται και η δίκη προσώπων σε αγωγή υιοθέτησης σύμφωνα με τις διατάξεις του ανωσυστηνώδους δικαίου.

Άρθρο 40

Το άρθρο 796 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας τροποποιείται ως εξής:

Άρθρο 796. 1. Όταν ζητείται ο διορισμός, η αντικατάσταση ή η παύση επιτρόπου, ειδικού επιτρόπου ή προσωρινού επιτρόπου, αρμόδιο είναι το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου έχει τη συνήθη διαμονή του εκείνος που πρόκειται να τρεφεί ή που βρίσκεται σε επιτροπεία. Το ίδιο δικαστήριο είναι αρμόδιο και για το διορισμό, την αντικατάσταση ή την παύση των μελών του ειδικού συμβουλίου, αν ο ανήλικος που ζητεί

την ελληνική ιδιότητα, δεν έχει τη συνήθη διαμονή στην ημεδαπή. Η σχετική αίτηση υποβάλλεται στο δικαστήριο της τελευταίας συνήθους διαμονής στην Ελλάδα, διαφορετικά στο δικαστήριο της πρωτεύουσας του κράτους.

2. Σε όλες τις περιπτώσεις όπου, κατά την ισχύουσα νομοθεσία για την επιστροφή ανήλικου, προβλέπεται η αυταπάλληλη ενέγκριση του δικαστηρίου, αυτό οφείλει να συντάσσει χωρίς καθυστέρηση την κατά την τέταρτη παράγραφο του άρθρου 747 προήλ του, ώστε η υπόθεση να εισάγεται προς συζήτηση στη συντομότερη κατά το δυνατό δικάσιμα.

3. Η σχετική αίτηση ή η προήλ της τέταρτης παραγράφου του άρθρου 747 κοινοποιούνται υποχρεωτικά και στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία στις περιπτώσεις όπου ο νόμος προβλέπει ότι η σύνταξη και η υποβολή σχετικής έκθεσης της είναι υποχρεωτική. Η έκθεση της κοινωνικής υπηρεσίας πρέπει να κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου τρεις ημέρες πριν από αυτή που οριστική για τη συζήτηση. Η έκθεση δεν είναι υποχρεωτική για τις περιπτώσεις του άρθρου 781.

4. Σε όλες τις περιπτώσεις όπου οι ισχύουσες διατάξεις για την επιστροφή των ανήλικων προβλέπουν την επικοινωνία του δικαστηρίου με τον ανήλικο και την ακρόαση του ή κρίνουν ανεγκλίμα τη διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης, έχουν εφαρμογή οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 581 Γ'.

Άρθρο 41

Το άρθρο 797 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας τροποποιείται ως εξής:

Άρθρο 797. Όταν σύμφωνα με το νόμο ζητείται να δοθεί άδεια να ενταχθούν κάποια παιδιά ο ανήλικος, αυτός που σκεπεί τη γονική μέριμνα, ο επίτροπος ανήλικου, ο δικαστικός συμπαραστάτης ανήλικου, ο ίδιος ο ανήλικος που βρίσκεται σε κατάσταση δικαστικής συμπαραστάσης, ο κληρονόμος από απουσία, ο κηδεμόνος σχολάζουσας κληρονομιάς, ο εκκαθαριστής κληρονομιάς και ο εκτελεστής διαθήκης, αρμόδιο είναι το δικαστήριο της συνήθους διαμονής του ανήλικου ή αυτού που τελεί υπό δικαστική συμπαραστάση ή το δικαστήριο της κληρονομιάς, για τις περιπτώσεις της δικαστικής επιμέλειας ξένων υποθέσεων αρμόδιο είναι το δικαστήριο της συνήθους διαμονής αυτού που ζητεί το διορισμό του επιμελητή ή του τόπου όπου θα διεξαχθεί κυρίως η διαχείριση της υποθέσεως.

Άρθρο 42

Το άρθρο 799 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας καταργείται.

Άρθρο 43

Το άρθρο 800 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας τροποποιείται ως εξής:

Άρθρο 800. 1. Αρμόδιο για την τέλεση υιοθέτησης είναι το δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου έχει τη συνήθη διαμονή τους εκείνος που υιοθετεί ή εκείνος που υιοθετείται.

2. Ο αρμόδιος για την υιοθέτηση διαμένοντα ενόπι με τους της ενόπι από του δικαστή η, που τελεί τ

υποβολή. Οι φωνητικές δηλώσεις σε ιδιαίτερα γρήγορο χρόνο δημοσιεύονται.

Η ίδια διαδικασία πρέπει και όταν πρόκειται για έκδοση από το δικαστήριο του υποψηφίου να υποβληθεί ανήλικου που δεν συμπλήρωσε το δικαίωμα έτος της ηλικίας του ή άλλων τέκνων του υποψηφίου έτους γονέα, στις περιπτώσεις που η έκδοση αυτή λαμβάνεται από το οικιακό δικαίωμα.

3. Οι προθέσεις της έκδοσης της ανάρσεως και της αναμπλάρωσης εναντίον απόφασης που απαγγέλλει την υποβολή είναι, αν δεν επιδοεί η απόφαση, ένα έτος και αρχίζουν σε κάθε περίπτωση από τη δημοσίευση της απόφασης.

4. Η προθεσμία της τριτονομιχίας κατά της απόφασης που τίθεται την υποβολή είναι έξι μήνες από τη γνώση της υποβολής και εν πάση περιπτώσει τρία έτη από την τελειότητα της απόφασης. Ο φυσικός γονέας που λόγω της ερασιμότητος διατάξεων του οικιακού δικαίου, δεν συνάπτει στην υποβολή του παιδιού του έχει το δικαίωμα υποπροκειμένου να εκκινήσει τριτονομιχία κατά της σχετικής δικαστικής απόφασης, να πληροφορηθεί τα στοιχεία αυτής της απόφασης από την αρμόδια κοινωνική υπηρεσία ή αρμόδια που συνέπραξε στην τελειότητα της απόφασης.

5. Οι ανήλικοι που έχουν συμπληρώσει το δικαίωμα έτος της ηλικίας τους έχουν την ικανότητα να περιστασιακά αυτοπροσώπως στο δικαστήριο κατά την τελειότητα της υποβολής και να ασκήσουν ένδικα μέσα κατά της σχετικής απόφασης, ανεξαρτήτως από τα αντίστοιχα δικαιώματα του νόμιμου αντιπροσώπου τους.

6. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει η κύρια διαδικασία τελειότητος της υποβολής να διεκδικείται 'κακλαμπέντων των ευρών.'

Άρθρο 44

Το άρθρο 601, 602, 603, 604 (σήμερα το 3^ο άρθρο της πρώτης παραγράφου του προστάχου από την παρ. 12 του άρθρου 9 του ν. 2145/1993) και 605 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας καταργούνται και στη θέση τους τίθενται νέα άρθρα 801 έως 806 με το εξής περιεχόμενο:

Άρθρο 801. 1. Όταν ζητείται η πρόδικση να τεθεί υπαπαγγέλλως ένα πρόσωπο σε δικαστική συμπαράσταση και να διοριστεί δικαστικός αντιπρόσωπός της ή ειδικός δικαστικός αντιπρόσωπός της, να εγκατασταθούν ή να παύσουν αυτά τα πρόσωπα, καθώς και να αρθεί η δικαστική συμπαράσταση, αρμόδια είναι το δικαστήριο της ανήλικης διαγωγής του προσώπου. Το ίδιο δικαστήριο είναι αρμόδιο και για τη διαπίστωση, την αντικατάσταση ή την παύση των μελών του 'επιδικαστικού συμβουλίου.

2. Αν κάποιος δεν έχει συνήδη διαγωγή στην ημεδαπή, αρμοδιότητα να τον θέσει σε δικαστική συμπαράσταση έχει το δικαστήριο της τελευταίας συνήδους διαγωγής του στην Ελλάδα, διαφορετικά το δικαστήριο της πρωτεύουσας του κράτους. Αν έχει ήδη διοριστεί προσωρινός δικαστικός αντιπρόσωπος από ημεδαπό δικαστήριο, το δικαστήριο αυτό είναι αρμόδιο και για την υποβολή, στη συνέχεια, στη δικαστική συμπαράσταση.

Άρθρο 802. 1. Στη δική που αφορά την δικαστική συμπαράσταση ή την υποβολή προσώπου σε έκδοση νοσήλια, το πρόσωπο αυτό, εφόσον έχει συμπληρώσει τα δεκάτα έκτη έτος της ηλικίας του, είναι πλήρως

ικανό να παρίσταται στο δικαστήριο με το δικό του όνομα, να ασκήσει όλες τις διαδικαστικές πράξεις, να επιχειρεί ή να δοχεται επιδόσεις κάθε είδους, να ασκήσει ή να παραιτείται από ένδικα μέσα.

2. Σε δική για την υποβολή ενός προσώπου σε δικαστική συμπαράσταση, διατάσσεται υποχρεωτικά η κλητεύση του ίδιου, καθώς και του τυχόν διορισμένου προσωρινού δικαστικού αντιπροσώπου του. Η δέουσα παράγρως του άρθρου 798 έχει εφαρμογή και εδώ.

3. Η διεκδικηγή ολοκλήρωσης της συλλήψεως και άλλων των αποδείξεων γίνεται 'κακλαμπέντων των ευρών', με εφαρμογή κατά το λοιπό του άρθρου 114.

4. Κάθε σχετική απόφαση επιδίδεται με την επιμέλεια του δικαστηρίου που την εξέδωσε, στο πρόσωπο που έλαβαν μέρος στη διαδικασία, στο δικαστικό συμβουλευτικό και στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία. Κατά το λοιπό εφαρμόζεται η τέταρτη παράγρως του άρθρου 605.

5. Το δικαστήριο γνωστοποιεί εγκαίρως στο πρόσωπο την απόφαση του, με την οποία 'το υποβάλλει σε δικαστική συμπαράσταση, η διορίζει, αντικαθιστά ή παύει τον δικαστικό αντιπρόσωπο. Στη γνωστοποίηση υπενθυμίζεται επισημάντως στον συμπαροστατούμενο το δικαίωμά του να ασκήσει ένδικα μέσα. Η γνωστοποίηση παραλείπεται, αν υπάρχει προφανής αδυναμία του συμπαροστατούμενου να επικοινωνήσει με το περιβάλλον ή βέβαιος κίνδυνος να προκληθεί βλάβη ή χειροτέρευση της υγείας του. Σε κάθε περίπτωση λαμβάνεται πρόνοια προστασίας της προσωπικότητος του.

Άρθρο 803. 1. Κατά της απόφασης που υποβάλλει ένα πρόσωπο σε δικαστική συμπαράσταση, διορίζει τον δικαστικό αντιπρόσωπο, καθορίζει την έκταση των περιστασιακών που επιδίδονται στον συμπαροστατούμενο ή προποσώπει το είδος και την έκταση της δικαστικής συμπαράστασης, ή που ορανοίτη την υποβολή στη δικαστική συμπαράσταση και το διορισμό δικαστικού αντιπρόσωπός έχουν το δικαίωμα να ασκήσουν ένδικα μέσα από το πρόσωπο που έλαβαν μέρος στη διαδικασία, σύμφωνα με το νόμο. Όταν η διαδικασία μπορεί να κινηθεί μόνο με αίτηση αυτού των οποίων αφορά το μέτρο και αυτή αποφασίσθηκε, δικαίωμα να ασκήσει ένδικα μέσα έχει μόνο το πρόσωπο αυτό. Ένδικα μέσα μπορεί να ασκήσει και ο δικαστικός αντιπρόσωπος, στο όνομά του ή στο όνομα του συμπαροστατούμενου, κατά των αποφάσεων που αφορούν τον κύκλο των αρμοδιοτήτων του.

2. Παρόμοια ή τριτονομιχία μπορούν να ασκήσουν μόνο τα πρόσωπα που νομιμοποιούνται να ζητήσουν την υποβολή του προσώπου σε δικαστική συμπαράσταση.

3. Το δικαστήριο μπορεί να παύσει τον δικαστικό αντιπρόσωπο και με προσωρινή διαταγή του, σύμφωνα με το άρθρο 781, όταν παύεται ότι αντιτρέχουν οι ηρωικότητες για την παύση του, καθώς και έα η αναβολή της λήψης του μέτρου συνεπάγεται επικείμενο κίνδυνο να τον συμπαροστατούμενο. Η σχετική απόφαση αρχίζει να ισχύει και με μόνη την κατάρτιση της στη γραμμάτια του δικαστηρίου με σκοπό τη γνωστοποίησή της.

Άρθρο 804. 1. Το δικαστήριο επικοινωνεί με αυτόν τον οποίο αφορά το μέτρο, ώστε να σχηματίσει άμεση αντίληψη για την κατάσταση του. Η προσωπική επικοινωνία μπορεί να γίνεται μέσα στο συντηρούμενο περιβάλλον του συμπαροστατού, εν το έστιν ο ίδιος έαν

5378

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (Τεύχος πρώτο)

απόφαση έλαβαν, πρέπει να επιδικαστεί προσωρινή απαγόρευση με τον δικαιολογητικό και να συνεχιστούν η γύνη του.

Άρθρο 1655. Άσκηση της δικαστικής υπαγωγότητας. Αν ελάττω οι λόγοι που την προέβλεπον, η δικαστική υπαγωγή πρέπει να επέλθει με απόφαση του δικαστηρίου ύστερα από αίτηση των παρόντων που μπορούν να τη ζητήσουν ή και αυτοπαγγέλτως.

Επιτηδεύματα της δεύτερης κατηγορίας του άρθρου 1657, το δικαστήριο αποφασίζει την άσκηση της δικαστικής υπαγωγότητας, κατά την ελεύθερη εκτίμησή του, μόνο όταν το ζητά ο ίδιος ο υπαλληλίσκος.

Η απόφαση που εμπίπτει στην δικαστική υπαγωγή υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσίευσής του άρθρου 1673.

Άρθρο 1660. Αν ο δικαστικός υπαλληλίσκος γνωρίζει περιστασιακά την οικεία νομοθεσία που αφορά στις καθυστερήσεις της δικαστικής υπαγωγότητας, θεωρείται ότι τα γνωρίζει στο δικαστήριο χωρίς καθυστέρηση.

Άρθρο 1667. Ακούσια νοσήλια. Όταν η κατάσταση ενός προσώπου επιβάλλει την αμέσως νοσήλια του σε μονάδα φρονισης υγείας, αυτή γίνεται μετά προηγούμενη άδεια του δικαστηρίου και κατά τις διατάξεις ειδικών νόμων.

Άρθρο 1668. Δικαστική υπαγωγή δίνει στους παπική σταθμική της ελευθερίας. Με δικαστική απόφαση μπορεί να υποβληθεί σε επικουρική δικαστική υπαγωγή και όποιος είναι παπική σταθμική της ελευθερίας του ταυδύχαστον δύο ετών. Η δικαστική υπαγωγή κηρύσσεται μόνο με αίτηση του προσώπου που αυτή την παπική και μόνο να τις πράξεις που αυτής προέβλεπον στην αίτηση του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΣΕΝΩΝ ΥΠΟΒΡΕΣΩΝ

Άρθρο 1669. Πρωτότυπη απόφαση ενδίκου. Αν ελαττωθεί ο παπικός και ένα άγνωστο ο τόπος της δικαιοσύνης του, έφασον η περιουσία του άγνωστου από επιμέλεια, το δικαστήριο διατάζει και αυτοπαγγέλτως επιμέλεια για τη διακίνηση της περιουσίας του. Το δικαστήριο και αν ο παπικός έχει γνώση δικαιοσύνης, υποβάλλεται όπως να επιταχίσει και να κωπύσσει για την περιουσία του.

Αν ο παπικός έχει υπαγωγή, επιμέλεια διατάσσεται μόνο αν οι περιουσιακές επιβάλλουν να ανακληθεί η επιμέλεια του αντιπροσώπου.

Άρθρο 1660. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει, για τον επόμενο, επιμέλεια και για ειδικά μόνο υποθέσει.

Άρθρο 1661. Δικαστική επιμέλεια για άρνη άγνωστο ή αβέβαιου κέρους. Αν δεν είναι γνωστό η είναι αβέβαιος ποιος είναι ο κέρους μιας υποθέσεως και αυτή έχει συνέπεια από αβέβαια, το δικαστήριο μπορεί και αυτοπαγγέλτως να διατάξει για την υποθέσει αυτή επιμέλεια για άρνη του κέρους της.

Άρθρο 1662. Επιμέλεια, σύμφωνα με τα προηγούμενα άρθρα, μπορεί να διαταχθεί για τα ερανοκά δικαστήρια της πρώτης κατηγορίας της κατηγορίας, και υπό κώπύσσει.

επιμέλεια του δεν έχει ακόμα επιβληθεί ή ο προστάτης του προσώπου του έχει κέρους στη διακίνηση από μελλοντικά γεγονότα.

Άρθρο 1663. Διακίνηση των διατάξεων για την επιμέλεια. Σε όλες τις περιπτώσεις αυτού του κώπύσσει, έχουν κατά τα λοιπά ανάλογη εφαρμογή η διατάξεις για την επιμέλεια ενδίκου. Έφασον δεν ανήκουν με ειδική διαταγή θεωρητικά. Την έκπληξη σκεπάζει ο ελαττωθείς.

Άρθρο 1664. Άσκηση της δικαστικής επιμέλειας. Η δικαστική επιμέλεια σκεπάζει με απόφαση του δικαστηρίου, μόνο ελάττω οι λόγοι που την επέβλεπον.

Η δικαστική επιμέλεια για ένα μόνο υποθέσει σκεπάζει αυτοπαγγέλτως μόνο περιπτώσεις η υποθέσει αυτή. Αυτοπαγγέλτως σκεπάζει η δικαστική επιμέλεια της περιουσίας επόμενος, αν αυτός κηρύσσει άσκησε.

Άρθρο 14. Τα άρθρα 8 και 24 του Αστικού Κώδικα τροποποιούνται ως εξής:

Άρθρο 8. Επείωση της δικαιοπρακτικής κωπύσσει. Η επείωση, καθώς και κάθε άλλος κωπύσσει της δικαιοπρακτικής κωπύσσει με δικαστική απόφαση επιβάλλονται από το δικαστήριο ύστερα από αίτηση του προσώπου το οποίο προέβλεπον αυτό το μέτρο.

Ελλείψει δικαστηρίου μπορεί να υποβληθεί σε καθυστέρηση ή παραρτήσεως της δικαιοπρακτικής του κωπύσσει αλλοθεντα που έχει τη παπική δικαιοσύνη του στην Ελλάδα. Αν ο αλλοθεντος σκεπάζει ή έχει περιουσία στην Ελλάδα, υποβάλλουν να λαμβάνουν μόνο ασφαλιστικά μέτρα.

Άρθρο 24. Επιμέλεια. Η επιμέλεια και κάθε άλλη επιμέλεια διατάσσεται από το δικαστήριο ύστερα από αίτηση του προσώπου το οποίο προέβλεπον.

Ελλείψει δικαστηρίου μπορεί να λάβουν επίσημο ελάττω επιμέλεια για αλλοθεντα που έχει τη παπική δικαιοσύνη του στην Ελλάδα. Αν ο αλλοθεντος σκεπάζει δικαιοσύνη ή έχει περιουσία στην Ελλάδα υποβάλλουν να λαμβάνουν μόνο ασφαλιστικά μέτρα.

Αν κωπύσσει να δικαστική επιμέλεια σκεπάζει είναι αβέβαιος ποιος είναι ο κέρους μιας υποθέσεως η μια από τις σκεπάζει και είναι άγνωστη η δικαιοσύνη του, καταρτίζεται το δικαστήριο του τόπου του δικαστηρίου.

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΣΥΝΑΦΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΟΥΝΙΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Άρθρο 15. Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 25 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

Ο ανάλογος παπ, τζαμ υπό επιμέλεια η οποίος τζαμ υπό κώπύσσει δικαστική υπαγωγή, έχει κατοικία την κατοικία των επιμέλεια η του δικαστηρίου υπαγωγής του.

Άρθρο 16. Το άρθρο 125 του...

5384

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ)

αυτά δικαιολογεί τη διακρίση των πραγμάτων και δεν αντιπαρατίθεται ο συμπαραστάτης. Η επικοινωνία παραλείπεται μόνο αν πιστοποιείται αρμοδίως ότι υπάρχει βλάβη κίνδυνος για την υγεία του προσώπου, για το οποίο πρόκειται, ή αν αυτό βραχύνεται σε προφανή αδυναμία να επικοινωνήσει με το περιβάλλον. Κατόπιν λαμβάνεται ανάλογη εφαρμογή η τέταρτη παράγραφος του άρθρου 881 Γ.

2. Η διενέργεια πραγματογνωμοσύνης μπορεί κατά την κρίση του δικαστηρίου, να παραλείπεται, αν προκύπτει βεβαίωση θρησκείας αρχής ή νομικού προσώπου θρησκείας δικαίου για την κατάσταση του συμπαραστάτη.

Άρθρο 805 1. Οι διατάξεις της πρώτης παραγράφου του άρθρου 801 ισχύουν και για το διορισμό του προσωρινού δικαστικού συμπαραστάτη. Για το διορισμό όμως προσωρινού δικαστικού συμπαραστάτη μετά την κίνηση της διαδικασίας για να τεθεί ένα πρόσωπο σε δικαστική συμπαράσταση, αρμόδια είναι το δικαστήριο που δικάζει την κύρια υπόθεση. Η δεύτερη και η τρίτη παράγραφος του άρθρου 802, καθώς και η πρώτη παράγραφος του άρθρου 804 εφαρμόζονται και για το διορισμό προσωρινού δικαστικού συμπαραστάτη πριν από την κίνηση της διαδικασίας της δικαστικής συμπαράστασης.

2. Προσωρινός δικαστικός συμπαραστάτης μπορεί να διοριστεί και με προσωρινή διαταγή του δικαστηρίου, σύμφωνα με το άρθρο 781, όταν από ισχυρά πιστοποιητικά συνάγεται ότι συντρέχουν, λόγω της κατάστασης της υγείας του προσώπου το οποίο αφορά το μέτρο, επείγουσες λόγοι υπέρ του διορισμού δικαστικού συμπαραστάτη και ότι απειλείται από την αναβολή κίνδυνος για το συμφέροντά του. Η προσωρινή διαταγή εκδίδεται ύστερα από προηγούμενη εκδίκαση του συμπαραστάτη και έκθεση της αρμόδιας κοινωνικής υπηρεσίας, εκτός αν υπάρχει κίνδυνος από οποιαδήποτε αναβολή. Το β' εδάφιο της τρίτης παραγράφου του άρθρου 803 έχει εφαρμογή και εδώ.

3. Εφόσον τα κρίνει απαραίτητα για τη διασφάλιση των συμφερόντων του συμπαραστάτη, το δικαστήριο που διόρισε τον προσωρινό δικαστικό συμπαραστάτη ορίζει ότι αυτός, εκτός από τις εξουσίες που του παρέχει το δικαστικό δικαίωμα, παραστέλλει τον συμπαραστάτη στη διενέργεια κάθε διαδικαστικής πράξης και την άσκηση ένδικων μέσων, τόσο κατά τη διεξαγωγή της κύριας δίκης για την υποβολή στη δικαστική συμπαράσταση, όσο και σε κάθε άλλη δίκη που αφορά το πρόσωπο ή την περιουσία του.

4. Αν δικαστικός προσωρινός δικαστικός συμπαραστάτης, όλες οι επιδόσεις πρέπει να γίνονται σ' αυτόν και σ' εκείνον για τον οποίο διορίστηκε.

5. Ο διορισμός προσωρινού δικαστικού συμπαραστάτη για το χρονικό διάστημα μετά την έκδοση της απόφασης, με την οποία το πρόσωπο υποβλήθηκε σε δικαστική συμπαράσταση, καθώς και η διατήρηση ή αντικατάστασή, για το ίδιο χρονικό διάστημα, αυτού που είχε ήδη διοριστεί, γίνονται με την ίδια απόφαση, που απονέμει την υποβολή στη δικαστική συμπαράσταση.

Άρθρο 45

Η πρώτη παράγραφος του άρθρου 250 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας τροποποιείται ως εξής:

Άρθρο 250 1. Αν η απόφαση δίδεται να αποδοθεί ή να παραδοθεί τέκνο, ο δικαστικός επιμελητής, νομιμοποιημένος από όργανο της Κοινωνικής Υπηρεσίας, αφαιρεί το τέκνο και το παραδίδει στο πρόσωπο που ορίζεται η απόφαση. Αν το τέκνο δεν βρεθεί, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 861 έως 865'.

Άρθρο 46

Το άρθρο 1048 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας τροποποιείται ως εξής:

Άρθρο 1048. Προσωπική κράτηση δεν διατάσσεται: α) κατά των ανήλικων που τελούν υπό γονική μέριμνα ή υπό επιτροπεία και κατά των προσώπων που έχουν τεθεί σε κατάσταση δικαστικής συμπαράστασης, β) κατά βουλευτών όσο διαρκεί η βουλευτική περίοδος και τέσσερις εβδομάδες μετά τη λήξη της, γ) κατά προσώπων που συμπλήρωσαν το ετήσιο πέμπτο έτος της ηλικίας τους και δ) κατά κλητικών κάθε βαθμού κάθε γνωστής θρησκείας'.

Άρθρο 47

Στις περιπτώσεις των άρθρων 1515, 1517, 1521, 1522, 1525, 1529, 1532 παρ. 1, 1594 παρ. 2, 1613, 1616, 1622, 1623, 1624, 1625 και 1630 του Αστικού Κώδικα δεν επιτρέπεται το ένδικο μέσο της έφεσης. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις υποθέσεων σχετικών με την άσκηση της γονικής μέριμνας, την επιτροπεία και τη δικαστική συμπαράσταση, όπου συγχωρείται το ένδικο αυτό μέσο, είναι δυνατό να επιτραπεί, κατά τη δική στο εφετείο, η εξέταση μερώνων και στο ακροατήριο. Στις ίδιες αυτές περιπτώσεις έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 781 έως 783 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Άρθρο 48

1. Η εκδίκαση όλων των υποθέσεων οικογενειακού δικαίου γίνεται υποχρεωτικά, σε όλα τα πολιτικά δικαστήρια της οικίας, από ειδικό τμήμα τους, το οποίο έχει αποκλειστικά αυτή την αρμοδιότητα.

Στο τμήμα αυτό, το οποίο συγκροτείται σε κάθε δικαστήριο με τη διαδικασία που προβλέπεται από το νόμο για τη συγκρότηση των τμημάτων των δικαστηρίων αν γίνουν τοποθετούνται τοπικοί δικαστές με εξειδίκευση στα θέματα του οικογενειακού δικαίου και της προστασίας των ανήλικων.

Στα πρωτοδικεία οι δικαστές αυτοί πρέπει να έχουν προτεραιότητα στα θέματα του πρωτοδικού τουλάχιστον πέντε ετών. Η θητεία στα ειδικά αυτά τμήμα είναι διετής, με δυνατότητα ανανέωσης της ύστερα από αίτηση των ίδιων των δικαστών που υπηρετούν σ' αυτά.

2. Η εξειδίκευση των δικαστών που υπηρετούν στα ειδικά τμήματα οικογενειακού δικαίου, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της προηγούμενης παραγράφου, θα γίνεται στο πλαίσιο των παραρτημάτων επιμόρφωσης που προβλέπονται από την πρώτη παράγραφο του άρθρου 3 του ν. 2208/1994 περί της "Εθνικής Σχολής Δικαστών". Παύσει λειτουργήσουν αυτά τα προγράμματα και υπέρβουν εξειδικευμένοι δικαστές σε άμεση αριθμό που να προέρχονται από αυτά, θα είναι δυνατή χρησιμοποίησή και δικαστών με άλλη μόνη εμπειρία σε σχετικά θέματα. Επίσης, σε πρωτοδικείο της οικίας

που δεν υπάρχουν δικαστές με προσυμπέραση τουλάχιστον πέντε ετών στο βαθμό του πρωτοδικού, θα μπορούν να προσηλωθούν και ιδιώτες με μισώτερη προσυμπέραση.

3. Όπου στον προάντα νόμο και γενικότερα, στα Τέταρτα Θέματα του Αστικού Κώδικα γίνεται λόγος για δικαστήρια, εννοείται το δικαστήριο της πρώτης παραγράφου αυτού του άρθρου.

ΠΕΜΠΤΟ ΜΕΡΟΣ
Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Άρθρο 49

1. Ιδρύεται σε κάθε πρωτοδικείο Κοινωνική Υπηρεσία που λειτουργεί ως αυτοτελής και αποκεντρωμένη υπηρεσία υπό την εποπτεία των Υπουργών Δικαιοσύνης και Υγείας και Πρόνοιας. Η εποπτεία του Υπουργού Δικαιοσύνης αφορά τη σχέση των Κοινωνικών Υπηρεσιών με τα δικαστήρια, των οποίων επικουρούν το έργο. Η εποπτεία του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας αφορά την κοινωνική εργασία που ανατίθεται σ' αυτές τις Υπηρεσίες με τον προάντα ή άλλα νόμους.

2. Οι Κοινωνικές Υπηρεσίες διοικούνται από επιτροπή που αποτελείται από ειδικούς στα θέματα οικογενειακού δικαίου και ειδικότερα, των ανήλικων. Το έργο και η εν γένει λειτουργία τους συντονίζονται και εποπτεύονται από επιτροπή με θέμα σύνθεση, που ιδρύεται με τον προάντα νόμο και λειτουργεί επίσης ως αυτοτελής και αποκεντρωμένη υπηρεσία υπό την εποπτεία των Υπουργών Δικαιοσύνης και Υγείας και Πρόνοιας με έδρα την Αθήνη (Διευθυντική Επιτροπή Κοινωνικών Υπηρεσιών).

Άρθρο 50

1. Οι Κοινωνικές Υπηρεσίες των πρωτοδικείων ασκούν τις γνωμοδοτικές και αποφασιστικές αρμοδιότητες που τους αναθέτει ο νόμος, και επικουρούν εν γένει το έργο του δικαστηρίου του προηγούμενου άρθρου μέσω των ειδικωμένων οργάνων τους που ενεργούν αυτάρκως ως διαπιστωτικές ομάδες.

2. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Υγείας και Πρόνοιας και Διοικητικών μπορούν να ιδρυθούν και να λειτουργήσουν, στις Κοινωνικές Υπηρεσίες ορισμένων πρωτοδικείων, και άλλα τμήματα, εκτός από αυτά που αφορά τους ανήλικους, με αρμοδιότητες, για συντρέξιμους προς τις αρμοδιότητες του δικαστηρίου, για την επικουρία του έργου του οποίου έχουν ιδρυθεί.

3. Στα τμήματα Ανήλικων των Κοινωνικών Υπηρεσιών, άνθη και η αρμοδιότητα να παρέχουν στα πρόσωπα, που νοσηλεύονται να εσκή τις αξιωματικές ανήλικων τέκνων κατά του γονέα του ο οποίος οφείλει τις αντίστοιχες υποχρεώσεις του, ή και στο ίδιο το τέκνο, κάθε πρόσφορα βοήθειας για την αναγκαστική εσπέρση των εν λόγω αξιωματών. Τα ίδια αυτά τμήματα έχουν, εξάλλου, και την αρμοδιότητα να παρέχουν την υποστήριξη τους, εφόσον τους ζητηθεί, στους γονείς ή τους επιτρόπους, κατά την άσκηση της επιμέλειας ή τους επιτρόπους, καθώς και τη βοήθεια και τις συμβουλές τους στους φυσικούς γονείς που επιθυμούν να δώσουν το παιδί τους για υιοθεσία και σ' εκείνους που επιθυμούν να υιοθετήσουν.

Άρθρο 51

1. Για τη στελέχωση των Τμημάτων Ανήλικων των Κοινωνικών Υπηρεσιών συνιστάται, εντός για όλες, ειδικό σώμα υπαλλήλων με την ονομασία "Σώμα Επιτροπικών Λειτουργιών Ανήλικων". Το σώμα τούτο αποτελείται από κοινωνικούς λειτουργούς με πτυχία αναγνωρισμένης ανώτατης ή ανώτερης Σχολής Κοινωνικής Εργασίας της ημεδαφής ή της αλλοδαπής και άδεια άσκησης επαγγέλματος, από παιδαγωγικούς, ψυχολογικούς, και από παιδοψυχιάτρους ή ψυχιάτρους, που διορίζονται, ανάλογα με τα τυπικά τους προσόντα, στον εισαγωγικό βαθμό του αντίστοιχου κλάδου τους, ύστερα από προκήρυξη της θέσης και επιτυχία σε ειδικό κλειστό διαγωνισμό, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην τρίτη παράγραφο του άρθρου 52.

2. Για την κάλυψη των κενών σε οργανικές θέσεις ή αναγκών λόγω έλλειψης οργανικών θέσεων ορισμένης ειδικότητας, μπορούν να χρησιμοποιούνται, με την ιδιότητα του εξωτερικού συνεργάτη, οι αναστασιμότες υπηρεσίες (ιδίως μαζολόγοι και παιδοψυχιάτρες) ή ψυχιάτρες των κατά τόπους δημοσίων υπηρεσιών ή άλλων οργανισμών του δημοσίου τομέα.

3. Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του πρώτου εδαφίου της τρίτης παραγράφου του άρθρου 50, χρησιμοποιούνται ειδικά υπαλλήλοι ή εξωτερικοί συνεργάτες που έχουν την ιδιότητα του δικηγόρου, εξωτερικοί συνεργάτες, προσεχόμενοι από τους οικείους επαγγελματικούς κλάδους ή επαγγέλματα, χρησιμοποιούνται και για την εν γένει επικουρία των Κοινωνικών Υπηρεσιών στην εκπλήρωση του έργου τους. Οι Κοινωνικές Υπηρεσίες συνεργάζονται επίσης με τους αρμοδίους επιστημονικούς, ιδίως για την εφαρμογή του δεύτερου εδαφίου της τρίτης παραγράφου του άρθρου 50, καθώς και με άλλες αρχές και οργανισμούς ιδίως τις υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, καθώς και τις αποπεμπόμενες από αυτές κοινωνικές οργανώσεις, κάθε φορά που θα πρόκειται για ανήλικους που οι τελευταίοι έχουν υπό την προστασία τους.

Άρθρο 52

1. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Υγείας και Πρόνοιας, ρυθμίζονται στις λειτουργίες τους τα σχετικά με: α) τον άρθρο των μισμών και τη σύνθεση των Επιτροπών Δίκησης των κατά πρωτοδικείο Κοινωνικών Υπηρεσιών και της Διευθυντικής τους Επιτροπής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, καθώς και την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ τους, β) την οργανωτική διάρθρωσή τους, γ) τον καθορισμό του αριθμού και την ίδρυση των θέσεων Επιτροπικών Λειτουργιών Ανήλικων, καθώς και των απαιτούμενων θέσεων διοικητικού ή άλλης φύσεως προσωπικού, την κατανομή τους κατά πρωτοδικείο και τη διάρθρωσή τους, δ) τα τυπικά προσόντα των υπηρεσιών για την κατέληξη αυτών των θέσεων, ε) την υπεράσπιση κατάστασης και την εξέλιξη του προσωπικού, στ) τον τρόπο πρόσληψης, τη σχέση με την Κοινωνική Υπηρεσία και τον τρόπο καθορισμού της αμοιβής των εξωτερικών συνεργατών και ζ) τον τρόπο της συλλογικής εργασίας και της εν γένει λειτουργίας των Κοινωνικών Υπηρεσιών στις νομικές ομάδες τους.

2. Οι λεπτομέρειες του παρόντος άρθρου...

5386

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ)

Διπλών που αναφέρει ο νόμος της Κοινωνικής Υπηρεσίας, του τρόπου εργασίας και λειτουργίας τους εν γένει, καθώς και της συνδρομίας τους στις αρμόδιες υπηρεσίες και οργανώσεις του Υ' άρθρου της τρίτης παραγράφου του άρθρου 51, καθορίζονται με τους εσωτερικούς κανονισμούς που καταρτίζονται από τη Συντονιστική Επιτροπή Κοινωνικών Υπηρεσιών και εγκρίνονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Υγείας και Πρόνοιας.

3. Η πλήρωση των θέσεων Επιτροπικών Λειτουργιών Ανήλικων, καθώς και του λοιπού προσωπικού των Κοινωνικών Υπηρεσιών γίνεται με τις διαδικασίες του ν. 2190/1994.

Άρθρο 53

1. Η έναρξη της ισχύος των άρθρων 49 έως 52 του παρόντος καθορίζεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Υγείας και Πρόνοιας και Οικονομικών. Ωστόσο εκδοθεί αυτό το διάταγμα και αρχίσουν να λειτουργούν οι Κοινωνικές Υπηρεσίες, τα έργα τους ασκούνται από τις Επιτροπές Πρόστασης Ανήλικων, που λειτουργούν ήδη στα κατά τόπους πρωτοδικεία, μέσω των κοινωνικών υπηρεσιών τους, όπου υπάρχουν, και εν πάση περιπτώσει με την επουράνια των παιδικών Επιμελητών Ανήλικων του ν. 375/1978, των Κοινωνικών Λειτουργιών του Υπουργείου 375/1978, των Κοινωνικών Λειτουργιών, καθώς και Δικαστών και Κοινωνικών Λειτουργιών, καθώς και άλλων ειδικών επιστημόνων (ιδίως ψυχολόγων, ψυχιάτρων ή παιδαγωγών) των αρμόδιων Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, και της Νοσοκομικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και των κοινωνικών οργανώσεων που εποπτεύονται από αυτές.

2. Η χρησιμοποίηση των Επιμελητών Ανήλικων, Κοινωνικών Λειτουργιών ή άλλων ειδικών επιστημόνων, στους οποίους αναφέρεται η προηγούμενη παράγραφος, γίνεται με απόφαση, στηρίζομένη σε σύμφωνη της διαίτησης της αρμόδιας κάθε φορά Επιτροπής Πρόστασης Ανήλικων, ύστερα από σχετική συνεννόηση με την οικεία υπηρεσία ή τον οικείο οργανισμό. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και ο κοινωνικός λειτουργός που θα ασκεί τις αρμοδιότητες που ο παρών ή άλλος νόμος αναθέτουν στον προϊστάμενο της κάθε Κοινωνικής Υπηρεσίας.

Άρθρο 54

1. Όταν στον παρόντα ή σε άλλο νόμο προβλέπονται αρμοδιότητες κοινωνικής υπηρεσίας στο πλαίσιο της λειτουργίας του θεσμού της δικαστικής συμπαράστασης, οι αρμοδιότητες αυτές ασκούνται, για όσα δικαστήρια και σε όσες Κοινωνικές Υπηρεσίες δεν έχουν συγκροτηθεί ως όσον αφορά Τμήματα, από ειδικούς επιστημόνες των Τμημάτων Ανήλικων αυτών των Υπηρεσιών και, με βάση συγκεκριμένων και αρχίσει να λειτουργούν και αυτά των Τμημάτων, από ειδικούς επιστημόνες των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας και της Νοσοκομικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και των κοινωνικών οργανώσεων που εποπτεύονται από αυτές.

2. Με προεδρικό διάταγμα εκδιδόμενο με πρόταση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Υγείας και Πρόνοιας θα καθοριστούν οι λεπτομέρειες της χρησιμοποίησης των επιστημόνων των εν λόγω υπηρεσιών για τους σκοπούς της λειτουργίας του θεσμού της δικαστικής συμπαράστασης.

Άρθρο 55

Το άρθρο 79 του ν. 1319/1993 καταργείται.

Άρθρο 56

Το άρθρο 79 του ν. 1319/1993 καταργείται.

ΕΚΤΟ ΜΕΡΟΣ
ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 57

1. Με ειδική της ρυθίσεως των αναφερόμενων, υποθέσεων που έγιναν πριν από την έναρξη της ισχύος αυτού του νόμου διέπονται ως προς το κριος τους και τα έννοια αποτελέσματα από το έως τότε δικαιο. Οι διατάξεις όμως των άρθρων 1569 έως 1577 του Αστικού Κώδικα εφαρμόζονται και στις υποθέσεις που τελεσθήκαν υπό το προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς.

2. Υποθέσεις ανήλικων που έγιναν κατά παραβίαση της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 2 σε συνδυασμό με το άρθρο 4 του ν.δ. 610/1970 ισχυροποιούνται αναδρομικά από την τελεσθούσα εκτέλεση δικαστικής απόφασης εφόσον η αίτηση με τελεσθούσα δικαστική απόφαση κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου.

3. Στις περιπτώσεις υποθέσεων ανήλικων που έγιναν πριν από την έναρξη της ισχύος του παρόντος, ο δάσκαλος γονέας έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τη δικαιοσύνη με αίτηση του που δικάζεται κατά τη διαδικασία της εκτέλεσης δικαστικής απόφασης, την πλήρη ένταξη του τέκνου στην οικογένειά του σύμφωνα με το άρθρο 1561 έως 1568 του Αστικού Κώδικα. Για την αλλαγή αυτή πρέπει να συναινεί και το τέκνο που συμπλήρωσε το δώδεκα έτος της ηλικίας του και σε κάθε περίπτωση πρέπει να αναλογιστεί με την υφιστάμενη κατάσταση του τέκνου. Για τη συνείδηση ή την άρνηση του τέκνου πρέπει η διαδικασία της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 509 του Κώδικα Πολιτικής Δικαιοσύνης.

4. Υποθέσεις περί υποθέσεων, που εμπεριέχονται στον πρώτο βαθμό κρίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του νόμου.

5. Στις περιπτώσεις υποθέσεων ανήλικων, που τελεσθήκαν πριν από την έναρξη της ισχύος του παρόντος υπό συνθήκες που εξασφάλισαν τη δικαιοσύνη τους σύμφωνα με τους όρους του νόμου ο οποίος ισχύει κατά το χρόνο της τελεσίτης τους, το έργο πρέπει να γίνει μετά την ενηλικίωση του το δικαίωμά να πληρωθεί πλήρως το ποσό των φυσικών γονέων του, σύμφωνα με την τρίτη παράγραφο του άρθρου 1569 του Αστικού Κώδικα. Οι δημόσιες υπηρεσίες, οι υπαλλήλοι της τοπικής αυτοδιοίκησης, οι δικηγόροι και τα όργανα των αρμόδιων κοινωνικών υπηρεσιών ή ιδρυμάτων έχουν την υποχρέωση να παρέχουν στους ενδιαφερούμενους κατά την εκτέλεση του παρόντος δικαιοκρίτου τους, τη συνδρομή τους.

Άρθρο 58

Η επιτροπή ανήλικων που υπάρχει κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος διέπεται στα εξής από τις διατάξεις αυτού του νόμου και διεξάγεται σύμφωνα με αυτές. Ο επιτροπός που υπάρχει κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος διεξάγει αυτή την ιδιότητα.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ)

387

Άρθρο 55

Όποιος έχει τρέξει σε κατάσταση δικαστικής απόφασης ή δικαστικής αντίληψης πριν από τη θέση σε ισχύ αυτού του νόμου, εξομοιώνεται με πρόσωπα που βρίσκονται σε κατάσταση στερότητας ή επικινδύνου δικαστικής συμπεριφοράς, αντίστοιχα, με περιεχόμενο αυτό που ισχύει για τον απαγορευμένο ή για αυτόν που βρίσκεται σε δικαστική αντίληψη υπό το καθεστώς του προηγούμενου άρθρου. Ο επιτρόπος του απαγορευμένου ή ο αντιλήπτορας που υπάρχει κατά την έναρξη της ισχύος αυτού του νόμου συνεχίζει το λειτουργικό του ως δικαστικός συμπεριστατής του προσώπου.

Το άρθρο 1677 του Αστικού Κώδικα, όπως τροποποιείται με το άρθρο 3 του παρόντος, έχει εφαρμογή και εδώ.

Άρθρο 60

Δικαστικός δικαστής επιτρόπου ανήλικου, υποβλήσει σε δικαστική απαγόρευση ή σε δικαστική αντίληψη, καθώς και διορισθεί προσωρινός δικαστικός απαγορευτής, που εκκλιούσιν στον πρώτο βαθμό κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος, συνεχίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του νόμου. Αν είχε διοριστεί προσωρινός δικαστικός σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης νομοθεσίας, αυτός συνεχίζει το λειτουργικό του ως προσωρινός δικαστικός συμπεριστατής του ενδιαφερομένου.

Άρθρο 61

Πρόσωπα που βρίσκονται, κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος, σε κατάσταση νομικής επανοστάσεως λαμβάνουν αυτοδυνάμει, με τη θέση σε ισχύ αυτού του νόμου, να τελούν υπό το καθεστώς αυτό.

Άρθρο 62

Οι προκήτορες επιτροπείας απόentes, που λειτουργούν κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος, διατηρούνται στο εξής από τις διατάξεις των άρθρων 1535, 1536 και 1537 του Αστικού Κώδικα, όπως τροποποιούνται με το άρθρο 2 του παρόντος. Η διαταγή του άρθρου 42 εφαρμόζεται ανάλογα και εδώ.

Άρθρο 63

Όπου στην ισχύουσα νομοθεσία γίνεται λόγος για δικαστική ή νομική επανόρθωση, δικαστική αντίληψη, επανόρθωση απόentes, επίτροπος απαγορευμένου, παραπλήρης προσωρινός δικαστικός, αντιλήπτορας, συγγενικό συμβούλιο, επιτρόπος απόentes ή για οποιονδήποτε άλλο συνάδη συμβούλιο ή συνέλευση, η σχετική αναφορά έχει το νόημα της παραπομπής στους αντίστοιχους θεσμούς ή έννοιες του νέου δικαίου.

Άρθρο 64

Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Υγείας και Πρόνοιας, ορίζονται τα ιδιώματα και τα συμβατικά που λόγω του εξομοιωμένου προσημικού τους κρίνονται κατάλληλα

να αναλαμβάνουν επιτροπείες ανήλικων, φέρουμε με το άρθρο 1500, ή τη δικαστική συμπεριστασία ανήλικων, σύμφωνα με το άρθρο 1571 του Αστικού Κώδικα, όπως οι διατάξεις αυτές τροποποιούνται με το άρθρο 12 και 13 του παρόντος. Με το ίδιο ή άλλο προεδρικό διάταγμα, ορίζονται και τα ειδικά ιδιώματα ή καταστήματα, καθώς και οι μονάδες υψικής υγείας που προσβλέπονται από το άρθρο 1829 και 1837 του Αστικού Κώδικα, όπως επίσης τροποποιούνται με τον παρόντα. Κατά τα ιδιώματα, συμβατικά, καταστήματα ή μονάδες υψικής υγείας των δύο προηγούμενων εδαφίων τελούν υπό τον έλεγχο και την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας,

Άρθρο 65

1. Το άρθρο 9 του ν. 2052/1992 "Αναδιοργάνωση της Κοινωνικής Πρόνοιας και καθέρωση νέων θεσμών Κοινωνικής Προστασίας" (ΦΕΚ 153 Α') τροποποιείται ως εξής:

Άρθρο 9 Αναδοχής οικογένειας: 1. Σε περίπτωση που συντρέχει λόγος να ανατεθεί, με απόφαση του δικαστηρίου, η πραγματική φροντίδα ή και μέρος ή το σύνολο της επιμέλειας του προσώπου ενός ανήλικου σε κατάλληλη οικογένεια, σύμφωνα με τους όρους της παρ. 1 του Αστικού Κώδικα, και δεν βρίσκεται τέτοια οικογένεια στο περιβάλλον του ανήλικου, πρόβλημα να αναλάβει αυτό το έργο, το δικαστήριο μπορεί να επιλέγεται για την υποδοχή της οικογένειας, μέσω της συμβουλής Κοινωνικής Υπηρεσίας, στα Υπουργεία Υγείας και Πρόνοιας. Το Υπουργείο αυτό σφραγίζει την εν λόγω επιλογή με τη μέση των υπηρεσιών του ή των ιδρυμάτων ή άλλων κοινωνικών οργανώσεων που εποπτεύει, βάσει προγραμμάτων που καταρτίζει το ίδιο ή που τελούν υπό τον έλεγχο και την εποπτεία του και χωρίς να θίγονται τα οριζόμενα από το άρθρο 1535 έως 1537 του Αστικού Κώδικα.

2. Στο πλαίσιο των ενδόχων οικογενειών της προηγούμενης παραγράφου μπορούν να υπάρχουν ανήλικοι, και όταν το ζητούν οι ίδιοι οι γονείς ή ο επίτροπος τους σύμφωνα με τους όρους του Αστικού Κώδικα.

3. Σε ανάδοχη οικογένεια μπορεί να ανατεθεί, με βάση ειδικά προγράμματα, και η φροντίδα ανήλικων με ειδικές ανάγκες ή ηλικιωμένων, εφόσον το ζητούν οι ίδιοι.

4. Η ανάδοχη οικογένεια με την έννοια αυτού του άρθρου είναι κάθε οικογένεια που αποτελείται από σύζυγο με ή χωρίς παιδιά και ένα ανήλικο παιδί με απόφαση του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας ως κατάλληλη να αναλαμβάνει προσωρινά τη φροντίδα ανατροφοδότησης, διαπαιδαγώγησης και προστασίας των προσώπων που εισομακούνται στις προηγούμενες παραγράφους, δεν χρειάζεται η ειδική αναχώριση, όταν το δικαστήριο ανέθεσε τη φροντίδα ή και την επιμέλεια του προσώπου του ανήλικου σε κατάλληλη οικογένεια, συγγενική ή μη, με υποδοχή αυτών που ζητήσαν τη λύση του μέτρου ή όταν συγγενική ή άλλη κατάλληλη οικογένεια είναι πρόβλημα, στις περιπτώσεις της δεύτερης παραγράφου αυτού του άρθρου, να αναλάβει αυτό το έργο. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το έργο της ανάδοχης οικογένειας μπορούν να ανατεθεί και σε μεμονωμένα άτομα με ή χωρίς παιδιά.

5. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρό-

4383

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (Τεύχος Πρώτο)

τοση των Υπουργίων Οικονομικών, Υγείας και Πρόνοιας και Διακρίσεως, σύμφωνα με τις λεπτομέρειες τους η σύγκριση με η λεπτομέρεια του δαπάνου των ανάσφαρων οικονομικών μέσα στα όρια που καθορίζονται από τα άρθρα 1555 έως 1558 του Αστικού Κώδικα και των προηγούμενων παραγράφων του παρόντος άρθρου. Με κοινή απόφαση, σύμφωνα των Υπουργίων Οικονομικών και Υγείας και Πρόνοιας καθορίζεται το ύψος της παροχής στην ανάσφαση οικονομικής ενίσχυσης καθώς και ο τρόπος της καταβολής της.

2. Καταργούνται τα άρθρα 1 έως 9 του η.β.π.α. 157 της 26. Αυγ. - 2 Σεπτ. 1952 (ΑΕΚ 144 Α), που εκδόθηκε με απόφαση του άρθρου 2 του ν. 2052/1952, όπως αυτή η διαταγή είχε πριν από την τροποποίησή της με την πρώτη παράγραφο αυτού του άρθρου. Οι υπαλλήλοι διατάξεις αυτού του προεδρικού διατάγματος διατηρούνται σε ισχύ, κατόπιν έκδοσης του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται από την παρ. 9 του άρθρου 9 του ν. 2052/1952, όπως αυτό τροποποιείται με το παρόν άρθρο.

Άρθρο 66

Στην Κρατική Προστασία και σε όσες των κεντρικών του Υπουργείου Διακρίσεως αναγράφεται υποχρεωτικά κάθε χρόνο η δαπάνη που απαιτείται για να καταβάλλονται στους επιτασσούς ή τους δικαστικούς εμπιστοσύνης ή σωφίλους και στους ίδιους καθώς και στα μέλη των εποπτικών συμβουλίων οι δαπάνες τους που είναι καταβλητέες από το δημόσιο ταμείο σύμφωνα με τα άρθρα 1631 και 1641, καθώς και το πρώτο μέρος του άρθρου 1632 του Αστικού Κώδικα. Η άνωθεν της ισχύος αυτής της διάταξης ισχύει με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργίων Οικονομικών, Υγείας και Πρόνοιας και Διακρίσεως.

Άρθρο δεύτερο

1. Διατίθεται Εθνικό Συμβούλιο Υγείας που θα λειτουργεί στο πλαίσιο του Εθνικού Συστήματος Πρόνοιας και θα έχει ως αποστολή να γνωμοδοτεί για τη χάραξη πολιτικής για την υγεία, το συντονισμό των αρμοδίων οφείων που εμπλέκονται στο αντικείμενο αυτό, την οργάνωση της εκπαίδευσης και της επάρκειας του προσωπικού που ασχολείται με τις υγειονομικές και τη συντήρησή, την έρευνα και την διάδοση επιστημονικών γνώσεων σχετικών με την υγεία. Το Εθνικό Συμβούλιο Υγείας αποτελείται από τους

Υπουργούς Υγείας και Πρόνοιας και Διακρίσεως, Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργίων Οικονομικών, Υγείας και Πρόνοιας και Διακρίσεως εκλέγονται τα μέλη με τις εξουσιοδοτήσεις η σύνθεση την σύνθεση και τη λειτουργία του Εθνικού Συμβουλίου Υγείας, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Με το ίδιο διάταγμα καθορίζεται και ο χρόνος διάρκειας της λειτουργίας του.

2. Σε "δημόσια ταμεία", όπου αυτό αναφέρεται στον παρόντα νόμο εννοείται η αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία.

3. Στην έκδοση του προεδρικού στην παράγραφο 1 του άρθρου 52 του παρόντος νόμου προεδρικού διατάγματος συμπεριλαμβάνεται και ο Υπουργός Οικονομικών.

4. Ο προεδρικός στην παρ. 2 του άρθρου 7 του παρόντος νόμου αλλαγής χρόνου δεν μπορεί να υπερβεί τον ένα μήνα.

5. Τα προβλεπόμενα στο άρθρο 48 του παρόντος νόμου ειδικά μέτρα των πολιτικών δικαστηρίων της ευρείας συνστάσεως από μονομελή μεν σύνθεση σε όλα τα διακρίματα, από πολυμελή δε σύνθεση σε όλα διακρίματα υπηρεσιών παραρτημάτων των Διοικήσεων δικαστηρίων.

Άρθρο τρίτο

Η ισχύς αυτού του νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται άλλως στις ειδικές διατάξεις του.

Προσημειώνεται η δημοσίευσή του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την επίσημη των ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 19 Δεκεμβρίου 1955

Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΠΑΝΟΣ ΒΑΡΔΑΝΤΣΗΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ
ΕΚΔΟΣΤΙΚΗ
ΕΥΛΑΓ. ΠΑΝΗΠΟΠΟΥΛΟΣ
Επιτηδευτής και τέρμας η Μαρτίη Σερφίδης του Κισσίου

Αθήνα, 20 Δεκεμβρίου 1955

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΥΛΑΓ. ΠΑΝΗΠΟΠΟΥΛΟΣ

Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ – ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

202

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ ΠΡΩΤΟΔΙΚΩΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Βαθμός Ασφαλείας

Στη Θεσσαλονίκη την 19.5.1998

Αριθ. Γ.ν.μ. Β. Βαθμός Προτεραιότητας

Τύπος/Διασύνδεση: Δικαστικό Μέγρο
Ταχ. Κωδ. : 54122
Πληροφορίες:
Τηλέφωνο :
FAX : (031) 520.183

ΠΡΟΣ: Τον Αντιπρόεδρο του Ιδρύματος
"ΑΓΙΟΣ ΣΥΓΓΑΝΟΣ"
κ. Τσούγκια Ματθαίο

Ενταίδια

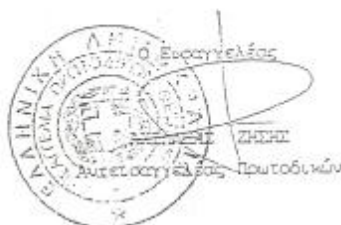
ΚΟΙΝ.:

ΘΕΜΑ: *ΑΚΙΝΗΤΟ ΠΡΩΤΟ ΔΙΚΕΙΟ*
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ
Ν. 2447/1996
ΣΧΕΤ: *Ν. 2447/1996*
Θεσσαλονίκη 28.5.98

Γ Ν Ω Μ Ο Δ Ο Τ Η Σ Η

Ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών Θεσσαλονίκης

Σχετικά με το θέμα της εφαρμογής του Ν. 2447/1996 "Περί υπαθεσίων κ.λ.π." και ειδικότερα για το ποιός έχει πρόσβαση στο Αρχείο του Ιδρύματος "ΑΓΙΟΣ ΣΥΓΓΑΝΟΣ", σας υπενθυμίζουμε ότι για το ίδιο θέμα σας απαντήσαμε με την αριθμ. 3/1997 σχετική Γνωμοδότησή μας, που σας επισυνάπτουμε.

Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ - ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

203

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ ΠΡΩΤΟΔΙΚΩΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Αρ. Αμ. 3/97

Θεσσαλονίκη 11-4-1997

Γ Ν Ο Μ Β Λ Ο Τ Η Σ Η

α. Εισαγγελέας Πρωτοδικών Θεσσαλονίκης

με το υπ' αριθμ. 111/13-3-1997 έγγραφο του δημοτικού Εργοκομείου «Άγιος Στυλιανός» προς την Εισαγγελία Πρωτοδικών Θεσσαλονίκης μας ετέθησαν ερωτήματα τα οποία απασχόλησαν το ως άνω Εργοκομείο, ενόψει και της από 30-12-1996 Δημοσίευσής του Ν. 2447/1996 «περί υιοθεσίας, επιτροπείας, αναδοχής ανηλίκων κ.λ.π.». Ειδικότερα ερωτάται, αν:

1. δύναται απονομήσασθαι πολίτης, δικηγόρος ή μη, έτσι και κατ' εξαίρεση εννοείται να ελέγχει περιπτώσεις που αφορούν τρίτους όμοι: αναγνωρίσεις νέων τέκνων, υιοθεσίες παρόνομες ή μη, αναδοχές, υπερωτικά απόρρητα περί μη τεκνοποίησης κ.λ.π. και, καλύ δε περισσότερο να κρατεί φωτοτυπικά αρχεία των υποθέσεων αυτών,

2. είναι δυνατόν με απόφαση του το ΔΕ του Ιδρύματος «Άγιος Στυλιανός» να παρέχει το δικαίωμα σε τρίτο άτομο (συγκεκριμένα εις την πρόεδρο του συλλόγου των αναζητούντων τις αδελφές τους) να εξετάζει με ή χωρίς την παρουσία υπηρουμένων παραγόντων στοιχεία από φακέλλους του Αρχείου του Ιδρύματός μας και να κρατά σημειώσεις ή φωτοτυπίες, οι οποίες απορρέουν κατά την άποψη της συγκριτικά στοιχεία για τις έρευνες της.

Μετά την κίνηση ως κώδικα του σχεδίου νόμου «υιοθεσία, επιτροπεία και αναδοχή ανηλίκου, δικαστική συμπαράσταση, δικαστική επιμέλεια, ξένων υποθέσεων και συναφείς ουσιαστικές, δικονομικές και μεταβατικές διατάξεις», (Ν. 2447/30-12-1996), ελήφθησαν ορισμένες αλλαγές στο δίκαιο της υιοθεσίας, στην επιτροπεία ανηλίκων και σε συναφείς προστατευτικούς θεσμούς. Ειδικότερα η υιοθεσία των ανηλίκων τηρείται μυστική, ενώ και σε ορισμένες περιπτώσεις (άρθρ. 1530 παρ. 2, 1532 Α.Κ.), η μυστικότητα ισχύει και έναντι των φυσικών γονέων. Τα μετά τέκνα έχου μετά την ενηλικίωσή τους το δικαίωμα

να πληροσσωθείται πλήρως από τους θετούς γονείς και από κάθε αρμόδια αρχή τα στοιχεία των φυσικών γονέων του (άρθρο 1559 Α.Κ.). Ενόψει της μυστικότητας της υιοθεσίας ανήλικων που προβλέπεται από το άρθρο 1558 του Α.Κ. τηρείται σε κάθε πρωτόδικη απόφαση βιβλίο στα οποία καταγράφονται τα πραγματικά ονοματεπώνυμα αυτών που υιοθετούνται και των θετών γονέων τους, η δικαστική απόφαση με την οποία τελέσθηκε η υιοθεσία, καθώς και όσα άλλα στοιχεία είναι απαραίτητα ανάλογα με την περίπτωση. Με βάση απόφαση απόφαση, που εξάγεται από αυτό το βιβλίο, συντάσσεται η ληξιαρχική πράξη της υιοθεσίας. Όσον αφορά τη χορήγηση αποσπασμάτων από την τελευταία αυτή πράξη τηρούνται οι διατάξεις της τρίτης παραγράφου του άρθρου 30 του Κ.δ. νόμου 1097 «περί ληξιαρχικών πράξεων», όπως προκύπτει με το άρθρο 30 του Ν.Α.610/1970 (άρθρ. Β Ν.2447/1996). Τέλος στις περιπτώσεις υιοθεσιών ανήλικων, που τελέστηκαν πριν από την έναρξη της ισχύος του Ν.2447/30-12-1996, υπό συνθήκες που εξισορροπίζουν τη μυστικότητά τους, σύμφωνα με τους όρους του νόμου, ο οποίος ίσχυε κατά το χρόνο της τέλεσής τους, τα θετά τέκνα έχει μετά την ενηλικίωσή του το δικαίωμα να πληροσσωθείται πλήρως τα στοιχεία των φυσικών γονέων του, σύμφωνα με την τρίτη παράγραφο του άρθρου 1559 του Αστικού Κώδικα. Άλλα οι δημόσιοι υπάλληλοι, οι υπάλληλοι της τοπικής αυτοδιοίκησης, οι εισαγγελέες και τα όργανα των αρμόδιων κοινωνικών υπηρεσιών ή ιδρυμάτων έχουν την υποχρέωση να παρέχουν στους ενδιαφερόμενους, κατά την άσκηση των παραπάνω δικαιώματός τους, τη συνδρομή τους (άρθρο 57 παρ. 5 Ν.2447/1996).

Από τον συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων προκύπτει αναμφισβήτητο ότι μόνο τα θετά τέκνα μετά την ενηλικίωσή του (ή άλλος που ενεργεί κατ'εντολή του θετού τέκνου ή ο δικηγόρος του τελευταίου, η εντολή των οποίων να προκύπτει από επίσημο έγγραφο) έχουν το δικαίωμα να πληροσσωθούνται πλήρως μόνον τα στοιχεία των φυσικών γονέων του θετού τέκνου, τα δε όργανα των αρμόδιων κοινωνικών υπηρεσιών ή ιδρυμάτων έχουν την υποχρέωση να παρέχουν στους ενδιαφερομένους τη συνδρομή τους κατά την άσκηση του παραπάνω δικαιώματός. Συνεπώς οποιασδήποτε τρίτος που δεν εισάγει τις παραπάνω παραστατευτικές διατάξεις του νόμου, δεν υπο-

Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ – ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

209

...εί να ελιχθεί περίπτωση που πορεύει τρίτους π.χ. υλοθεσίες
 ...αυτονομία, νόθων τέκνων κ.λ.π. και πολύ περισσότερο
 να κρατεί αυτονομία δικαιοσύνη των υποθέσεων αυτών. Η.Μ.Α. που
 απαγόρευση δεν είναι από οποιαδήποτε απόφαση του Δ.Σ. του
 κράτους «Άγιος Ιταλιανός» που θα παρέχει το δικαίωμα σε
 ταίρια άτομα να εξετάσουν φακέλους του Αρχείου του Ιδρύμα-
 τος, να κρατούν σημειώσεις ή αυτοτυπίες που αποικλούν κατά
 την άποψή τους συγκριτικά στοιχεία για τις έρευνές των, δε-
 σουμένου ότι κάτι τέτοιο δεν καλύπτεται από τις προστατευτι-
 κές διατάξεις των άρθρων 1550, 1552, 1559 του Αστικού Κώδικα
 σε συνδυασμό με τα άρθρα 3 και 57 παρ. 5 του Ν. 2447/ 10-12-
 1996, που καθιερώνουν κατ' απόλυτο τρόπο την μυστικότητα της
 υλοθεσίας έναντι του τρίτου και μάλιστα στις περιπτώσεις του
 άρθρου 1552 και 1550 παρ. 2 του Α.Κ. ή μυστικότητα ισχύει και
 έναντι των συζυγίων του ίδιου.-

...παγγέλλω
 ...τάσης
 ...επιστηλέας πρωτοδικών

ΕΙΣΤΟ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟ
 ΥΠΕΡΕΣΙΑΚΟ
 20.5.96
 ΕΚΜΑΤΕΑΣ
 ...

Εισαγωγή σε Γηροκομείο

Σελίδα 9 από 15

Παρεχόμενες Υπηρεσίες

Διαπαιδαγώγηση, ψυχαγωγία και παροχή πρωινού σε νηπια.
Ώρες λειτουργίας : 7 π.μ. - 3.30 μ.μ.

Προϋποθέσεις

Ηλικία 3 - 5 1/2 ετών.
Λαμβάνεται υπόψη η εργασία της μητέρας, η κοινωνικοοικονομική κατάσταση της οικογένειας και η περιοχή κατοικίας.

6. Βρεφονηπιακοί Σταθμοί των Ιδρυμάτων Βρεφονηπιακών Σταθμών Αθήνας, Θεσσαλονίκης, Λάρισας.

- ΝΠΔΔ - Εποπτεύουσα αρχή : Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας - Δ/ση Κοινωνικής Πρόνοιας
1. Ίδρυμα Βρεφονηπιακών Σταθμών Αθηνών, Ι.Δρασοπούλου 105Α, Πατήσια, τηλ. 86.24.921, 86.48.700.
2. Ίδρυμα Βρεφονηπιακών Σταθμών Θεσσαλονίκης, Προξ. Κορομηλιά 51, τηλ. 546 22 Θεσσαλονίκη.
3. Ίδρυμα Βρεφονηπιακών Σταθμών Λάρισας, 28ης Οκτωβρίου 26, 412 23 Λάρισα.

Παρεχόμενες Υπηρεσίες

Διαπαιδαγώγηση, ψυχαγωγία και ημερήσια ενδιαιτήση και νηπίων.
Ώρες λειτουργίας : 7 π.μ. - 3.30 μ.μ.

Προϋποθέσεις

Ηλικίας 8 μηνών - 6 χρόνων.
Λαμβάνεται υπόψη η εργασία της μητέρας και η κοινωνικοοικονομική κατάσταση της οικογένειας.
Οικονομική συμμετοχή των εξυπηρετούμενων.
Παροχές προς Μαθητές - Σπουδαστές - Φοιτητές

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΣΤΙΕΣ ΣΙΤΙΣΕΩΣ ΠΑΙΔΙΩΝ

1. ΠΚΚΠΑ

Τσόχα 5, Αθήνα, τηλ. 64.27.856.
Με τη φροντίδα του ΠΚΚΠΑ λειτουργούν ειδικές εστίες για την παροχή μεσημερινού φαγητού σε μαθητές που για να παρακολουθήσουν τα μαθήματά τους στα σχολεία στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης είναι αναγκασμένοι να παραμένουν μακριά από τις οικογένειές τους.
Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στο ΠΚΚΠΑ - Τσόχα 5 - Αθήνα, τηλ. 64.27.856.

Λειτουργούν ακόμα οι παρακάτω εστίες : Αλεξανδρούπολης, Αμφιλοχίας, Δεσκάτης, Γρεβενών, Δρόμιας, Καρδίτσας, Κρήνης Ευρυτανίας, Σερρών, Κυρηναιχίου Ευρυτανίας.

2. Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας (ΕΙΝ) - Μαθητικά Κέντρα

Παρεχόμενες Υπηρεσίες

Σίτιση μαθητών γυμνασίων, λυκείων ή τεχνικών σχολών που βρ'σκονται στο δήμο ή την κοινότητα

file:///C:/Documents%20and%20Settings/user/Επιφάνεια%20εργασίας/pilofories.htm 22/5/2003

Εισαγωγή σε Γηροκομείο

Σελίδα 10 από 15

όπου λειτουργεί το μαθητικό κέντρο.

Προϋποθέσεις

Μόνιμη κατοικία οικογένειας εκτός της έδρας του μαθητικού κέντρου.
Χαμηλή εισοδηματική στάθμη οικογένειας.
Ηλικία κάτω των 20 ετών.

ΜΑΘΗΤΙΚΑ ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΑ - ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΕΣΤΙΕΣ

1. Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας (ΕΙΝ) - Φοιτητικές εστίες

Παρεχόμενες Υπηρεσίες

Διαμονή και σίτιση φοιτητών.

2. Οικοτροφεία Εκκλησιαστικής και Ιδιωτικής Πρωτοβουλίας

Λειτουργούν με πρωτοβουλία διαφόρων σωματείων ή της Εκκλησίας μαθητικά οικοτροφεία που αποβλέπουν στη παροχή στέγης, τροφής και άλλων φροντίδων σε παιδιά μακρινών αγροτικών και ορεινών οικισμών ώστε να μπορέσουν να φοιτήσουν σε σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης που βρίσκονται σε μεγαλύτερους οικισμούς.

Πληροφορίες παρέχονται από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Πρόνοιας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης της περιοχής τους. Λειτουργούν στους παρακάτω νομούς τα ακόλουθα οικοτροφεία :

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΑΡΥΜΑΤΟΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΟΡΓΑΝΙΚΗ	ΔΥΝ/ ΣΗΜΙ
ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ				
Εκκλησιαστικό Μαθητικό Οικοτροφείο Θηλέων "Η Αγία Φύλοθι" της Ι. Μητρ. Αιτωλοακαρνανίας	Αγρίνιο, Γρίβα 5 Τ.Κ. 301 00 τηλ.22.700	Εκκλησιαστικό Ίδρυμα	25	30
ΝΟΜΟΣ ΑΡΤΑΣ				
Εκκλησιαστικό Οικοτροφείο Θηλέων της Ι.Μ. Αρτας	Αρτα, Π. Μανόγγα 2 Τ.Κ.471 00 Τηλ.0681-27 285	Εκκλησιαστικό Ίδρυμα	65	27
ΝΟΜΟΣ ΒΟΙΩΤΙΑΣ				
Εκκλησιαστικό Μαθητικό Οικοτροφείο Αρρ. Θηβών "Ο Άγιος Ιωάννης Ο Καλοχτόνης" της Ι.Μ. Θηβών και Λαμβιάδας	Θήβα, Κιθαράνος 10, Τ.Κ. 322 00 τηλ.27.804	Εκκλησιαστικό Ίδρυμα	60	30
Εκκλησιαστική Παιδική Στέγη	Θήβα, Τ.Κ.322 00	Εκκλησιαστικό	40	10

Εισαγωγή σε Γηροκομείο

Σελίδα 11 από 15

"Άγιος Νικόλαος"		Ιδρυμα		
ΝΟΜΟΣ ΕΒΡΟΥ				
Σταυρωμένο Εκκλησιαστικό Μαθητικό Οικοτροφείο Αρρ. της Ι.Μητρ. Αλεξανδρούπολης	Αλεξ/πολη, Ανδριανουπόλεως 65, Τ.Κ.681 00 τηλ.25.510	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα	40	73
ΝΟΜΟΣ ΕΥΒΟΙΑΣ				
Μαθητικό Οικοτροφείο "Η Κυψέλη"	Χαλκίδα,Βουδινολάρη 23, Τ.Κ.341 00 τηλ.24.834	Ιδρυμα	18	10
Εκκλησιαστικό Μαθητικό Οικοτροφείο Αρρένων Ι.Μ. Χαλκίδας "Η Αγία Παρασκευή"	Χαλκίδα, Βάκη 21 Τ.Κ. 341 00 τηλ.80.522	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα	60	18
ΝΟΜΟΣ ΗΛΕΙΑΣ				
Οικοτροφείο Εργαζομένων Νεανίων Αμαλιάδος "Αγία Αικατερίνη" της Ι.Μητρ. Ηλείας	Αμαλιάδα, Τ.Κ.272 00, τηλ.0622-22.979	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα	30	25
Μαθητικό Οικοτροφείο Σχολής Βυζαντινής Αγοραφάριας και Μουσικής Αγ. Ιωάννου - Πύργου	Πύργος, Τ.Κ.271 00, τηλ.0621-96.394	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα	30	12
Μαθητικό Οικοτροφείο Θηλέων Πύργου "Η Αγία Φλόστη"	Πύργος, Τ.Κ.271 00, τηλ.0621-25.018	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα	100	100
Εκκλησιαστικό Μαθητικό Οικοτροφείο Αρρένων Φραγκαβύλλας "Απόστολος Παύλος"	Φραγκαβύλλη Αμαλιάδας, Τ.Κ.272 00, τηλ.0622-22.210	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα	90	16
ΝΟΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ				
Εκκλησιαστικό Οικοτροφείο Θηλέων Ι. Αρχιεπισκοπής Κρήτης Ν. ΚΑΛΗΜΕΡΑΚΗ Σ. ΣΑΚΟΡΑΦΟΥ	Ηρακλ. Λ. Κνωσού, Αγ. Ιωάννης, Τ.Κ. 715 00, τηλ.081-232.305	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα	90	16
ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ				
Οικοτροφείο Θηλέων ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΛΠΙΣ	Ολύμπου 94,Θεσσαλονίκη Τ.Κ. 545 00, τηλ.274.088	Φιλόπτωχα Σωματείο	40	40
Οικοτροφείο Αρρένων "Άγιος Δημήτριος"	Θεσσαλονίκη, 25ης Μαρτίου-Πλαταιών Τ.Κ. 545 00, Τηλ.310.777	Σωματείο	90	65

Εισαγωγή σε Γηροκομείο

Σελίδα 14 από 15

ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ της Ι.Μ. Τρίτης και Σπαρών	τηλ.27.685			
ΝΟΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ				
Οικοτροφείο Θηλέων Αμυνταίου "Η Αγάπη"	Αμύνταιο, Τ.Κ.532 00	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα	30	6
Οικοτροφείο Θηλέων "Η Αγάπη"	Φλώρινα Δ. Παπαθανασίου 2 Τ.Κ. 531 00, τηλ.28.870	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα	60	10
Οίκος Χειροτεχνίας "Η Αγάπη" της Ι.Μ. Φλώρινας	Φλώρινα, Τ.Κ. 531 00, τηλ.28.610	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα	25	16
Οικοτροφείο Θηλέων "ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ"	Φλώρινα, Τροπαιούχου 10, τηλ.29.940	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα		5
ΝΟΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ				
Εκκλησιαστικό Οικοτροφείο Θηλέων "Η Αγία Ειρήνη" της Ι.Μ. Κισσάμου ? Σελίνου	Κισσαμος, Τ.Κ.73400 τηλ.22.932	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα	110	21
Εκκλησιαστικό Οικοτροφείο Αρρένων "Οι Τρεις Ιεράρχες" της Ι. Μητρ. Κισσάμου και Σελίνου	Κισσαμος, Τ.Κ.76400 τηλ.23.361	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα	300	36

ΣΥΝΟΛΟ : 43

Σκοπός : Αποβλέπουν στην κυροχή στέγης, τροφής και άλλων φροντίδων σε παιδιά μακρινών αγροτικών και ορεινών οικισμών, ώστε να μπορούν να φοιτήσουν σε σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης που βρίσκονται σε μεγαλύτερους οικισμούς.

Παιδικές εξοχές

Οι φορείς Πρόνοιας (ΠΙΚΠΑ) λειτουργούν τις Παιδικές Εξοχές του Κρατικού Προγράμματος. Σκοπός των Παιδικών Εξοχών είναι η φιλοξενία παιδιών που η υγεία τους έχει ανάγκη ενίσχυσης και προέρχονται από οικογένειες με χαμηλό εισόδημα. Επίσης μερικές παιδικές εξοχές λειτουργούν σαν Κέντρα Οικογενειακών Διακοπών.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στο ΠΙΚΠΑ, τηλ. 64.27.856.

Πέραν των Παιδικών Εξοχών του Κρατικού Προγράμματος λειτουργούν και Ιδιωτικές Παιδικές Εξοχές.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στις κατά τόπους Δ/σεις Πρόνοιας ή Δ/σεις Υγείας και Πρόνοιας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων της Χώρας.

3. Οικοτροφεία Εθνικού Οργανισμού Πρόνοιας.

Ο Εθνικός οργανισμός Πρόνοιας διατηρεί μαθητικά οικοτροφεία και κέντρα νεότητας, όπου φιλοξενούνται παιδιά, που για λόγους εκπαίδευσης είναι αναγκασμένα να μένουν για αρκετές ώρες ή και όλο το εικοσιτετράωρο μακριά από τον τόπο διαμονής τους.

Για πληροφορίες σχετικά με τα οικοτροφεία αυτά μπορεί να απευθύνεται κανείς στα κεντρικά

Εισαγωγή σε Γηροκομείο

Σελίδα 15 από 15

γραφεία του Οργανισμού αυτού Υπατίας 6, τηλ. 31.17.761 και 32.37.881-84, Αθήνα.

Οικοτροφεία - Κέντρα νεότητας που διατηρεί ο Εθνικός Οργανισμός πρόνοιας.

Οικοτροφείο στο Νομό Ιωαννίνων στο χωριό Μολυβδοσκεπάστο : εξυπηρετεί 27 περίπου παιδιά που για λόγους εκπαίδευσης είναι αναγκασμένα να μένουν για αρκετές ώρες ή και όλο τοικοσιτετράγωνο μακριά από τον τόπο διαμονής τους (Δεν λειτουργεί).
Κέντρο νεότητας στο Νομό Φλώρινας : φιλοξενεί 76 περίπου παιδιά.

Αρτα 29 Ιανουαρίου 2003

Κέντρο Μελέτης και Πρόληψης
της Κακοποίησης
και Παραμέλησης Παιδιού
Φωκίδος 7
11526-ΑΘΗΝΑ

Σας παρακαλώ όπως μου αποστείλετε ενημερωτικό υλικό της υπηρεσίας σας, προκειμένου να το χρησιμοποιήσω στην πτυχιακή μου εργασία με θέμα : «ΑΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΟ ΠΑΙΔΙ-(Ιδρυματική προστασία, υιοθεσία, αναδοχή) καθώς η προσωπική μου επαφή μαζί σας είναι αδύνατη λόγω του ότι πραγματοποιώ την εξαμηνιαία πρακτική μου άσκηση στην Κοινωνική Υπηρεσία του Γενικού Νοσοκομείου Αρτας.

Δ/ση :

Γενικό Νοσοκομείο Αρτας
Κοινωνική Υπηρεσία
Λόφος Περάνθης
47100-ΑΡΤΑ

Για την Κοινωνική Υπηρεσία
του Γ.Ν.Αρτας

ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΓΕΝ. ΝΟΣΟΚΟΜ. ΠΕΡ. ΑΡΤΑΣ

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων

Παπαβασιλείου Σόνια

Αρτα 29 Ιανουαρίου 2003

ΠΡΟΣ: Παιδοψυχιατρική Εταιρεία
Ελλάδος
Ευτυχίδου 10
11635-ΑΘΗΝΑ

Σας παρακαλώ όπως μου αποστείλετε ενημερωτικό υλικό της υπηρεσίας σας, προκειμένου να το χρησιμοποιήσω στην πτυχιακή μου εργασία με θέμα : «ΑΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΟ ΠΑΙΔΙ-(Ιδρυματική προστασία, υιοθεσία, αναδοχή) καθότι η προσωπική μου επαφή μαζί σας είναι αδύνατη λόγω του ότι πραγματοποιώ την εξαμηνιαία πρακτική μου άσκηση στην Κοινωνική Υπηρεσία του Γενικού Νοσοκομείου Άρτας.

Δ/ση :

Γενικό Νοσοκομείο Άρτας
Κοινωνική Υπηρεσία
Λάφος Περάνθης
47100-ΑΡΤΑ

Για την Κοινωνική Υπηρεσία
του Γ.Ν.Άρτας

ΠΑΤΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΣΟΝΙΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΓΕΝ. ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΑΡΤΑΣ

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων

Παταβασιλίου Σόνια

Άρτα 29 Ιανουαρίου 2003

ΠΡΟΣ: Δημοτικό Βρεφκομείο
«Άγιος Στυλιανός»
28^{ης} Οκτωβρίου 99
Τ.Κ. 54644-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Σας παρακαλώ όπως μου αποστείλετε ενημερωτικό υλικό της υπηρεσίας σας, προκειμένου να το χρησιμοποιήσω στην πτυχιακή μου εργασία με θέμα : «ΑΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΟ ΠΑΙΔΙ-(Ιδρυματική προστασία, υιοθεσία, αναδοχή) καθότι η προσωπική μου επαφή μαζί σας είναι αδύνατη λόγω του ότι πραγματοποιώ την εξαμηνιαία πρακτική μου άσκηση στην Κοινωνική Υπηρεσία του Γενικού Νοσοκομείου Άρτας.

Δύση :

Γενικό Νοσοκομείο Άρτας
Κοινωνική Υπηρεσία
Λόφος Περάνθης
47100-ΑΡΤΑ

Για την Κοινωνική Υπηρεσία
του Γ.Ν.Άρτας

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων

ΣΤΑΥΡΟΥ Α. ΠΑΠΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ
ΓΕΝ. ΝΟΣ. ΚΕΝ. ΑΡΤΑΣ

Παπαβασιλείου Σόνια

Αρτα 29 Ιανουαρίου 2003

Παιδικό Χωριό S.O.S.
ΠΡΟΣ: Ερμού 6
10563-ΑΘΗΝΑ

Σας παρακαλώ όπως μου αποστείλετε ενημερωτικό υλικό της υπηρεσίας σας, προκειμένου να το χρησιμοποιήσω στην πτυχιακή μου εργασία με θέμα «ΑΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΟ ΠΑΙΔΙ-(ιδρυματική προστασία, υιοθεσία, αναδοχή) καθώς η προσωπική μου επαφή μαζί σας είναι αδύνατη λόγω του ότι πραγματοποιώ την εξαμηνιαία πρακτική μου άσκηση στην Κοινωνική Υπηρεσία του Γενικού Νοσοκομείου Αρτας.

Δύση :

Γενικό Νοσοκομείο Αρτας
Κοινωνική Υπηρεσία
Λόφος Περάνθης
47100-ΑΡΤΑ

Για την Κοινωνική Υπηρεσία
του Γ.Ν.Αρτας

ΣΤΑΥΡΟΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΓΕΝ. ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΑΡΤΑΣ

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων

Παπαβασιλείου Σόνια

Αρτα 29 Ιανουαρίου 2003

ΠΡΟΣ: Κέντρο Βρεφών «ΜΗΤΕΡΑ»
Λεωφ. Δημοκρατίας 65
Άγιοι Ανάργυροι Αττικής
13561

Σας παρακαλώ όπως μου αποστείλετε ενημερωτικό υλικό της υπηρεσίας σας, προκειμένου να το χρησιμοποιήσω στην πτυχιακή μου εργασία με θέμα : «ΑΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΟ ΠΑΙΔΙ-(ιδρυματική προστασία, υιοθεσία, αναδοχή) καθότι η προσωπική μου επαφή μαζί σας είναι αδύνατη λόγω του ότι πραγματοποιώ την εξαμηνιαία πρακτική μου άσκηση στην Κοινωνική Υπηρεσία του Γενικού Νοσοκομείου Άρτας.

Δ/ση :

Γενικό Νοσοκομείο Άρτας
Κοινωνική Υπηρεσία
Λόφος Περόνθης
47100-ΑΡΤΑ

Για την Κοινωνική Υπηρεσία
του Γ.Ν.Άρτας

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΓΕΝ. ΝΟΣΟΚΟΜ. Π.Σ. ΑΡΤΑΣ

Παπαβασιλείου Σόνια

Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ – ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

217

Άρτα 29 Ιανουαρίου 2003

ΠΡΟΣ: Εθνικό Οργανισμό
Κοινωνικής Φροντίδας
(ΠΙΚΠΑ)
Τσάχα 5
11521 - ΑΘΗΝΑ

Σας παρακαλώ όπως μου αποστείλετε ενημερωτικό υλικό της υπηρεσίας σας, προκειμένου να το χρησιμοποιήσω στην πτυχιακή μου εργασία με θέμα : «ΑΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΟ ΠΑΙΔΙ-(Ιδρυματική προστασία, υιοθεσία, αναδοχή) καθότι η προσωπική μου επαφή μαζί σας είναι αδύνατη λόγω του ότι πραγματοποιώ την εξαμηνιαία πρακτική μου άσκηση στην Κοινωνική Υπηρεσία του Γενικού Νοσοκομείου Άρτας.

Δίπλα :

Γενικό Νοσοκομείο Άρτας
Κοινωνική Υπηρεσία
Λόφος Περάνθης –
47100-ΑΡΤΑ

Για την Κοινωνική Υπηρεσία
του Γ.Ν.Άρτας

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων

ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΑΡΑΜΙΤΡΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ
ΓΕΝ. ΝΟΣΟΚΟΜ. ΑΡΤΑΣ

Παπαβασιλείου Σόνια

Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ – ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

218

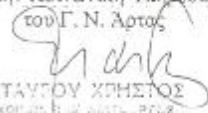
Αρτα 29 Ιανουαρίου 2003

ΠΡΟΣ: Άσυλο του Παιδιού
Εγνατίας 129 Τριανδρία
Ανω Πόλη
Θεσπία

Σας παρακαλώ όπως μου αποστείλετε ενημερωτικό υλικό της υπηρεσίας σας προκειμένου να το χρησιμοποιήσω στην πτυχική μου εργασία με θέμα: «ΑΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΟ ΠΑΙΔΙ» – (Ιδρυματική προστασία, υιοθεσία, αναδοχή) καθώς η προσωπική μου επαφή μαζί σας είναι αδύνατη λόγω του ότι πραγματοποιώ την εξαμηνιαία πρακτική μου άσκηση στην Κοινωνική Υπηρεσία του Γενικού Νοσοκομείου Αρτας.

Δ/ση:
Γενικό Νοσοκομείο Αρτας
Κοινωνική Υπηρεσία
Λόφος Περάνθης
47 100 Αρτα

Για την Κοινωνική Υπηρεσία
του Γ. Ν. Αρτας

ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΡΙΜΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΓΕΝ. ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΑΡΤΑΣ

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων

Παπαβασιλείου Σόνια

Εισαγωγή σε Γηροκομείο

Σελίδα 1 από 15

εργαστήριο

Κοινωνική Πρόνοια

- Κέντρα Παιδικής Μέριμνας
- Οργανοτροφεία Ιδιωτικής και Εκκλησιαστικής Προτοβουλίας που λειτουργούν στην χώρα
- ΕΟΠ Παιδόπολεις
- Βρεφονηπιακοί και Παιδικοί Σταθμοί
- Ειδικές Επείες Σίτισης Παιδιών
- Μαθητικά Οικατροφεία - Φιλικτικές Εστίες

ΚΕΝΤΡΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ

Όνομασία	Διεύθυνση	Τηλέφωνο
Αρρένων Δρέμας	Επικυράτους 45, 661 00, Δρέμα	0321- 22.620
Αρρένων Έδεσσας	Αγ. Δημητρίου 49, 582 00, Έδεσσα	23.460
Θηλέων Ηρακλείου	Νηρέως 3 - Πόρος, 731 07, Ηράκλειο	081- 227.140
Θηλέων Ιωαννίνων	Απολλωνίας 15, 453 32, Ιωάννινα	0651- 41.489
Θηλέων Καστοριάς	Αγ. Βαρβάρας 13, 521 00, Καστοριά	22.552
Αρρένων Κέρκυρας	Ευαγ. Ναπολέοντος 27, 491 00, Κέρκυρα	0467- 31.097
Αρρένων Κόνιτσας	Κόνιτσα Ιωαννίνων, 441 00	22.228
Αρρένων Λαμίας	Σμύρνης 25, 351 00, Λαμία	0231- 22.260
Θηλέων Λάρισας	Ακόλου 2, 412 21, Λάρισα	041- 236.260
Παπάρειο ΚΠΜ Αρρένων Θεσ/νίκης *Ο ΜΕΛΙΤΕΥΣ'	Παπάρη 33, 546 38, Θεσ/νίκη	031- 216.738 031- 214.212
Σκαγιοπούλειο Αρρένων Πατρών	Σολομού-Ιεροθέου, 262 22, Πάτρα	061- 320.162, 061- 332.113
Θηλέων Πατρών	Ακτή Δωμαίων 27, 262 22, Πάτρα	061- 322.473 061- 329.190
Αρρένων Πτολεμαΐδας	Πτολεμαΐδα 502 00	22.270

Αρρένων Πογωνιανής	Πογωνιανή Ιωαννίνων 440 05	31.202
Αρρένων Ρόδου	Γέροντα 44, 851 00, Ρόδος	0241- 27.316
Θηλέων Ρόδου	Ρ. Φεραιού 4, 851 00, Ρόδος	0241-27.33
Θηλέων Σερρών	Ε. Βενιζέλου 139, 621 00, Σέρρες	0321- 22.470
Αρρένων Σιδηροκάστρου	Β. Γεωργίου Β' 34, 623 00, Σιδηρόκαστρο	22.229
Αρρένων Φυλαίων	Φυλάτες 463 00	0664- 22.223
Αρρένων Χανίων	Μαλαθούρου 1, 731 00, Χανιά	0821- 88.077
Αγροτική Μεταβατική Οικοκυρική Σχολή Μοιρών Ηρακλείου Κρήτης	Μονή Καλιβιανής, Μοίρες Ηρακλείου Κρήτης 704 00	22.154

ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ
ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΑΘΗΝΩΝ		
Εισαγές Σωματείο Καλ.έρσιο Ορφανοτροφείο "Παναγία η Ελεούσα"	Κονίτσης 5 Ηλιούπολη, τηλ.97.15.385, Τ.Κ. 163 45	Σωματείο
Φιλανθρωπικό και Μορφωτικό Ίδρυμα "Βηθλεέμ" (Ορφανοτροφείο-Οικοτροφείο)	Καλλιφρονά ? Νάξου, τηλ.86.47.460 - fax.86.52.476 Τ.Κ.112 56	Ίδρυμα
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΑΝΑΤ. ΑΤΤΙΚΗΣ		
Παιδικό χωριό SOS	Βάρη Αττικής, Ερμού 8 (γραφεία) τηλ.32.38.048 Τ.Κ.105 63	Σωματείο
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΑΘΗΝΩΝ		
Σύλλογος Μερίμνης Ανηλίκων	Ιπποκράτους 39 Εξάρχεια, τηλ. 82.12.091	Σωματείο

Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ – ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

221

Ιδρυμα "Θεομήτωρ"	Ελ. Βενιζέλου 128 Α. Ηλιοπούλη τηλ.99.15.920- 99.11.622 fax.99.14.533 Τ.Κ.163 45	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα
Ορθόδοξος Χριστιανική γυνιά "Το σπίτι της Χριστιανικής Αγάπης" Ορφανοτροφείο Θηλέων	Β. Γεωργίου 7- Μελίσσια, τηλ.65.15.648, 63.92.490	Ιδρυμα
Ορφανοτροφείο Αρρένων Γεωργ. ? Αικ. Χατζηκόνστα	Α. Κηφισίας, Χαλάνδρι, τηλ.68.18.890, fax.68.27.596 Τ.Κ.15233	Ιδρυμα
Ορφανοτροφείο Θηλέων "Η Αγάπη"	Ηπείρου 17,Αγ. Παρασκευή, τηλ.65.15.648, 65.21.933 Τ.Κ.15341	Σωματείο
Εκκλησιαστικό Ιδρυμα Θηλέων "Αγία Φιλοθέη" της Ι. Μητρόπολης Ν. Ιωνίας ? Φιλιαδελφείας	Βασίλειου ? Κρήνης Καλογρέζα τηλ. 27.92.707 Τ.Κ.142 35	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα
Αμαλίειο Ορφανοτροφείο Θηλέων	Ι. Μεταξά 219 Μαρούσι, τηλ.80.20.610, Fax.61.21.030 Τ.Κ.151 22	Σωματείο
Ορφανοτροφείο - Οικοτροφείο Θηλέων "Αγία Τριάς" παρά τη Μονή Οσίας Φιλοθέης της Ιεράς Μητροπόλεως Αττικής	Παπάγου 15 Εκάλη, τηλ.8.13.369 Τ.Κ.145 65	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα
Χριστιανική Στέγη Κοριτσιού "Η Αγία Άννα" Ορφανοτροφείο	Ανοιξέως 24 Ν. Κηφισία, τηλ.80.76.309 Τ.Κ.145 64	Ιδρυμα
Εστία Κοριτσιού "Φιλοθέη η Αθηναία"	Γρωάδος 24 Αγ. Παρασκευή, τηλ.60.11.759 Τ.Κ.153 42	Σωματείο
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΑΝΑΤ. ΑΤΤΙΚΗΣ		
Λύρειο Παιδικό Ιδρυμα "Οι Άγιοι Ανάργυροι" της Ι. Μητροπόλεως Αττικής	Μέτι Αττικής, τηλ.0294-32.693 Τ.Κ.190 05	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΑΘΗΝΩΝ		
Ορφανοτροφείο Θηλέων "Η Αγία Τριάς"	Αγ. Τριάδος 7,Ν. Λιάσια τηλ.26.10.624	Σωματείο

Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ – ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

222

	Τ.Κ.131 22	
Χριστοδούλειο Ορφανοτροφείο Θηλεών	Γρηγορούσης 5, Χαιδάρι τηλ.58.11.203 Τ.Κ.124 00	Ιδρυμα
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΠΕΙΡΑΙΑ		
Ζάννειο Ορφανοτροφείο Αρρένων Πειραιάς - Εκάλως	Γραφεία : Ευαγγελιστρίας 11, Πειραιά, fax.41.78.074 Τ.Κ.185 31	Ιδρυμα
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΑΝΑΤ. ΑΤΤΙΚΗΣ		
Εκκλησιαστικό Ορφανοτροφείο Αρρένων Βουλιαγμένης της Αρχιεπισκοπής Αθηνών	Απόλλωνος 28, Βουλιαγμένη, τηλ.89.62.074 Τ.Κ.166 71	Ιδρυμα
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΠΕΙΡΑΙΑ		
Ορφανοτροφείο Θηλεών Ιωάννου και Μ. Χατζηκυριακού	Κλεισόβης 10, τηλ.45.13.387 Τ.Κ.195 38	Ιδρυμα
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΑΘΗΝΩΝ		
Πρότυπο Νηπιοτροφείο Καλλιθέας	Κρέμου 128 Καλλιθέα, τηλ.95.60.735 Τ.Κ.176 75	Ιδρυμα
Στέγη Θηλεών Π. Φαλήρου "Άγιος Αλέξανδρος"	Δημοκρατίας 83, Αμφιθέα τηλ.98.16.403 Τ.Κ.175 64	Ιδρυμα
Εκκλησιαστικό Ιδρυμα Προστασίας Απόρων Κορασιδων της Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών "Ο Άγιος Ανδρέας" Ορφανοτροφείο	Αγ. Ανδρέου 14,Ν. Σμόρνη τηλ.93.31.667 Τ.Κ.171 22	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΠΕΙΡΑΙΑ		
Αδελφότης Αγίας Σκέπης	Διοβουνιάτου 10,Ν. Φάληρο, τηλ.41.13.991, 41.72.937 Τ.Κ.175 61	Σωματείο
Παιδικό Σπίτι	Τσακάλωφ 21, Πειραιάς, τηλ.41.76.896, Τ.Κ.185 33	Φιλανθρωπικό Σωματείο
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ		
Δροσίνειο Ορφανοτροφείο Μεσολογγίου	Δροσίνη 1, Μεσολόγγι,	Ιδρυμα

Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ – ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

223

	τηλ.0631-22.495 Τ.Κ.302 00	
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ		
Εκκλησιαστικό Ορφανοτροφείο - Οικοτροφείο Θηλέων Αργούς της Ι.Μ. Αργολίδας	Γούναρη 26, Αργός, τηλ.0752-67.034 Τ.Κ.212 00	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΒΟΙΩΠΙΑΣ		
Ορφανοτροφείο Αγία Ταβιθά	Λιβαδειά-οδός Δελφών, τηλ.0261-23.516 Τ.Κ.321 00	Ιδρυμα
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ		
Εκκλησιαστικό Ιδρυμα "Γερβάσιος Στέγη Θηλέων" της Ι.Μ. Λέρου-Καλύμνου και Αστυπάλαιας	Κάλυμνος, τηλ.0243-23.000, 0243-28.950 Τ.Κ.852 00	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα
Εκκλησιαστικό Ιδρυμα "Μιχάλης Σπύτα Στοργής" της Ι.Μητρ. Λέρου- Καλύμνου και Αστυπάλαιας	Κάλυμνος, τηλ.0243-29.442 Τ.Κ.852 00	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΕΥΒΟΙΑΣ		
Εκκλησιαστικό Ορφανοτροφείο Αρρένων "Η Εξω Παναγίτσα" της Ι.Μ. Χαλκίδας	Χαλκίδα, τηλ.0221-84.585 Τ.Κ.341 00	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα
Εκκλησιαστικό Ορφανοτροφείο Θηλέων "Παναγία Φαναραμένη" της Ι.Μ. Χαλκίδας	Ν. Αρτάκη, τηλ.42.590 Τ.Κ.346 00	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΖΑΚΥΝΘΟΥ		
Οργανισμός Δημοσίας Αντιλήψεως Ζακύνθου	Ζακύνθος, Τ.Κ.291 00	Ν.Π.Δ.Δ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΗΛΕΙΑΣ		
Εκκλησιαστικό Ορφανοτροφείο Αρρένων "Αγιος Νικόλαος"	Σπάτα-Ηλείας, τηλ.0693-99.265 Τ.Κ.271 00	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		
Εκκλησιαστικό Ορφανοτροφείο "Παναγία Καλυβιανή" της Ι.Μ.Γόρτυνας και Αρκαδίου	Καλυβιανή Καινουρίου, τηλ.0892-22.152 Τ.Κ.715 00	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα
Εκκλησιαστικό Ορφανοτροφείο "Αγιος Μηνάς" (πρώην Πιτσουλάκειο)	Ηράκλειο, τηλ.081-239.001 Τ.Κ. 715 00	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ		
	Πανόραμα	

Ορφανοτροφείο Θηλέων "Η Μέλισσα"	Θεσ/νίκης, τηλ.031-341.965 Τ.Κ. 545 00	Ιδρυμα
Ορφανοτροφείο Θηλέων "Μέγας Αλέξανδρος"	Π.Ανα Τσιμπά Θεσ/νίκης, τηλ.031-912.904 Τ.Κ.545 00	Ιδρυμα
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ		
Ορφανοτροφείο Κεφαλληνίας "Ο Σωτήρ"	Αργοστόλι, τηλ.0671-22.261 Τ.Κ.281 00	Ιδρυμα
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΚΕΡΚΥΡΑΣ		
Ορφανοτροφείο Κέρκυρας (του Δήμου Κέρκυρας)	Εσαγγ. Ναπολέοντος 27, τηλ.39.919 Τ.Κ.281 00	Ν.Π.Ι.Δ.
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ		
Εκκλησιαστικό Ορφανοτροφείο "Όκος Αγίας Χλόης" της Ι.Μ. Κορινθίας	Κόρινθος, τηλ.0741-25.169 Τ.Κ.201 00	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΚΥΚΛΑΔΩΝ		
Ισιδώρειο Ορφανοτροφείο Αρρέων Ερμούπολης	Ερμούπολη, Τ.Κ.841 00	Ιδρυμα
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΛΕΣΒΟΥ		
Ορφανοτροφείο Θηλέων Ανδρέα Π. Κατσακούλη	Μυτιλήνη, τηλ.0251-22.085 Τ.Κ.811 00	Ιδρυμα
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΜΑΙΝΗΣΙΑΣ		
Ορφανοτροφείο Βόλου	Βόλος, Τ.Κ.385 00	Ιδρυμα
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΣΕΡΡΩΝ		
Εκκλησιαστικό Ορφανοτροφείο "Αγία Ταξιδά" της Ι.Μ. Σιδίστρου	Σιδιρόκαστρο, Τ.Κ.623 00	Εκκλησιαστικό Ιδρυμα
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ		
Ορφανοτροφείο Θηλέων Λαμίας	Λαμία, Τ.Κ.351 00	Σωματείο
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΧΑΝΙΩΝ		
Φιλανθρωπικό Ιδρυμα "Άγιος Νεκτάριος"	Χανιά, τηλ.0821-95.450 Τ.Κ.731 00	Ιδρυμα

Σκοπός :

Παρέχουν ανάλογες προς τα Κέντρα Παιδικής Μάρινας του Υπουργείου υπηρεσίες στα παιδιά που φιλοξενούν δηλαδή : περίθαλψη, μόρφωση και επαγγελματική εκπαίδευση στα παιδιά που

αποδεδειγμένα είναι απροστάτευτα και στερούνται οικογενειακής φροντίδας.

Ε.Ο.Π. ΠΑΙΔΟΠΟΛΕΙΣ

1. Νομός Καβάλας Παιδόπολη "Άγιος Γεώργιος" Καβάλα, τηλ. 051-222.810.
2. Νομός Θεσσαλονίκης Παιδόπολη "Άγιος Δημήτριος" Ωραιόκαστρο, τηλ. 031-696.134.
3. Νομός Φλώρινας Παιδόπολη "Άγία Όλγα" Φλώρινα, τηλ. 0385-22.257.
4. Νομός Ιωαννίνων Παιδόπολη "Άγία Ελένη" Ιωάννινα, τηλ. 0651-26.541.
5. Νομός Μαγνησίας Παιδόπολη "Άγία Σοφία" Αγριά Βόλου, τηλ. 0421-92.202.
6. Νομός Λασιθίου Παιδόπολη Νεάπολης Λασιθίου, τηλ. 0841-32.235.
7. Νομός Αττικής
 - α) Ίδρυμα "Άγιος Ανδρέας" Θουκυρίδου 82, Καλαμάτα, τηλ. 98.11.067.
 - β) Σχολή "Αγ. Βαρβάρας" Νέα Σμύρνη, τηλ. 93.31.865.

ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ

1. Κρατικοί Παιδικοί Σταθμοί (Κ.Π.Σ.)

ΝΠΔΔ - Εποπτεύουσα αρχή : Διεύθυνση ή Τμήμα Κοινωνικής Πρόνοιας, Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, Πληροφορίες : 52.23.619, 52.34.768.

Παρεχόμενες Υπηρεσίες

Διαπαιδαγώγηση, ψυχαγωγία και ημερήσια ενδιαίτηση νηπίων από 7 π.μ. έως 4 μ.μ. Ορισμένοι δέχονται και βρέφη.

Προϋποθέσεις

Νήπια ηλικίας 2 1/2 ετών μέχρι εγγραφής τους στο δημοτικό σχολείο. Τμήματα βρεφών: από 8 μηνών.

Προτιμώνται παιδιά εργαζόμενων μητέρων.

Λαμβάνεται υπόψη η οικογενειακή και κοινωνικοοικονομική κατάσταση της οικογένειας

Δικαιολογητικά

- Αίτηση.
- Ληξιαρχική πράξη γέννησης ή πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης.
- Βεβαίωση ιατρού του Δημοσίου, ΝΠΔΔ, ή ασφαλιστικού οργανισμού.
- Δήλωση του άρθρου 8 του Ν. 1599/86.
- Εκκαθαριστικό σημείωμα της εφορίας της οικογένειας του παιδιού του προηγούμενου έτους ή βεβαίωση του εργοδότη για τις αποδοχές των γονέων.

2. Παιδικοί Σταθμοί του Εθνικού Οργανισμού Πρόνοιας

Για πληροφορίες σχετικά με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία εγγραφής των παιδιών πρέπει να απευθύνεται κανείς στους σταθμούς ή στις υπηρεσίες του Ε.Ο.Π. (Κεντρικά Γραφεία : Υπατίας 6 - Αθήνα, τηλ. 32.50.524-29).

3. ΠΙΚΠΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**Ελληνική βιβλιογραφία:**

1. Αγάθωνος Ε. , «Οδηγός για την αναγνώριση και αντιμετώπιση της κακοποίησης και παραμέλησης του παιδιού», Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, Αθήνα ,**1998**
2. Αλεβίζος Β. – Ανθούλιας Τ., Λήμμα στην Παιδαγωγική Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδει - Λεξικό, Εκδόσεις: Ελληνικά Γράμματα , Αθήνα, τόμος 4^{ος} , σελ: **2398, 1993**
3. Γεώργας Δ., «Κοινωνική Ψυχολογία», τόμος Α', Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήν**,1989**
4. Δοξιάδης Σ.- Παναγιωτοπούλου Μ. –Αλεξανδράκη Λ., «Εισηγήσεις 1 συμπεράσματα σεμιναρίου: Το απροστάτευτο βρέφος» , Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού Αθήνα ,**1974**
5. Δραγώνα Θ. – Ντάβου Μ., «Εφηβεία , προσδοκίες και αναζητήσεις» Ίδρυμα Ερευνών για το Παιδί ,εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα , **1992**
6. Θωμαΐδης Σ.Θ., «Θέματα κοινωνικής παιδιατρικής», εκδόσεις Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα , **1989**
7. Κατάκη Χ. , « Οι τρεις ταυτότητες της ελληνικής οικογένειας», Εργαστήριο Διερεύνησης Ανθρωπίνων Σχέσεων, εκδόσεις Κέδρος , Αθήνα , **1984**
8. Κατάκη Χ. , «Το μώβ υγρό», Εργαστήριο Διερεύνησης Ανθρωπίνων Σχέσεων, εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα ,Αθήνα ,**1997**
9. Κουγιουμουτζάκης Γ. , «Πρόοδος στην αναπτυξιακή ψυχολογία των πρώτων χρόνων» ,Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης , Ηράκλειο ,**1992**
10. Κουμάντος Γ., «Παραδόσεις οικογενειακού δικαίου», εκδόσεις Πανεπιστημίου Αθηνών ,Αθήνα, **1984**
11. Μαλικιώση – Λοίζου Μ., «Συμβουλευτική Ψυχολογία», Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, **1999**
12. Μαρκουλάκη-Τσιάντης.,«Πρακτικά Πανελληνίου Συμποσίου : Προβλήματα προστασίας του παιδιού. Η ιδρυματική περίθαλψη» ,Συμβούλιο Επιμορφώσεως στην Κοινωνική Εργασία , Αθήνα , **1979.**
13. Παρασκευόπουλος Ι. Ν. , «Εξελικτική Ψυχολογία» ,1ος τόμος , εκδόσεις Πανεπιστημίου Αθηνών , Αθήνα , **1988**
14. Παρασκευόπουλος Ι. Ν. , «Εξελικτική Ψυχολογία» ,2ος τόμος , εκδόσεις Πανεπιστημίου Αθηνών , Αθήνα , **1988**

15. Παρασκευόπουλος Ι. Ν., «Εμπειρίες και απόψεις θετών γονέων για του θεσμό υιοθεσίας», εκδόσεις Πουρναρά, Θεσσαλονίκη , 1971
16. Ποταμιάνος Γ. & συνεργάτες , «Θεωρίες προσωπικότητας και κλινική πρακτική» εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα , 2002
17. Πράπα Τ., «Απροστάτευτος», λήμμα στην Μεγάλη εγκυκλοπαίδεια Γιοβάνι Εκδόσεις: Γιοβάνη, Αθήνα, τόμος 3^{ος} , σελ: 277, 1978
18. Σακκάς Δ. , «Παιδαγωγική Ψυχολογία» , εκδόσεις Γρηγόρη , Αθήνα ,1977
19. Σταθόπουλος Π. , «Κοινωνική Πρόνοια-μια γενική θεώρηση» ,εκδόσεις Έλλη Αθήνα, 1996
20. Τσιάντης Γ.- Μανωλόπουλος Σ. , «Σύγχρονα Θέματα Παιδοψυχιατρικής» , 1ος τόμος , εκδόσεις Καστανιώτη , Αθήνα , 1986
21. Τσιάντης Γ. – Δραγώνα Θ., «Μωρά και Μητέρες: ψυχοκοινωνική ανάπτυξη και υγεία στα δύο πρώτα χρόνια της ζωής» , εκδόσεις Καστανιώτη , Αθήνα , 1999
22. Υπουργείο Κοινωνικών Υπηρεσιών , «Οδηγός για την Κοινωνική Πρόνοια στην Ελλάδα: θεσμοί – Προγράμματα – Ιδρύματα» , Αθήνα , 1981
23. Χουντουμάδη Α. , «Παιδιά και γονείς στο ξεκίνημα μιας σχέσης» , εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα , Αθήνα , 2002
24. Παπαφλέσσα Θ., « Προγράμματα Κοινωνικής Προστασίας» , εκδόσεις: Σ.Ε.Υ.Π. Τ.Ε.Ι Αθηνών, Αθήνα, 1991
25. Μαυρής Μ. , «Οικογενειακό δίκαιο» εκδόσεις: Σ.Ε.Υ.Π. - Τ.Ε.Ι Πατρών, Πάτρα, 1998

Ξένη βιβλιογραφία σε μετάφραση:

1. Holt J. , « Οι ανάγκες και τα δικαιώματα των παιδιών» , (μετάφραση: Μπαλής Ν.) , εκδόσεις Καστανιώτη , Αθήνα , **1989**
2. Kreisler L. , «Η σύγχρονη ψυχοσωματική του βρέφους και του παιδιού», (μετάφραση: Λεωνίδα Σ.) , εκδόσεις Καστανιώτη , Αθήνα , **1995**
3. Rattner J. , « Ατομική ψυχολογία: τα σύγχρονα οικογενειακά προβλήματα», (Βαμβαλής Γ.), Εκδόσεις Μανιατέα , Αθήνα , **1967**
4. Sroufe A. , «Συναισθηματική ανάπτυξη : Η οργάνωση της συναισθηματικής ζωής στα πρώτα χρόνια» , (μετάφραση: Βουλτσίδου Α.), εκδόσεις Καστανιώτη , Αθήνα , **1989**
5. Swigard J. , «Ο μύθος της κακής μητέρας», (μετάφραση: Βεργίτσης Η.) , εκδόσεις Αποσπερίτης , Αθήνα , **1991**
6. Triseliotis J., «Ανοικτή υιοθεσία», Εκλογή, Οκτώβριος – Νοέμβριος- Δεκέμβριος, **1991**, (μετάφραση: Κουσίδου Τ.)
7. Triseliotis J., «New developments in fostercareand adopton», **Routledge & Kegan Paul. London, 1980**
8. Prosser H ., «Perspectives on foster care», **National children's Bureau, London, 1976**
9. UNICEF, «Οι δέκα βασικές αρχές της διακήρυξης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού» , εκδόσεις Ίδρυμα για το Παιδί και την Οικογένεια, Αθήνα ,**1997** σελ: 15 – 16

ΑΡΘΡΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ

1. Αγάθωνος Ε., «Διεθνές Συνέδριο για κακοποίηση και παραμέληση παιδιών» Εκκλησιολογία, Απρίλιος, 1983, σελ:39-41
2. Βάγια Χ., «Η συμμετοχή της κοινότητας και του πολίτη στην υλοστήριξη μαινοτόμου πολιτικής στο θεσμό της αναδοχής», Εκλογή, Τεύχος 92, Αθήνα,1992
3. Γαζεριάν Μ. , «Η ομαδική ζωή στο ίδρυμα και οι επιπτώσεις της στην ψυχολογική ανάπτυξη του παιδιού» , Εκλογή , 1984
4. Γανιάρη Δ., « Οι φυσικοί γονείς», Εκλογή , τεύχος 92, Αθήνα 1992
5. Εθνικός Οργανισμός Πρόνοιας ,«Ευρωπαϊκό Συνέδριο για την Παιδική Προστασία Πρόνοια ,τεύχος 1 , 1992 , σελ:6
6. Κάκουρος Σ., Ευθύμιος Ph.D «Κοινωνική Εργασία», Επιθεώρηση Κοινωνικών Επιστημών, Τεύχος 44, Αθήνα,1996
7. Κουσίδου Τ., «Η υιοθεσία: Υπηρεσία παιδικής προστασίας» , Εκλογή αρ.77, Απρίλ – Μάιος – Ιούνιος 1988, σελ: 62 – 63
8. Κουσίδου Τ., «Συνοπτική παρουσίαση της αναδοχής στην Ελλάδα», Εκλογή, Τεύχος 92, Αθήνα,1992
9. Κουσίδου Τ., «Ανάδοχοι γονείς», Εκλογή, Τεύχος 92, Αθήνα,1992
10. Κουσίδου Τ., « Η ηλικία του παιδιού κατά τον χρόνο υιοθεσίας», Εκλογή, Απρίλιος 1982, σελ: 46 – 47
11. Νασίκα Ρ., «Η κινητοποίηση του πολίτη ως μέσο παιδικής προστασίας: ανάδοχοι οικογένειες», Εκλογή, Τεύχος 93, Αθήνα,1992
12. Πολομαρκάκη Ε., «Το παιδί στην αναδοχή οικογένεια» Εκλογή, Τεύχος 93, Αθήνα,1992
13. Τσάγκαρη Μ.-Αγάθωνος Ε. , «Παιδί - Παιδική ηλικία και δικαιώματα Κοινωνική Εργασία , τεύχος 55 , 1999, σελ: 157 – 159
14. Χαραλαμποπούλου Α. , « Το παιδί σε ένα μεταβαλλόμενο κόσμο» , Πρόνοια , τεύχος 1 , 1992, σελ:18
15. Ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού , Εισαγωγή στα προγράμματα βοήθειας παρ' οικογένειες δημοσίων ή ιδιωτικών κοινωνικών οργανώσεων, σελ:10 – 11

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

1. www.Sos-vilagg.es.gr/what/htm
2. www.Sos-vilagg.es.gr/proypot/proyp/htm
3. www.Eokf.Gr. 4/12/2002
4. www.nh.gr/CHIN/nhs/pronoia/p.5htm. 22/05/2003
5. www.nh.gr/CHIN/nhs/pronoia/p.6htm. 22/05/2003
6. www.nh.gr/CHIN/nhs/pronoia/p.7htm. 22/05/2003
7. www.loveforchildren.gr/spinelli_danger.html. 4/12/2002
8. www.ich.gr/ph_kakop.html. 4/12/2002
9. www.homstead.com/paidikoxorio/poioeimaste.htm. 22/05/2003